Dzisiaj 32 strony

Wydanie wieczorne

Cena 20 groszy

KURIER POZNAŃSKI

wychodzi 2 × dziennie

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr Marian Chełmikowski, wiadomości potocznych Witold Urbański, za wszelkie inne działy odpowiada Zdzisław Antoniewicz, wszyscy w Poznaniu.

Wydawnictwo: Drukarnia Polska Spółka Akcyjna w Poznaniu, św. Marcin 70.

Nr 579 Wydanie P

Poznań, niedziela dnia 19 grudnia 1937

Rok 32

Poznań, 18 grudnia.

Zapomnienie o przeszłości

Przed paru laty z grona ludzi, którzy oderwali się od Stronnictwa Narodowego pod sztandarem narodowego radykalizmu, padło hasło: czas zaprzestać sporów o „orientacje", o to, kto miał słuszność w czasie wojny. Uzasadniano to argumentem, że „młodych" nic te spory nie obchodzą, bo młodzi wyrośli już w wolnej Polsce, a nie w atmosferze walk, na których zaciążyło dziedzictwo niewoli. Podniesiono to hasło do godności zasady programowej, miało ono się stać jedną z podstaw ideologii „narodowo-radykalnej".

Można to hasło zrozumieć, gdy się uwzględni jego cel taktyczny. Chodziło o zbliżenie się, lub o zbliżenie do siebie (nie będziemy się o to spierali) pewnych sfer obozu legionowego, co do których przypuszczano, że nasiąkły już one duchem nacjonalizmu; usiłowano na tym budować pewne kombinacje polityczne.

Ale już nie można uznać argumentu, że te sprawy nic nie obchodzą „młodych". Młody czy stary nacjonalista nie może zapominać o przeszłości. Kto nie zna okresu ostatnich paru dziesiątków lat, kto go nie przeżył w swej duszy, ten nie zrozumie teraźniejszości. Nie można budować ideologii dnia dzisiejszego bez fundamentów. A przede wszystkim każdego obowiązuje poznanie i wyznawanie — prawdy.

Ale to hasło nie znalazło oddźwięku po drugiej stronie. Nie miała ona ochoty zapominać o przeszłości. Ta niedawna przeszłość jest dla niej bardzo cenna. Każdemu wolno chlubić się swą przeszłością, stawiać wysoko wspomnienia swej młodości. Ale jak wiadomo nie poprzestaje się na tym, na mowach, na różnych zjazdach, obchodach, rocznicach. Jednostronny i krzywdzący dla wielkiej części narodu pogląd na niedawną przeszłość, w którym świadomie przeinacza się rzeczywistość, w którym milczy się o rzeczach niemiłych, a przeciwników przedstawia się w fałszywym świetle, ten pogląd wpaja się przymusem dzieciom w szkołach. Za niewyznawanie go grożą surowe kary. W praktyce to „wychowanie państwowe" stało się szkołą obłudy.

Nie zamierzamy bynajmniej kłaść głównego nacisku na zagadnienie niedawnej przeszłości i na spory tzw. „orientacyjne". O sąd historii jesteśmy spokojni. Prawdziwa historia, która szuka prawdy, która opiera się na dokumentach, wypowie swoje zdanie. Będzie ono inne niż to, które chce się wpoić przez podręczniki szkolne i różne oficjalne kadzidła. Byłoby dobrze, gdyby ta historia jak najprędzej doszła do głosu. Ale do tego nie dojdzie się przez wezwania, by zapomnieć o przeszłości.

Ci, którzy tym hasłem szermują, zaszli już dość daleko — bo swoje zdanie o przeszłości zmienili. Biorą już udział w różnych aktach, w których by dawniej udziału nie brali. A druga strona nie chce zapominać o przyszłości — nie chce i o niej zapomnieć nie może.

Pamiętamy niedawny obrzydliwy atak na Romana Dmowskiego i na Stronnictwo Narodowe, zarzucający mu „sprzedawczykostwo" w jego polityce w czasie wojny, która w rzeczywistości powiodła naród polski do zjednoczenia i niepodległości. Możemy patrzeć z pogardą na te wybuchy histerii. Ale nie bardzo się temu dziwimy. Rozumiemy, dlaczego robi się te ataki. Chodzi tu może nie o nas, o Stronnictwo Narodowe, lecz o wewnętrzne stosunki tego obozu.

Ludzie ci żyją z kapitału przeszłości. Ściąga się od niego odsetki. Lękają się tego, by ten kapitał nie uległ dewaluacji. Chcąc podnieść jego walor, rzucają obelgami na przeciwników. Ci ludzie nie mogą zapomnieć o tym, z czego żyją.

W ich obozie panuje chaos ideowy. Toczą się walki wewnętrzne na tle różnic poglądów na ustrój polityczny, metody rządzenia, zagadnienia społeczne i gospodarcze. Raz na prawo, raz na lewo; niektórzy chcieliby znaleźć się w środku, ale ten środek wciąż się przesuwa. Teraźniejszość, sprawy dnia dzisiejszego, są źródłem rozkładu. I dlatego tych ludzi ma konsolidować — przeszłość.

A więc ci wszyscy, którzy chcieli przeprowadzić nowe przegrupowanie sił politycznych narodu na zasadzie zapomnienia o przeszłości, sami zapomnieli o bardzo ważnych faktach naszej rzeczywistości politycznej. Nie skłonili tamtej strony do zapomnienia, — ale już zaczynają zapominać o swojej przeszłości, o tym, co wyznawali, i co wielbili, gdy byli naprawdę młodymi.

ROMAN RYBARSKI.

Przygotowania do ofensywy gen. Franco

Ożywienie na frontach — Spodziewają się natarcia wojsk narodowych koło Teruelu lub w pobliżu Almerii

Perpignan. (ATE). W ostatnich dniach zauważono ożywienie na frontach. Mówi się o projektowanej ofensywie gen. Franco. Oczekiwana ona jest głównie na odcinkach: Teruel, na froncie Saragossy oraz w pobliżu portu Almeria, gdzie istnieje możliwość kombinowanego ataku z lądu i morza.

Teruel stanowi wierzchołek głęboko wrzynającego się w posiadłości Hiszpanii republikańskiej korytarza, który w razie udanej ofensywy wydłużyłby się, aż do morza, przecinając połączenie między Walencją i Barceloną. W Teruel zgromadzono w chwili obecnej około 60 000 powstańców.

Ofensywa wojsk narodowych na Almerię przygotowana ma być we wszystkich szczegółach i nastąpi podobno w najbliższym czasie. Przypuszczenia te potwierdzane są faktem zamknięcia komunikacji granicznej pomiędzy Gibraltarem a La Linea w celu uniemożliwienia podejrzanym elementom przeniknięcia na obszary Hiszpanii powstańczej.

Gen. Queipo de Llano oświadczył wczoraj, iż na całym odcinku Teruel, wojska gen. Franco nie tylko zachowały swoje dotychczasowe pozycje, ale odparły z wielkimi stratami dla nieprzyjaciela przygotowany starannie atak. Wojska rządowe popierane przez 60 czołgów, usiłowały przedostać się na tyły powstańców, którzy przepuściwszy nieprzyjaciela, całkowicie go okrążyli, prażąc ogniem artyleryjskim.

Rozbudowa floty Stanów Zjedn.

Londyn. (Tel. wł.) Z Waszyngtonu donoszą:

W piątek wpłynął do kongresu nowy budżet marynarki w wysokości 565 milionów dolarów, czyli wyższy od poprzedniego o 47 milionów.

Prez. Roosevelt przychylił się do wniosku min. marynarki, aby umożliwić budowę dalszych dwóch krążowników najcięższego typu. Prócz tego mają być w przyszłym roku podjęte prace nad dwoma krążownikami o 7.500 tonach, 8 kontrtorpedowcami, 6 łodziami podwodnymi, 1 zakładaczem min, oraz nad szeregiem statków pomocniczych.

Ponieważ budowę dwóch wielkich krążowników już rozpoczęto, marynarka amerykańska po ich ukończeniu będzie posiadała 4 wielkie krążowniki po 35.000 ton. Mówi się w kołach politycznych, że na następnej sesji Kongresu liczba ta zostanie podwyższona. Koszt jednego z tych statków oblicza się na okrągłe 60 milionów dolarów.

Masowe wynalazki w Ameryce

Waszyngton. (PAT). Urząd patentowy Stanów Zjednoczonych, założony 4 lipca 1836 r. jest największą tego rodzaju instytucją na świecie. Wydał on dotychczas 2.100.308 patentów, a w ciągu tylko ubiegłego roku 39.795.

Sądzą, że w Stanach Zjednoczonych jest około miliona ludzi, którzy w życiu swym dokonali jakiegoś wynalazku. Wiele wynalazków jest dziełem osób, zajmujących wybitne stanowiska urzędowe i społeczne. Córka prez. Roosevelta, pani Dall, uzyskała w roku zeszłym patent na „mówiącą lalkę", minister spraw wewnętrznych otrzymał patent na nowy gatunek dalii. W dawnych czasach założyciel rodu Astorów, John Jacob, opatentował maszynę do czyszczenia ulic, Abraham Lincoln łódź ratunkową, Edison 1.101 wynalazków.

Jedną z ostatnich nowości jest samochód-sikawka, która wyrzuca silny prąd wody, rozpraszający tłumy. Wynalazcą tego przyrządu jest Włoch Victorino Tunia z Brooklynu. Również w Brooklynie mieszka niejaki p. Gussowski, który opatentował koszulę nocną, zmieniającą się za jednym ruchem ręki w piżamę.

Echa zbombardowania kanonierek

Waszyngton. (ATE). Sekretarz stanu Hull w rozmowie, którą odbył z przedstawicielami prasy oświadczył, że w chwili obecnej departament stanu opracowuje trzecią notę protestacyjną do rządu tokijskiego.

Hull zaznaczył, że rząd jest w posiadaniu szczegółów zatopienia kanonierki „Panay", z których wynika niezbicie, że atak japoński nie mógł być dziełem przypadku. Po bombardowaniu przez samoloty, wbrew zaprzeczeniom japońskim, ostrzeliwano „Panay" z karabinów maszynowych.

Oburzenie opinii zwiększyło się znacznie z chwilą, gdy prasa zakomunikowała, że gmach ambasady amerykańskiej w Nankinie zajęły wojska japońskie, które tam rozstrzeliwały różne podejrzane osoby.

W kołach politycznych Waszyngtonu słychać, że rząd amerykański nie zadowala się oświadczeniami Japonii i żąda wyraźnie gwarancji, iż w przyszłości podobne wypadki nie powtórzą się oraz zapewnienia, że prawa Stanów Zjedn. w Chinach będą uszanowane oraz, że zasada otwartych drzwi dla wszystkich będzie zachowana.

Równocześnie donoszą z Szanghaju, że na pokładzie amerykańskiego okrętu wojennego „Augusta" zebrał się sąd wojskowy celem rozpatrzenia sprawy zachowania się oficerów podczas bombardowania kanonierki.

Amerykański kodeks wojskowy przewiduje dochodzenie karne przeciwko kapitanowi okrętu wojennego, który został zatopiony, lub zatonął. Sąd ma prawo przesłuchać załogę statku i osoby cywilne. Wyrok będzie trzymany w tajemnicy, aż do chwili powzięcia decyzji przez naczelne dowództwo marynarki amerykańskiej.

Złota niedziela — tylko dla Polaków!

Olbrzymia powódź w okolicach Rzymu

Tybr i jego dopływy wylały — Całe dzielnice musiano ewakuować — Energiczna akcja ratunkowa

Rzym. (PAT). Okolice zalane są wskutek wystąpienia z brzegów Tybru. Jest to największa powódź jaka wydarzyła się od 1900 roku. Woda osiągnęła poziom 17 m i stale się podnosi wskutek trwających deszczów.

Większość mostów jest zagrożona zwłaszcza północny Milvio, który znajduje się już pod wodą. Dzielnica położona przy nim również częściowo jest zalana. Woda dochodzi do niższych pięter domów. Cały plac przy kościele Matki Boskiej jest zupełnie zalany. Pociągi z Florencji przychodzą z parogodzinnym opóźnieniem z tego powodu, że woda w kilku miejscach wdarła się na tor. W obrębie miasta woda zerwała wiele urządzeń kąpielowych i sportowych, zbudowanych na Tybrze. Ludność przedmieść północnych została częściowo ewakuowana. Zanotowano trzy wypadki śmierci.

Król i królowa odwiedzili baraki zamieszkałe przez ludność dzielnic zagrożonych lub zalanych. Oddziały wojskowe techniczne i faszystowskie energicznie śpieszą z pomocą.

Niebezpieczeństwo powodzi podziemnej wzrasta z każdą godziną. Wiele piwnic zostało już zalanych, a w dzielnicy Flaminia szereg domów pozbawionych jest gazu i elektryczności. Szpital na wyspie Tiberiana częściowo ewakuowano. Komunkacja z Ostią jest przerwana. Wstrzymano ruch na moście Cavour w samym centrum miasta. Inne mosty również są zagrożone

Rzym. (Tel. wł.) Położenie powodziowe w okolicy Rzymu zostało opanowane. Wskutek mrozu wypogodziło się i w nocy ubiegłej poziom wody już się nie podnosił, a nawet zaczął opadać.

Oddziały ratownicze pracowały nadal wytrwale, usuwając ludność z zagrożonych domostw lub zaopatrując ją w żywność. Szkód nie da się w tej chwili ocenić. Dużo straty wyrządza również woda podskórna na ulicach stolicy położonych przy Tybrze.

DZIEŃ POLITYCZNY

TELEFONEM OD KORESPONDENTA „KURIERA POZNAŃSKIEGO"

Warszawa, 18 grudnia.

W położeniu politycznym coraz bardziej widać, że zbliża się okres świąteczny.

Wśród komentarzy dotyczących piątkowego posiedzenia Koła Parlamentarnego „Ozonu" zwracają uwagę szczegóły w sprawie regulaminu tegoż Koła. Ostrą redakcję zaproponował sam „Ozon". Tymczasem członkowie nie zgodzili się na taki regulamin. Postanowili polecić prezydium rozpatrzenie go i przeprowadzenie odpowiednich zmian.

*

Zabiegi skierowane przeciwko gen. Żeligowskiemu nie udały się. Z Koła Rolników wystąpiło z posłem Hylą tylko 4 posłów. Starania, ażeby wyrazić wotum nieufności pos. Żeligowskiemu jako prezesowi komisji wojskowej, natrafiły również na trudności, a wczoraj pod odpowiednim wnioskiem zdołano zebrać tylko parę podpisów, tak że i tego zamiaru zaniechano.

*

Jeżeli chodzi o OZN, to poinformowani wyrażają przekonanie, że nie ma obecnie widoków, ażeby Koło Parlamentarne „Ozonu" miało przeprowadzić zmianę ordynacji wyborczej. Natomiast zwracają uwagę na jeden szczegół. Oto OZN dysponuje w chwili obecnej większością w Sejmie, a niemal większością na terenie Senatu, więc może decydować o składzie przyszłego kolegium elektorów, które miałoby wybrać nowego prezydenta. Wybory przypadną w r. 1940.

*

Z terenu walki o spolszczenie adwokatury zapisać należy walne zebranie oddziału warszawskiego Zw. Adwokatów Polskich. Całkowicie aprobowano taktykę kolegów, którzy złożyli mandaty do władz korporacyjnych Izby Adwokackiej. Zebranie przyjęło rezolucję domagającą się dokonania odpowiednich zmian ustawowych, aby zapewnić Polakom należytą przewagę w adwokaturze i jej władzach administracyjnych.

W.

nie doceniacie, jeśli nie staracie się o stałe utrzymanie zdrowia. Nawet lekki ból głowy można uśmierzyć przez zażycie Aspirin'y

ASPIRIN'A BAYER

jest środkiem niezawodnym, wyrabianym w kraju

ng 1461

ZE ŚWIATA

Samochód angielskiej pary królewskiej, powracającej z teatru, zderzył się w jednej z najruchliwszych dzielnic Londynu, na Trafalgar Square. Samochód został najechany i uszkodzony przez inny pojazd. Ani król, ani królowa nie odnieśli żadnych obrażeń.

*

Wypoczywający w Sidney po trudach ostatniej podróży przez Ocean Spokojny, płynący na żaglówce „Zjawa III" dookoła świata harcerz Wagner, zamierza w najbliższym czasie wyruszyć w drogę powrotną do Polski.

*

Czworaczki, które urodziły się w Jassach w Rumunii zmarły, przeżywszy jeden dzień.

*

Kanclerz Hitler wygłosił przemówienie wobec 2 000 robotników. Kanclerz zapowiedział iż wkrótce zostanie rozpoczęta budowa samochodów, których cena nie będzie przewyższała ceny motocykla.

Pamiętaj o gwiazdce

i

o Książeczce Premiowej PKO V-ej serii

Proces młodych komunistów w Wilnie

Wilno. (Tel. wł.) Jak już informowaliśmy, przed Sądem Okręgowym w Wilnie rozpoczął się proces tzw. grupy Dembińskiego.

W pierwszych dwóch dniach sąd odczytał personalia oskarżonych, akt oskarżenia a następnie przystąpił do wysłuchania wyjaśnień oskarżonych. Osk. Dembiński nie przyznał się do winy, podobnie jak osk. Stefan Jędrychowski. Obaj oni oświadczają, że nie mieli nic wspólnego z komunizmem o co się ich posądza, lecz że walczyli słowem i pismem o demokrację, socjalizm i Polskę ludową. Obrona wniosła o zbadanie kilku doprowadzonych świadków, wśród których widnieją takie nazwiska, jak prof. Manfred Kridl, Stanisław Niedziałkowski, Aleksander Herc i inni. Proces budzi w społeczeństwie wileńskim duże zainteresowanie, gdyż — jak wiadomo — grupa Dembińskiego wywołała swoją działalnością dużo rozdźwięków moralnych i ideowych wśród młodego pokolenia

Kto wygrał 100 tys. zł?

Warszawa. (Tel. wł.) W ciągnieniu Loterii Państwowej większe wygrane padły na następujące numery:

100.000 zł — 111 680
15.000 zł — 65 916
5.000 zł — 63 927
2.000 zł — 40 258, 121 519, 166 413
1.000 zł — 44 151, 44 821, 124 591, 128 913, 157 204, 158 059. (w)

Zajścia antysemickie

Warszawa. (Tel. wł.) Wczoraj wieczorem w kreślarniach politechniki przy ul. Koszykowej krążąca grupa studentów z innych wyższych uczelni wywołała zajścia ze studentami Żydami politechniki i wyrzuciła ich z gmachu. Bójki rozgrywały się również na ulicy.

W sprawie stygmatyczki z Konnersreuth

Monachium. (KAP). W oficjalnym biuletynie ordynariatu biskupiego w Ratyzbonie ukazała się notatka w sprawie Konnersreuth, w której m. i. czytamy. „W roku 1927 na skutek rozporządzenia biskupów poddała się Teresa Neumann 14-dniowej obserwacji lekarskiej, której rezultaty zostały podane do wiadomości publicznej. Od tej chwili minęło lat 10, podczas których Teresa Neumann, według jej słów i zapewnienia otoczenia, nie wzięła do ust żadnej potrawy ani — od kilku już lat — żadnego płynu.

„Kilkakrotnie wyrażano wątpliwości, czy rzecz się tak ma w rzeczywistości i czy nie zachodzi tu wypadek sugestii. Wątpliwościom i sporom może jedynie położyć kres nowa obserwacja lekarska, ponieważ badania z przed lat 10-ciu mogły jedynie stwierdzić ówczesny stan. Nie posiadają one znaczenia jeśli chodzi o następne lata.

„Dlatego też biskup diecezji, w której mieszka Teresa Neumann, kilkakrotnie już wyraził życzenie, by stygmatyczka zgodziła się na ponowną obserwację. Do życzenia tego przyłączył się również cały episkopat bawarski, a także Święte Oficjum. Teresa Neumann oświadczyła swą gotowość poddania się badaniom, jednakże jak dotychczas przeciwstawia się im jej ojciec, wobec czego władze kościelne nie mogą brać na siebie odpowiedzialności za prawdziwość zjawisk w Konnersreuth".

Wiadomości

Prezydentem Szwajcarii wybrało Zgromadzenie Związkowe dotychczasowego wiceprzewodniczącego Rady Związkowej, dra Johannesa Baumanna. Wiceprezydentem został wybrany 148 głosami radca związkowy Filip Etter.

Dr Baumann, od czterech lat jest członkiem Rady i do obecnej chwili kierował departamentem sprawiedliwości i policji. Jest on członkiem partii demokratycznej.

Parlament irlandzki zatwierdził projekt ustawy dotyczący reorganizacji armii. Nowa ustawa między innymi zabrania członkom armii należenia do tajnych stowarzyszeń i organizacyj.

Rząd Mandżuko wydał rozporządzenie dozwalające używać radioodbiorników tylko w ograniczonym zakresie fal, wykluczającym możliwość słuchania stacyj sowieckich.

Ulgi podatkowe

Warszawa. (Tel. wł.) Ulgi podatkowe dla nabywców samochodów, obowiązujące jeszcze do 1 stycznia 1938 r., będą przedłużone do 31 grudnia 1940 r.

Osoby, które w tym czasie nabędą na własność samochód, traktor lub motocykl w cenie nie przewyższającej 12.000 zł, będą mogły cenę nabycia potrącić od dochodu stanowiącego podstawę do wymiaru podatku dochodowego albo specjalnego. Jeżeli cena nabycia przekroczy sumę dochodu, potrącenia będzie można dokonać w stosunku najbliższych dwóch lat.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 18. 12. 1937 r.

Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była mocna.

Z pożyczek państwowych płacono za 5% poż. konwers. — za grube odcinki — 64,— oraz za średnie 62,—.

Z papierów lokacyjnych P. Z. K. poszukiwano 4½% listy zast. złote w złocie po 60,— — bez oddawców, natomiast obracano i płacono za 4½% złotowe listy zast. 60,— oraz za 4% listy zast. konwert. 51—51,25.

Z akcyj bankowych poszukiwano Bank Polski po 110,— bez oddawców.

Cedula Urzędowa Giełdy Pieniężnej w Poznaniu

Kurs w procentach nominału wzgl. w złotych za sztukę.

Papiery procentowe

5% państwowa pożyczka konwers. większe odc. 64,— P., średnie 62,— P.

4½% złotowe listy zastaw. serii L. Pozn. Ziem. Kred. 60,— P.

4% listy zastaw. konwert. ostempl. P. Z. K. 51—51,25 P.

Tendencja mocna.

Urzędowa cedula Giełdy Zbożowej i Towarowej

Poznań, 18. 12. 1937 r.

Warunki: Handel hurtowy, parytet Poznań, ładunki wagonowe dostawa bieżąca za 100 kg.

Standarty: 1) żyto 712 g/l., 2) pszenica 742 g/l., 3) owies I. stand. 480 g/l., 4) owies II. stand. 450 g/l.

Ceny transakcyjne:

Żyto 120 tonn par. Poznań	22.00
Żyto 75 tonn par. Poznań	21.90
Żyto 45 tonn par. Poznań	21.85
Owies I. stand. 30 tonn par. Poznań	21.00

Ceny orientacyjne:

Żyto	21,25— 21,50
Usposobienie spokojne.	
Pszenica	26,25— 26,75
Usposobienie spokojne.	
Jęczmień browarowy	20,00— 21,00
Usposobienie słabe.	
Jęczmień 700—715 g/l.	19,00— 19,25
Jęczmień 673—678 g/l.	18,00— 18,50
Jęczmień 638—650 g/l.	17,75— 18,00
Usposobienie słabe.	
Owies I. stand.	20,50— 21,00
Usposobienie spokojne.	
Owies II. stand	19,50— 20,00
Usposobienie spokojne.	
Mąka żytnia gat. I. 0-50%	30,25— 31,25
Mąka żytnia gat. I. 0—65%	28,75— 29,75
Usposobienie spokojne.	
Mąka pszen. gat. I. wyc. 0-30%	46,00— 46,50
Mąka pszenna gat. I. 0-50%	42,00— 42,50
Mąka pszen. gat. I-A 0-65%	40,00— 40,50
Mąka pszenna gat. II. 30-65%	36,50— 37,00
Usposobienie spokojne.	
Otręby żytnie stand.	14,75— 15,50
Otręby pszenne grube stand.	16,25— 16,50
Otręby pszenne średnie stand.	15,00— 15,50
Otręby jęczmienne	15,00— 16,00
Rzepak zimowy	54,00— 56,00
Siemię lniane	49,00— 52,00
Gorczyca	34,00— 36,00
Groch Wiktoria	24,00— 26,00
Groch Folgera	23,50— 25,00
Łubin niebieski	12,75— 13,25
Łubin żółty	13,75— 14,75
Mak niebieski	74,00— 77,00
Koniczyna czerwona surowa	90,00—100,00
Koniczyna czerw. 95-97% czyst.	110,00—120,00
Koniczyna biała	190,00—220,00
Koniczyna szwedzka	220,00—240,00
Koniczyna żółta odłuszczona	80,00— 90,00
Ziemniaki fabr. za kilo %	19
Makuch lniany w taflach	21,25— 21,50
Makuch rzepak. w taflach	18,50— 18,75
Makuch słon. w taflach 42—43%	21,25— 22,00
Śrut Soja	23,50— 24,50
Słoma pszenna luzem	5,90— 6,15
„ pszenna prasowana	6,40— 6,65
„ żytnia luzem	6,25— 6,50
„ żytnia prasowana	7,00— 7,25
„ owsiana luzem	6,30— 6,55
„ owsiana prasowana	6,80— 7,05
Siano zwykłe luzem	7,85— 8,35
„ zwykłe prasowane	8,50— 9,00
„ nadnoteckie luzem	8,95— 9,45
„ nadnoteckie prasowane	9,95— 10,45

Ogólne usposobienie spokojne.

Ogólny obrót: 1959 tonn, w tym żyta 830 tonn, pszenicy 150 tonn, jęczmienia 5 tonn, owsa 64 tonn.

Nowa geografia Rzeszy

(Od własnego korespondenta „Kuriera Poznańskiego")

Hamburg, 16 grudnia.

Nie należy Hamburg do miast, które zaskarbiły sobie łatwo serce przełożonych.

Wiedziało się przed wojną, że cesarska łaska Wilhelma wyraźnie omija metropolię u ujścia Łaby — i monarcha ten, który spędził tyle czasu w podróżach, rzadko tylko był gościem w Hamburgu. Podobno niechętny był wspomnieniom Bismarcka, którym wiernie hołdował Hamburg z wdzięczności za doznane pod żelaznym kanclerzem dobrodziejstwa. Raczej jednak co innego było jeszcze przyczyną: hanzeatycki duch swobód, którego przekora i duma drażniły koronę cesarską.

Także reżimowi Trzeciej Rzeszy nie szło łatwo przekonać hanzeatów do nowej państwowości.

Ruchliwy temperament patrycjatu hamburskiego, wyrosły na swobodach handlu wielkoświatowego, odczuć musiał boleśnie narodowo-socjalistyczną politykę restrykcyj w obrotach zagranicznych. A że i tradycje senackiego samorządu nie łatwo się dały pogodzić z nowym pojęciem państwa „scalonego", więc ujarzmianie milionowego miasta pod nowy porządek rzeczy szło opornie.

Do roli pośrednika używany był gen. Göring, znany z swych zdolności mediatorskich. Właśnie świeżo był on ponownie oficjalnym gościem w Hamburgu, przy czym każda taka wizyta oznacza nowy etap w stosunkach miasta z Rzeszą.

Tak też w kilka dni po tej wizycie obdarzony został Hamburg „upominkiem". Otrzymał nową konstytucję i nowy statut terytorialny. Mógł zachować swą tradycyjną nazwę miasta „hanzeatyckiego", ale utracił stare swobody. Tam gdzie ongiś sprawował władzę senat, urzęduje teraz „namiestnik Rzeszy". Funkcje te są zarówno natury komunalnej (burmistrza), jak państwowo-nadzorczej (wojewody). W połączeniu tych dwóch zadań w jednej ręce, widać ostateczny wyraz podporządkowania samorządu hamburskiego woli państwa.

Z drugiej wszakże strony nie podobna odmówić rządowi narodowo-socjalistycznemu troski o rozwój pierwszego portu Rzeszy i drugiego po Berlinie miasta w państwie.

Widać to już było tej wiosny, kiedy uchwałą gabinetu rozszerzony został terytorialny obszar „wielkiego Hamburga" przez przyłączenie doń pruskiej Altony, a zarazem utrzymany został Hamburg jako osobna jednostka administracyjna Rzeszy. W tym samym czasie starsza od Hamburga Lubeka — właściwa „stolica" dawnej Hanzy — wcielona została do sąsiedniego obszaru pruskiego, tracąc ostatnie pozory swej hanzeatyckiej „niezależności".

Hamburg tedy jest w nowym ustroju Rzeszy „krajem niezależnym" („reichsunmittelbar"), czyli pod względem administracyjnym równa się np. Prusom lub Saksonii. Obecnie otrzymał ponadto własną konstytucję. Nadanie jej po dłuższym okresie studiów przygotowawczych uznać można za ostateczny etap „zglajchszaltowania" Hamburga w ramach nowej organizacji terytorialnej Rzeszy.

„Ale nowe te postanowienia — pisze „Völkischer Beobachter" — mają nie tylko dla Hamburga, lecz i dla całej Rzeszy, zasadnicze znaczenie". Zauważyć bowiem wypada, że tym samym wchodzi ogólna reorganizacja administracji Niemiec w swoje końcowe stadium.

Jak wiadomo, Niemcy hitlerowskie przeprowadzają likwidację dawnego poćwiartowania Rzeszy na kraje i kraiki i choć czynią to nader oględnie, aby nie zadrażniać lokalnych uczuć ludności, akcja ta postępuje konsekwentnie naprzód. Dziś proces ten dobiega końca i potrzeba tylko usankcjonować formalnie stan rzeczy, który faktycznie już istnieje. Właśnie jednym z delikatnych kamieni owej mozaiki administracyjnej była sprawa konstytucji Hanzy. Po definitywnym załatwieniu tej sprawy w odniesieniu do Hamburga, ustrój terytorialny Rzeszy nabiera teraz cech wszędzie jednolitych.

Warto z tej okazji przyjrzeć się owym zmianom na mapie administracyjnej Niemiec, które są dziełem rządów narodowo-socjalistycznych, cofając się szereg lat wstecz.

Wypada wtedy wspomnieć, że już poprzedniczka rządów hitlerowskich — republika weimarska — czyniła zabiegi o uproszczenie geografii terytorialnej Rzeszy. W r. 1920 udało jej się zjednoczyć konglomerat różnych księstewek w środkowych Niemczech pod wspólną nazwą „Turyngii", a kilka lat później zlikwidować kraiki „Pyrmont" i „Waldeck" przez przyłączenie ich do Prus. Tym samym rozpędem — acz już za rządów hitlerowskich — szło połączenie dwóch dawnych księstw meklenburskich Schwerin i Neu-Strelitz w jedną „Meklenburgię". Ale na tym „scaleniu" enklaw nie miała się jeszcze sprawa zakończyć.

Rząd hitlerowski postawił sobie za zadanie znacznie gruntowniej zmienić oblicze Rzeszy.

Tak jak ongiś w następstwie Wielkiej Rewolucji Francja poczęła zacierać wszelkie ślady dawnych prowincyj i w ich miejsce zrodził się podział na departamenty, tak też w roku zeszłym rząd Trzeciej Rzeszy poznosił symboliczne słupy graniczne między „krajami" i całe swe nowe ustawodawstwo opiera dziś na gruntownej reformie terytorialnej własnej koncepcji.

Pierwszym krokiem ku tym zmianom było nowe podzielenie Rzeszy dla celów Partii Narodowo-Socjalistycznej.

Ponieważ w partii wszystko było do zrobienia od nowa i w nikłym tylko zakresie zależna była organizacja partyjna od granic terytorialnych państwa, stworzono pojęcie nowej zupełnie jednostki „Gau", której nazwa wzięta została z starej terminologii germańskiej. Taki „Gau" odpowiada mniej więcej wielkości prowincji pruskiej i granice jego zbiegają się też z reguły (choć nie koniecznie ściśle) z granicami prowincji wzgl. większego „kraju", np. Gau Ostpreussen, Gau Kurhessen itp. Kraj tego obszaru co Bawaria podzielony został aż na 5 „Gauów", nazwanych według starych nazw historycznych, jak np. Gau Schwaben, Gau Mittelfranken. Berlin stanowi „Gau" dla siebie, zaś dawna Brandenburgia wraz z pograniczem zw. Granzmark Posen-Westpreussen, złączone zostały w jeden „Gau Kurmark".

Osobliwością tego podziału terytorialnego jest to, że zawiera on także „Gau Danzig" i „Gau Deutsch-Oesterreich" — za wczasu już przewidziane w organizacji Rzeszy — co razem stanowi 33 „Gauów" niemieckiej Partii Narodowo-Socjalistycznej.

Podkreślić wszakoż wypada raz jeszcze, że ów podział na „Gauy" obowiązuje — biorąc formalnie — jedynie partię, nie zaś Rzeszę jako państwo.

Wszakże ta sama tendencja, która zmierza ku uproszczeniu dualizmu państwa i partii na polu ustrojowym Rzeszy, prze również ku uproszczeniu panującego dotąd dualizmu terytorialnego. Bowiem wciąż jeszcze opiera się administracja państwa na dawnym (acz uproszczonym) systemie „krajów", podczas gdy partia zbudowana już jest całkowicie na systemie „Gauów". I jedna jest tylko droga wyjścia, by państwo i partia pokrywały się tym samym systemem terytorialnym: zlać zwierzchnictwo państwowe (wojewody) i partyjne („Gauleitera") w ręku tej samej osoby, podobnie jak najwyższy czynnik hierarchii Rzeszy — „Führer" — jest głową państwa i głową partii.

W tym oto kierunku zmierza więc teraz ostatnia faza reformy terytorialnej Rzeszy mając już szereg precedensów; jest nim np. śląski partyjny „Gauleiter" Wagner, który jednocześnie jest prezesem śląskiej regencji. Kwestia jest tylko sprawą personalną i rychlej czy później zrealizowana będzie w stosunku do wszystkich obszarów Rzeszy.

B. L.

PRZEWRÓT w RADIOTECHNICE!

KOSMOS -- PIONIER.

Rewelacyjny odbiornik „Pionier", który stał się prawdziwą sensacją dnia wprowadzając kompletny przewrót do naszych pojęć o wartości radia, sprzedawany jest obecnie na **18 rat miesięcznych.**

To ogromne ułatwienie zostało wprowadzone **tylko na okres przedświąteczny,** aby udostępnić „Pioniera" jak najszerszym masom radioamatorów.

Udogodnienie to całkowicie rozwiązuje sprawę wyboru prezentu gwiazdkowego. Czyż może być bowiem milszy i bardziej odpowiedni podarunek jak ultranowoczesna superheterodyna 5-lampowa, 7-obwodowa (!) o zdumiewającej selektywności? A więc odbiornik jeszcze tak niedawno dostępny tylko dla ludzi strukcji „Pioniera", która stanowi przestrukcji „Pioniera, która stanowi przewrót w radiotechnice, odbiornik ten dziś można nabyć za zł 295 a w okresie do końca grudnia na raty po zł 18.10 miesięcznie. Jest to naprawdę okazja, której nie należy ominąć. Kupując „Pioniera" stworzymy sobie radosny nastrój świąteczny, słuchając kolęd całego świata, które „Pionier" z łatwością odbierze i z cudowną wprost wiernością odtworzy.

ng 1 466

FAKTY i OCENY

Gdyby....

W związku z procesem Czarnockiego „Warszawski Dziennik Narodowy" pisze :

„Proszę sobie wyobrazić na chwilę co by się działo, gdyby woj. Kirtiklis nie należał do obozu „sanacyjnego", gdyby przypadkiem był jakimś „partyjnikiem".

„Prasa „sanacyjna" rozdzierałaby szaty z powodu nieprawości popełnianych w Województwie Pomorskim i napewno domagałaby się surowej kary na niefortunnego dygnitarza.

„Tymczasem dziś jest na ogół cicho. A p. Kirtiklis po swej „chlubnej" działalności na Pomorzu został translokowany do województwa białostockiego, i dopiero później został na lodzie.

„Po wyprawie Doboszyńskiego na Myślenice, premier Składkowski zapowiedział w Sejmie, że będzie karał nie fornali, ale prezesów i sekretarzy Stronnictwa Narodowego. Rzeczywiście, niebawem kilku prezesów i sekretarzy Stronnictwa, nie mających zresztą nic wspólnego z Myślenicami zostało osadzonych w Berezie.

„Czy nie zechce premier Składkowski zastosować tej zasady i do innych?"

To pytanie narzuca się samo.

Montowanie „fołksfrontu"?

Agencja „Echo" donosi, że w sferach politycznych krążą uporczywe pogłoski o tworzeniu się Bloku Demokratycznego, w skład którego weszłyby następujące Stronnictwa: Polska Partia Socjalistyczna, Klub Demokratyczny, Związek Lewicy Patriotycznej, Związek Związków Zawodowych oraz organizacje młodzieżowe, związane z tymi Stronnictwami. Nie jest jeszcze jasne stanowisko Stronnictwa Ludowego, którego stosunek do tego Bloku uwidoczni się na kongresie krakowskim.

Na czele Bloku Demokratycznego stałaby komisja porozumiewawcza, wyłoniona z przedstawicieli Stronnictw wchodzących w skład Bloku Demokratycznego.

Francja i Hiszpania

Od niedawna wychodzi w Paryżu dwutygodnik „Occident" poświęcony propagandzie Hiszpanii narodowej. Brak takiego pisma odczuwany był przez wszystkich tych, którzy skazani byli na informacje prasy i agencyj wrogich walce o narodową Hiszpanię, a opanowanych przeważnie przez Żydów.

W ostatnim numerze tego pisma zamieszczony jest manifest do sfer intelektualnych hiszpańskich z wyrazami solidarności dla Hiszpanii walczącej w obronie cywilizacji, a podpisany przez Francuzów tej miary, jak Henry Bordeaux, Paul Claudel, Louis Bertrand, gen. Weygand, admirał Lacaze, sen. Lemery, Jacques Boulenger i innych.

Jak widać, nie „cała Francja", jak pisze prasa żydowska i socjalistyczna, jest za „czerwoną" Hiszpanią. Wielu wybitnych jej przedstawicieli czuje i myśli tak samo jak ci, co wystąpili w obronie Hiszpanii narodowej i katolickiej.

Ostrzeżenie.

Niniejszym oświadczamy, że jedwabie do szycia Gütermanna, wbrew rozsiewanym przez nieuczciwą konkurencję pogłoskom, są wyrabiane w naszej fabryce w Warszawie i **są w takim samym stopniu wyrobem polskim jak i wyroby innych fabryk jedwabiu w Polsce.**

Również cały nasz personel urzędniczy i robotniczy jest polski.

W związku z powyższym zawiadamiamy, że osoby, które dla szkodzenia nam rozpowszechniają niezgodne z prawdą pogłoski, zostaną pociągnięte do odpowiedzialności sądowej.

Pg 34 751-62,808

Gütermann i S-ka - Fabryka Jedwabiu do Szycia w Warszawie.

JAPOŃCZYCY W CHINACH PÓŁNOCNYCH

Żołnierze japońscy okazują dużo serca nieszczęśliwym dzieciom i kobietom chińskim, które pozostawione na łasce losu, cierpią głód i nędzę.

Wysuszone mydło Tukan nie niszczy nawet najdelikatniejszych tkanek bielizny

Pg 34 938/9-R. 1604/37

STRONNICTWO NARODOWE

KOŁO STĘSZEW

Zebranie plenarne w niedzielę 19 bm. o godz. 18 w lokalu p. Dziubały w Stęszewie.

KOŁO KOMORNIKI

3-cia lekcja kursu kandydatów w niedzielę 19 bm. o godz. 11,30 przed poł. w salce parafialnej w Komornikach.

Zorganizowany politycznie naród

W przeobrażeniach współczesnego nam życia politycznego obserwujemy generalny odwrót od liberalno-demokratycznych ustrojów politycznych i zwrot ku formom nowym, zwrot ku ustrojom autorytatywnym, opartym o zorganizowane, masowe ruchy polityczne. Skutki tych przemian ujawniają się dziś w całym świecie. Tam, gdzie nowe formy jeszcze nie zwyciężyły, nie opanowały całego życia politycznego kraju, tam wyznawcy tych form z większym czy mniejszym powodzeniem mobilizują swe siły, szykując się do zwycięskiej ze starym porządkiem rozprawy.

Życie polityczne w ustrojach liberalno-demokratycznych ogniskowało się w parlamencie i poza parlament nieomal nie wychodziło. Ugrupowania polityczne w tych ustrojach były w większym stopniu partyjnymi klubami zawodowych polityków parlamentarnych, aniżeli organizacjami politycznymi, opartymi o społeczeństwo.

Masy społeczne udziału bezpośredniego w życiu politycznym w ogóle nie brały. Jedynym aktem politycznym mas były wybory do parlamentu, poprzez które stwarzano fikcję udziału tych mas w rządach, w decydowaniu o losach kraju. Poza tym masy te pozostawały politycznie bierne, mogły co najwyżej występować w roli widza, obserwującego międzypartyjną grę polityczną i zakulisowe machinacje na parlamentarnych spektaklach.

Temu ustrojowi, pielęgnującemu starannie fałsz i zakłamanie wobec mas społecznych i przyczyniającemu się do wewnętrznej słabości państwa, nowoczesne ruchy narodowe wydały zdecydowaną walkę. Podejmując wszakże tę walkę wysunęły zadanie wytworzenia nowych form ustroju państwa, opartego o jednolitą organizację polityczną narodu.

Ambicja dokonania tego zadania wymagała z jednej strony przeciwstawienia się rozbiciu klasowemu narodu, z drugiej zaś — podjęcia wysiłków w kierunku mobilizacji świadomych sił politycznych narodu, wysiłków nad zorganizowaniem narodu.

W chaosie życia politycznego naszego kraju zrealizowanie tego zadania jest szczególnie ważne. Tylko zorganizowany wewnętrznie, a politycznie świadomy naród jest zdolny przeciwstawić się rozkładowi woli kierowniczej w państwie, „dekompozycji" — jak to się dziś popularnie określa — sił politycznych, oddziaływujących dotychczas decydująco na kierunek rządów naszego kraju. Wewnętrznej anarchii trzeba przeciwstawić siłę i zwartość zorganizowanego politycznie narodu.

Organizacja jest narzędziem polityki. Jeśli zdołamy do obowiązków politycznych wobec własnego kraju powołać i zorganizować masy społeczne narodu — a masowość jest jedną z głównych cech nowoczesnych ruchów narodowych — wzmocnimy tym samym niebywale siłę, a co za tym idzie i skuteczność politycznego działania. Wzmocnimy i równocześnie poszerzymy terytorialnie skuteczność oddziaływania politycznego. Bo siły polityczne nie będą skupione w jakiejś centrali. Będą one tkwiły i działały w całym kraju.

Rezultatem tak pojętej organizacji politycznej narodu, rezultatem, który się musi prędzej czy później w konsekwencji działania tej organizacji uzewnętrznić, będą rządy zgodne z jego polityczną wolą, z jego politycznymi dążnościami. Tylko bowiem zorganizowany, politycznie świadomy, wewnętrznie zwarty, w działaniu jednolity naród zdolny jest wyłonić z siebie rząd, służący interesom tego narodu, jego potrzebom i dążnościom, jego dziejowym aspiracjom.

Święta za pasem! Już czas kupić
WÓDKI i LIKIERY
„Rektyfikacji Warszawskiej"
ng 2297

Przez Stronnictwo Narodowe do Wielkiej Polski

Jutrzejsza niedziela jest dniem werbunku do szeregów Stronnictwa Narodowego. Aby ułatwić sympatykom wstąpienie do organizacji, zamieszczamy deklarację przystąpienia. Wysokość świadczeń jak i ewtl. przejęcie funkcyj jest dobrowolne. Deklarację należy wypełnić i oddać w lokalu odpowiednim do miejsca zamieszkania. W lokalach tych, które będą otwarte od godz. 9—20, załatwiane będą wszelkie formalności przez specjalnych dyżurnych.

Deklaracja przystąpienia do Stronnictwa Narodowego

Proszę o przyjęcie mnie jako kandydata do Koła Stronnictwa Narodowego.....

Nazwisko: .....

Imię: .....

Adres. .....

SPIS LOKALI

1. Koła S. N. Śródmieście — sekret. ul. Masztalarska 8a
2. „ „ „ Wilda — lokal p. Zawadki, Górna Wilda 75
3. „ „ „ Dębiec — lokal p. Figla, ul. Świerczewska 6
4. „ „ „ Jeżyce — sekret. ul. Piotra Wawrzyniaka 37 m. 25
5. „ „ „ Św. Łazarz — sekret. ul. Małeckiego 21 m. 5
6. „ „ „ Św. Michał — cukiernia Chyży, ul. Matejki 2
7. „ „ „ Górczyn — Durczak, ul. Krauthoffera 7
8. „ „ „ Winiary — Skibiński, ul. św. Leonarda 15
9. „ „ „ Żegrze - Chartowo — Mazurek Józef, ul. Kościuszki 15 m 1
10. „ „ „ Główna — sekret. ul. Główna 58
11. „ „ „ Rataje — lokal p. Przybeckiego na Ratajach
12. „ „ „ Starołęka — lokal „Polonia" w Starołęce
13. „ „ „ Stare-Miasto — sekret. Chwaliszewo 71 m. 3a.
14. „ „ „ Osiedle — sekret. ul. Witkowska 21.

WIECZNE PIÓRO Watermana na WIECZNE CZASY
Tg 21 946

Z procesu o zajścia chłopskie w Przemyślu

Przesłuchiwanie świadków dobiega końca

Wczoraj w rozprawie sądowej o zajścia chłopskie w Przemyślu, jak już o tym donosiliśmy, brał udział także b. marszałek Sejmu Maciej Rataj, który następnie we więzieniu widział się z osk. b. posłem Gruszką.

Świadek Kubaszek z Jarosławia jeździł swoją autodorożką w teren ogarnięty zajściami. W Muninie widział ślady walki, co zrobiło na nim straszne wrażenie. Później ziemia miejscami była zabronowana. Z powodu Munina panowało wśród chłopów wielkie wzburzenie.

Świadek stwierdza, że zarówno Gruszka jak i hr. Drohojowski nawoływali do spokoju.

Wśród dalszych świadków zeznawał Antoni Tęczak, że osk. Kostka polecił chłopom ścinać na drodze drzewa i stawiać barykady. O hr. Drohojewskim zeznaje również, że wzywał do uspokojenia.

Podobnie zeznawało kilku innych świadków, nie wnosząc zresztą do rozprawy nic nowego.

Obrońca Graliński w polemice z prokuratorem o przyczynę strajku chłopskiego stwierdzał, iż byłoby w interesie Rzeczypospolitej, aby sprawa została wszechstronnie wyjaśniona. Na wsi panuje nędza, a stosunek do niej jest nieodpowiedni. Ogłoszenie strajku nie było wynikiem roznamiętnienia partyjnego, lecz tylko walką o prawo do bytu.

Świadek st. post. Bojarski zeznawał, że prowadził ambulans pocztowy i został napadnięty przez chłopów. Wtenczas osk. Mitkowski odwiódł ich od tego, tak że poczta mogła wyruszyć w dalszą drogę.

Zeznania świadków w piątek zbliżały się ku końcowi; po przemówieniach oskarżyciela i obrony wyrok zapadnie prawdopodobnie z początkiem przyszłego tygodnia.

Najw. Rada Wojskowa

Londyn. (PAT). Ogłoszono wiadomość o powstaniu Najwyższej Rady Wojskowej. Przewodniczącym jest minister wojny Hore Belisha.

CHORA WĄTROBA rujnuje organizm. Stosuje się w tych niedomaganiach SÓL MORSZYŃSKĄ lub WODĘ GORZKĄ MORSZYŃSKĄ. Żądać w aptekach i składach aptecz.
ng 46 662

Wielkie zebranie S. N. w Ostrowie

Ostrów. (os). W ubiegły piątek wieczorem odbyło się tu imponujące zebranie publiczne Stronnictwa Narodowego pod hasłem „Polska gwiazdka bez Żydów". Duża widownia Teatru Miejskiego wypełniła się po brzegi. Podium przybrane było pięknie barwami narodowymi, wielkim portretem Romana Dmowskiego i mieczami Chrobrego.

Zebranie zagaił prezes powiatowy S. N. dr Mamak. Pierwszy przemawiał wiceprezes zarządu głównego z Warszawy dr Bielecki, wskazując na konieczność zjednoczenia się całego narodu w Stronnictwie Narodowym i wytężenia wszystkich sił w pracy dla dobra Polski. Drugie przemówienie wygłosił delegat z Częstochowy p. Jan Barański, który scharakteryzował dobitnie rolę Żydów w Polsce. Dalszym mówcą był p. Pankanin z Poznania, który uwypuklił stanowisko Obozu Narodowego w sprawie gdańskiej. Wszystkie trzy przemówienia zostały entuzjastycznie przyjęte przez zebranych.

Prezes dr Mamak w końcowym przemówieniu wezwał społeczeństwo do zaprzestania czynienia zakupów u Żydów, przede wszystkim zaś w obecnym okresie przedgwiazdkowym.

Imponującą manifestację narodową Ostrowa zakończono odśpiewaniem Hymnu Młodych i okrzykami na cześć Romana Dmowskiego.

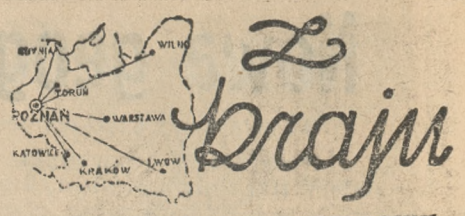

JAK WZRASTA RUCH POCZTOWY PRZED ŚWIĘTAMI

Okres przedświąteczny powoduje zawsze intensywny ruch pocztowy. Ustalono np., iż przeciętnie ilość przesyłek listowych wzrasta w tym czasie o przeszło 30 proc. ponad zwykły poziom; w dziale przekazów pieniężnych wzrost ten wynosi około 25 proc., sprzedaż znaczków zwiększa się mniej więcej o 40 proc., o tyleż wzrasta sprzedaż druków pocztowych i blankietów nadawczych. W początkach tygodnia przedświątecznego natężenie ruchu telegramów rośnie o 40 proc., w ostatnich zaś dniach przed świętami przekracza 200 proc. We wzrastającym też oczywiście ruchu paczkowym — przeszło 62 proc. stanowią paczki żywnościowe.

To też pilnie trzeba uważać, ażeby na wysyłkach były dokładnie wypisane adresy i wszystko było wyraźnie i dokładnie podane.

BADANIA URZĘDNIKÓW...

Agencja „Kabel" informuje, że w szeregu biur i instytucyj państwowych prowadzone są obecnie przez władze nadzorcze badania, mające na celu ustalenie wydajności pracy urzędników i ich fachowego przygotowania do pracy w swoim zawodzie. Sprawa ta łączy się rzekomo z ankietą, jaka w tej materii przeprowadzona została przed kilku miesiącami wśród urzędników.

U osób, prowadzących siedzący tryb życia i nadmiernie odżywianych, szklanka naturalnej wody gorzkiej **Franciszka Józefa,** stosowana rano na czczo, powoduje wydajne wypróżnienie, szybko usuwa nagromadzone w przewodzie pokarmowym gazy, wpływa dodatnio na obieg krwi i sprowadza spokojny sen. Zapyt. Wasz. lek.
Tg 21 957

POMARAŃCZE Z HISZPANII

Importerzy pomarańcz sprowadzają w bieżącym sezonie z Hiszpanii do kraju 12 tysięcy skrzyń tego owocu. Transport ten przybędzie w początkach stycznia.

DEGRADACJA AFERZYSTÓW WOJSKOWYCH

W stolicy ogłosił w piątek Sąd Wojskowy wyrok przeciwko starszemu sierżantowi Teterlingowi i towarzyszom z powodu fałszowania danych ewidencyjnych i korzystania z usług sierżanta. Teterling został skazany na dwa lata więzienia oraz degradację i wydalenie z wojska. Abram Zielony, który tamtemu sprowadzał klientów, skazany został na półtora roku, a pozostałych dziewięciu oskarżonych na kary więzienne od 9 do 18 miesięcy więzienia. Wszystkich skazanych zdegradowano do stopnia szeregowca.

SKAZANY NA 2 LATA WIĘZIENIA

Wczoraj zapadł w Warszawie wyrok w sprawie nadużyć, jakie popełniono odnośnie do dziennika „Jutro". Za defraudację i sfałszowanie weksli skazano niejakiego Sendlikowskiego na 2 lata oraz Amenschilda na 1 rok więzienia. W sprawie obu skazanych, którzy przebywają na wolności za kaucją, obrona zgłosiła apelację.

Wybitny
przemysłowiec drzewny
reflektujący na udział w projektowanej budowie poważnej **FABRYKI WYROBÓW DRZEWNYCH** zgłosi swe propozycje: „PAR", Warszawa, Bracka 17 pod: „Centralny Okręg Przemysłowy".
Pg 34 750-62,807

BUDOWA NOWEGO KOŚCIOŁA WE LWOWIE

Miasto Lwów przystępuje wkrótce do budowy nowego kościoła katolickiego, pod który Rada Miejska darowała grunt przy ul. Dwernickiego. W związku z tym udała się do prezydenta miasta delegacja z ks. prob. Kałężnym na czele, ażeby podziękować za ten dar wielkoduszny.

WOJSKO FUNDUJE OBRAZ M. BOSKIEJ

W osadzie Krechowieckiej w pow. rówieńskim wybudowano przed rokiem kościół, do którego wojsko obecnie ofiaruje obraz ołtarzowy. Będzie to wierna kopia obrazu M. Boskiej Częstochowskiej, na który ofiary złożą wszystkie pułki wołyńskie.

Uroczystość przeniesienia obrazu z Równego na os. Krechowiecką ma się odbyć w maju przyszłego roku, na którą mają przybyć księża biskupi z Łucka, Częstochowy oraz biskup polowy.

ZAMIAST DZIKA ZABIŁ NAGANIACZA

W nadleśnictwie Kosów - Huculski 69-letni Mikołaj Ostruk wyszedł na dziki, mając ze sobą 16-letniego Mikołaja Skriblaka jako naganiacza. W pewnym momencie zdawało się Ostrukowi, że wychodzi dzik na niego i wypalił dwukrotnie z dubeltówki. Okazało się tymczasem, że oba strzały otrzymał w piersi „naganiecz" Skriblak i padł na miejscu.

Zwłoki nieszczęśliwego chłopaka zabezpieczono na miejscu aż do przybycia komisji sądowo - lekarskiej.

KREM PUDER
BOURJOIS
Soir de Paris
Tg 21 944

Najmilszy podarunek!
Gdy gwiazdka zaświeci na niebie, popłyną ku Tobie na falach eteru najpiękniejsze kolędy z różnych krajów. Kupując na dogodne raty odbiornik KOSMOS „PIONIER" będziesz mógł spędzić święta w radosnym nastroju.
Raty od zł. 18.10 MIES.
„PIONIER" — ultranowoczesna, 7-obwodowa, 5-lampowa superheterodyna o wielkiej selektywności tylko za Zł. 295
KOSMOS RADIO
Bezpłatne demonstracje i sprzedaż w czołowych firmach radiowych.
ng 1465

UWAGI

Podczas gdy w obawie przed zimowym wzrostem Sekwany rozbierane są pośpiesznie nadrzeczne pawilony wystawy międzynarodowej, a w opinii trwa jeszcze dyskusja nad celowością przeniesienia „Expo" na rok przyszły, pada tymczasem rzęsisty deszcz odznaczeń i narody się cieszą swymi sukcesami.

Lecz nie w medalach, dyplomach i „Grand Prix" leży właściwy bilans wystawy.

Pytanie o wiele ważniejsze — za to trudniejsze do ujęcia w cyfry — brzmi: w jakim stopniu wyrażała wystawa ducha naszych czasów, była odblaskiem prądów nurtujących w świecie, dawała plastyczny obraz tego, co się kryje na dnie duszy poszczególnych narodów.

I oto robiąc końcowy rachunek możemy śmiało rzec, że to co dawało wystawie paryskiej wyraz dynamiki współczesnej, — to ów szlachetny wyścig narodów w wykazaniu się własnym geniuszem, chęć uwypuklenia tego, co na fundamencie wiekowych tradycyj jest przekrojem własnej kultury, odróżnia tę kulturę od drugich, zawiera jej własne „ja".

Co prawda nie powinno to dziwić w epoce, której żyjemy, a która jest świadkiem rozkwitu idei narodowej w całym świecie. Rys dumy narodowej, popis sztuki narodowej — to najistotniejsza cecha tegorocznej paryskiej wystawy.

Widać to już było w budowie poszczególnych pawilonów, z których większość zawierała zadatek na własny „styl" narodowy.

Lecz bardziej jeszcze uderzał pokaz tendencyj narodowych na polu zdobnictwa. Nie tylko faktura motywów czerpała tu z bogactwa lokalnych tradycyj, lecz nawet materiał techniczny dobierany był pod kątem widzenia dzisiejszej samowystarczalności narodów. Musiało każdego zwiedzającego wystawę uderzyć, jak silną wagę położono na folklor, sztukę ludową, toteż w tym właśnie dziale osiągnęły niektóre narody — rumuński, węgierski, fiński, niestety najmniej Polska — bardzo cenne rezultaty.

A jak silna była ta nuta folkloru w świadomości wystawiających krajów, tego dowodem pawilon — sowiecki, który najmniej można było posądzać o kult właściwości narodowych. Po raz pierwszy dowiadywała się tu Europa o istnieniu cech własnych w sztuce poszczególnych ludów, zamieszkujących Związek Sowiecki, jako też po raz pierwszy figurowały w objaśnieniach terminy takie, jak np. „rosyjski", — nazwa dawniej wyklęta z internacjonalnego słownictwa Moskwy.

Gdy się wreszcie wśród tej wspaniałej defilady narodów zmierzało po stopniach Trocadera ku górnym tarasom wystawy, padał mimo woli wzrok na błyszczącą z daleka kolumnę, zwaną „pomnikiem pokoju".

Tylko że dziwnie uderzał pewien szczegół: jakoś wypadło rozplanowanie terenu dokoła owego symbolu międzynarodowego w ten sposób, że owa kolumna jak i otaczający ją pawilon Ligi Narodów umieszczone zostały poza nawiasem właściwego obszaru wystawowego, — ściśle biorąc odgrodzone od reszty pawilonów przez sztachety głównego wejścia.

Ów symbol „pokoju" wygnany poza wrota — to wymowny symbol roku 1937!

TUNGSRAM
KRYPTON
ŻARÓWKA, JAKIEJ JESZCZE NIE BYŁO
BO
wspaniale świeci
oszczędza prąd
nigdy nie czernieje
TUNGSRAM
KRYPTON
W KAŻDYM DOMU
Tg 21 945

COGNAC 1715·1938
Od przeszło 200 lat
zachwyca znawców
COGNAC 1715·1938
COGNAC J.&F. MARTELL
Sprowadzany w oryginalnych butelkach

Co słychać w Palestynie

Krwawe zamieszki i akty terroru trwają w Palestynie nieustannie od lipca rb., kiedy to Rada Ligi Narodów rozpatrywała projekt podziału Palestyny na dwie części: żydowską i arabską. Celem tych zamieszek z jednej strony jest protest ze strony Arabów przeciwko projektowi planu podziału, jak również zamiar uniemożliwienia przyjazdu do Palestyny specjalnej komisji raportowej, która miałaby przedłożyć sprawozdanie Radzie Ligi Narodów. Jak bowiem oświadczył w parlamencie brytyjskim minister do spraw kolonij Ormsby Gore, komisja nie przybędzie do Palestyny zanim nie nastąpi tam zupełne uspokojenie.

WAUCHOPE
Wysoki Komisarz Palestyny.

Skutkiem więc aktów sabotażowych Arabowie uniemożliwili już przedłożenie raportu na styczniową sesję Rady Ligi Narodów, a znawcy palestyńskich stosunków twierdzą, iż strona arabska starać się będzie nie dopuścić, aby sprawa planu podziału znalazła się również i na majowej sesji Ligi Narodów.

Jest to więc gra na zwłokę z równoczesnym propagowaniem zachowania status quo w Palestynie.

Anglia, reprezentowana w Palestynie przez Wysokiego Komisarza i cały sztab administracyjno-wojskowy czyni usilne starania, aby zdusić zamieszki i rozruchy. Zmiany w administracji, jakie nastąpiły ostatnio, świadczą o chęci wprowadzenia rządów silnej ręki. Dowodem tego jest zadecydowane już ustąpienie Wysokiego Komisarza sir Wauchope, którego pojednawcze metody nie dały pomyślnych rezultatów. Kto będzie jego następcą — nie wiadomo, albowiem kilka osób, do których zwrócono się z propozycją objęcia stanowiska Wysokiego Komisarza, dały odpowiedź negatywną, nie chcąc brać na swoje barki odpowiedzialności za rozwiązanie tak skomplikowanego problematu, jakim jest obecnie kwestia palestyńska.

Dla uzyskania spokoju zwiększa się również ostatnimi czasy garnizon wojskowy i siły policyjne. Przybył również z Bengalii specjalista do zwalczania terroru w krajach kolonialnych, który ma objąć kierownictwo akcji tłumienia zamieszek arabskich.

Niewątpliwie niepokój, z jakim W. Brytania śledzi wypadki w Palestynie jest zupełnie zrozumiały. Dla Anglii bowiem zagadnienie palestyńskie nie jest tylko problemem konfliktu arabsko-żydowskiego, czy zagadnieniem kolonizacji żydowskiej. Palestyna dzięki swojemu położeniu geograficznemu odgrywa rolę pierwszorzędną w kręgu interesów brytyjskich na Bliskim Wschodzie. Jest ona obecnie ośrodkiem promieniowania myśli politycznej panarabskiej — umiejętnie podżeganej przez Włochy, — której ostrze skierowane jest w głównej mierze przeciw Anglii i jej interesom.

Trudno dziś przewidzieć, jaki obrót wezmą wypadki w Palestynie. Wydaje się jednak, że nieprędko nastąpi uspokojenie. Dlatego to sprawa ta przez dłuższy czas ciążyć będzie na polityce angielskiej.

ODMROZENIE
ORYGINALNA MAŚĆ „MROZOL" (KOGUTKIEM)
STOSUJE SIĘ PRZY ODMROŻENIACH I PRZY BANKACH POWSTAŁYCH OD ODMROŻENIA
Tg 21 942

Przy małokrwistości i błednicy naturalna woda gorzka **Franciszka Józefa,** stosowana nawet w małych ilościach, pobudza organy trawienia do prawidłowej czynności, ułatwiając w ten sposób przedostawanie się substancyj odżywczej do krwiobiegu. Zapytajcie się Waszego lekarza.
Tg 21 958

Statystyka zbrojeń

Biura Ligi Narodów ogłosiły dane statystyczne, z których wynika, że świat wydał w bieżącym roku 355 miliardów franków na zbrojenia. Sumy, wydatkowane na ten cel, sięgają zatym miliarda franków dziennie, co stanowi rekordową cyfrę. W porównaniu do pięciu ostatnich lat zwiększyły się one o 50 pct.

Poszczególne państwa wydały w roku 1936 na zbrojenia: Rosja sowiecka 89 — miliardów franków, Niemcy — 78 miliardów fr., Włochy — 26, Wielka Brytania — 26, Francja zaś 21 miliardów franków.

Wyścig ten przybiera coraz większe rozmiary. Anglia postanowiła obecnie wyasygnować na swe zbrojenia w ciągu najbliższych lat 250 miliardów franków.

Na 25 milionów robotników, zatrudnionych w przemyśle niemieckim, 60 pct pracuje w przemyśle zbrojeniowym.

SUBLOKATORZY
nie wchodźcie do kuchni!
KUPCIE KUCHENKĘ SPIRYTUSOWĄ EMES I BĘDZIECIE MIELI SPOKÓJ
ng 1570

Z galerii wielkopolskiej

Ostatnio ukazała się w „Czasie" obszerna recenzja Zbigniewa Konarzewskiego o najnowszej książce Nowaczyńskiego „Warta nad Wartą". Przytaczamy z niej następujące ciekawsze fragmenty, nacechowane szczerym entuzjazmem dla ostatniego dzieła autora „Fryderyka Wielkiego".

Jeden z naszych wybitnych historyków literatury — pisze p. Zb. Konarzewski, — omawiając życie poszczególnych twórców, zwracał uwagę na przynależność dzielnicową prozaika czy poety; geograficzne podejście do tych zagadnień jest i obecnie aktualne. Adolf Nowaczyński w ostatnio wydanym zbiorze szkiców i studiów „Warta nad Wartą", przedstawił niezwykle bogatą galerię postaci dobrze zapisanych w naszych dziejach. Autor z dziwną, a nawet maniacką wytrwałością, podkreślał to wszystko, co było i jest wspólne mieszkańcom tej ziemi.

Epoka nie odgrywa u Nowaczyńskiego najmniejszej roli, w każdej czuje się pewnie i swobodnie, okazuje przy tym niezwykłą znajomość całokształtu ówczesnych spraw, w najdrobniejszych nawet szczegółach. Każda z postaci, a tych autor wprowadza mnóstwo, nie tylko pierwszo-, ale i drugoplanowych, jest scharakteryzowana w sposób swoisty, bardzo żywy, plastyczny, wnikliwy, w miarę satyryczny i złośliwy.

Z nieporównanym kunsztem opowiada Nowaczyński o ludziach z przed wieków, tak bezpośrednio, jakby to byli jego dobrzy znajomi, z którymi przepędził wiele czasu w najróżniejsytuacjach. Pewność nie opuszcza autora nigdy, zacięcie nie zawodzi, temperament dopisuje, jak w dawnych, dobrych latach, kiedy nie było jeszcze tej maniery dziennikarsko-publicystycznej, przesadnej bezwzględności i jednostronności w karykaturach i groteskach.

Wielki mąż stanu, polityk, filozof, historyk i reformator gramatyki czy społeczeństwa, ożywa na dobre pod piórem autora, który, jak sam mówi w przedmowie do tego zbioru, z rzędności i przekory wyciągnął tych ludzi z zapomnienia, pokazując ich tym wszystkim, którzy o Wielkopolsce mało, albo nic nie wiedzą. I okazało się, że najwybitniejsi pionierzy intelektualni z tej dzielnicy wywodzą swój ród.

Nowaczyński zadziwia czytelnika ogromem wiadomości, niesłychaną erudycją, przetworzeniem kwesti trudnych w sposób niespospolity, szczery i wybuchowy. Wszędzie potrafi włączyć zręcznie jakąś dykteryjkę, anegdotkę, rozśmieszyć dowcipem. Staszic, Bogusławski, Kurpiński, mało znany satyryk, nad wyraz odważny w mówieniu prawdy kanonik Gorczyczewski, piękna indywidualność żołnierska, generał Fiszer, — są pokazani od tej strony życiowej, na którą nikt przed tym nie zwracał uwagi.

Nawet o postaciach tak sumiennie opracowanych, jak Mickiewicz i Słowacki, potrafił niezrównany pamflecista powiedzieć coś nowego, wyjaśnić nasuwające się wątpliwości w związku z politycznym udziałem tych wieszczów w okresie wiosny ludów. Pobyt „Brata Juliusza" w Wielkopolsce, posłużył Nowaczyńskiemu do stworzenia przepięknego studium o doskonale, zwięźle scharakteryzowanym poecie, którego intuicyjnie zrozumiał i poznał jego istotę psychiczną, chorobliwie skomplikowaną.

Wszystkie szkice i studia mają niekiedy podobną budowę. Zaciekawiają ogólnymi rozważaniami na początku, nagromadzonymi z mistrzowską techniką wiadomościami i dopiero wtedy autor przechodzi do omówienia właściwej postaci, rzutowanej na płaszczyznę wydarzeń ówczesnych. W chwytach widoczna jest w większości wypadków szczera skłonność do bezpośredniości i ta negliżowość, na którą kiedyś zwrócił uwagę prof. Brückner, w podchodzeniu do tematu i konstrukcji odtwarzania niektórych fragmentów...

Trafny w założeniu i szczęśliwy w wykonaniu pomysł zaktualizowania poruszanych zagadnień doskonale ożywia treść, wykazuje ciągłość historyczną poszczególnych kwestyj, np. antysemityzmu, bezinteresownej pracy dla społeczeństwa i państwowości, pracy, wyśmiewanej przez wszystkich praktycznych i egoistycznie myślących obywateli.

Nowaczyński sam zwraca uwagę na możliwe niedopatrzenia i błędy, ale tym niech się zajmą badacze i naukowcy, których w studium o Ostrorogu krytycznie ocenił i ośmieszył. Całość jest tak ciekawa, autor tak inaczej patrzy na ludzi, ocenianych zazwyczaj według pewnych, stale się powtarzających szablonów, że czyta się ją z niesłabnącym zainteresowaniem...

*

Nowaczyńskiego „Warta nad Wartą" nadaje się doskonale w obecnej porze na piękny podarek gwiazdkowy. Wydana estetycznie na papierze bezdrzewnym, ozdobiona 26 artystycznymi inicjałami. Cena zł 4,50. Do nabycia w administracji pisma naszego oraz w większych księgarniach.

KSIĄŻĘ D'AOSTA — NOWY WICEKRÓL ABISYNII
żegna się w porcie neapolitańskim z delegacjami organizacyj faszystowskich, udając się na nowe swe odpowiedzialne stanowisko do Afryki wschodniej.

JUŻ NA KILKA DNI NAPRZÓD
ORBIS
SPRZEDAJE PO CENACH NOMINALNYCH
BILETY KOLEJOWE
krajowe i zagraniczne wszelkich rodzajów
Pz 34 711-62.718

Pomorze i Polska to jedność

W mało której części naszego kraju społeczeństwo jest tak jednolite pod względem ideowym, jak na Pomorzu. Nie popełniłby wcale omyłki ten, kto by stwierdził, że ludność pomorska prawie bez reszty wyznaje ideały katolickie i narodowe. Przecież rodowitych Pomorzan o zapatrywaniach lewicowych czy masońskich trudno naprawdę znaleźć. A wśród młodej inteligencji pomorskiej nie ma ich zupełnie.

Ten zdrowy objaw uwydatnił się jeszcze bardziej, kiedy w wyniku ostatnich procesów starościńskich zniknęli z pomorskiego życia publicznego ci wszyscy, którzy mocno trzymali się oskarżonych starostów. Procesy Twardowskiego, Krawczyka i Czarnockiego stały się poprostu ostatnim śmiertelnym ciosem dla „sanacji" na Pomorzu. Zrozumiała to w pierwszym rzędzie sama „sanacja", która przekonała się, że Pomorze jej nie potrzebuje. Innymi więc teraz drogami próbuje trafić do serc i myśli Pomorzan.

I oto jesteśmy świadkami, jak te same czynniki, które tak niesławnie zapisały się w „pracy dla Pomorza", wychodzą z inicjatywą „zjednoczenia" i tak całkowicie jednolitego społeczeństwa pomorskiego.

Sprytni „wysłannicy" z Warszawy przy pomocy szczupłego grona ludzi nieświadomych ich celów i zamierzeń oraz przy czynnym poparciu różnych graczy i karierowiczów politycznych próbują stworzyć nową, niby apartyjną (znamy dobrze treść tego pojęcia) organizację polityczną pn. „Związek Pomorzan" lub „Ruch Młodopomorski".

Wyrobieni należycie ideowo Pomorzanie z miejsca poznali się na tej mglistej akcji i dają emisariuszom należytą odprawę i to tym energiczniejszą, że tej samej drogi próbowano już dawniej, wysuwając hasło: „Pomorze dla Pomorzan". Wiadomo wszystkim, jak to wyglądało w niedawnej praktyce.

Daremny będzie więc trud około budowy regionalnej organizacji pomorskiej, pod której płaszczykiem ma się prowadzić polityczną robotę „sanacyjną".

Według oświadczeń jednego z „wysłanników" warszawskich, wychodzące w Warszawie czasopismo „Biuletyn Pomorski", redagowany nieoficjalnie przez jednego z członków „Klubu 11 Listopada" ma być zaczątkiem i podstawą akcji utworzenia pomorskiej organizacji regionalnej. Dlatego też do chwili, kiedy stan ten nie zmieni się, społeczeństwo pomorskie zajmie w stosunku do tego wydawnictwa odpowiednie stanowisko.

Jeśli zaś chodzi o samą myśl stworzenia jakiegoś odrębnego obozu pomorskiego, który by bez wątpienia miał charakter polityczny, stwierdzić należy, że projekt ten mógł zaświtać tylko w naprawdę niepolitycznej głowie. Utworzenie takiego obozu właśnie na Pomorzu byłoby szczególnie niebezpieczne i mogłoby być w przyszłości wykorzystane przez wrogie nam siły.

Pomorze i Polska to jedność i stąd jakiekolwiek tendencje do stworzenia drobnych chociażby, zapór i odrębności godzą w interes narodu i państwa.

Do kupiectwa m. Poznania

Powołując się na odezwy w sprawie składania ofiar na cele społeczne wyłącznie w wypadkach zbadanych i zaświadczonych przez Zrzeszenie Kupców Chrześcijan w Poznaniu, stwierdzamy niniejszym konieczność popierania akcji pomocy zimowej dla bezrobotnych.

Wstąpiliśmy bowiem w okres roku najbardziej ciężki dla wszystkich, którzy nie mają możności zdobycia pracą własną chleba i ciepła dla ognisk domowych. Nędza bezrobotnych jest wielka, a złagodzić ją może jedynie wielkie miłosierdzie braterskie. Obywatelski Komitet Pomocy Zimowej oczekuje ze strony społeczeństwa pomocy i poparcia.

W łańcuchu ofiarności największym ogniwem było i pozostać musi nadal chrześcijańskie kupiectwo poznańskie, które i tym razem nie odmówi poparcia materialnego mimo, iż samo znajduje się we wyjątkowo ciężkim położeniu.

Z tych względów zwracamy się z gorącym apelem do wszystkich kupców, zrzeszonych jak i niezorganizowanych, by w miarę sił i możności spełnili ciążący na nich moralny obowiązek społeczny przez deklarowanie ofiar według wytycznych, ustalonych przez wspomniany Komitet Pomocy Zimowej.

Za Komitet Chrześc. Zrzeszeń Kupieckich m. Poznania
(—) Jan Borys, przewodniczący

Z estrady

Występ chóru bułgarskiego „Gusła".

O tym, że nastrój żywiołowego entuzjazmu, jaki towarzyszył koncertowi naszych miłych gości był nie tylko samą manifestacją przyjaznych uczuć, jakie żywimy dla Bułgarów, nie potrzeba chyba zapewniać. Kto o śpiewie chórowym ma jakie takie pojęcie, łatwo zorientował się, że w tym, co fama do nas niosła o wyjątkowej klasie artystycznej tego zespołu, nie było ani słowa przesady. Słyszeliśmy chór w swoim rodzaju, jakiego w Poznaniu od lat nie było, i dziwić się trzeba, że Bułgaria, której kultura muzyczna jest stosunkowo młoda i kraj ten pod zaborem tureckim przez kilka stuleci odcięty był całkowicie od rozwoju kulturalnego zachodniej Europy, że pomimo trudnych warunków zdołano ruch śpiewaczy na tyle ożywić i w krótkim czasie tak podnieść sztukę chóralną, iż świadectwem jej może być zespół tej miary, co słyszany ostatnio. Bo jest rzeczą pewną, że chór „Gusła" nie jest tylko jedynym szczytowym wyjątkiem, ale wypływem zbiorowej kultury śpiewaczej, racjonalnie tam postawionej i rozbudowanej.

Śpiew chóralny, którego Bułgarzy w czasach niewoli tureckiej w ogóle nie znali, jest zdobyczą dopiero ostatnich lat sześćdziesięciu; ruch ten wszczęli tam Rosjanie (chóry cerkiewne i wojskowe) w roku oswobodzenia (1878), a jak szybko on się szerzył i postępował — niech świadczy fakt, że już w pierwszym dziesięcioleciu niepodległości każde miasto i miasteczko miały swój własny zespół.

Pewien zewnętrzny wpływ szkoły rosyjskiej, po dziś dzień widoczny, jest tu całkiem naturalny i zrozumiały. W chórze „Gusła" uderza nas, podobnie jak w rosyjskich chórach, ta sama potęga brzmienia, ta sama charakterystyczna dźwięczność wysokich tenorów i basy, przypominające tony głębokich piszczałek organowych. Zespół jest rzeczywiście wspaniale postawiony wokalnie, masywny i soczysty dźwiękowo, a zadziwiający tak samo w niematerialnych pianissimach jak i przy najwyższym nasileniu forte, które pod względem intensywności sięga granic nieprawdopodobnych, a ukute jest zawsze z wysoce szlachetnego metalu.

W ciekawym repertuarze naszych gości znalazły się pieśni bułgarskich kompozytorów, z których Behterow, a szczególnie Christow zaciekawiali kunsztownym choć prostym opracowaniem pieśni ludowych, pieśni o oryginalnej melodyce, zaprawionej nieraz słowiańskim sentymentem. Spontaniczne brawa wywołały także polskie pieśni Lachmana, które chór śpiewał z nadzwyczajną werwą rytmiczną i doskonałą polską wymową. Wielka szkoda, że nie śpiewano przewidzianego „Krakowiaka" Walewskiego, na co szczególnie byliśmy ciekawi.

Obiektem godnym żywego zainteresowania był w tym świetnym zespole jego dyrygent Asen Dymitrow. Pod jego batutą najzawilszy problem rytmiczny zdawał się być zrozumiały i jasny, wszystko podane tam było po prostu, jak na talerzu. Dymitrow z całą swobodą rzuca śpiewakom jednym wymownym ruchem całe frazy, a czasem i dłuższe okresy, tu i tam łonią lub palcami markując drobniejsze wartości rytmiczne (mikrorytm). Uderza nas ponadto szczegół rzadko na ogół u dyrygentów spotykany, tj. lewa ręka całkowicie uniezależniona od prawej, a pracująca jednakowo intensywnie.

Żałować trzeba, że sympatyczni goście bułgarscy obdarzyli nas tylko tym jednym koncertem, gdyż słuchałoby się ich chętnie jeszcze niejednokrotnie. Może więc w następnym sezonie uda się ich zaprosić na ponowne tournée, w czasie którego i do Poznania zawitają.

Z. S.

O wybory w Konojedzie

Mieszkańcy Konojadu zastąpieni przez ks. dra Kubika zaskarżyli do Najw. Tryb. Adm. sposób przeprowadzenia wyborów do rady gromadzkiej w Konojedzie, oraz decyzję starosty w Kościanie, która opiewała podobnie jak i wyrok sądu wojewódzkiego w Poznaniu, że wystarczy dwugodzinne przyjmowanie list wyborczych.

N. T. A. uuchylił wyrok sądu wojewódzkiego, gdyż ordynacja wyborcza przewiduje cały dzień bez przerwy jako termin zgłaszania list wyborczych.

Wobec powyższej zasadniczej sprawy pominął N. T. A. dalsze punkty skargi.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Niedziela | Poniedziałek
KALENDARZ RZYMSKO-KATOLICKI
Urban p., Dariusz m. | Teofil m.
KALENDARZ SŁOWIAŃSKI
Mścigniew | Bogumił

Słońca: wschód 7,59, zachód 15,40
Długość dnia 7 godzin 41 minut
Księżyca: wschód 18,10, zachód 9,04
Faza: 2 dzień po pełni

Grudzień **19** Niedziela

Ważne numery telefonów:
Pogotowie rat.: 66-66 i 55-55
Straż ogniowa: 19-57 i 30-50
Policja: 42-21
Posłańcy: 15-60 i 28-36
Postoje taksówek: Grunwaldzka 77-72. Rynek Jeż. 77-08, Klinika przy Polnej 74-02, Marsz. Focha (nar. Niegolewskich) 77-82. Plac Świętokrzyski 49-80, Zielona (narożnik Strzeleckiej) 50-35, Rynek Wildecki 66-35, Wielkie Garbary (nar. Wielkiej) 57-87.
Poczt. biuro zleceń: 49-28. **Zegarynka:** 07. **Centr. międzym** 00. **Inf. tel.** 09. **Biuro napr.** 08. **Inform. dworc.** 67-41. **Dw. autob.** 67-15. **Lotnisko** 78-45.

Woda w Warcie poziom +94 cm (średnia żeglowna + 1 m) tempe. wody + 0.2

Z portu rzecznego na Warcie

Statek „Venus" przyholował dziś w południe z granicy polsko-niemieckiej trzy próżne barki ze Szczecina. Jedna z tych bark pozostawiona została w Obornikach celem załadowania drzewa, a dwie ładować będą w Poznaniu, prawdopodobnie jęczmień. Przypuszcza się, że barki te zdążą opuścić port przed zamarznięciem rzeki. Opóźnienie w przybyciu próżnych bark ze Szczecina spowodowane było śryżem, który od dnia 11 do 16 bm. płynął przez całą szerokość rzeki. Obecnie śryż już spłynął. (pt)

NOCNY DYŻUR APTEK

Śródmieście: Apteka św. Marcina, ul. Fr. Ratajczaka 12; — Apteka Zielona, ul. Wrocławska 31; — Apteka „Pod Białym Orłem", Stary Rynek 41; — Apteka Sapieżyńska, pl. Sapieżyński 1; — **Jeżyce:** Apteka pod Opatrznością, ul. Dąbrowskiego 76 (narożnik Staszica 1); — **Łazarz:** Apteka im. Matejki, ul. Matejki 1; — Apt. Plucińskiego, ul. Marsz. Focha 72; — **Wilda:** Apteka przy Bramie Wildeckiej, Górna Wilda 3; — **Sołacz:** Apteka przy ul. Mazowieckiej 12; — **Górczyn:** Apteka Karpińskiego, ul. Marsz. Focha 158; — **Dębiec:** Apteka przy ul. Dębieckiej 6; — **Poznań-Wschód:** Apteka przy Krzyżu, ul. Główna 53; — **Starołęka:** Apteka miejscowa.

KRONIKA MIASTA POZNANIA

W Poznaniu przed 10 laty

Dnia 18 grudnia 1927 r.

Odbył się II zjazd prezesów kół i zrzeszeń fachowych Polskiego Związku Kolejowców, oraz zjazd asystentów kolejowych, zrzeszonych w Związku Urzędników Kolejowych. — Kra na Warcie ścięta się.

W Wielkopolsce przed 100 laty

Dnia 18 grudnia 1837 r.

Epidemia cholery azjatyckiej wygasła także w obwodzie regencji bydgoskiej. — Kanałem bydgoskim przepłynęły w listopadzie 203 berlinki; z nich 111 wzięło kurs na Nakło, Berlin, Magdeburg, Hamburg. — Na jarmarku gwiazdkowym w Poznaniu wystawiono panoramę, przedstawiającą miasto Mesynę. Wstęp do panoramy kosztował 5 sgr. (ok jeden złoty dzisiejszy).

Oryginalne pocztówki świąteczne

Wśród powodzi szablonowych pocztówek świątecznych, wybijają się dodatnio efektowne i oryginalne świąteczne i noworoczne pocztówki - fotografie, opracowane bardzo estetycznie przez zakład artystycznej fotografii „Rubens" w Poznaniu (Plac Wolności 4).

Atelier fotograficzne „Rubens" wykonało w tym roku nową serię swoich świątecznych pocztówek - fotografij, z których jedną reprodukujemy powyżej. Pocztówki - fotografie zakładu fotograficznego „Rubens" są w sprzedaży nie tylko we wszystkich pierwszorzędnych składach papeterii w Wielkopolsce, lecz również w Warszawie, Łodzi, Krakowie, Lwowie, Gdyni i Gdańsku. Pocztówki te zdobyły sobie pełne uznanie wymagającej publiczności. (zg 50432)

Święcenia w archikatedrze poznańskiej

Dzisiaj, w sobotę suchodniową, J. E. ks. biskup Dymek udzielił w katedrze poznańskiej święceń alumnom Arcybiskupiego Seminarium Duchownego.

U wejścia do katedry oczekiwali ks. biskupa rektor Seminarium, ks. prof. dr Kowalski z wiceregensem ks. drem Gronkowskim, ks. prof. drem Kicińskim i ojcem duchownym, ks. prof. Wietrzykowskim.

Po krótkiej modlitwie w kaplicy Najśw. Serca Jezusowego, gdzie przechowuje się Najświętszy Sakrament, udał się ks. biskup Dymek przed wielki ołtarz, ubrał w szaty liturgiczne, po czym rozpoczął podniosłe ceremonie święceń.

Po odmówieniu Confiteor i lekcji celebrans dokonał wyświęcenia 28 alumnów na lektorów, po czym 26 lektorów otrzymało święcenia akolitów. Następnie ks. biskup Dymek udzielał święceń wyższych: 22 alumnów otrzymało święcenia subdiakona, siedmiu — diakona. Na koniec święcenia prezbiterów otrzymało trzech franciszkanów ze Zgromadzenia OO. Franciszkanów z Wronek. Po dokonaniu święceń kapłańskich, J. E. ks. biskup Dymek dokończył mszę św. zgodnie z przepisanym rytuałem.

Neoprezbiter ks. Alojzy Jański odprawi swe prymicje w Słupi, ks. Anastazy Kaczmarek w Nieparcie i wreszcie ks. Tymoteusz Frankus w Lutoniu. (jr)

Krajowy kongres Związku Misyjnego Duchowieństwa

W dniach 12 i 13 stycznia 1938 roku odbędzie się w Poznaniu pod protektoratem J. Em. Ks. Prymasa Kardynała Hlonda krajowy kongres Związku Misyjnego Duchowieństwa.

Przewidziany jest następujący program: środa dnia 12 stycznia o godz. 9 rano msza św. i przemówienie J. Em. Ks. Kardynała Hlonda w kaplicy sodalicyjnej przy ul. św. Marcina 69. O godz. 10 przemówienie inauguracyjne J. E. Ks. Arcybiskupa dra J. A. Nowowiejskiego, prezesa Krajowego Z. M. D. i powołanie prezydium kongresu. Następnie będą wygłoszone referaty: „Poganie w wieku XX" (ks. rektor dr K. Kowalski z Poznania), „My a sprawa unijna" (ks. prał. dr S. Mystkowski z Warszawy), godzina 16-ta — „Czym jest i poco istnieje Związek Misyjny Duchowieństwa" (ks. dr A. Liedtke z Pelplina), „Zadania członków ZMD" (ks. dr J. Pawłowski z Kielc), „Nasze przywileje duchowne" (ks. dr J. Mańkowski z Obry Wlkp.). Godzina 20 — raut u Księdza Kardynała Prymasa Polski.

Czwartek dnia 13 stycznia — godzina 9-ta referaty: „Nasza współpraca z papieskimi dziełami misyjnymi" (ks. prał. F. de Ville z Warszawy), „Ostatnie pięć lat naszej pracy" (ks. dr L. Świderski z Płocka). Błogosławieństwo Najśw. Sakramentem w kościele św. Marcina Godzina 15 — konferencja księży dyrektorów diecezjalnych Z. M. D.

Zjazd obradować będzie w sali przy kościele św. Marcina. (KAP).

BAZAR GWIAZDKOWY
Tow. Pomocy dla Inteligencji
otwarty
od niedzieli 5 grudnia do 19 grudnia
przy Al. Marcinkowskiego 25.
Kawiarnia na miejscu. Bufet własny.
Stoliki do bridge'a. zg 1587
W czwartek kiszki domowe.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— * **Poznańskie Wieczory Lekarskie.** W niedzielę, dn. 19 bm. o godz. 20 odbędzie się w mieszkaniu dr dr Brossów, Al. Szelągowska 1, wieczór poświęcony pamięci Jana Ew. Purkynego, w 150 rocznicę jego urodzin. Referat „Jan Ew. Purkyne — życie i dzieło" wygłosi dr K. Bross. (o)

WYCHOWANIE, KURSY

— * **Zakończenie kursu zadrzewiania dróg i osiedli.** Dziś przed południem na kursie zadrzewiania dróg i osiedli, zorganizowanym przez Związek Powiatów R. P. w Państwowej Szkole Ogrodnictwa w Poznaniu dla inżynierów i techników drogowych oraz budowniczych powiatowych województw poznańskiego i pomorskiego, wykłady wygłosili: dr Linke nt.: „Ochrona drzewostanu przed szkodnikami i chorobami" i dr Mroczkiewicz nt.: „Ustalanie i zadrzewianie lotnych piasków". Po południu o zadrzewianiu osiedli mówić będzie dyr. Władysław Marciniec, po czym odbędzie się zamknięcie cyklu wykładów.

W niedzielę uczestnicy kursu zwiedzą pod kierunkiem dyr. Marcińca: promenady nad Wartą, w alejach Zbąszyńskiej, Przybyszewskiego i Reymonta, zieleńce na Błoniach Wildeckich i przy moście św. Rocha, ogródki działkowe na Bielnikach, centralny ogród jordanowski i zieleńce z wieżą spadochronową, boiska i place sportowe przy stadionie, parki Kasprowicza i Wilsona, dalej palmiarnię, wreszcie kąpieliska i łazienki na Sołaczu.

KRONIKA MIEJSCOWA

— * **Król rumuński ma przybyć w przyszłym roku do Poznania?** Jak się dowiadujemy, zamierzony jest w 1938 r. przyjazd do Poznania króla rumuńskiego Karola II. Król rumuński wziąłby udział w święcie pułku piechoty, którego jest szefem. (zd)

— * **Goście niemieccy na dzisiejszą premierę „Holendra Tułacza".** Na dzisiejszą premierę „Holendra Tułacza" w Teatrze Wielkim przybędą po południu z Warszawy: ambasador Rzeszy Niemieckiej v. Moltke i sekretarz legacyjny Struve (samochodem), oraz mieszkający stale w Warszawie dziennikarze niemieccy, redaktorzy: Bergemann z „Deutsche Allgemeine Zeitung" i Leuen z „Leipziger Neueste Nachrichten". Z ministerstwa spraw zagranicznych Rzeszy w Berlinie przybędą konsul generalny Lorenz i radca legacyjny Bergmann. Dalej przewidziany jest przyjazd prezydenta Izby Teatralnej Rzeszy dra Schloessera, względnie dyrektora ministerialnego Hasenöhrla z ministerstwa propagandy Rzeszy. Przyjazd swój do Poznania zapowiedzieli jeszcze następujący dziennikarze z Niemiec: dr Strobel z „Berliner Tageblatt", dr Ruppel z „Kölnische Zeitung" i dr Zuckschwerdt, dyrektor „Drahtloser Pressedienst" z ministerstwa propagandy Rzeszy.

— * **Za spokój duszy śp. rektora Marcinkowskiego.** Dziś rano o godz. 8 odby-

Najmilszy prezent gwiazdkowy
DLA CAŁEJ RODZINY!

Dzwony betleemskie.... pasterka.... kolędy z całego świata... Jak miło jest w uroczysty wieczór wigilijny zasiąść w gronie najbliższych przy odbiorniku Philipsa i słuchać wspaniałych audycyj świątecznych, nadawanych przez rozgłośnie całego świata. 7-obwodowa superheterodyna Philips 4-38 jest wymarzonym prezentem gwiazdkowym, który sprawi wielką radość wszystkim, bez wyjątku członkom rodziny.

PHILIPS
„Seria Symfoniczna 38"
zg 2562

Polska gwiazdka bez żydowskich słodyczy!

W okresie gwiazdkowym, okresie wzmożonych zakupów, zdarza się często, że konsumenci na skutek swej nieświadomości przyozdabiają stoły drzewkami i w czasie Bożego Narodzenia słodyczami pochodzenia żydowskiego. Każdy przyzna, że łączenie arcychrześcijańskich świąt Bożego Narodzenia z niechrześcijańskimi towarami jest co najmniej niestosowne.

Zrzeszenie Kupców Branży Cukrów, Czekolady i Owoców w Poznaniu w ostatniej chwili przed świątecznymi zakupami takich słodyczy ,jak ozdoby choinkowe, pierniki, cukry, czekolady itd., przypomina, że następujące fabryki słodyczy są żydowskimi: Helvetia, Pischinger-Triumf, Suchard, Schramek, Brancka i Plutos.

Dzięki intensywnej propagandzie tego Zrzeszenia, branża cukrów i czekolady odżydziła się na terenie m. Poznania o jakieś 90 pct. Najlepszy to dowód, że społeczeństwo popiera wysiłki w akcji odżydzenia handlu.

Zrzeszenie kupców Branży Cukrów, Czekolady i Owoców zapewnia w całej pełni społeczeństwo, że wyroby fabryk chrześcijańskich w Polsce w zupełności zadawalniają wymagania tak pod względem jakości, jak i ceny.

Równocześnie Zrzeszenie zwraca społeczeństwu uwagę, by patrzyło się na opakowania, na których powinna być wydrukowana firma wytwórcy. Zdarzają się bowiem wypadki, że niektóre firmy żydowskie lub gdańskie dostarczają towar w opakowaniu bez firmy dla wprowadzenia w błąd społeczeństwa.

Zrzeszenie Kupców Chrześcijańskich tej branży, chcąc umożliwić klienteli zorientowanie się, gdzie można nabyć słodycze chrześcijańskiego pochodzenia, podaje w dziale ogłoszeń spis swych członków. Spodziewamy się, że w tym roku w czasie świąt Bożego Narodzenia w Poznaniu całe społeczeństwo poznańskie będzie spożywało tylko chrześcijańskie słodycze.

ło się w Kolegiacie Poznańskiej nabożeństwo żałobne za spokój duszy śp. Alojzego Marcinkowskiego, długoletniego rektora I. szkoły wydziałowej w Poznaniu. Mszę św. odprawił ks. mansjonarz Herud. (kl)

— * **Pamiętajcie, że to już jutro 19 grudnia!** Wiecie wszyscy, czego wyczekują od Was w tym dniu rzesze biednych dzieci, które przecież mają prawo do radości i szczęścia, a życie im tego odmawia!

One czekają na Was — nie zawiedźcie ich, niech datki Wasze dadzą im też zaznać przyjemności świąt, niech dowiodą im, że całe społeczeństwo pamięta o ich niedoli, że stara się pomóc im wszelkimi siłami!

Pamiętajcie więc o dniu jutrzejszej kwesty!

Niech Gwiazdka, święto dzieci — będzie dniem radości wszystkich polskich dziatek!

KRONIKA POLICYJNA

— * **Czym się trudnią Żydzi?** Do dyspozycji okręgowego sędziego śledczego w Poznaniu odstawiła policja 56-letniego Żyda Srula Szumachera, mieszkającego przy ul. Szewskiej 14, m. 17. Szumacher obwiniony jest o znęcanie się nad kobietami lekkich obyczajów i wymuszanie tym sposobem od nich pieniędzy zarobionych nierządem. Żydowskiego sutenera okręgowy sędzia śledczy osadził w areszcie bezwzględnym. (kl)

— * **Za przekroczenie przepisów.** W ciągu ubiegłej doby policja nałożyła doraźne mandaty karne na 55 osób, sporządziła 38 doniesienia karne i upomniała 41 osób, narażających się na przekroczenia administracyjne, o ruchu kołowym i inne. W areszcie policyjnym zatrzymano za opilstwo osób 5, za żebractwo — 4, za zakłócenie spokoju publicznego — 3 i za przekroczenie przepisów sanitarno-obyczajowych — 8. (kl)

KRONIKA SĄDOWA

— * **Kradzież mieszkaniowa.** Na ławie oskarżonych Sądu Grodzkiego w Poznaniu zasiadł 25-letni garncarz Bogdan Ziółkowski, bez stałego miejsca pobytu, doprowadzony na rozprawę z więzienia w Ostrzeszowie, kilkakrotnie karany, oskarżony o to, że 15 listopada rb. wraz z innymi osobnikami dokonał kradzieży mieszkaniowej w Poznaniu przy ulicy Kwiatowej nr 6, zabierając w celu przywłaszczenia cały szereg przedmiotów stanowiących własność Jadwigi Szałek i jej sublokatorów.

Sąd Grodzki skazał oskarżonego Ziółkowskiego na 6 miesięcy więzienia. (k)

Bezczelny Niemiec

Wolsztyn. (wo) W kawiarni Jerzego Schulza Niemiec Ryszard Hoffmann wyraził się wobec wszystkich gości „Die Polnischen Schweine". Właściciel kawiarni wyprosił natychmiast Hoffmanna z lokalu obawiając się zapewne przykrych następstw tego zajścia.

Następnego dnia policja aresztowała Hoffmanna. Będzie on odpowiadał za zniewagę Narodu Polskiego. Hoffmann przybył przed kilku miesiącami z Wągrowca i brał czynny udział w pracy „Jungdeutsche Partei".

Z UNIWERSYTETU POZNAŃSKIEGO

— * **Promocja doktorska.** W ubiegłą środę w małej auli uniwersyteckiej odbyła się uroczysta promocja doktorska mgra farmacji Józefa Jeskego, który otrzymał tytuł doktorski na podstawie rozprawy z zakresu chemii na temat: „Zachowanie się niektórych związków organicznych w układach dwuskładnikowych na podstawie ich własności dielektrycznych". Promotorem był prof. Konstanty Hrynakowski.

Dr Józef Jeske, syn ziemianina z Wielkopolski, urodził się w Poznaniu w dniu 25 marca 1912 roku. Po ukończeniu gimnazjum im. Mickiewicza w Poznaniu, wstąpił na U. P. w 1931 r., gdzie uzyskał dyplom magisterski na oddziale farmaceutycznym w maju 1935 roku.

POGODA

POZNAŃ, 18 grudnia 1937.

Temperatura 7 godz. — 4,1; 13 godz. — 0,2.

Ciśnienie
7 godz. 753,6 mm. umiarkow.
13 godz. 752,4 mm.
tendencja barom.: ciśnienie lekko spada

Zachmurzenie
7 godz. mgła
13 godz. pochmurno

Wiatr
7 godz. kierunek wschodni, szybk. 3 m/sek.
13 godz. cisza.

Temperatura
w ciągu ub. doby najwyższa + 0,9 o godz. 13,30
w ciągu ub. doby najniższa — 4,1 o godz. 7

Prognoza pogody na dzień jutrzejszy:

Z zachodu na wschód postępujące rozpogodzenie przy lekkim spadku temperatury

Trzej policjanci pod zarzutem torturowania aresztantów

Grudziądz. — Przed Sądem Okręgowym rozpoczął się w piątek sensacyjny proces o bicie aresztantów i wymuszanie od nich zeznań na posterunku policji w Rogoźnie (powiat grudziądzki). Na ławie oskarżonych zasiedli: starszy posterunkowy Jan Belgart, post. Władysław Tataruch i post. Emil Woźniak. Wszyscy są obecnie zawieszeni w urzędowaniu, a pełnili służbę na posterunku w Rogoźnie.

Według aktu oskarżenia wszyscy oskarżeni od pewnego czasu stosowali metodę bicia w stosunku do tych aresztantów, którzy będąc podejrzanymi o popełnienie kradzieży, nie przyznawali się do czynów. Podczas badania bito aresztantów pięściami i pałkami. Jak twierdzi akt oskarżenia, oskarżony Tataruch i osk. Woźniak stosowali wobec upartych aresztantów średniowieczne tortury.

Na rozprawę powołano ogółem 29 świadków oraz lekarza więziennego dra Wieczora i lekarza dra Kyclera ze szpitala miejskiego. Świadkowie oskarżenia mocno obciążyli swymi zeznaniami oskarżonych. Rozprawa trwa.

Z WIELKOPOLSKI

— * **CHODZIEŻ.** „Zamki i miasta krzyżackie" — wspomnienia z podróży (z przeźroczami), na powyższy temat w ramach odczytów publicznych Uniw. Pozn. w auli gimnazjum o godz. 16, mówić będzie w dn. 19 bm. Janusz Staszewski. (n)

— * **GNIEZNO.** W niedzielę 19 bm. Narodowa Organizacja Kobiet obchodzi 10-lecie swego istnienia. Uroczystość zapoczątkuje msza św. o godz. 9,45 w kościele św. Michała. O godz. 14 odbędzie się zebranie w sokolni.

— W Sądzie Grodzkim na ławie oskarżonych zasiadł redaktor „Lecha" p. Jaźwiecki, któremu zarzuca się, że w czasopiśmie „Lech" z dnia 4 lutego 1937 r. ukazała się notatka pt. „We Wrześni uważają że...", w której m. in. podano, że „inny bogaty kupiec żydowski jest pośrednikiem pomiędzy miejscowymi komunistami, a ich władzami naczelnymi, i zwozi od czasu do czasu ulotki komunistyczne do Wrześni. Czyżby policja o tym nie wiedziała?". Na poprzedniej rozprawie oskarżony stawił wniosek o przesłuchanie świadków G. Wawrzyniaka i Zdziemskiego we Wrześni. Przesłuchani świadkowie w drodze rekwizycji przez Sąd Grodzki we Wrześni zeznali, że ów Żyd zwoził od czasu do czasu podejrzane paczki, oraz wiedział o rozruchach komunistycznych w Poznaniu przed samym faktem. Oskarżyciel publiczny domagał się ukarania oskarżonego red. Jaźwieckiego z art. 170 k. k. Obrońca opierając się na orzeczeniach Sądu Najwyższego twierdził że notatka ta nie może zawierać znamion przestępstwa z art. 170 k. k. i wniósł o uniewinnienie oskarżonego. Sąd ogłosił wyrok uwalniający red. Jaźwieckiego. (br)

— * **JAROCIN.** W niedzielę dokonano otwarcia w Hotelu Centralnym wystawy przemysłu ludowego. Wystawę zorganizowało Koło Włościanek powiatu jarocińskiego. Wystawę pracy młodych włościanek połączono ze sprzedażą wyrobów ludowych z terenu woj. wileńskiego, przy czym wyroby te cieszyły się wielkim pokupem. Czysty dochód z powyższej imprezy przeznaczono na najbiedniejszych naszego powiatu.

— Przed Komisją Egzaminacyjną dla Cechu Fryzjerskiego w Krotoszynie zdali egzamin mistrzowski następujący miejscowi fryzjerzy pp.: Bronisław Talaga, Stanisław Molczyk, Michał Zieliński i Walenty Majewski.

— W nierejestrowanym żydowskim domu noclegowym przy ul. Wąskiej, w którym mieści się również sala modłów miejscowego żydostwa powstał pożar, który zniszczył nagromadzone w szafie książki modlitewne.

— W dniu wczorajszym zapowiedziana była w tut. Sądzie Grodzkim rozprawa karna z oskarżenia publicznego przeciwko byłemu pracownikowi Miejskich Zakładów Andrzejowi Borusiakowi, oskarżonemu o zniesławienie burmistrza miasta Jarocina p. Edmunda Rogalskiego. Ponieważ sprawa powyższa podlega kompetencji Sądu Okręgowego, sąd na wniosek oskarżyciela publicznego postanowił sprawę przesłać do Sądu Okręgowego w Ostrowie celem dalszego postępowania. (jp)

— * **KROTOSZYN.** Archidiecezjalny Instytut Akcji Katolickiej w Poznaniu zwołuje na niedzielę 19 bm. do Krotoszyna powiatowy zjazd inteligencji, poświęcony obradom na temat „Katolicka myśl społeczna". Zjazd poprzedzi msza św. o godz. 10 w kościele poklasztornym a obrady odbywać się będą od godz. 11 w auli dawn. szkoły wydziałowej przy pl. Wolności. Pierwsze referaty wygłoszą: ks. dyr. J. Krajewski z Poznania nt. „Sprawiedliwość i miłość podstawą chrześcijańskiego ustroju społecznego" zaś dr Marian Gładysz z Brzozy „Własność prywatna w świetle nauki Kościoła". Po przerwie obiadowej o godz. 16 notariusz dr Jan Pawłowski z Krotoszyna mówić będzie nt. „Kapitalizm, socjalizm, komunizm a katolicyzm społeczny" a p. drowa Wyszyńska z Koźmina nt. „O ideał chrześcijańskiego państwa". Po referatach dyskusja. Z okazji zjazdu, w sali obrad urządzona zostanie wystawa książek i czasopism katolickich.

— Cyganie: Rudolf, Wilmusz i Zofia Kierpaczowie, którzy obozowali w pobliżu bocznicy toru kolejki powiatowej obok dawn. fabryki płatków owsianych, wyrąbywali na opał podkłady boczniczowe, przez co poszkodowali tut. Wydział Powiatowy na ok. 90 zł. — Na tut. stacji kolejowej, kradzieży większej ilości węgla przeznaczonego dla Mleczarni Krotoszyńskiej, dopuścili się Feliks Jaworski i Józef Kala oboje z Krotoszyna. — Antoniemu Wielebińskiemu z Rębiechowa, skradziono zegarek męski z łańcuszkiem wartości 20 zł.

— Starostwo Powiatowe ogłosiło nowe ceny chleba. Jeden kg chleba żytniego pytlowego z mąki 65 pct kosztuje odtąd 31 groszy a chleba razowego 28 groszy. (jk)

— * **LESZNO.** Trwający od dwóch tygodni kurs LOPP zorganizowany dla przyszłych komendantów odcinków zakończył się w środę egzaminem, który wszyscy kandydaci z pomyślnym wynikiem złożyli. Komisję tworzyli pp.: dyr. Leon Barczyński, Artur Jakubowski i delegat Wojewódzkiego Komitetu LOPP.

— W czwartek została otwarta Wystawa Higieniczna, mieszcząca się w salach Strzelnicy. Otwarcia dokonał p. starosta Świątkowski w obecności dyr. Ub. Sp. mgra Gątkiewicza, pp. lekarzy, urzędników i przedstawicieli organizacyj zawodowych i cechów. Pomysłowo i estetycznie urządzona wystawa spotkała się z bardzo pochlebną opinią zgromadzonych na otwarciu. Wystawa trwać będzie do 28 bm., a codziennie o godz. 19 wygłaszać będą miejscowi lekarze pogadanki z dziedziny higieny.

— W czerwcu br., robotnica A. Hoffman — porwana została przy pracy przez pas transmisyjny i odniosła obrażenia głowy, wskutek których zmarła. Rolnik z Wilkowic Kurt Bauling, pracodawca tragicznie zmarłej, stanął obecnie przed sądem, odpowiadając za spowodowanie śmierci przez niedbalstwo. Przewód sądowy wykazał, że urządzenie młockarni nie było odpowiednio zabezpieczone, wobec czego sąd skazał Baulinga na 8 miesięcy więzienia z zawieszeniem na 3 lata.

— Rodziny robotników zatrudnionych w kopalniach belgijskich opuściły w tych dniach Leszno, żegnane na dworcu przez p. wicestarostę Krauzego i ks. Czemplika. Z okręgu leszczyńskiego wyjechało ogółem 356 osób, z tego na Leszno przypada 18 rodzin, na Gostyń 43 rodziny, Rawicz 46, Śmigiel 9 rodzin. (lr)

— * **MIĘDZYCHÓD.** Wielką wentę gwiazdkową urządził w ub. niedzielę Par. Kom. Obywatelski do walki z bezrobociem.

— Srebrnym Krzyżem Zasługi za pracę społeczną zostali oznaczeni pp.: przew. Pow. Kółek Włościanek na pow. Międzychód Ciesielska z Kolna oraz książkowa K. K. O. pow. Międzychodzki Górecka za pracę w swym zawodzie.

— Komitet lokalny do walki z bezrobociem, urządza w niedzielę 19 bm. kwestę uliczną na pomoc zimową dla bezrobotnych. (mw)

— * **NAKŁO.** W ub. czwartek Stronnictwo Narodowe rozpoczęło tutaj pikietowanie składów żydowskich. Przestraszeni Żydzi udali się ze skargą do policji, która przybyła i stwierdziła, iż pikieciarze zachowują należyty spokój i bojkot odbywa się w ramach legalnych. Zarząd Stronnictwa Narodowego zwraca się z gorącym apelem do wszystkich obywateli Polaków, aby nie zakłócali spokoju i pikietowanie mogło odbywać się w należytym porządku. Zarazem apeluje Stron. Narodowe, aby wszyscy Polacy przestrzegali hasła „Swój do swego". (nc)

— * **OSTRÓW.** „Gniezno pogańskie i wczesnopiastowskie w świetle nowych odkryć" (z przeźroczami), na powyższy temat w ramach odczytów publicznych Uniw. Pozn. w gimnazjum im. Piłsudskiego o godz. 17 mówić będzie w dniu 19 bm. prof U. P. dr Józef Kostrzewski. (n)

— Odczyt doc. U. P. prof. Stojanowskiego pt. „Rasizm niemiecki przeciw Polsce" wygłoszony tu zostanie w sobotę o godz. 20 w „Polonii" z inicjatywy Związku Lekarzy

— Trzygodzinnego opóźnienia doznał pociąg, który wyjeżdża z Ostrowa do Poznania o godz. 14,41. Przeszkoda nastąpiła pod Łodzią.

— Głośny ongiś działacz P. P. S-u na terenie Ostrowa, b. radca miejski, a do niedawna radny miasta Leon Domański w przeciągu niedługiego czasu stawał ponownie przed kratkami sądowymi. Tym razem odpowiadał z art. 262 i 281 k. k. oskarżony o to, że jako kierownik i kasjer Robotniczej Spółdzielni Spożywczej w Ostrowie przywłaszczył sobie 111,90 zł i dla ukrycia sprzeniewierzenia zniszczył kwity. Sąd po przeprowadzeniu rozprawy skazał oskarżonego Domańskiego na karę bezwzględnego więzienia przez 7 miesięcy. W pierwszej sprawie otrzymał Domański za paserstwo i namowę małoletniego do kradzieży 8 miesięcy.

— Do Belgii wyjechała z Ostrowa część rodzin do swych żywicieli. Pozostali wyjadą dopiero w pierwszych dniach Nowego Roku po uzyskaniu potrzebnych dokumentów.

— Zmarł tu w wieku lat 78 em. dyrektor tartaku ks. Radziwiłła w Antoninie śp. Michał Wróblewski.

— Kurs gotowania urządzony staraniem Kat. Koła Pań został onegdaj zakończony. Kierowniczką kursu była p. Kierzyńska. (os)

— * **WOLSZTYN.** Zarząd Miejski komunikuje, iż w związku z rozporządzeniem p. wojewody w sprawie pryszczycy odbędzie się w Wolsztynie we wtorek dn. 21 bm. tylko jarmark kramny. Spęd bydła zakazany. (wo)

— * **WOLSZTYN.** W niedzielę o godz. 18 na sali sierocińca dzieci odegrają „Jaselka".

— Z dniem 2 stycznia 1938 r. opuszcza Wolsztyn długoletni kierownik Sądu Grodzkiego p. Ignacy Sobczak. Sędzia Sobczak przeniesiony został do Inowrocławia. (wo)

Z POMORZA

— * **TORUŃ.** Elektromonter Piotr Ziółkowski, zatrudniony na stacji Toruń-Przedmieście, podczas pracy w budynku stacyjnym spadł z wysokiej drabiny i doznał złamania prawej nogi.

— Przed Sądem Okr. odpowiadał pokątny doradca, wychrzta, niej. Maksymilian Lewkowicz z Golubia. „Adwokat" pomógł niej. Romanowi Kwiatkowskiemu, który żył w separacji z swą żoną, zawrzeć drugi związek małżeński. Za oszukańcze manipulacje w urzędzie stanu cywilnego sąd skazał Lewkowicza na pół roku więzienia, zaliczając mu 2-miesięczny areszt śledczy.

— Przy ul. Grudziądzkiej samochód osobowy najechał na furmankę, zaprzężoną w 2 konie, którą w kierunku Chełmży jechał rolnik Józef Gierlach z Czystochlebia. Konie zostały ciężko ranne, tak, że trzeba było je dobić. Wypadku w ludziach nie było.

— Gajowy Jan Cząstka podczas obchodu lasu państw. w Brzeczce w pow. toruńskim napotkał dwóch osobników na kradzieży drzewa. Gdy wezwał ich, by się wylegitymowali, złodzieje stawili opór i pobiwszy gajowego i uszkodzili mu fuzję. Cząstkę przewieziono do szpitala na Mokrem.

— Pom. Woj. KKO ofiarowała 2 000 zł na akcję pomocy zimowej i 2 000 zł na FON.

Murowana Goślina zelektryfikowana

Murowana Goślina. (Tel. wł.) Dziś przed południem, o godz. 11.20, w obecności tutejszego burmistrza dra Stefana Motylewskiego i dyrektora elektrowni poznańskiej Józefa Koźniewskiego, dokonano tutaj włączenia prądu elektrycznego, który rozpoczęła dostarczać elektrownia w Poznaniu.

Prąd do Murowanej Gośliny dostarcza się linią napowietrzną, biegnącą przez Owińska. Prąd o napięciu 20.000 wolt przetwarza transformatornia, zbudowana w Murowanej Goślinie. Nowa linia wybudowana między Owińskami i Murowaną Gośliną mierzy 8 kilometrów długości. (lz)

Ciekawy proces o zabójstwo

Jarocin (jp) Sąd Okręgowy z Ostrowa na sesji wyjazdowej w Jarocinie rozpatrywał głośną swego czasu zbrodnię zabójstwa, dokonaną na osobie 55-letniego Ignacego Łabędzkiego, rolnika, zamieszkałego w Skokowie, pow. Gostyń.

Na ławie oskarżonych zasiadł 29-letni Władysław Błochowiak, robotnik ze Skokowa, którego na rozprawę sprowadzono z więzienia ostrowskiego.

Po odczytaniu aktu oskarżenia, który zarzuca osk. Błochowiakowi dokonanie zbrodni zabójstwa na osobie rolnika Łabędzkiego, sąd przystąpił do przesłuchania oskarżonego, który nie przyznał się do winy i chciał złożyć dalsze oświadczenie. W tym miejscu sąd na wniosek obrony postanowił wykluczyć jawność rozprawy z uwagi na obrazę moralności. Po zeznaniach oskarżonego i świadka Rozalii Dajewskiej, sąd przywrócił jawność. Z zeznań dalszych świadków wynika, iż osk. Błochowiak dokonał zabójstwa, sprowokowany przez Łabędzkiego, który sam dokonał napadu na oskarżonego, ten zaś w obronie własnej, po otrzymaniu ciosu sztachetą, wyrwaną przez Łabędzkiego z płotu, w pewnym zamroczeniu dokonał zabójstwa.

W dalszym ciągu sąd wysłuchał ekspertyzy powołanego w charakterze biegłego dra Lenartowicza, który opatrywał osk. Błochowiaka na drugi dzień po dokonaniu zabójstwa. Według opinii biegłego oskarżony w zupełności nie może być odpowiedzialny za dokonanie zbrodniczego czynu, tym więcej, że w roku 1933 uległ nieszczęśliwemu wypadkowi, który nie pozostał również bez wpływu na jego świadomość umysłową.

Po tym oświadczeniu biegłego sąd na wniosek obrony postanowił odroczyć rozprawę, a osk. Błochowiaka oddać pod obserwację biegłych psychiatrów, którzyby ocenili, do jakiego stopnia oskarżony odpowiada za swój czyn. Proces ten wzbudził duże zainteresowanie, to też miejsca, przeznaczone dla publiczności, były zapełnione.

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: Maria Kędziorowa 2.—, Jadwiga Kenda, Łazarz, 3,—, z podziękowaniem za otrzymane łaski i prośbą o dalsze, razem z poprzednio pokwitowanymi 180.— zł.

Dla najbiedniejszych dzieci bezrobotnych w Dębcu: Edmund Szulc, Poznań, 20,—, N. N. 1,—, razem z poprzednio pokwitowanymi 29.— zł.

Na ociemniałych żołnierzy: Edmund Szulc, Poznań, 20,—, razem z poprzednio pokwitowanymi 83.— zł.

Dla bezrobotnego Niemiry: St. Ch. 3,—, razem z poprzednio pokwitowanymi 45,— zł.

Na budowę mauzoleum 1863 r.: Michał Bartosiewicz 1.—, razem z poprzednio pokwitowanymi 50,95 zł.

Sprostowanie: W numerze 575 „Kuriera Poznańskiego" mylnie pokwitowano składkę: U. M. B. i H. Srokowie, Swarzędz, 3,— na „Caritas", zamiast „Dla najbiedniejszych dzieci bezrobotnych w Dębcu". Wobec tego suma na koncie „Caritasu" zmniejsza się o 3,— zł do 30,— zł.

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Zapowiedzi

Dnia 17 bm. wywieszono następujące zapowiedzi (osoby, przy których nie jest podana miejscowość, mieszkają w Poznaniu):

Owdowiały właściciel drukarni Stanisław Kowalczyk i Stanisława Jarzembowska; urzędnik prywatny Antoni Zabel i Zofia Mączyńska; urzędnik prywatny Florian Karasek w Obornikach i pracownica kancelaryjna Waleria Leraczykówna; kołodziej Zygmunt Smolibocki i prasowaczka Franciszka Nogajówna w Naramowicach, pow. pozn.; robotnik Franciszek Zebrowski i służąca Maria Wosiówna; pracownik introligatorski Marcin Delikta i Pelagia Nowakówna; robotnik Józef Deus i pracownica Antonina Pieczakówna; uczeń murarski Ludwik Miecznik i pracownica domowa Petronela Berestowska; tokarz Mieczysław Deskiewicz i Wanda Schliwińska; robotnik Antoni Drab w Gulczu, pow. czarnkowski, i pracownica Gertruda Janyska; strażnik ogniowy Leon Wolny i pracownica domowa Julia Kupiecówna.

Zgony

Dnia 18 bm. zapisano następujące zgony:

Krystyna Orlikowska, bez zawodu, 15 lat; Stefania Gizińska z domu Marciniakówna, 24 lata; Marcin Jędrzejak, robotnik, 63 lata; Franciszka Strzyżyńska z domu Zielińska, wdowa, 84 lata; Józef Musielak, robotnik, 37 lat, zam. w Jerzykowie, powiecie poznańskim; Jan Leska, przykrawacz szewski, 75 lat; Kazimierz Mayer, uczeń szkolny, 9 lat, zam. w Kotowie, powiecie poznańskim; Teresa Wołoszczukówna, służąca, 28 lat; Helena Waszczyńska z domu Piątkowska, 74 lata; Franciszka Duda, ślusarz kolejowy, 31 lat; Jadwiga Miczek, robotnica, 20 lat; Władysław Ilski, kupiec podróżujący, 65 lat.

Żądać wszędzie!
Przedstawiciel: Paweł Heczko, Poznań, Młynarska 9, m. 4
ng 2365

Autobus uniknął zderzenia z pociągiem

Osobliwy wypadek zdarzył się na przejeździe kolejowym w Damasławku. — Kursujący tam autobus osobowy p. Józefa Góralskiego z Poznania, prowadzony przez szofera Franciszka Zybałę z Chludowa, najechał na zaporę kolejową. Autobus uderzył w zaporę z taką siłą, że złamał ją i wjechał na tor. Szczęśliwym zbiegiem okoliczności i dzięki przytomności umysłu szofera, autobus zdążył jeszcze przejechać przez tor na moment przed przejeżdżającym pociągiem. W autobusie znajdowało się oprócz szofera 14 pasażerów.

Powodem wypadku była silna mgła i ślizgawica, wskutek której szofer nie dojrzał na czas zamkniętej zapory, a następnie nie zdołał już zahamować na śliskiej jezdni. Tak szofer, jak i pasażerowie autobusu mówić mogą o cudownym ocaleniu. (R-r)

ODBIORNIK NAGRODZONY
ZŁOTYM MEDALEM
NA ŚWIATOWEJ WYSTAWIE W PARYŻU
4 LAMPY (3 PENTODY) 3 ZAKRESY FAL
ZASIĘG ŚWIATOWY. GŁOŚNIK O PIĘKNYM TONIE
CENA OBNIŻONA ZŁ. 260,- GOTÓWKĄ
SPŁATY DO 15 RAT
ECHO
P 34741-62.800

Fotograf Ryś — uniewinniony

Sąd odrzucił skargę tancerki o prawo własności jej fotografii

Przed Sądem Okręgowym w Poznaniu pod przewodnictwem sędziego dr Woźniaka, przy udziale aplikanta Marcinkowskiego toczył się we wtorek w dalszym ciągu, ciekawy proces z oskarżenia tancerki kabaretowej p. Ireny Afanazjew przeciwko znanemu artyście fotografowi p. Mieczysławowi Rysiowi.

Jak wiadomo p. Afanazjew skarżyła p. Rysia o naruszenie praw autorskich. Pan Ryś bowiem wysłał na konkurs „Alfy" — fotografię kreacji scenicznej p. Afanazjew, a „Alfa", fotografią tą poczęła reklamować swoje artykuły.

Na wczorajszą rozprawę przyjechała z Warszawy p. Afanazjew w towarzystwie adwokata Żyda. Powódkę sąd przesłuchał w charakterze świadka. Podała ona że od 7-go roku życia poświęciła się choreografii, pobierając naukę w domu

Fotografia, będąca przedmiotem procesu

od matki, następnie występowała w operetkach warszawskich oraz w licznych kabaretach między innymi i w Poznaniu.

Następnie sąd przesłuchał biegłego baletmistrza opery poznańskiej p. Statkiewicza.

Na pytanie p. Afanazjew, czy do opery zaangażowałby tancerkę z kabaretu, p. Statkiewicz oświadczył, że nie, gdyż w kabaretach występują przeważnie mierne siły. Z wyjątkiem znanych w Warszawie tancerek kabaretowych Halamy i Olgi Sławskiej.

Na rozprawę ściągnięto od p. Wojnara, baletmistrza Teatru Miejskiego w Bydgoszczy numer magazynu, wydawanego przez jeden z paryskich kabaretów p. n. „Folies Bergeres". W magazynie tym znajduje się kreacja taneczna: „Leśne Bożki" wykonana przez primabalerinę Komarow.

Biegły p. Statkiewicz po okazaniu mu wspomnianego numeru „Folies Bergeres" i po porównaniu go z fotografią kreacji tanecznej p. Afanazjew oświadczył że na obu zdjęciach poza jest prawie ta sama choć z pewnymi zmianami. Ruch ciała i jego ułożenie jest takie same.

P. Afanazjew po obejrzeniu zdjęcia primabaleriny Komarow oświadczyła, że jest to zupełnie inna poza i inny kostium. Pani Afanazjew stwierdziła, że utrwalony na zdjęciu taniec, jest jej własnym utworem w którym wyćwiczył ją jakiś Francuz z Paryża. Taniec ten odtworzyła w Warszawie w operetce „8,15" i w Palais de Danse w Poznaniu.

Następnie sąd odczytał nadesłaną sądowi kartkę z Torunia. W kartce tej publicysta Cezary Glatzella pisze, że w związku z wypłynięciem w tej sprawie — mandame Komarowej, ma pewne dane obronne na korzyść p. Afanazjew i prosi o wezwanie go na rozprawę.

Obrońca p. Afanazjew wniósł o powołanie p. Glatzella oraz innego biegłego z poza Poznania tj. Parnella.

Sąd wnioski te odrzucił. Następnie przesłuchał w charakterze biegłego p. Ulatowskiego, artystę-fotografa.

Pan Ulatowski zeznał, że wśród fotografów panuje zwyczaj, iż nie pyta się artystów o pozwolenie rozpowszechniania ich zdjęć. Przyjmuje się bowiem, że jest to dla nich korzystna reklama, mile zresztą przez nich widziana. Artysta należy do publiczności, dlatego zdjęcia ich rozpowszechnia się na szeroką skalę, — przez czasopisma, wystawy itp. Następnie pan Ulatowski po obejrzeniu fotografii p. Afanazjew wykluczył aby tancerka przed zdjęciem była oparta o ścianę, w czasie zaś eksponowania od niej się odsunęła i stała o własnych siłach. Zdaniem p. Ulatowskiego, musiałoby się to odbić na ostrości zdjęcia. Pan Statkiewicz zaś oświadczył, że utrzymanie się w tej pozie, przez kilka sekund jest niemożliwe.

W tym miejscu p. Afanazjew oświadczyła sądowi, że przywiozła ze sobą kostium taneczny, ma go ze sobą na sali i gotowa jest przed sądem zademonstrować, że jednak w tej pozie o własnych siłach przez kilka sekund się utrzyma.

Sąd jednak z tej demonstracji zrezygnował. Po wysłuchaniu przemówień — stron sąd w godzinach popołudniowych ogłosił wyrok, w którym p. Rysia całkowicie uniewinnił.

Sąd na podstawie przewodu stwierdził brak jakichkolwiek przedmiotowych i podmiotowych znamion winy po stronie p. Rysia. Zdaniem sądu, choreografia jest sztuką wyrażania odpowiednimi znakami ruchów tanecznych. Utwór taneczny musi się składać z większej ilości ruchów, kierowanych pewną myślą, jak utwór muzyczny składa się z szeregu nut, akordów i taktów związanych w jedną melodię.

Kilka ruchów ciała ujętych w pewną całość tworzą pozę taneczną. Jedna poza taneczna, tak jak jedna nuta, nie może być uważana za cały utwór. Jest to tylko zdjęcie fotograficzne. Art. 10 zaś prawa autorskiego mówi, prawo autorskie na utworach fotograficznych służy przedsiębiorcy fotograficznemu względnie zamawiającemu.

Zamawiającemu zdjęcie, przysługuje prawo autorskie na nim w każdym wypadku, a zwłaszcza jeśli to jest portret — lub zdjęcie indywidualizujące.

Sąd staje na stanowisku, że prawo autorskie na fotografii p. Afanazjew zostało naruszone, zwyczajem panującym wśród fotografów, że artysta należy do publiczności.

Sąd przyjął, że p. Afanazjew nie zastrzegła sobie zakazu rozpowszechniania jej zdjęcia, a więc milcząco na to rozpowszechnianie się zgodziła. Co do kreacji p. Afanazjew uwidocznionej na zdjęciu, to sąd stanął na stanowisku, że nie korzysta ono z ochrony prawa autorskiego. Z ochrony tej skorzystać może tylko „prawo" a nie „bezprawie". W kreacji zaś p. Afanazjew istnieje cały szereg momentów plagiatu z pozy madame Komarow.

Proces i jego epilog wzbudziły olbrzymie zainteresowanie. (kl)

Uroczyste zaprzysiężenie 47 nowych magistrów farmacji

Dziś przed południem w małej auli Uniwersytetu Poznańskiego odbyło się uroczyste zaprzysiężenie 47 nowych

Nowi magistrzy farmacji, absolwenci U. P., zaprzysiężeni w dniu dzisiejszym. Pośrodku grupy stoją: w łańcuchu — dziekan prof. dr A. Gałecki, za pulpitem — dyrektor O. F. prof. dr J. Dobrowolski. Siedzą pod pulpitem druga na lewo od środka — p. Izabella Wróblewska, sekretarka O. F.

magistrów farmacji, którzy w bieżącym trymestrze złożyli końcowe egzaminy uzyskując dyplomy magisterskie.

O godz. 11,30 wkroczył na salę, w której oczekiwali już nowi magistrzy, w otoczeniu swych znajomych i przyjaciół, dziekan wydziału matematyczno-przyrodniczego prof. dr Antoni Gałecki, jako delegat senatu U. P. i dyrektor oddziału farmaceutycznego prof. dr Jan Dobrowolski.

Uroczystość zagaił prof. Dobrowolski witając w serdecznych słowach nowych magistrów i wskazując na ważność aktu ślubowania, które za chwilę złożą, a które ma już ich obowiązywać na całe życie. Następnie dyrektor Dobrowolski odczytał rotę ślubowania, której obecni wysłuchali stojąc. Wreszcie kończąc swe przemówienie, dyr. prof. Dobrowolski zapewnił nowych magistrów, że z każdą trudnością w dziedzinie naukowej mogą i powinni zwracać się do swego macierzystego uniwersytetu, na którego pomoc mogą zawsze liczyć.

Po przemówieniu nastąpiła właściwa ceremonia ślubowania. Dyr. Dobrowolski wywoływał kolejno według listy nowych magistrów, ci zaś podchodzili do katedry i uściskiem ręki, zamienionym z dziekanem i dyrektorem, potwierdzali ślubowanie, które następnie podpisywali na specjalnym blankiecie. (mz)

Lista zaprzysiężonych magistrów

Zaprzysiężeni zostali następujący magistrzy:

Reinhard Barth, Alfons Baumgart, Jadwiga Bezkowska, Janina Cybulska, Anna Czarniecka - Fijałkowska, Wanda Czarnocka, Leon Czernek, Zofia Drabikówna, Edmund Gańcza, Eryk Garn, Maria Hemplówna, Antonina Jakubowska, Danuta Jarzyńska, Albin Juchta, Leonard Kaphan, Mirosław Kawa, Halina Keppe, Aleksandra Kluczewska, Maria Kramarkówna, Jerzy Kutz, Ludwik Ligeziński, Orest Łogiński, Walter Mauch, Franciszek Mikołajczak, Gerhard Mikołajczak, Florian Mioduszewski, Halina Nowierska, Tadeusz Olszanowski, Janusz Papużyński, Zofia Pieńkowska, Zofia Rettingerówna, Fabius Ryczke, Herta Schmidtówna, Wincenty Sikora, Zbigniew Skielski, Tadeusz Skonieczny, Izabela Sobkowiakówna, Michał Stojaczyk, Maria Szemraj-Reterska, Józef Szlanga, Bogdan Szulc, Adam Trautmann, Zofia Trębczykówna, Kazimiera Wisławska, Czesław Wierzbowski, Helena Wójcicka i Teresa Zatorska.

JARMARKI

— * **ŚREM.** Jarmark na konie bydło, trzodę chlewną i produkty rolne, bez straganów odbędzie się we wtorek, dnia 21 bm. na Targowicy Mieskiej przy drodze do Kawcza.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Należy walczyć z upadkiem moralności dłużniczej

Poniższe uwagi, nadesłane nam z kół czytelniczych, traktujemy jako przyczynek do dyskusji nt. oddłużenia rolnictwa.

Kryzys światowy składa się z kryzysu gospodarczego i moralnego. Ostatni pogłębia pierwszy, a zatem bez wyleczenia jego nie może być poprawy w stosunkach gospodarczych. Stąd też poważne koła gospodarcze uważają za konieczną walkę z upadkiem moralności dłużniczej, do czego przyczyniło się spaczone w praktyce ustawodawstwo oddłużeniowe rolnicze.

Rolnictwo jest główną podstawą gospodarki krajowej i dlatego winno być otaczane opieką, ale rozumną, mającą na celu uzdrowienie gospodarki krajowej.

1. Polska jest za biednym krajem, aby sztucznie przy życiu utrzymywała warsztaty pracy nieżywotne i niedające się usanować. Jeżeli rolnik na zdrowym warsztacie pracy przejściowo i nie z własnej winy popadł w trudności, to należy mu odroczyć i ułatwić spłatę długu, jednakże pod warunkiem, że urzędowa kontrola po dwóch latach wykaże usanowanie warsztatu na skutek udzielonej ulgi, w przeciwnym razie należy znieść ulgi i doprowadzić przejście gospodarstwa w ręce produktywniejsze.

2. Rolnik, który w czasach niebywałej koniunktury rzucał się bez odpowiedniego kapitału na nadmierne warsztaty lub nieracjonalne inwestycje, winien ponosić skutki tak samo jak bankrutujący kupiec. Natomiast należy utrzymać ulgi rolnicze przy działach rodzinnych oraz przepisy o postępowaniu układowym.

3. Rzemiosło w małych miastach, żyjące wyłącznie z okolicznego rolnictwa, jest skazane na zagładę, jeżeli spod ustawy oddłużeniowej nie wyłączy się należności rolników za pracę i materiały rzemieślnicze.

4. Względy socjalne wymagają, aby ustawodawstwo oddłużeniowe nie krzywdziło jako wierzycieli emerytów, wdów i osób, które złożyły oszczędności i zabezpieczenie rodzinne w hipotekach rolniczych i bez nich nie mogą należycie istnieć. W takich wypadkach sądownie wykazanych nie powinna ustawa oddłużeniowa znaleźć zastosowania.

5. Wprost nagrodę za wykorzystanie wierzyciela stanowi przepis, że efektywną spłatę zalicza się na dług w podwójnej wysokości. Wobec tego należałoby przepis powyższy ograniczyć, pod rygorem anulowania ulgi, do wypadku, gdzie dłużnik spłaca należność wierzyciela w połowie natychmiast, a drugą połowę w ciągu jednego do czterech lat.

6. Wytworzyła się opinia, że dłużnik może osięgnąć w urzędach rozjemczych wobec ich swobodnego działania to, czego nie osiągnąłby nigdy przed sądami.

Celem ustaw oddłużeniowych i utworzenie rolniczych urzędów rozjemczych było ratowanie przejściowo i nie z własnej winy zadłużonych gospodarstw wiejskich dla zamienienia ich w kilku latach na produktywne warsztaty gospodarki narodowej. Praktyka wykazuje bezspornie wręcz odwrotny skutek. Niesumienni dłużnicy, nawet kilkakrotnie karani za uniemożliwianie egzekucji wierzycielowi i oszustwa, przewlekają sprawę, grając na zwłokę w myśl dzisiejszego hasła „głupi kto płaci", ponadto zyskują odroczenie spłat i mimo niepłacenia ich oraz odsetek nierealnymi wnioskami otrzymują w urzędach rozjemczych uchylenia egzekucji i subhast. Urzędy rozjemcze wbrew kardynalnym zasadom prawnym nie respektują własnych orzeczeń oraz prawomocnych wyroków sądowych i tytułów egzekucyjnych. Praktyka taka doprowadza do istnienia dwóch sądownictw obok siebie i wywołuje pewne niezaufanie. Nasuwa się zatem myśl, czy nie zaleca się znieść lokalnych urzędów rozjemczych, zbyt zależnych od lokalnych warunków, a oddać sprawy ulg rolniczych w ręce doświadczonych starszych sędziów powiatowych i fachowych prawników, którzy mogą korzystać z opinii reprezentanta dłużników i wierzycieli rolniczych.

Powyższe dezyderaty ustawodawcze mogą stać się najlepszym środkiem walki z upadkiem moralności dłużniczej.

HORNYPHON
HORNYPHON-RADIO
światowej sławy wiedeńskie suprony
Wyłączna sprzedaż:
w REPREZENTACYJNYM MAGAZYNIE RADIOTECHNICZNYM
Pg 34457-49150
POZNAŃSKIE TOWARZYSTWO RADIOWE z o. o.
POZNAN — FR. RATAJCZAKA 39, TEL. 34-30

O międzynarodowość Targów Poznańskich

Na ostatnim posiedzeniu Rady Interesentów Targów Poznańskich, które odbyło się przed tygodniem, oświetlono wiele zagadnień podstawowych dla istnienia i rozwoju tej instytucji. M. in. rozpatrzono również zarzut, jakoby Targi Poznańskie w stopniu niedostatecznym zasługiwały na przymiotnik „międzynarodowe".

W świetle cyfr i faktów, przedstawionych przez Dyrekcję Targów Poznańskich i poruszonych w dyskusji, zarzut ten okazał się bezpodstawnym. O żywym zainteresowaniu zagranicy Targami Poznańskimi świadczy m. in. fakt, iż w przyszłym roku uczestniczyć w nich będą wystawcy z 25 państw. Gdy inne targi zabiegać muszą o udział zagranicy przez udzielanie wystawcom zagranicznym różnych ulg, jak np. bezpłatnych stoisk, bezpłatnego przewozu eksponatów itd., Targi Poznańskie nie potrzebowały i nie potrzebują stosować tego rodzaju ulg w swej akcji akwizycyjnej, która prowadzona jest sprężyście i daje całkiem uchwytne i nader poważne rezultaty, jak o tym świadczy wyżej podana cyfra przyszłorocznego udziału zagranicy.

Międzynarodowość Targów Poznańskich nie jest wszak zjawiskiem nowym; datuje się od kilkunastu lat. I jeżeli w tym okresie obserwujemy mimo kurczenia się obrotów w handlu międzynarodowym i mimo postępów polityki samowystarczalności gospodarczej — stały udział zagranicy w Targach Poznańskich, dowodzi to mezbicie, że udział ten opłaca się wystawcom zagranicznym.

Istnieją wszakże środki, które mogłyby znacznie jeszcze zwiększyć atrakcyjność Targów Poznańskich na terenie zagranicznym. Jak wiadomo, pewna część naszego przywozu jest ściśle skontyngentowana. Firmy zagraniczne zatem, pracujące z rynkiem polskim, ram tych kontyngentów przekroczyć nie mogą. Otóż w niektórych państwach, stosujących ten sam system polityki kontyngentowej, przyznano targom, odbywającym się w danym kraju, przywilej w formie „nadkontyngentów" dla obrotów, dokonanych na danych targach.

Jeżeli uwzględnimy wielką rolę, jaką spełniają targi w rozwoju stosunków handlowych z zagranicą i to zarówno w znaczeniu biernym jak czynnym, przyznanie Targom Poznańskim takich właśnie „nadkontyngentów", które by w wysokim stopniu podniosły prestiż i atrakcyjność tej instytucji wobec zagranicy, wydaje się być postulatem pilnym i w pełni gospodarczo uzasadnionym. (T.)

KRONIKA GOSPODARCZA

Z KRAJU

(k) **Sytuacja walutowa.** Na wczorajszych giełdach walutowych nie zanotowano żadnych poważniejszych zmian. Dewiza na Nowy Jork utrzymała się na dotychczasowym poziomie, z pewną tendencją zwyżkową. Dewiza na Paryż w notowaniach gotówkowych była nieznacznie mocniejsza, natomiast w notowaniach terminowych deporty utrzymały się mniej więcej na dotychczasowym poziomie: w Londynie zanotowano deport jednomiesięczny 1,31, natomiast 3-miesięczny 4,56. Pozostałe dewizy również nie wykazały poważniejszych zmian. Dewiza na Mediolan notowana jest w Londynie stosunkowo nisko.

(k) **Przemysł ludowy i chałupniczy.** W Dz. U. R. P. nr 83 ukazało się rozporządzenie Ministerstwa Przemysłu i Handlu w sprawie określenia istotnych cech przemysłu ludowego, domowego i pracy chałupniczej, jako zatrudnień zarobkowych, wyłączonych z pod przepisów prawa przemysłowego, które weszło w życie z dniem 9 grudnia rb. w miejsce analogicznego rozporządzenia z 1935 r. W myśl wymienionego rozporządzenia za pracę chałupniczą uważa się zawodowe i zarobkowe zatrudnianie osób fizycznych, wykonywane we własnym mieszkaniu pracującego, lub w innym miejscu, w którym tryb pracy nie jest normowany przez nakładcę, polegający na wybieraniu, przerabianiu lub wykończaniu wszelkiego rodzaju artykułów, na podstawie umowy zawartej z nakładcą, na jego zlecenie i rachunek — o ile dokonywana jest samodzielnie lub wyłącznie przy pomocy osób, należących do rodziny i domowników.

(k) **Z rynku frachtowego.** W miesiącu listopadzie rynek gdyńsko-gdański wykazał małą zniżkę stawek frachtowych ze względu na większą ilość tonażu. Jest to zniżka chwilowa, gdyż liczy się na ponowną zwyżkę frachtów w styczniu. Obecnie już zafrachtowano kilka statków z Rygi i portów finlandzkich pod ładunki papierówki i kopalniaków. W dziedzinie frachtowania małego tonażu podaż statków była wystarczająca a tendencja frachtowa zwyżkowa. Stawki frachtowe na przewóz węgla uległy dalszej nieznacznej zniżce.

(k) **Wielkopolska a dostawy okrętowe.** Zwracają nam z Gdyni uwagę, że handel wielkopolski zupełnie nie wyzyskuje możliwości, jakie stwarza tzw. schiphandlerka, czyli zaopatrywanie okrętów. Dotychczas ta gałąź handlu znajduje się prawie w zupełności w rękach handlu żydowskiego. Handel wielkopolski jest przede wszystkim predystynowany do przejęcia schiphandlerki w swoje ręce. (az)

(k) **Kontrola bydła idącego tranzytem przez Polskę.** W związku z rozporządzeniem wojewody w sprawie przeciwdziałania w rozszerzaniu się zawleczonej z Niemiec do Polski epidemii pryszczycy, zaznaczyć należy, że wybuchła ona w nadgranicznym powiecie namysłowskim w pobliżu powiatu kępińskiego. W województwie poznańskim nie zanotowano dotąd żadnego wypadku tej choroby. Transporty bydła idące przez Polskę z Niemiec do Prus Wschodnich podlegają surowej kontroli.

(k) **Eksport masła w 1937 r.** Przeprowadzone obliczenia wykazały, że za 11 miesięcy rb. wywieziono 7.048 ton masła, gdy w analogicznym okresie roku ub. wywieziono 10.604 ton. W porównaniu więc z rokiem ub. wywóz masła obniżył się o 34 pct. Trzeba jednak dodać, że listopad roku bież. był rekordowym w wywozie naszego masła, gdyż wyniósł 65 ton, co stanowi blisko 50 pct więcej niż w listopadzie r. ub. Rynkami zbytu dla polskiego masła w dalciągu są głównie Anglia 66,8 pct i Niemcy 24,5 pct. Znamienny jest udział Niemiec w tegorocznym eksporcie naszego masła, gdyż jeszcze w roku ub. Niemcy zakupiły niespełna 4 pct naszego eksportu. Nadmienić wypada również, że cały eksport masła znajduje się w rękach spółdzielczych. wywóz masła niestandaryzowanego wynosił w roku bież. około 25 pct całego wywozu.

Z ZAGRANICY

(z) **Bilans handlowy polsko-austriacki.** Bilans handlowy polsko-austriacki wykazuje za pierwsze 10 miesięcy rb. saldo ujemne dla Austrii w wysokości ok. 9 milionów szyl. Suma powyższa jest w stosunku do poprzednich lat 1936 i 1935 bardzo niska, gdyż w tych okresach wynosiła 33 oraz 47 miln. szyl. Wskutek zwiększonych dostaw polskiego węgla w ostatnich 2 miesiącach, saldo ulegnie pewnej zmianie na niekorzyść Austrii. Eksport towarów gotowych z Austrii do Polski obejmuje głównie maszyny, towary żelazne i elektrotechniczne, skóry i przędzę wełnianą. W grupie półfabrykatów zajmują poważną pozycję skóry surowe, odpadki wełniane i bawełniane. Natomiast import z Polski zbóż i węgla wykazuje spadek. Obrót handlowy za okres styczeń—październik wzrósł z 91,6 miln. szyl. w r. ub. na 99.3 miln. szyl. w rb.

(z) **Rekordowa produkcja stali w Anglii.** W listopadzie rb. wyprodukowano w Anglii 1.177 tys. ton stali, co jest rekordem, jeżeli chodzi o miesięczną produkcję. Z drugiej strony spadła nieznacznie produkcja surówki żelaznej, a mianowicie z 769 tys. ton w październiku na 762 tys. ton w listopadzie. W listopadzie pracowało w Anglii 135 wielkich pieców tj. o dwa piece więcej niż w miesiącu poprzednim.

Krótkie informacje gospodarcze

W przeciągu m. listopada rb. ogólny ruch pasażerski w porcie gdyńskim wyniósł 2.342 osoby z czego przyjechało 297 osób, a wyjechało 2,045 osób.

Ministerstwo Komunikacji zamówiło w hucie „Piłsudski" większą ilość podwozi samochodowych wartości kilkuset tysięcy złotych. W hucie „Batory" Ministerstwo Komunikacji zamówiło większą ilość blach za 700.000 złotych.

W przyszłym roku odbędą się Targi Poznańskie w czasie od 1 do 8 maja 1938 r. Wobec wielkiego zapotrzebowania na stoiska już teraz należy zgłaszać udział w Targach pod adresem Dyrekcji Targów Poznańskich — Poznań, ul. Marszałka Focha 18.

Na dzień 1 października 1938 r. stan ogólnego zadłużenia Państwa wyniósł 4.763.023.454 zł. Dotyczy to ogólnego stanu długów zarówno wewnętrznych, jak i zagranicznych. Należy podkreślić, że zadłużenie Państwa wzrosło od dnia 1 października 1936 r. z sumy 4.661.925.386 do wymienionej sumy w roku bieżącym o 101.098.086 złotych.

ZTEK
Na gwiazdkę — towar polski nabyty w polsko-chrześcijańskim przedsiębiorstwie zaopatrzonym w powyższe godło

Loteria wprowadza piątki zamiast ćwiartek

Od Dyrektora Polskiego Monopolu Loteryjnego otrzymaliśmy następujący komunikat:

Nawiązując do wyjaśnienia udzielonego prasie przed kilku dniami doszedłem do przekonania, że do pewnego stopnia można pogodzić dążenia graczy obu rodzajów, mianowicie powiększając ilość wygranych kosztem ich wysokości, zachować jednak możliwość wygrania na jeden los większej kwoty. Polega to na tym, że zachowując wysokość dotychczasowych wygranych, a nawet po części je podwyższając, dzieli się los na większą ilość części z tym jednak, że cena części losu nie będzie zmieniona. W 41 więc loterii los podzielony będzie na 5 części. Każda część kosztować będzie 10 zł. Ogólna ilość losów zmniejszona będzie ze 195.000 do 160.000. Wygrana milion złotych jest zachowana. Główna wygrana I-ej klasy wynosić będzie 100.000 zł, w II — 125.000, w III — 150.000. W ten sposób na jedną część losu przypadnie wygrana mniejsza w IV kl. zamiast 250.000 200.000 zł, w I-ej klasie zamiast 25.000 zł 20.000, w II klasie 25.000 zł bez zmiany, w III klasie zamiast 25.000 — 30.000 zł, ale z drugiej strony zamiast jak dotychczas czterech wygrywających, będzie ich pięciu. Szanse wygrania zatem dla wszystkich graczy wydatnie wzrosły.

Oczywiście najniższa wygrana powiększona jest do 62,50 zł, tak aby po potrąceniu 20% odpowiadała ona cenie losu do klasy następnej. W ten sposób więc powiększona zostaje ilość wygranych, a z nią i szanse wygrania, a jednocześnie pozostawia się możliwość wygrania całego miliona — 100.000, a nawet 125.000 i 150.000 zł. Jeżeli więc ktoś chce wygrać większą sumę, może wziąć wszystkie 5 części losu.

Nie dałoby się tego drugiego osiągnąć prostym rozbiciem wygranych na mniejsze kwoty. Mam wrażenie, że tym nowym sposobem zadowolni się jeżeli nie wszystkich graczy, to w każdym razie znaczną ich część. Z tą myślą wprowadza się na próbę ten nowy system oparty na zasadzie, iż zwiększa się ilość mniejszych wygranych, zachowuje się jednocześnie możliwość wygrania większych sum ng 2370

FELIETON KULTURALNY

Totalista... sprzed stulecia

Napisał dr Stanisław Pigoń, profesor Uniw. Jagiellońskiego

Ben Akiba miał znowu rację — W starych pismach — „Ibuś" — O przyszłą Polskę — Nie od razu — „Umysłowa jedność człowieczeństwa" — Żydzi i polskość — Co na to emigracja?

KIEDY dyskusja o totaliźmie rozbrzmiewa wokół z kart wszystkich prawie odłamów prasy polskiej, nie od rzeczy może będzie przypomnieć, że publicystyka polska już się po trosze porała z tym zagadnieniem, w szczególności, że byli już u nas tacy ideologowie, co próbowali ugruntować w świadomości polskiej zrozumienie potrzeby, co więcej: konieczności totalnego ustroju przyszłego państwa polskiego. Jednym słowem i tutaj bł. p. Ben Akiba miał trochę racji; nic nowego pod słońcem. Chcielibyśmy więc nakłonić czytelnika, by zajrzał na chwilę w stare roczniki gazet emigracyjnych sprzed stulecia. Inne to były czasy, inne środowisko, ale natrafić można tam na niejeden problem z tych samych, które dziś frapują, ba, roznamiętniają u nas opinię publiczną.

*

Totalista wśród publicystów polskich na emigracji we Francji po r. 1831 był bądź co bądź osobliwością. Atmosfera epoki była tam przecież wtedy (w dobie między rewolucją lipcową a „wiosną ludów") przesycona liberalizmem, hasła praw człowieka, poszanowania jego swobody, odrębności, wolności przekonań, tolerancji religijnej itp. były na ustach wszystkich. Jakżeż tu wśród takiego „ducha czasu" propagować hasła uniformizmu przekonaniowego, nietolerancji, monopartii, jakże w ich imieniu grozić bezwzględnymi rygorami? Trzeba by na to nie lada śmiałka.

Znalazł się taki śmiałek. Osobnik co prawda nieciekawy, zawadiaka publicystyczny, rodzaj korsarza dziennikarskiego, śmiały w szkalowaniu i bez zbytnich skrupułów przy przeróżnych woltach przekonaniowych, osławiony na emigracji „Ibuś", J. B. Ostrowski; ten sam, co miał czelność zarzucać Mickiewiczowi zdradę narodową, co uwłaczał czci niejednego z najzacniejszych działaczy emigracyjnych. Utonął on z czasem całkowicie w grzęzawisku paryskim, ale w pierwszych latach emigracji bywało, że umiał stanąć do walki o sprawy słuszne, choć i tu zwykle raczej im szkodził wyjaskrawiając je przez swój rozpasany temperament polemiczny. W ten sposób m. i. z całą furią uniesienia zwalczał on był wszelkie, słabe jeszcze, ale już się zarysowujące w opinii emigracyjnej, odruchy regionalistyczno-separatystyczne.

W czasie powstania listopadowego był Ostrowski (razem z Żukowskim i Mochnackim) współredaktorem „Nowej Polski", organu radykalnego Towarzystwa Patriotycznego. Na emigracji założył pismo pod tym samym tytułem, mające być tamtego jakoby kontynuacją. W rzeczywistości był to jego organ wyłącznie osobisty; od artykułów wstępnych aż po kronikarskie wiadomości bieżące wypełniał pismo przeważnie sam redaktor. Pismo roiło się od paszkwilów, napaści osobistych, odgryzań się, ale często gęsto poruszało też sprawy ogólne, zasadnicze, dotyczące ustroju czy ideologii przyszłej Polski. Otóż z łamów tego to właśnie pisma rozbrzmiewała na emigracji ostra propaganda sui generis totalizmu.

*

Nie od razu i nie na całym froncie stanął Ostrowski na tym stanowisku ideowym, nie od razu głosić jął wyższość racji stanu nad prawem indywidualności. Konsekwencja nie była bożyszczem tego pisarza. Znajdujemy więc i w jego organie obronę praw jednostki przed nakazem bezwzględnego posłuchu „karności ideowo-społecznej".

Przyszła polityczna jedność — pisał raz, przyszłe urządzenie stosunków społeczności nie powinno i nie może być najwyższą wolnością socjalnej machiny... Również nie powinno być przytłumianiem indywidualizmu; albowiem rozwiązanie indywidualizmu jest zniesieniem wolności człowieka, a przez następstwo — i wolności towarzystwa. Jeśliby indywidualizm zniesiony być miał, jeśliby machina socjalna, jeśliby jej centralizacja i jedność wszystkie siły pochłaniać miała, naówczas człowiek byłby rachunkiem i liczbą, nie miałby swojego imienia, swojej własnej mocy.

Wnet jednak redaktor porzuca to demoliberalne stanowisko. W jednej zwłaszcza dziedzinie uzasadniał Ostrowski z krańcową bezwzględnością swe stanowisko antyliberalne. Któżby mógł przypuścić, że będzie to dziedzina życia religijnego! Przypuścić trudno było dlatego, że Ostrowski należał do ostrych przeciwników katolicyzmu, chciał go zlikwidować w Polsce, a nie wiedząc jasno, czym go zastąpić, zdawał się czekać coś jakby na nawrót do pierwotnego chrześcijaństwa.

Otóż ten nowator-„starowierca", choć sam dla siebie zastrzega „prawo swojej wiary", jest zarazem dla innych najzawziętszym przeciwnikiem wolności wyznań, tolerancji religijnej. Wolność taka wydaje mu się z religijnego i z logicznego stanowiska po prostu absurdem.

Jeżeli jest Bóg — rozumuje autor, — Bóg jest jeden, jako jedna myśl człowieka tłumacząca świat, swoje własne jestestwo i swój początek, Boga. Wyobrażenie jedności jest gruntem prawdy. Przez nieuchronne zatem wnioskowanie jeden jest tylko sposób pojmowania boskiej natury, jedna religia, tj. jedna nauka wskazująca człowiekowi jego byt, jego życie, jego przeznaczenie.

Tych znamion nie nosi zasada wolności wyznań. Podług niej nie ma i być nie powinno nauki spajającej i harmonizującej powszechne człowieczeństwo. Podług niej jedna wiara jest ograniczeniem i ujarzmieniem umysłowej wolności. Podług niej nie ma ani umiejętnej ani historycznej pewności, nie ma prawdy. Wszystko jest przemienne, wszystko być może — pozorne i rzeczywiste, prawdziwe i fałszywe. Podług niej nakoniec człowiek samowolnie, niepodlegle stanowi sobie wyobrażenie Boga i prawo swojej wiary.

Tym sposobem rozumiana wolność wyznań nie jest związkiem, nie jest środkiem jednoczenia. Jest burzeniem umysłowej jedności człowieczeństwa, jest sporem wyobrażeń przeciw wyobrażeniom, — jest jako zasada i jako prawo uświęconym wewnętrznym bezrządem, — jest przeto nieszczęściem.

Z tyrady tej widać jasno, że autorowi, choć mierzy przede wszystkim w sprawy wyznaniowe, nie o nie przecież jedynie chodzi. Ukazuje się on tu w ogóle zwolennikiem „umysłowej jedności człowieczeństwa", zuniformowania myśli, w przyszłej Polsce chciałby widzieć integralizację narodu pod względem nie tylko religijnym, ale i przekonaniowym, a także — jak się już rzekło — etnicznym. Niewątpliwie dzisiejsze hasło monopartii znalazłoby w nim szczerego entuzjastę. Dla jego zrealizowania nie cofnąłby się nawet przed środkami represji. Jakoś je z swoim demokratyzmem umiał pogodzić.

W szczególności przypomnieć warto, że Ostrowski, właśnie ze stanowiska totalizmu etnicznego wychodząc, był zdecydowanym zwolennikiem asemityzmu; nie dopuszczał myśli, by mogło istnieć wewnątrz narodu polskiego skupienie etniczne obce, organicznie z narodem-gospodarzem nie związane. I tej sprawie poświęcił on wiele miejsca w swoim piśmie.

Nienawiść ku wszystkiemu co nie jest żydem — czytamy tam — ten jest pierworodny grzech izraelskiej społeczności. Skoro Żyd nie odrzuca swojej narodowości, nie bierze wewnątrz i zewnątrz polskiej istoty, nie czci polskiej cywilizacji, — dlaczegoż Polakiem być pragnie? Mianożby oznajmić, że Polska wszelkiemu przychodniowi, zastrzegającemu swoje prawo, swój rząd, ma udzielać politycznego usamowolnienia? Nie podobna być sumiennym członkiem i żydowskiej i polskiej społeczności...

Wreszcie ujmuje autor przy tej sposobności pogląd sumarycznie: pragnie Polski integralnej w pełnym znaczeniu słowa, związanej nierozdzielnie jedną wiarą, jedną myślą polityczną i jednym uczuciem:

Nie daj Boże, aby ziemia nasza miała być zajezdnym domem, przytułkiem wszelakiej politycznej i religijnej rozpusty! Żaden odcień, żadne różnowierstwo, żadne odskakujące pojęcia nie powinny rozrywać naszej społeczności. Polska powinna być jedna politycznie i religijnie, wewnętrznie i zewnętrznie...

Poglądy Ostrowskiego czy to przez krańcowość wyrazu, czy też przez bijącą w oczy tu i ówdzie niekonsekwencję czy wreszcie poprostu przez awersję, jaką budził naogół ich autor, nie odbiły się szerszym echem na emigracji. Najwięcej jeszcze szermował z nimi publicysta nie ciekawego zresztą stempla, neofita a niebawem rekonwertyta, Jan Czyński (ten co to: „Pół jest Żydem, pół Polakiem, Pół jakobinem, pół żakiem, Lecz za to Tajdakiem"). Emigracja jednakowoż przyglądała się raczej ze strony tym zawodom polemicznym.

Niemniej jednak coś z antyliberalnych poglądów Ostrowskiego znalazło oddźwięk nawet w obozie demokratycznym; ech ich niejakich można by się dosłuchać w programie ideowym Towarzystwa Demokratycznego Polskiego.

Dzisiaj one całkowicie zapomniane. A okazuje się, że warto je przypomnieć i posłuchać, jak w znacznym stopniu podźwiękują wciąż jeszcze aktualnością.

Stanisław Pigoń.

Kraków.

NA ŚWIĘTA
PIERNIKI na czystym miodzie
KARMELKI na choinkę ozdobnie zawijane
MARMELADKI znane z dobroci
TORCIKI pralinowe i orzechowe
RÓŻNE SŁODKIE UPOMINKI
poleca:
E. WEDEL
Pg 34 715-62,716

Swetry - Trykotaże
STANISŁAW SCHULZ
Poznań, Stary Rynek 80/82
Pg 34 541-48,46

Warszawa, w grudniu

Ostatnie wypadki lotnicze, jakim uległy samoloty komunikacyjne, wywołały w prasie całego świata ożywioną dyskusję, poświęconą głównie omówieniu bezpieczeństwa lotu. Jakoś się tak układa, że katastrofa samolotowa, w której ginie kilka osób, staje się większą sensacją, niż katastrofa kolejowa zakończona tragiczną śmiercią kilkudziesięciu osób. Zaczęto więc robić zestawienia porównawcze i dokładne statystyki katastrof i w ten sposób obliczono wysoki procent bezpieczeństwa podróży powietrznej, bo oto co 3 500 000 kilometrów przelecianych przez samoloty komunikacyjne wszystkich linii świata wydarza się zaledwie jedna katastrofa. Niech matematycy obliczą, ile by to było lotów dokoła świata wzdłuż równika, albo jaki odcinek drogi z ziemi na Marsa. Trzy i pół miliona kilometrów!

Świat nauki i techniki nie ustaje jednak w ciągłych poszukiwaniach nowych udoskonaleń zapewniających żegludze powietrznej coraz większe bezpieczeństwo. Z jednej strony rozwija się coraz bardziej technika konstrukcji samolotów, z drugiej zaś wyposażenia kabin pilotów w specjalne aparaty. Takim postępem było montowanie w samolotach radiostacyj nadawczych i odbiorczych utrzymujących stałe połączenie ze stacjami portów lotniczych, dalszym rozwojem były stacje goniometryczne wzdłuż trasy lotu, komunikujące pilotowi każdorazowe położenie samolotu, warunki atmosferyczne i umożliwiające tym samym sterowanie maszyną nawet podczas lotu we mgle, czy zamieci śnieżnej. Przyrządy nawigacyjne doprowadzono ostatnio niemal do szczytu doskonałości, czego najlepszym dowodem starty, loty i lądowania w nocy. Ale umysł ludzki nadal jest bezsilny wobec kaprysów atmosferycznych.

Ostatnie wypadki skierowały uwagę głównie na rozwiązanie zjawiska obmarzania skrzydeł i sterów, oraz absolutnego bezpieczeństwa lądowania, choćby w najtrudniejszych warunkach. Coraz częściej mówi się teraz w świecie lotniczym o zastąpieniu stacyj goniometrycznych nowym wynalazkiem, mianowicie — radiolatarnią.

Właśnie w ostatnim czasie przystąpiono w Warszawie do szkolenia pilotów w lotach i lądowaniu bez widoczności przy pomocy radiolatarni. Na razie szkolenie odbywa się podczas dobrej pogody i absolutnej widoczności, aby pilot mógł sprawdzać postępy i wyłapywać bezpiecznie ewentualne błędy w pilotażu. Dopiero po zupełnym opanowaniu techniki latania według wskazań radiolatarni nastąpią wycofanie stacyj goniometrycznych.

Według opinii pilotów radiolatarnia jest wynalazkiem naprawdę doskonałym, pewniejszym, mniej skomplikowanym i nie wymagającym tak naprężonego skupienia jak lądowanie przy pomocy stacji goniometrycznej. Radiolatarnia składa się z nadajnika głównego i dwóch mniejszych nadajników pomocniczych. Pierwszy nadajnik pomocniczy znajduje się o 3 kilometry od lotniska, drugi na granicy lotniska, na którego skraju jest także radiolatarnia główna. Radiolatarnie pracują na falach ultrakrótkich od 5 — 9 mtr. Nadajnik główny nadaje w równych odstępach sygnały wytyczające swymi falami linię podchodzenia samolotu w okolicę lotniska, nadajniki pomocnicze zaś nadają fale kierunkowe do góry.

Aby jednak móc korzystać z usług radiolatarni trzeba w samolocie wmontować przy radiostacji specjalne okienko, w którym ukazują się sygnały, oraz wskaźnik ze strzałką, pokazującą czy samolot zboczył i w jaką stronę.

Technicznie i praktycznie lądowanie przy pomocy radiolatarni wygląda następująco: samolot zbliża się do lotniska i dostaje się w obszar zasięgu fal radiolatarni. Jeżeli leci po linii nalotu pilot słyszy jednostajny ciągły sygnał, jeżeli zboczył w prawo słyszy kreski (alfabet Morse'a), zbaczając w lewo słyszy kropki. A więc orientacja bardzo łatwa, którą może pilot jeszcze kontrolować według strzałki wskaźnika.

Poza tym w chwili, gdy samolot leci nad pierwszym pomocniczym radionadajnikiem, w wmontowanym w kabinie okienku ukazuje się czerwone światło. Jest to znak dla pilota, że samolot musi lecieć na wysokości 200 mtr i po „kursie" sygnałów głównego nadajnika radiolatarni. Podchodząc do granic lotniska, a więc nad drugi nadajnik pomocniczy winien mieć wysokość 50 mtr i wówczas w okienku zjawia się zielone światełko. Teraz pilot zaczyna zmniejszać szybkość i ląduje pewnie u celu. Wszelkie pomyłki są wykluczone, radiolatarnia bowiem pracuje automatycznie i zawsze jednakowo.

Już niebawem znane będą wyniki praktyczne pierwszych prób pilotów warszawskich z radiolatarnią. Należy oczekiwać, że wszystkie lotniska polskie zostaną wyposażone w ten nowy, tak pożyteczny wynalazek zwiększający bezpieczeństwo komunikacji powietrznej.

A — Z

We i ze

Sprawa, którą tu zamierzam omówić, należy do drobnych spraw techniki poetyckiej, ale dobrze obrazuje prawdę, zawartą w przysłowiu „od kamyczka do rzemyczka". Kto w małej rzeczy się opuszcza, zwolna pozwala sobie na niedbalstwo w rzeczach coraz większych, aż doprowadzi się do całkowitego upadku moralnego. Dwa są w technice poetyckiej takie, niewinne jakoby, kamyczki językowe w postaci dwóch przyimków **w** i **z** (razem z ich formami obocznymi — **we** i **ze**), a oba już niejeden utwór poetycki zepsuły. Pomówmy o nich.

Owe formy pełne — **we** i **ze** język polski stworzył samorzutnie dla tych wypadków, gdy szczególny zbieg spółgłosek w słowie następnym uniemożliwia wyraźne wymawianie obu krótkich form przyimkowych. Więc, naprzykład, mówi się i pisze się **we mnie,** bo zbieg spółgłosek przy krótkiej formie tego przyimka **(w mnie)** wymówić się tu nie daje. To samo obowiązuje przyimki **z, bez, nad** i tym podobne. Przyimki, **we** i **ze** można dlatego szeregu obrać jako sztandarowe.

Zdawałoby się, że nie ma w mowie polskiej prawidła prostszego i że tkwi ono w języku i w uchu Polaka, jako naturalna konieczność głosu ludzkiego. Mimo to — niedbalstwo naszych pisarzów do tego już doszło, że nie tylko w prasie, nie tylko w książkach różnego rodzaju — naukowych i powieściowych, ale nawet w krótkich utworach poezji wiązanej przyimki owe używane są w formach i zestawieniach, które w żaden sposób wymówić się nie dają. Spójrzmy na kilka z życia wziętych przykładów:

„W wznowionych przedstawieniach. Z starą formułą. W wschodnim dworcu stolicy. Z Szczawnicy. W Włodawie. W wtorek. W wspomnianej książce. Z stołem. Z zdrowego pnia. Z zrozumiałym napięciem. Z współczesnością. W Froncie Robotniczym. W Władywostoku. W Włocławku. W wszechniemieckim związku kolonialnym. Zbiegły się z wskrzeszeniem"... I tak dalej w nieprzebranym mnóstwie przykładów, które dzień w dzień snopami zbierać można z łamów najlepszych dzienników i tygodników polskich.

Niechaj czytelnik z łaski swej spróbuje każdy z przykładów tych przeczytać głośno, wyraźnie i dźwięcznie, a pozyska doświadczalny dowód poniewierki, jakiej w tym miejscu pisowni ulega piękny i bogaty język polski. Ale nie tylko dziennikarstwo szerzy w społeczeństwie najgorsze obyczaje pisowni i mowy. Wzięte pod bat przyczyniają się do tego wszystkie zakłady i przedsięwzięcia oświatowe, zaś w omawianym tu zakresie przyimków typu **we** i **ze** można dziesiątki błędów gromadzić z książek naukowych, powieściowych, a nawet — utworów poezji wiązanej.

Nas tu głównie obchodzi liryka współczesna, nie będę jednak imiennie zawstydzał jej autorów, i ograniczę się do przytoczenia dwóch przykładów ze zbioru utworów Asnyka. Uchodził ten poeta za dobrego szermierza formy poetyckiej, a jednak pisywał tak oto:

„Ja owijam słońce
W wstęgi gorejące"...

albo:

„Jak księżyca odblask drżący
Drży w wzburzonych falach morza"...

czego w żaden sposób głośno przeczytać nikt nie zdoła. W liryce nowoczesnej błędy tego rodzaju stokrotnie się pomnożyły, jakby gwoli harmonii z kulawością nibyrymów, złych rytmów i treści bylejakiej.

O ile w prozie wrażliwy czytelnik może poprawić skrócony przyimek na formę pełną, a poprawka ta wychodzi prozie na dobre, o tyle w poezji wiązanej musiałaby zepsuć rytm danego wiersza, więc usunięcie jednej wady opłaciłaby wprowadzeniem innej. W poezji wiązanej błąd niedającego się wymówić skróconego przyimka jest bardzo podobny do niemego klawisza w fortepianie: ośmiesza i niszczy całość utworu, a poprawić go można tylko przez przeróbkę danego wiersza, do czego prawo ma tylko autor, ale naprzód musiałby sam oddać się do nastrojenia...

Sądzę, że lepiej nie czekać na takie wypadki, ale zawczasu samemu odpowiednio nastroić się raz i na zawsze.

STANISŁAW PIEŃKOWSKI

NA MARGINESACH KSIĄŻEK

Powieść o życiu Wagnera

Dziś wieczorem ruchliwa i rzutka opera poznańska wystąpi z premierą niewystawianego w Poznaniu od bardzo dawna utworu Ryszarda Wagnera „Holender Tułacz".

Nawet nie muzyk, tylko zwykły czowiek, zorientowany jako tako w rozwoju kultury, zdaje sobie doskonale sprawę z tego, czym była twórczość Wagnera w dziejach muzyki i w dziejach samego dramatu. A jeśliby się nawet tak złożyło, że ktoś nie był by pod tym względem dostatecznie zorientowany — doskonała, a pełna entuzjazmu dla wagnerowskiej muzyki książka Stefana Kołaczkowskiego pt. „Ryszard Wagner" — ten brak w wykształceniu odrazu może usunąć.

Jest jeszcze jeden moment, już zupełnie aktualny i pozaartystyczny, który w dzisiejszych czasach zainteresowanie Wagnerem wzmaga. Chodzi o rolę, jaką twórczość ta odgrywa w dzisiejszych Niemczech, jaką tej twórczości pragną nadać dzisiejsze nacjonalistyczne prądy niemieckie. Wagner, który wątków do swych kompozycyj muzyczno-literackich szukał w mitach germańskich, urasta w pojęciu współczesnego Niemca do sztandarowego twórcy narodowej sztuki.

Te wszystkie, już nie tylko artystyczne, przyczyny muszą skłaniać do ustawicznego zajmowania się twórczością genialnego kompozytora i czynić ją szczególnie aktualną. Skorzystać z tego rozbudzonego zainteresowania może i powinna działalność pisarska polskiej autorki, Aliny Świderskiej, która w drugim już swoim utworze beletrystycznym osobą i dziejami życiowymi Wagnera się zajmuje.

W wydanej przed dwoma laty powieści biograficznej pt. „Prometeusz i perliczka" przedstawiła Świderska sposobem powieściowym, opierając się wszakże na dokładnym przestudiowaniu epoki i życiorysu artysty — pierwszy okres twórczości Wagnera, okres borykania się z trudnościami i walki o uznanie dla prawdy artystycznej. O „Prometeuszu" pisałem w swoim czasie na tym miejscu, oddając mu należne pochwały za sumienność pracy, za inteligentną koncepcję, wreszcie za żywą i pociągającą formę opowiadania.

Przed kilku tygodniami ukazała się w druku druga powieść Świderskiej z wagnerowskiego cyklu: „K r ó l o w i e". Ten drugi utwór nie jest właściwym dalszym ciągiem poprzedniej powieści. Autorka przerwała tok narracyjny i z niewiadomych powodów przeszła na odmienną koncepcję kompozycyjną: Wagner ukazuje się w tym utworze już jako uformowana indywidualność artystyczna, nie przekracza jednak jeszcze okresu młodzieńczego. Spora treść poprzedniej książki pojawia się w „Królach" — odmiennie ukształtowana. Nie znam przyczyn, które skłoniły autorkę do zmiany planu kompozycyjnego i nie wiem, czy w ostatecznym rachunku zmiana ta okaże się uzasadniona — w każdym razie już dziś można powiedzieć, że zarówno pierwsza jak i druga beletrystyczna biografia Wagnera pióra omawianej autorki jest interesująca, godna uwagi i przeczytania.

„Królowie" zamykają sobą okres wędrówek Wagnera. Drezno jest przed nim, przed dawnym entuzjastą haseł rewolucyjnych, zamknięte — inne miasta niemieckie nie mają jeszcze dla niego ani pełnego zrozumienia, ani nie mogą dostarczyć takich środków finansowych, jakich on potrzebuje. Więc jeździ, podróżuje po całej Europie, szukając szczęścia, apelując do muzycznej opinii ówczesnych społeczeństw. Jest w Szwajcarii, zwiedza Włochy, z Paryża przenosi się do Petersburga, w Weimarze styka się z Lisztem. Ryszard Wagner jest w tym okresie opanowany gorączką ruchliwości. Szczęście i powodzenie zmienia się, nie towarzyszy mu stale, choć jest coś w tym niskim, krępym człowieku o fanatycznym, rozgorzałym spojrzeniu, co mu zjednuje ludzi i protektorów.

Koncert petersburski przynosi mu olbrzymi sukces, ale paryska premiera „Trystana i Izoldy" stanowi przykład wyraźnego niepowodzenia. Ta premiera paryska jest pamiętna w dziejach muzyki operowej. Niesłychanymi zabiegami udaje się Wagnerowi doprowadzić do wystawienia „Trystana i Izoldy"; opera przygotowana zostaje pieczołowicie i z dużym nakładem kosztów. Co prawda już w trakcie prób dochodzi do nieporozumień: artyści są zaskoczeni tą muzyką, nie rozumieją jej, odstręcza ich libretto. Ale dopiero na pierwszym przedstawieniu dochodzi do prawdziwego skandalu. Mayerbeer zorganizował nagonkę prasową i połowę sali obsadził swymi ludźmi. Zaraz z początku spektaklu zaczęły się awantury i demonstracje; klaka szalała.

Przez karty powieści przewijają się dzieje walczącego geniusza. Ale i jego dzieje prywatne, jego życie osobiste przeplata się z dziejami twórczości. Trzeba wyznać, że ten drugi wątek, osobisty, prywatny, mniej dodatnio przedstawia się, aniżeli dzieło artystyczne artysty. Wagner, zwłaszcza w tej pierwszej części swego życia, nie był człowiekiem harmonijnym, ani charakterem zbyt imponującym. Skrajny egoizm wierzącego w siebie artysty pozwalał mu nie liczyć się z otoczeniem, z najbliższymi nawet sobie ludźmi.

Tak więc wszystkie motywy, składające się na życie człowieka, zostały wprowadzone do tego utworu i złożyły się na barwną powieściową fabułę. Wartości literackie, które zaznaczyły się w pierwszej gowieści Świderskiej, dochodzą do głosu również w „Królach", choć kto wie, czy w „Prometeuszu i perliczce" tok opowiadania nie był wszechstronniejszy, a ton całego utworu głębszy? Ale to może tylko chęć szukania usterek. Powieść jest naprawdę interesująca.

JÓZEF KISIELEWSKI.

PUSTELNIA

Pod okna liście się cisną zielone,
Konarami dach jak cierniem upięty —
Przy drzwiach Chrystus w umęczeniu
świątym.

Jodły szumią gdzieś tam w górze,
aż w słońcu.
Ścieżkę ciszy plamią fioletem,
Wiatr liśćmi gra jak fletem....

Modlitwa w powietrzu wisi jak mgła — —
Myśl o śmierci: wieczności próg!!
Na ścieżkę ciszy, między krzewy wszedł:
Bóg.

LUDWIK BAŁDA.

CHRYSTUS W PRACOWNI

Mrok się raz po raz patrzy w okna —
Cichość chodzi po domu...
Komu pustkę swoją zawierzyć, komu?
Zadumę, co jest jak sieć pajęcza wiotka?

Komu serce naościerz otworzyć,
Przed kim wyżalić żale,
Tak po ludzku, najpoufalej,
Kiedy ciężka samotność dokuczy najgorzej?

Skrzypnęły drzwi
Tak lekko jak czasem wiatr muśnie —
Ktoś wszedł,
Jak na dziecko popatrzył miłośnie
I utulił, uciszył, upieścił,
Mocy sercu pozostawił tyle.
Na pieśni — —

Siadł jak Mistrz dobry przy uczniu;
Jakie szczęście być jego paziem u kolan!
I słuchać rytmu serca przeszytego
włócznią:

Bóg bolał! —
I spokój pić, co go otacza wkoło jak nimb,
W najgłębsze wniknąć milczenie:
Cierpieniem! —

Gdzieś tam po niebie migotają światła,
Czas gdzieś po nocy godziny sieje
jak perły...
Ktoś myśli moje skłębione odgmatwał,
Ktoś hojnie ku mnie skinął swym
królewskim berłem.

Poznań. LUDWIK BAŁDA.

Ng 50 314

Rozkosze snobizmu

Sędzia Kornik siedział ze swoim przyjacielem w modnej kawiarni. Pijąc kawę i rozmawiając, zerkali od czasu do czasu na wchodzące kobiety. Na dworze był mróz, więc wszystkie ubrane były w szerokie u dołu a wcięte w pasie futra, na głowach miały futrzane czapy a na nogach wysokie, lakierowane buty. Wyglądały, jak girlsy rewii, poprzebierane za czerkiesów. Miało się wrażenie, że lada moment skrzyżują ręce na piersiach i zaczną tańczyć kozaka, lub trepaka. Jedna z nich śpiesząc się, omal że nie przewróciła sędziemu jego czarnej kawy.

— Hej tam, gdzie pędzisz kozacze! — mruknął sędzia. — Każde z nich ma taką minę, jak gdyby cała kawiarnia tylko za nią czekała — dodał po chwili. — Patrzcie, oto jestem nareszcie! — zdają się mówić ich oczy wzruszone własną pięknością.

Przeciskając się między kozaczkami i czerkiesami, wsunęła się do kawiarni szczupła, zgrabna dama. ubrana „dzielnie na piechotę". czyli jak to się mówi „po sportowemu". Sędzia ukłonił jej się, na co odpowiedziała kiwnięciem nosa.

— Cóż to za hrabina? — zapytał jego przyjaciel.

— Żadna hrabina — odparł sędzia, — ale zato „dewotka" od hrabiów. Musiałeś o niej słyszeć, to jest największa snobka w Warszawie, pani Halina Białogłowska. Złośliwi, nazywają ją „Hraliną", bo wciąż trzyma się utytułowanych osób i z hrabinami jest za panbrat.

— Czy to ta, co kilka lat temu straciła męża w katastrofie samochodowej?

— Ta sama, ale nie martw się jej losem, pani Hralina jest istotą najzupełniej szczęśliwą, snobizm daje tyle radości...

— Biedactwo, wcale nie uważam ażeby wyglądała wesoło. Wybiera ciastka z taką miną, jak gdyby kupowała lampki nagrobkowe w dzień zaduszny.

Ledwie jednak przyjaciel sędziego zdołał dokończyć to zdanie, gdy rasowy nosek pani Białogłowskiej zmarszczył się, a usta rozchyliły się w radosnym uśmiechu.

—Cherrre comtesse! — rzekła witając się z osobą, która nagle stanęła koło niej przy ladzie. — Charrrrmée de vous avoir rrrencontrée ici! — Mówiła bardzo głośno tak, że słychać było wyraźnie każde jej słowo.

— Słyszysz, jak choroba „grasejuje" — warknął sędzia — a po polsku wymawia „er", jak nauczyciel gramatyki! Wygląda teraz jak uosobienie radości życia, no bo też spotkanie nielada, co chcesz, rozmawia z samą hrabiną Zamołajską. Powiadam ci, że snobizm daje moc radości! To, co dla nas jest piłą, gdy jakiś proszony obiad, lub fife w snobistycznym domu, dla niej jest jazdą do raju. Gdy w jej obecności ktoś wypowie: Lubomirski lub Radziwiłł — ona oblizuje się. Sam dźwięk tych nazwisk sprawia jej rozkosz fizyczną, a cóż dopiero zetknięcie się z posiadaczami owych magicznych nazw. — Ach, żeby mnie mogło jeszcze coś tak w życiu uradować, jak ją, to spotkanie z hrabiną... Spojrz, spogląda w nią, jak dewotka w święty obrazek, tak, bo snobizm to jest rodzaj dewocji... Nie długo zacznie się do niej modlić. O, już się modli, prosi, ażeby z nią usiadła przy stoliku, hrabina się wzbrania. Dała się jednak namówić, oczywiście pani Białogłowska będzie fundować! Słyszysz?

— Cherrre comtesse — dochodzi do nich z pobliskiego stolika — czym mogę pani służyć. Une tasse de café, un apére?"

— Uważasz, mówi zamiast „aperitif" — „apére", udaję, że bywała dużo w Paryżu. Toteż należy do dobrego tonu... Są na świecie różnego rodzaju snobizmy, ale ten, który nazwę „błękitnym" jest chyba ze wszystkich snobizmów najpłastszy i najpodlejszy. To jest snobizm na dobry magazyn, na firmę. Nieraz widzimy damy kupujące na wyprzedażach w snobistycznych firmach, zbrakowane suknie, wyblakłe kapelusze, ażeby tylko mieć na sobie firmę owego magazynu. Na tej samej zasadzie zdobywają sobie zbrakowanego, wyblakłego „błękitniaka", ażeby tylko nosić jego firmę, szczycić się jego „marką" z roku 1730-ego, lub jeszcze wcześniejszą. Przedstawiciele high-lifu, wiedzą o tym dobrze i nie martwią się losem swoich nieudałych dziatek. Zawsze się znajdzie jakiś snobek, lub snobka, którzy się nimi zajmą. Na tym tle opowiem ci bardzo zabawną historyjkę. Mój dziadek był kiedyś zaproszony na wieś do jednego

PIÓREM I LANCETEM (3)

KAMIEŃ pamiątkowy czy POMNIK z bronzu?

W procesie kartuskim wypłynął na wierzch taki zwał interesujących informacyj, że łatwo można było przeoczyć zeznanie jednego z świadków: tego mianowicie, który tak ładnie i z uczuciem opowiadał o sprawie pomnika dla p. wojewody Kirtiklisa.

Trzeba przyznać, że świetnie wybrano miejsce pod ten pomnik; z owego wzgórza za Kartuzami roztacza się rzeczywiście widok na całą Szwajcarię Kaszubską. Najlepiej jest wejść na wzgórze w ciche, lipcowe popołudnie: na dosyć stromych zboczach siedzą, przyczajone w kępach drzew, samotne gospodarstwa kaszubskie. Niżej jest las, ukochany kaszubski las Żeromskiego. Ze wszystkich stron otacza wzgórze ciemno-zielonym koliskiem. Tak, w każdym razie, wyglądało tam przed laty 15.

Musieli się dziwić stateczni właściciele gospodarstw, Kaszubi o ruchach powolnych, ciężkawych, gdy któregoś dnia, szosą przechodzącą mimo wzgórza nadjechał długi sznur lakierowanych limuzyn. Z pierwszej wysiadł

mężczyzna wysoki i barczysty. Światlejsi gospodarze od razu poznali wojewodę. Pokłonili się z szacunkiem. Trochę się dziwili, że w dzień tak upalny włożył cylinder, ale nic nie mówili. Bo Kaszubi przeważnie milczą, jeżeli nie są pytani.

Za wojewodą, też ubrany odświętnie, kroczył tłum urzędników — wyższych, średnich i niższych. Pochód zamykali woźni. Dopiero w pewnym odstępie za nimi szły osoby nieurzędowe. Wśród tych znowu wybijał się na czoło rozpromieniony grubas. Kaszubi szeptem informowali się kto to jest. Któryś go poznał natychmiast: przecież to jest adwokat. Ten sam adwokat, który niedawno przegrał mu sprawę o wymiar w kartuskim sądzie grodzkim.

Adwokat stąpał godnie — przecież dziś był osobą półoficjalną. Wszak to on wymyślił i zainicjował całą uroczystość. Już od miesięcy agitował za tym, żeby ukochanemu wojewodzie postawić pomnik. Ale obywatele byli skąpi. Kolejno odrzucali kosztorysy wszystkich rzeźbiarzy. Z biedą zebrano tyle gotówki, że starczyło zaledwie na kupno wielkiego kamienia polnego. Na wyrycie napisu już nie starczyło. Więc napis na kamieniu kazał adwokat wyryć na swój własny koszt. Napis był czuły: w ciepłych słowach uwypuklał, podkreślał i akcentował zasługi Ojca województwa

Pochód dotarł na szczyt pagórka. Teraz wszyscy ustawili się w koło kamienia. Kaszubi, nieufni i ostrożni, jak to Kaszubi, obserwowali z pewnej odległości. Byli ciekawi, co to będzie. Na nich ta cała uroczystość dziwnie robiła wrażenie pogrzebu. Tylko nie byli pewni, gdzie tu jest nieboszczyk.

Na szczycie wzgórza zaczęły się dziać rzeczy dziwne. Adwokat-inicjator zdjął zakurzony melonik. Potem z największą uwagą wlepił wzrok w dno melonika. Równocześnie zaczął przemawiać. Kaszubi dziwili się, że tak patrzy w ten melonik, nie wiedzieli, że w meloniku ukrytych jest kilka kartek zapisanych drobniutkim pismem — cała mowa. Chwilami mówcy załamywał się głos. Bo też treść mowy była wzruszająca. Do Kaszubów dolatywały tylko fragmenty. Ale nagle wiatr się odwrócił i Kaszubi zrozumieli całe zdania:

„Jak ten Ojciec, Ty dostojny Panie, dbasz o nas. A my jesteśmy jak te dzieci, stojące wkoło Ciebie. Ten kamień, nazwany Twoim imieniem, będzie mówił przyszłym pokoleniom o Tobie. Nie o Chrobrym, i nie o Krzywoustym, który bił Pomorzan, i nie o Jagiellończyku, że szedł na Gdańsk, tylko o Tobie, Panie Wojewodo! Bo czymże oni są wobec Ciebie? Pyłkiem! Zasługi Twoje są wielkie, jak ten Bałtyk...“

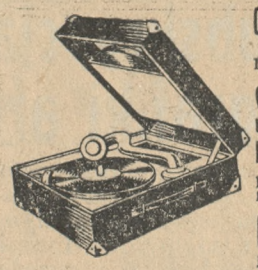

Ostatnie Nowości i Kolendy
nagrane na płytach
SYRENA - ELEKTRO
Patefony walizkowe po 43,-
przybory zamienne w wielkim wyborze poleca
CENTRUM - KAMIŃSKI
Poznań, Stary Rynek 13/14
istnieje 38 lat
Nr 1116

Po czym odpowiadał wojewoda. Znowu zaczął wiać wiatr od morza i znosił słowa.

Kaszubi podeszli trochę bliżej, ogromnie byli ciekawi, co będzie dalej. Trochę spodziewali się wspólnego śpiewu chóralnego. Przecież na takich uroczystościach zwykle się śpiewa.

Ale zawiedli się — śpiewu nie było. Za to stało się coś, czego jeszcze nigdy nie widzieli. Coś zupełnie zdumiewającego. Do dziś opowiadają sobie o tym w zapadłych futorach, w długie zimowe wieczory.

Inicjator-projektodawca nagle znowu zdjął melonik i, niewiele mówiąc, rzucił się na szyję wojewody. Na to, jak na dany znak, wszyscy ci odświętni panowie zdjęli cylindry, i za-

częli się wzajemnie serdecznie całować. Wojewoda obchodził wszystkich, całował jednego po drugim, niektórych nawet po dwa razy. Przeważnie musiał się głęboko pochylać, bo wzrost miał słuszny, a niektórzy z całowanych byli malutcy — ledwie odrośli od ziemi. Długo trwał ten żywiołowy wybuch serdeczności. Tylko woźni zachowali powagę — stali nieruchomo. Kaszubi nie bardzo rozumieli, czemu woźni też się nie całują. Jeden z gospodarzy zapytał ich nawet o to. Nie dostał odpowiedzi.

Kiedy w tydzień później przyszło pismo z Torunia, że wojewoda uważa kamień za niewystarczający, i że życzy sobie, żeby był postawiony pomnik z marmuru, albo z brązu, a wzgórze, żeby było uporządkowane, okazało się, że dalszych składek dobrowolnych uzyskać nie można. Więc sięgnięto do ....Funduszu Drogowego, jako że przecież szło o drogę do sławy kochanego — Ojca ziemi pomorskiej....

YAP.

JESZCZE KS. KAPELAN LOGA

Ostatni felieton Adolfa Nowaczyńskiego pt. „Logowie“ („Kurier Poznański“ nr 567) wywołał żywe zainteresowanie wśród naszych uczonych. Otrzymaliśmy dotychczas dwa uzupełnienia — od prof. Stanisława Pigonia i prof. dra Edwarda Lubicz Niezabitowskiego, — które zamieszczamy poniżej jako cenne przyczynki:

Ks. kapelan Loga w „Fantazym“ Słowackiego

W felietonie niedzielnym „Kuriera Poznańskiego“ (nr. 567) przypomniany został chwackim piórem p. A. Nowaczyńskiego ks. Adam Loga, członek związków tajnych studenckich przed 1830 r. w powstaniu listopadowym kapelan, poległy pod Szawlami kapłan bohater.

Autor felietonu z goryczą zauważa: „Ani Mickiewicz nie napisał o nim ody, ani Kossak go nie upanoramił“. Rzeczywiście prawda. Nie jest jednak tak źle, żeby postać ks. Logi nie zaznaczyła się, choćby pośrednio w literaturze. Pamiętał o nim Słowacki.

W dramacie „Fantazy“ jest między osobami działającymi: Ksiądz Loga, kapelan. Wprawdzie akcja „Fantazego“ odbywa się ok. 1841 r. i na Podolu, ale nie ulega chyba wątpliwości, że ten ksiądz proboszcz zacny patriota, przez pamięć na bohatera spod Szawel dostał nazwisko i tytuł „kapelana“. Ksiądz-bohater, uczestnik wyprawy na Litwę, nie był Słowackiemu, autorowi „Pieśni legionu litewskiego, nieznany ni obojętny.

Rozgoryczenie p. Nowaczyńskiego na uczonych, że zostawili w cieniu zapomnienia ks. Logę, jest i tutaj o tyle usprawiedliwione, że dotychczas rzeczywiście żaden z komentatorów Słowackiego nie objaśnił, skąd w „Fantazym“ wziął się ten kapelański tytuł księdza i jego bądź co bądź niezwyczajne nazwisko.

Stanisław Pigoń.

Wiersz Szczepana Miturzyńskiego

W poezji pozostało wspomnienie o bohaterskim kapłanie wielkopolskim, na co pozwalam sobie zwrócić uwagę.

Stary poeta, napoleoński żołnierze Antoni Gorecki w swym mało dzisiaj znanym zbiorku poezji „Wolny Głos“ (Paryż 1850) przytacza wiersz pozostały po Szczepanie Miturzyńskim, tułaczu polskim, zmarłym w Paryżu w roku 1845. Tam na str. 19 czytamy:

„A kazania w te czasy dosyć Xiędza Loga,
Co walcząc pod Szawlami zabity od wroga.
Nie słyszycie? po Euxyn od Bałtyku brzega,
Ciągiem z mogiły jego odgłos się rozlega:
Ktokolwiek jesteś Polski, co się zowiesz synem“ — itd.

Dr Edw. Libicz Niezabitowski,
Profesor Uniw. Pozn.

Młodość! Uroda! Piękno!
Gabinet kosmetyczny
Magistra Kuntzówny
Poznań, Sew. Mielżyńskiego 4 m. 3, tel. 5438
dg 25572

z polskich magnatów. Magnat pokazał mu wpierw kilkoro dorodnych smarkaczy własnego chowu, po czym zaprowadził go do pokoju, gdzie bawiła się gromadka dzieci, bladych, chudych i nieudałych.

— A to są braki, dla braci szlachty — rzekł szczerze magnat.

Obaj panowie roześmieli się. — U hrabiny Zamołajskiej, — rzekł po chwili sędzia, — ma być w czwartek wielki bridż, ciekaw jestem, czy zaprosi naszą Hralinkę... Spójrz, jest bardzo zdenerwowana i z pewnością kombinuje, w jaki sposób naprowadzić hrabinę na myśl zaproszenia jej.. Posłuchajmy ich rozmowy.

— Droga hrabino — zaczęła pani Białogłowska — czy pani nie mogłaby przyjść do mnie w czwartek wieczór, będzie minister Skobliński, który ma nam pomóc w uzyskaniu posady dla syna hrabiny...

— Słyszysz? — szepnął sędzia — jak się do niej chytrze zabrała!

— Nie, to lepiej niech pani przyprowadzi ministra do nas... będzie u nas w czwartek kilka osób... une petite partie de bridge — odparła hrabina spuszczając oczy w ciastko. — Nie wspominałam pani o tym, bo jeszcze nie wiedziałam, czy się partia złoży...

— Już ją ma! — sapnął sędzia. — Widzisz, w ten sposób wkręcają się do arystokracji. Ludzie z „dobrego magazynu“ nie są trudni do nabycia, wystarczy jakaś protekcyjka dla synka, uzyskana synekurka dla bezrobotnego hrabiego i już się ich zdobyło!... Popatrz na panią Hralinę, twarz jej promieniuje najwyższym ziemskim szczęściem. Gdybyś wygrał milion na loterii, nie mógłbyś mieć innego wyrazu twarzy Tak, tak, snobizm daje wiele radości, o których my zwykli ludzie nie mamy nawet pojęcia! Takie snobki poza tym nie są istotami bezużytecznymi. Robią nawet wiele dobrego zajmując się gorąco dobroczynnymi imprezami pod protektoratem księżnej X, lub hrabiny Z. Comtessa słucha sobie radia, albo wrzasku własnych dziatek, a snobka załatwia za nią wszystko, stara się o wyprzedaż biletów na owe dobroczynne imprezy, zanudza artystów, ażeby chcieli wystąpić za darmo, jest czynna, uczynna i ruchliwa. W nagrodę za to te rozliczne fatygi pozwala sobie na nazywanie wszystkich owych utytułowanych pań po imieniu: („Rózia mnie prosiła...“, „Basia poleciła mi prosić pana...“, „Maryńcia kazała pani powiedzieć“... ect.). Nie znosi jednak, ażeby ktoś w jej obecności nie okazywał przedstawicielom high-lifu należnego im szacunku. Kiedyś oberwałem od niej lekką burę za to, iż kilka razy powiedziałem do jednego księcia: „proszę pana!“. Uważam, że ponieważ u nas, w Polsce, nie mówi się na przykład do kelnera „proszę kelnera“, tylko „proszę pana“, więc też równie dobrze można nie wypominać wciąż biednemu księciu jego głównego zajęcia, i nie tytułować go przy byle okazji.

— W każdym razie prosiłabym pana, ażeby u mnie w domu pan się w ten sposób do księcia nie odzywał — zakończyła swoją reprymendę ta prześmieszna istota. Jej służba jest o wiele lepiej wytresowana od gości i wie doskonale, do której wydry powiedzieć „proszę księżnej pani“, a do której „proszę pani hrabiny“.

— Wytłumacz mi — rzekł po chwili sędzia — dlaczego wśród kobiet jest o tyle więcej snobów, niż wśród mężczyzn? Przecież na całym świecie roi się od takich Hralin Białogłowskich!

— Bardzo proste — odparł jego przyjaciel — ów tak tępiony przez ciebie snobizm u kobiet polega na podświadomej chęci poprawienia własnej rasy...

— Dajże spokój! — roześmiał się sędzia. — Przecież z hrabinami nie będą poprawiać własnej rasy!

— Przez matkę... do synka, przez żonę do męża, przyjaźń z kobietami zawsze kończy się na mężczyźnie! — odparł filozoficznie przyjaciel sędziego.

— Może masz rację — rzekł po namyśle sędzia Kornik. — W każdym razie jest to jeszcze jeden powód, dla którego nigdy nie stanę się adoratorem rodzaju żeńskiego...

Nadszedł kelner i obaj panowie zabrali się do płacenia rachunku. Odchodząc sędzia jeszcze raz spojrzał na panią Białogłowską.

— Wyobrażam sobie — rzekł — co by to dla niej była za łaska niebios zginąć w jakiejś katastrofie, w której prócz niej przeniosłoby się na tamten świat i kilka osób ze sfer arystokratycznych. Spotkawszy się u bram niebieskich z samym św. Piotrem, zaczęłaby trzepać w następujący sposób:

— Zaraz tu przyfrunie za mną: Maryńcia Zadziwiłł, książę Mirko, Basia Działyńska, baron Oppenheim i Ada Ryszkiewicz — cała nasza paczka!

MAGDALENA SAMOZWANIEC

Nasza subskrypcja gwiazdkowa na grafiki artystów poznańskich

Nasza tegoroczna subskrypcja gwiazdkowa na grafiki artystów poznańskich spotkała się z ogólnym uznaniem naszych Czytelników. Liczne słowa uznania spotykają nas przede wszystkim za dobór dzieł, postawionych na wysokim poziomie artystycznym. Jest ich ogółem trzynaście, reprezentujących główne działy sztuki graficznej. A więc

LITOGRAFIE:

Prof. Wiktor **Gosieniecki:** „Z Bazyliki gnieźnieńskiej" — ręcznie kolorowana — 45 × 62 cm — cena zł 12.

Romuald **Bogaczyk:** „Bydgoszcz" — 41 × 29 cm — zł 8,—.

Prof. Jan **Wroniecki:** „Oksywie" — 24 × 27 cm — zł 10,—.

DRZEWORYTY:

Maria **Jeziorańska:** „Kościół św. Wojciecha w Poznaniu" — 17½ × 26½ cm — zł 8,—.

Jan **Prusiewicz:** „Przedmieście" — 14 × 16 cm — zł 8,—.

Tadeusz **Tuszewski:** „Bułgaria" — 20 × 30 cm — zł 12,—.

Michał **Sówka:** „Oberek" — 27½ × 19½ cm — zł 10,—.

R. T. **Wilkanowicz:** „Krzemieniec" — 18½ × 22½ cm — zł 8,—.

Maria **Zabłocka:** „Dar Pomorza" — 18 × 25 cm — zł 8,—.

Stanisław Zgaiński: „Sosna" — drzeworyt — 24×15 cm — cena zł 8.—

Stanisław **Zgaiński:** „Sosna" — 24 × 15 cm — zł 8,—.

SUCHORYTY:

Jan **Kabaciński:** „Uliczka na Śródce w Poznaniu" — 23 × 28 cm — zł 10,—.

Stanisław **Kuglin:** „Krzemienieckie domki" — 30 × 40 cm — zł 10,—.

AKWATINTA:

L. **Lanżanka:** „Port w Gdyni" — 18 × 26½ cm — zł 10,—.

Ceny podane są subskrypcyjne, a więc wyjątkowo zniżone dla naszych Czytelników. Po ukończeniu czasu subskrypcji ulegną ceny znacznej podwyżce.

Zamówienia przyjmuje administracja pisma naszego. Czytelnicy zamiejscowi zechcą dołączyć do sumy za zamówione grafiki zł 1,50 na koszta opakowania i przesyłki.

Romuald Bogaczyk: — Bydgoszcz" — litografia — 41×29 cm — zł 8.—

METROPOLIS

Seanse 4.45 — 6.45 — 8.45 Seanse 4.45 — 6.45 — 8.45

OD JUTRA NIEDZIELI, 19 bm.

NOWOŚĆ W ŚWIECIE FILMU!

NIEZWYKLE ŚMIAŁO POMYŚLANA, ARCYUCIESZNA KOMEDIA MIŁOSNA

„NIEWIDZIALNE MAŁŻEŃSTWO"

W rolach głównych:

KONSTANCE BENNETT - GARY GRANT - ROLAND YOUNG

— Śmiech od pierwszej do ostatniej sceny

ng 1225

— DZIŚ w sobotę poraz ostatni — film silnych wrażeń „ZAGINIONA WYSPA" —

Na tropie międzynarodowej bandy fałszerzy znaczków pocztowych

Podrabianie znaczków pocztowych jest procederem bardzo intratnym, jeżeli się zważy, że dzisiaj miliony ludzi zajmują się filatelistyką i że handel znaczkami — przybrał na świecie wprost olbrzymie rozmiary. Obroty w tej dziedzinie sięgają setek milionów zł. Raz po raz policja wpada na trop fałszerzy znaczków i likwiduje tych międzynarodowych oszustów. Obecnie Scotland Yard zajmuje się wielką aferą fałszerską, która, jak się zdaje, przewyższa rozmiarami swymi wszystkie dotychczasowe.

Banda ta już od szeregu lat prowadzi niecny swój proceder i, według przypuszczalnych obliczeń, wypuściła już znaczków sfałszowanych wartości wielu set tysięcy funtów. Banda posiadała w Belgii, w południowej Francji i w Tunisie doskonale urządzone zakłady graficzne, pracujące najbardziej nowczesnymi środkami. Dotąd ofiarami tych fałszerzy były w pierwszym rzędzie państwa Ameryki Południowej. Odkąd jednakże najbardziej konserwatywna poczta angielska z okazji 25-lecia rządów króla Jerzego V i koronacji króla Jerzego VI wydała nowe znaczki, z których niejedne szybko osiągnęły ceny bardzo wysokie, faszerze międzynarodowi zajęli się skwapliwie także faszowaniem tychże znaczków angielskich.

W tych warunkach Scotland Yard zorganizował specjalny dział filatelistyczny i wyznaczył premię 50 funt. za ważne z tej dziedziny informacje. Okazało się bowiem, że małe urzędy pocztowe w najbardziej oddalonych koloniach angielskich, których znaczki, odstemplowane w dniu koronacji, szczególnie były poszukiwane, przyjęły i odstemplowały rzekomo wiele tysięcy listów poleconych. Było to z rozmaitych powodów zupełnie wykluczone, zachodziło więc oczywiście faszerstwo. Równocześnie pojawił się w Kanadzie — znaczek koronacyjny z drobniuteńkim pęcherzykiem pod okiem królowej Elżbiety. Mimo, że płyty natychmiast zniszczono i znaczki wycofano z obiegu, sprzedano ich na rynku londyńskim kilka tysięcy po niesłychanie wysokiej cenie, sięgającej tysiąca funtów.

Dochodzenia Scotland Yardu stwierdziły, że siedzibą fałszerzy były Nicea i Tunis. Banda ta nie podrabiała najdroższych znaczków, ale za to wypuszczała tańsze w wielkiej ilości. Najdroższe znaczki posiadają już od lat prawdziwe „rodowody", w których nanotowani są wszyscy dotychczasowi właściciele, przy tańszych znaczkach zwyczaj ten nie jest jeszcze przyjęty.

Wobec olbrzymiego rozpowszechnienia filatelistyki sprawa ochrony zbieraczy znaczków pocztowych przybiera dzisiaj charakter międzynarodowy. Jedynie więc na drodze współpracy międzynarodowej będzie można przeciwdziałać niecnemu procederowi fałszerzy. Wobec tego zwrócił się Scotland Yard do policji wszystkich państw z propozycją zorganizowania międzynarodowego nadzoru nad handlem znaczkami. Jest nadzieja, że już w roku przyszłym powstanie międzynarodowa policja filatelistyczna.

Scotland Yard już dzisiaj posiada znakomicie urządzone laboratorium, służące badaniom znaczków pocztowych. W tymże laboratorium próbuje się obecnie nowy wynalazek, pracujący tzw. czarnym światłem, które z większą jeszcze pewnością niż światło ultrafiołkowe demaskuje wszelkie fałszerstwo.

Tak tedy filateliści, którzy dotąd narażeni byli przez fałszerzy znaczków na dotkliwe nieraz straty materialne, w przyszłości bezpieczniej oddawać się będą mogli ulubionemu swemu amatorstwu. (Kk)

METROPOLIS

JUTRO W NIEDZIELĘ 19. bm. o godzinie 3 po poł. POTĘŻNE DZIEŁO FILMOWE obrazujące **miłość i cierpienie, niedolę i sławę** naszego najgenialszego kompozytora —

„CHOPIN PIEWCA WOLNOŚCI"

reżyserii GEZY von BOLVARY.

Arcydzieło o najwyższych walorach artystycznych.

BILETY OD **40** GROSZY.

ng 1227

TYLKO z tym znakiem prawdziwy

Sidol

IDEALNIE CZYŚCI METALE, SZYBY, LUSTRA

ng 1553

Kulturalny Poznań

spotyka się w niedzielę 19 b. m. o godz. 12 w południe w Teatrze Polskim na poranku „Młodej poezji narodowej" połączonym z produkcjami muzyczno-wokalnymi z udziałem pierwszorzędnych sił artystycznych.

Słowo wstępne wygłosi prof. U. P. dr Z. Grabowski. Utwory młodych poetów narodowych recytować będą artyści Teatru Polskiego.

Dziś ostatni dzień przedsprzedaży biletów w cenie od 30 gr. do 2 zł w administracji naszego pisma. W dzień poranku przy kasie teatru od godz. 11 Dochód z imprezy na fundusz im. śp. B. Jarochowskiego na wdowy i sieroty po dziennikarzach.

Zna ich

Znana powieściopisarka niemiecka, zapytana dlaczego nie wychodzi za mąż, odpowiedziała:

— Mogę zrezygnować z tej przyjemności z trzech powodów: mam psa, który warczy całe rano, papugę, która klnie po obiedzie, kota, który ucieka na noc!

APOLLO

Głośny przebój dramatyczny

POLI NEGRI

p. t. **„MADAME BOVARY"**

„WIELKA GRZESZNICA"

w/g. słynnej powieści FLAUBERTA

nieodwołalnie poraz ostatni JUTRO W NIEDZIELĘ, 19. bm. o godz. 3 po poł.

ng 1226

KREM i PUDER THO-RADIA

ŹRÓDŁEM MŁODOŚCI CERY

ng 53 176

Najcięższa klęska społeczna — to brak pracy Walczy z nią każdy kto składa ofiarę na Pomoc Zimową

W REUMATYZMIE artretyzmie i nerwobólach stosuje się 2-3 tabletek Togal 3 lub 4 razy dziennie. Togal jest dobrym środkiem przeciwbólowym.

Togal

ng 1662

Otyli nie nadążają za tempem,

gdyż serca otyłych obłożone warstwą tłuszczu, pracują z wysiłkiem, wyczerpują się wcześniej, odmawiają posłuszeństwa. Otyłość powodowana jest złą przemianą materii lub też zaburzeniami czynności gruczołów dokrewnych. Zioła magistra Wolskiego ze znakiem ochronnym „Degrosa" zawierają jod organiczny, znajdujący się w morskiej roślinie Yahanga, który pobudza organizm do spalania nadmiernego tłuszczu. Stosuje się je przeciwko otyłości bez specjalnej diety. Do nabycia w aptekach i drogeriach.

ng 52 528/9

TO JEST ROZKOSZ

W całej Europie spadły już śniegi. Niedźwiedzie brunatne rozkoszują się zimą, tarzając się po śniegu

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

UNIWERSYTET POMORSKI MOŻE POWSTAĆ NATYCHMIAST

Konieczność utworzenia na Pomorzu Uniwersytetu staje się coraz jaśniejszą i bardziej naglą. Czytelnicy przypominają sobie, że przed kilku laty rzucił tę myśl po raz pierwszy „Kurier Poznański" na łamach Działu Kultury i Sztuki, zamieszczając pełne znaczenia wywody profesorów Uniwersytetu Poznańskiego: dra Zygmunta Moczarskiego i dra Adama Wodziczki. Uczeni nasi oświetlili wówczas problem w sposób wszechstronny, stwierdzając, że nie może on już zejść z porządku dziennego, gdyż stanowi jeden z najdonioślejszych i najpilniejszych postulatów kultury narodowej.

Od tej pory sprawa Uniwersytetu wynurza się coraz częściej przy różnych okazjach — zarówno na samym Pomorzu, jak w innych dzielnicach Polski. Ostatnio toczyły się nad nią obrady na Uniwersytecie Poznańskim, z których obszerne sprawozdanie zamieścił „Kurier Poznański" w numerze niedzielnym porannym z dnia 12 grudnia. Z tej okazji nadsyła nam profesor naszej Wszechnicy dr Zygmunt Moczarski cenne uwagi które zamieszczamy poniżej. Argumenty, jakimi świetny nasz uczony udowadnia iż Uniwersytet może i powinien być otwarty już z przyszłym rokiem akademickim, trafią — mamy nadzieję — do czynników o tym decydujących. Teraz już żadnej nie może ulegać wątpliwości, iż dzielnica pomorska może natychmiast otrzymać własną Wszechnicę, gdyż istnieją po temu wszelkie dane i wszelkie warunki.

Każdego Polaka, miłującego ojczyznę musiała uradować wiadomość, że sprawa wciągnięcia Pomorza do pracy uniwersyteckiej znajduje zwolenników nie tylko na miejscu, wśród Pomorzan, ale i w Poznaniu. Do takich radosnych objawów należało zebranie w dniu 11 grudnia rb., które się odbyło na tutejszej Wszechnicy z inicjatywy Akademickiego Koła Pomorzan z udziałem profesorów Bossowskiego, Błachowskiego i Silnickiego. Argumenty za utworzeniem wszechnicy pomorskiej, wysunięte przez prof. Bossowskiego i przyjęte przez zebranych są bezwzględnie przekonywujące.

*

Praca umysłowa na uniwersytecie to wyraz najwyższy twórczości Narodu. Według poziomu tej pracy sądzimy o dojrzałości umysłowej danego społeczeństwa. Nie ma wątpliwości, że każdy ośrodek uniwersytecki czerpie siły swe z otoczenia i nabiera prędzej czy później charakteru lokalnego. Charakter ten nadają mu z początku słuchacze, pochodzący z danej okolicy, z czasem zaś jednostki z pomiędzy tej młodzieży, poświęcające życie swoje nauce, coraz liczniej zasilają szeregi pracowników umysłowych danego uniwersytetu. Nie ma również wątpliwości, że każdy ośrodek uniwersytecki promieniuje na okolicę tym silniej, im bliżej ogniska akademickiego dana miejscowość leży. Jeżeli wyobrazimy sobie takie okręgi promieniowania w około naszych sześciu miast uniwersyteckich, to rzuci nam się w oczy, że Pomorze znajduje się w bardzo dalekich kręgach, prawie że poza ścisłym, bezpośrednim działaniem którego kolwiek z uniwersytetów. Dzielnica, tak poważnie myśląca, wysunięta została na daleki plan w rozmieszczeniu naszych uniwersytetów.

Tę wadę w rozplanowaniu wyższych uczelni czuliśmy od dawna, ale zdawało się, że czas jeszcze nie nadszedł na naprawę stosunków przez utworzenie samodzielnego ośrodka umysłowego na Pomorzu. Zebranie Koła Pomorzan U. P. przysporzyło argumentów nowych, przemawiających nieodparcie za możnością spełnienia tego odwiecznego postulatu Pomorza — odwiecznego w znaczeniu całkiem dosłownym, jak wynika z faktu, że Pomorze jeszcze w średniowieczu zabiegało u Papieża o zezwolenie na Uniwersytet, o czym szczegółowo informuje zasłużony historiograf naszych ziem pomorskich ks. dr. Mańkowski w swych nieraz na tym miejscu wspomnianych publikacjach.

*

Od siebie pragnę dorzucić, że są jeszcze i argumenty, przemawiające za tym, że teraz nadszedł czas utworzenia wszechnicy na Pomorzu i to właśnie w Toruniu, że sprawa jest dojrzała i wymaga rozwiązania. Przeżywamy moment doniosły rozszerzenia dotychczasowego Pomorza o ziemie sąsiednich dzielnic Mazowsza, Kujaw, Paluk i Krainy. W obrąb życia Pomorza i jego stolicy Torunia wchodzą ziemie, które pod względem umysłowym ciążyły dotąd do Warszawy lub do Poznania. Jeżeli nowo przyłączone powiaty nie mają stać się dla Pomorza czynnikiem odśrodkowym, a zatem szkodliwym dla jedności tej dzielnicy, należy stworzyć silny ośrodek umysłowy o dużej zdolności przyciągającej, a takim ośrodkiem może być tylko wszechnica. Powstanie ona nie gdzie indziej na Pomorzu, jak tylko w Toruniu, jako punkcie środkowym tej, obecnie tak znacznie rozszerzonej, dzielnicy. Dawniej mogło być przedmiotem dyskusji, gdzie należy umieścić uniwersytet pomorski, dziś życie dało odpowiedź: uniwersytet pomorski może być tylko w Toruniu!

Czas nagli, uruchomienie wszechnicy toruńskiej musi i może nastąpić z początkiem najbliższego roku akademickiego. Argumenty prof. Bossowskiego za otworzeniem tego uniwersytetu znalazły poparcie w idei prof. Silnickiego, aby uruchomić tak zwanych jędrzejowiczowskich emerytów. Jest to myśl słuszna; dodam do tego, że można sięgnąć i po czynnych umysłowo niektórych młodszych, normalnych emerytów. Wprowadzą oni element rozwagi i ciągłości, na nich jednak nie można oprzeć nowej wszechnicy, siły te niestety zbyt szybko stopnieją przez śmierć lub nadchodzącą starość. Trzon uniwersytetu, jego główną siłę muszą stanowić młodzi uczeni. Już parokrotnie wspomniany poprzednio prof. Wodziczko i podpisany wyjaśniali na tym miejscu, że sił młodych jest w Polsce dosyć. „Młody las" uczonych bujnie narasta, niestety jednak zbyt często marnuje się, nie wyzyskany odpowiednio. Nie będzie w tym przesady, jeżeli powiem, że jesteśmy w stanie poważnie obsadzić liczne nawet katedry bardzo obiecującymi, a często nawet wytrawnymi siłami naukowymi, z pomiędzy zastępów młodych polskich uczonych.

Przeszkody formalne, lokalowe, a nawet finansowe przy dobrej woli są wszystkie do przezwyciężenia. Potrzebna jest tylko energia czynu.

DR Z. MOCZARSKI

Poznań

Książki nadesłane

Ks. Władysław Lesiak: „Droga na szczyty". 12 kwadransów ewangelicznych. Poznań 1938. Nakł. S. A. „Ostoja".

Ks. Jan Zieja: „Ach, witaj Zbawco"! Poznań 1938. Nakł. S. A. „Ostoja".

Dr Alexis Carrel: „Człowiek istota nieznana". Przeł. R. Świętochowski. Warszawa. Nakł. Trzaska, Evert i Michalski.

Artur Górski: „Niepokój naszego czasu". Warszawa 1938. Nakł. Komitetu Wydawniczego. Skł. gł. Księgarnia M. Arcta.

Valeriu: Marcu „Machiavelli. Szkoła władzy". Warszawa 1938. Powsz. Ska Wydawnicza „Płomień".

Marianna vin Angern: „Jutrzejsze dziewczęta". Przeł. R. Centnerszwerowa. Warszawa 1937. Powsz. Ska Wyd. „Płomień".

Marika Stiernstedt: „Cztery buławy". Powieść. Przeł. K. Beylin. Warszawa 1938. Powsz. Ska Wyd. „Płomień".

Stanisław Sopicki: „Obrona Polski". Garść uwag. Katowice 1937. Skł. gł. Księgarnia Krakowska. Kraków.

„Ewangelia Święta Pana Naszego Jezusa Chrystusa". Wyd. Tow. św. Pawła dla Apostolstwa Prasy, Instytut Misyjny.

ŻYCIE KULTURALNE

NAUKA

Polskie Tow. Historyczne. Oddział krakowski odbył posiedzenie naukowe z odczytem dra R. Grodeckiego „Śląskie hołdy lenne w latach 1927—1336".

W NAUKOWYM TORUNIU

Wydział Historyczno - Archeologiczny Tow. Naukowego w Toruniu odbędzie posiedzenie we wtorek 21 grudnia br. o godzinie 17 w gmachu „Muzeum" ul. Wysoka 16 II p. Na porządku dziennym: 1) Odczytanie protokółu z ostatniego posiedzenia, 2) Referat dra L. Kusztelskiego: — „Drzwi spiżowe katedry gnieźnieńskiej", 3) Komunikaty, 4) Wolne wnioski.

LITERATURA

Pomnik Asnyka stanie w Kaliszu w przyszłym roku, który będzie setnym od urodzin poety. Odsłonięcie odbędzie się prawdopodobnie 11 września tj. w sam dzień urodzin znakomitego Kaliszanina.

Kłopoty sławnego pisarza. W październiku r. 1937 zmarła wdowa po Tomaszu Hardy'm. Była to druga jego żona. Po zgonie pierwszej w willi wielkiego powieściopisarza w Max Gate zapanował taki chaos, że ten napisał do jej przyjaciółki Florencji Dugdale, prosząc, aby przyjechała na kilka dni i doprowadziła dom do porządku. Z tego wynikło małżeństwo. Nie najmniejszym kłopotem państwa Hardy była obrona przed ciekawymi, którzy wkradali się i wciskali do willi, aby móc się pochlubić, że widzieli sławnego człowieka i że z nim rozmawiali. Przodowali w tym naturalnie Amerykanie. Pewnego razu przyniesiono Hardy'emu bilet „Herbert Spencer". „Nie miałem pojęcia, że Spencer jest w tych stronach Anglii", rzekł powieściopisarz, polecając prosić gościa. Ten okazał się kimś zupełnie nieznajomym. — „Skądże pan wziął ten bilet?" spytał gniewnie Hardy. — „Już nie pamiętam, gdzie go znalazłem" — odparł swobodnie gość. (W. T.)

RUCH REGIONALNY

Ósmy rocznik „Kroniki Gostyńskiej". Świeżo wydanym, dwunastym zeszytem za rok 1937 zamknęło to pożyteczne pismo ósmy tom. Zeszyt ten zawiera szereg ciekawych obrazków obyczajowych z życia Gostynia w XVIII wieku, pióra Wł. Stachowskiego. Znajdujemy tu np. opis posagu mieszczki gostyńskiej, opis szkód jakie wyrządziła nawałnica w 1773 r. itp. Poza tym czytamy o żalach proboszcza krobskiego z okresu przemarszów wojsk rosyjskich podczas wojny siedmioletniej przez ziemie wielkopolskie, tudzież wspomnienia Fr. Eitnera spisane przez prof. Kołomłockiego o odnawianiu fary gostyńskiej.

(J. St.)

MUZYKA

Co śpiewają chórzyści Opery paryskiej? Zarząd Opery rozpisał konkurs na stanowiska w chórach Czytelnicy będą może ciekawi dowiedzieć się, jakie są „zadania" konkursowe. Oto pierwsze tenory muszą zaśpiewać arię Fausta z aktu w ogrodzie („Ciche ustronie, witam ciebie"), drugie tenory arię Maksa z pierwszego aktu — „Wolnego Strzelca", barytony arię Athanaela z „Thais", zaś drugie basy arię Sarastra z „Fletu czarodziejskiego" („Izydo, Ozyrysie").

Wagner po niemiecku w Rzymie. „Oś Rzym-Berlin" umacnia się także na gruncie kulturalnym. Rząd włoski zaprosił do rzymskiego Teatru Reale solistów i dyrygentów berlińskiej Opery Państwowej. Pisma włoskie donoszą, że goście wykonają w czterech wieczorach cały cykl „Pierścienia Nibelunga".

„Premiera" Glucka. Z Berlina donoszą nam (bt): Glucka „Parys i Helena" miała w r. 1770 niemały sukces w Wiedniu przy pierwszym wystawieniu, lecz rychło zeszła z repertoaru, w Niemczech zaś było wystawiona dopiero w r. 1905 w Hamburgu i to w złej przeróbce. W tym roku przypada 150 lat od urodzin Glucka. Latem odśpiewano „Parysa i Helenę" na koncercie w Tübingen, teraz zaś wystawiono to wspaniałe dzieło w Weimarze, jako właściwie pierwszą autentyczną premierę.

Opera w Monte Carlo jest, jak wiadomo, jednym z magnesów mających przyciągać turystów do ruletki, toteż jest bardzo atrakcyjna w repertuarze i obsadzie. Tegoroczny sezon zacznie się jak zawsze, całą tetralogią „Pierścień Nibelunga" oraz „Tristanem". Śpiewać będą artyści niemieccy, dyryguje von Hoesslin, jeden z kapelmistrzów bayreuckich.

ZE ŚWIATA FILMU

„Barbara Radziwiłłówna" po francusku. „Le Temps" donosi, że film polski „Barbara Radziwiłłówna" ukaże się — wkrótce na ekranach paryskich. Synchronizacja tekstu francuskiego już się zaczęła.

Konrad Veidt który od pewnego czasu zeszedł w cień, będzie miał okazję odegrania się. Powołano go do Paryża, aby mu powierzyć główną rolę męską w filmie „Burza nad Azją", którą miał grać Eryk von Stroheim. Bohater „Caligariego" znajdzie pole popisu.

SZKOLNICTWO

Uniwersytet-milioner. Niejeden Uniwersytet amerykański jest instytucją bogatą, ale Rockefellerem wszechnic tamtejszych będzie chyba Columbia University w Nowym Jorku, który ma majątku ruchomego i nieruchomego 120.000.000 dolarów. Dochodów miał w r. z. prawie 11 milionów, a mimo to zamknął budżet niedoborem prawie ośmiu milionów. Majątek ten pochodzi z zapisów i fundacyj, tak jak u większości wszechnic amerykańskich, które są instytucjami prywatnymi.

KRAJOZNAWSTWO

Szkicowe mapy Pomorza z połowy piętnastego wieku opisał badacz zabytkowej kartografii polskiej, docent poznańskiego Uniwersytetu, dr Bolesław Olszewicz w kwartalniku „Strażnica". W Muzeum książąt Czartoryskich w Krakowie znajduje się cenny kodeks Sędziwoja z Czechła; zawiera on dwie szkicowe potraktowane mapy Pomorza z czasów wojny trzynastoletniej. Słynny historograf rzeczy polskich, Joachim Lelewel o tych mapach wspominał a później nawet reprodukowano je litograficznym sposobem, jednakże nie zajęto się nimi tak szczegółowo, jak na to zasługują. Ważny jest zwłaszcza załączony do map spis grodów i miast pruskich; górują w liczbie 119 miejscowości nazwy polskie. Sędziwój z Czechła w Wielkopolsce żył w pierwszej połowie piętnastego wieku; studiował w Krakowie i w Paryżu, wykładał na wszechnicy Jagielońskiej, następnie był wikarym arcybiskupstwa w Gnieźnie i wreszcie został przeorem klasztoru kanoników regularnych lateraneńskich w Kłodawie. Objawiał żywe zainteresowanie geografią i nawet w rękopisie, ofiarowanym kolegium nawarskiemu w Paryżu umieścił własny opis Polski. Przez całe życie skrupulatnie zbierał kroniki, zapiski, dokumenty historyczne i roczniki. Całe swoje zbiory umieścił właśnie w opisywanym kodeksie, który jest pokaźnym foliałem o niemal tysiącu stron. Obie mapy nie wykazują wprawdzie zbytniej wierności topograficznej, rzeki i brzeg Bałtyku są przedstawione dość pobieżnie, całość map wyrysowana w podziałce około 1 do 800 tysięcy. Wartość ich jest wszakże znaczna ze względu na nazwy i położenie wspomnianych gródów. Reprodukowane zabytki stanowią ciekawe przyczynki do polskiego stanu posiadania w owej dobie na Pomorzu. Dr. B. Olszewiczowi należy się wdzięczność za ich staranne ogłoszenie i szczegółowy opis. (jmł)

TEATR

Nowy Kiedrzyński. Tegoroczna sztuka Kiedrzyńskiego — który prawie co roku dostarcza jedną do teatrów warszawskich, ukazała się nie w Warszawie, lecz w Bydgoszczy. Jest to komedia „Panna Cocktail" Odegrano ją właśnie z powodzeniem.

Dwie Zapolskie w Warszawie. Podczas gdy Teatr Nowy gra „Skizę" z niesłabnącym powodzeniem Teatr Ateneum (Jaracza) wystawia „Pannę Maliczewską" z p. Andrzejewską w roli tytułowej.

VARIA

Z Łódzkiego Stow. Techników. Z Łodzi donoszą nam (wp.): Staraniem Koła Mechaników przy Łódzkim Stow. Techn. i Stow. Dozoru Kotłów w Łodzi zorganizowano zebranie dyskusyjne z referatami poświęconymi sprawie walki z dymem. Referaty na temat: „Walka z koksikiem za pomocą cyklonów", „...za pomocą osadników", „...za pomocą filtrów elektrycznych" wygłosili: inż. K. Zimnic z Brna i inż. E. Conrad z Krakowa.

Pisma nadesłane

„Przegląd Księgarski". Nr. 22. Treść: Ad. L. Sz.: „Zwarcie i otwarcie". — Al. Krawczyński: „Obecne położenie gospodarcze księgarstwa sortymentowego". — S. Knast: „Nierentowność sprzedaży podręczników w sortymencie". — S. Dippel: „Dobrowolne samobójstwo". — B. Nowicki: „Znaczki na budowę szkół". — Nadzwyczajne Walne Zebranie członków Związku Księgarzy Polskich w dniu 14 listopada 1937 r. — Pierwsze Schronisko Księgarza Polskiego w Przezmirowie. — Z żałobnej karty. — Informacje i wiadomości. — Komunikat Związku Księgarzy Polskich. — Adr. Red. Warszawa, Kredytowa 10.

„Kultura i Wychowanie". Zesz. 3. Treść: S. Hessen: „Idea ogólnego wykształcenia w szkolnictwie i pedagogice XIX stulecia". — J. Pieter: „Sprawa genezy zagadnień filozoficznych". — L. Chmaj: „Granice realizmu w wychowaniu". — F. Znaniecki: „Bunt młodzieży". — Adr. Red. Warszawa, ul. Bracka 18.

„Nowiny Społeczno - Lekarskie". Nr. 22. Treść: Dr M. Turski: „Zagadnienia sanitarne a obronność kraju". — Z życia Związku. — Sprawy zawodowe: S. P. L.: „Ankieta w sprawie warunków pracy lekarzy Państw. Pom. Lek. dla funkcjonariuszów państwowych". — Dr T. Polewski: „O kręgarstwie (chiropraktyka)". — Życie lekarzy zagranicą: Dr M. L.: „A. P. I. M." (Międzynarodowe Zrzeszenie Zawodowe Lekarzy.)" — Na mównicy: Na atak „Wiadomości Lekarskich". — Z prasy: Dr E. Orłowski: „Walka ze społeczną klęską alkoholizmu w Polsce". — Dr B. Światłowski: „Opiniowanie chorób uszu, nosa, gardła i krtani przez biegłego". — Z sali odczytowej: Zdrowie wsi. Zespolenie inteligencji polskiej. — Kronika. — Adr. Red. Poznań, ul. Skarbowa 9.

OBLICZE FRANCJI

ILE DE FRANCE serce Francji

(Od własnego korespondenta „Kuriera Poznańskiego")

Paryż, w grudniu

„L'Ile-de-France — coeur de la France", powiedział wielki historyk Michelet o tej pięknej prowincji, w której właśnie znajduje się Paryż. Nazwa jej może wydawać się pozornie dziwną, gdyż dzielnica ta nie dochodzi nawet do morza. W średniowieczu jednak mianem „wyspy" oznaczane także ziemie, otoczone rzekami. A takie jest właśnie położenie Ile-de-France, odgraniczonej rzekami: Sekwaną, Marną, Oise i Aisne.

Znaczenie tej prowincji w historii Francji było kapitalne. Dlatego rozpoczynamy od niej nasz cykl obrazów regionalnych. Odegrała ona bowiem pierwszorzędną rolę, a to z tego powodu, że dokoła niej skoncentrowała się, a potem skonsolidowała władza monarsza, a co zatem idzie jedność narodowa.

Nie będziemy rozwodzić się nad samym Paryżem. Dla informacji tylko zaznaczymy, że jeden z ludów celtyckich, zamieszkujących Ile-de-France, nazywał się „Parisii". Od niego pochodzi też nazwa dzisiejszej stolicy, dawniej zwanej Lutèce. „Parisii" oddawali się żegludze rzecznej, stąd więc herbem Paryża jest statek, noszący napis „Fluctuat nec mergitur".

*

Istnieje podanie, że królowa Klotylda, przechadzając się w lesie St. Germain pewnego zimowego poranka ze swym mężem Klaudiuszem, którego starała się nawrócić na wiarę chrześcijańską, ujrzała raptem wyrastające u jej stóp trzy cudowne lilie. Kwiaty te odtąd zdobią herb Królestwa Francji. Klaudiusz bowiem zostaje potem ochrzczony w Reims w 996 r. Ile-de-France przechodzi przez różne koleje losu. Od tej chwili jednak rozpoczyna się właściwie jej rola jako ośrodka Francji.

Jest ona kolebką dwóch pierwszych dynastyj królewskich, a mianowicie Merowingów i Karolingów. Przedstawiciel zaś trzeciej, Hugo Kapet, został w niej uznany za władcę i namaszczony na króla w katedrze w Noyon.

Po erze budowy opactw przez monarchów nastąpiła era budowy kościołów w stylu romańskim. Prowincja Ile-de-France jest także kolebką sztuki gotyckiej, niesłusznie zresztą tak przezwanej, bo nie mającej nic wspólnego z Gotami. Powinna ona raczej nosić miano „sztuki francuskiej", ponieważ zrodziła się w sercu Francji. Pierwszym zaś wielkim gmachem skonstruowanym w tym stylu, jest opactwo St. Denis, opodal Paryża, a w którym znajdują się obecnie groby królewskie. W tym okresie sztuki katedralnej powstają jedne za drugimi przepyszne katedry w Beauvais, Noyon, Senlis, paryska Notre-Dame, Chartres, Laon itd.

Widok na Chartres. W głębi słynna katedra.

Miasto Chartres posiada wielce ciekawą fizjonomię średniowiecza i mieści w swych murach bogactwa tak archeoloficznej jak i artystycznej natury. Słynne zaś jest na świat swą katedrą. Według podania miała ona zostać wybudowana ponad grotą, w której Druidowie, — pierwsi kapłani Galii, znani z kultu jemioły, którą ścinali złotymi sierpami, — czcili właśnie posąg pogańskiej dziewicy. Katedra ta poświęcona w obecności św. Ludwika jest największą spośród katedr francuskich, może najpiękniejszą także, bo najbardziej imponującą zarówna swą ogólną strukturą jak i cudowną w detalach.

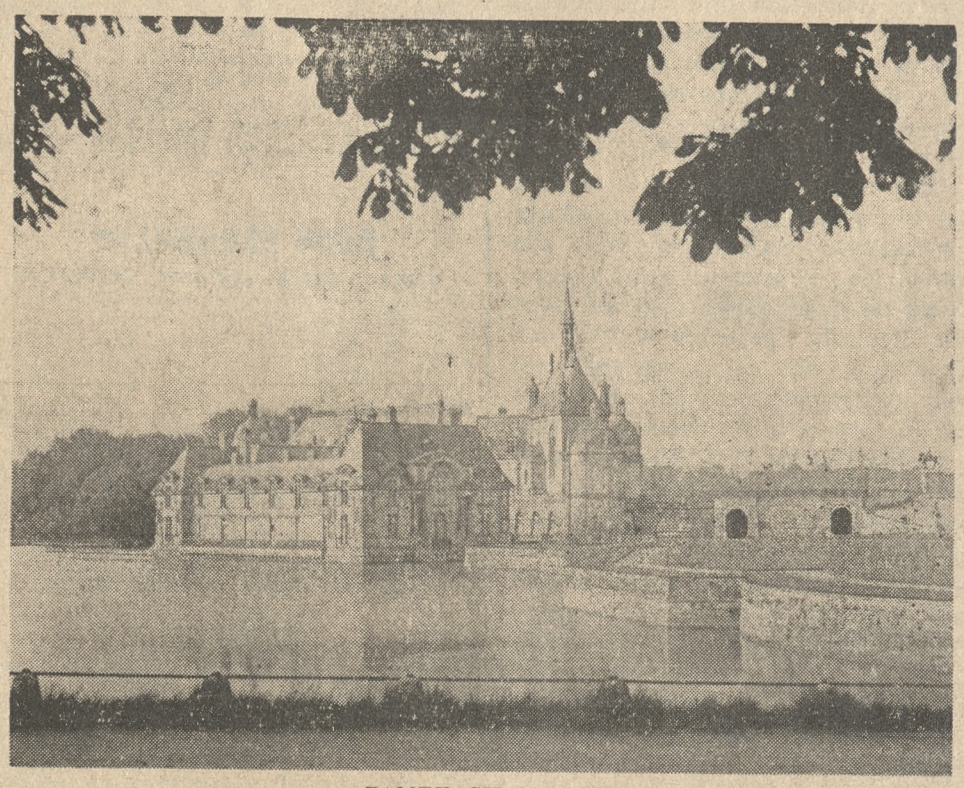

ZAMEK CHANTILLY

Jej majestat przejmuje, a świetlana gra witraży, stanowiących najwspanialszy zespół, pochodzący z XII w., wytwarza jeszcze bardziej podniosły nastrój. Z tejże epoki znajdziemy różne ciekawe domy z kamienia i drzewa oraz „Bramę Wilhelma", nadzwyczajny zabytek architektury XIV wieku.

Dalej ku płn. wschodowi, zawsze w Ile-de-France, tak bogatej we wspomnienia, wznosi się i inne arcydzieło sztuki, katedra Beauvais, „Partenon architektury gotyckiej". Miasto to słynie także z kobiercy tzw. „tapisserie de Beauvais", odtwarzających właściwie obrazy za pomocą różnokolorowych wyszywań, do których używa się jeszcze dzisiaj 14 tys. odmiennych kolorem jedwabi i wełny. Beauvais jest także pełne historycznych wspomnień z pietyzmem przestrzeganych. I tak w 1472 r. miasto to powstrzymało najazd Karola Śmiałego. Mężczyźni i kobiety chwycili za broń. Wsławiła się zaś w czasie obrony młoda Jeanne Hachette, wyrywając oblegającym ich chorągiew. I od tego czasu, rok w rok, w ostatnią niedzielę czerwcową — za wyjątkiem tylko wojny — przesuwa się przez stare ulice Beauvais ciekawy orszak o charakterze religijnym i historycznym zarazem, a to na cześć patronki miasta św. Angadrène i świeckiej bohaterki Jeanne Hachette.

*

Ale Ile-de-France nie słynie wyłącznie sztuką religijną. W dzielnicy tej bowiem znajdują się liczne zabytki średniowiecza jak np. baszta Monthléry dobrze znana wszystkim sportowcom XX w., ponieważ nieopodal położony jest sławny autodrom Monthléry, po którym bolidy samochodowe puszczają się w wariacki wyścig, dochodzący 200 km na godzinę. Na zachodzie zaś Ile-de-France wznosi się feudalny gród Provins, otoczony murami, podobnymi do tych, jakie podziwia się w Carcassonne na płd. Francji, ale zupełnie nie odrestaurowanymi. Nad nimi dominuje zaś dumna wieżyca Cezara, jedna z najpotężniejszych i najlepiej zachowanych z XIV wieku.

Ile-de-France posiada też liczne i piękne zamki, należące do najstarszych rodzin francuskich. Wszystkich tych zabytków wymienić nie sposób. Wymienię więc tylko najważniejsze. I tak na zachód Paryża wznosi się w przepięknym lesie zamek Chantilly, którego nazwa pochodzi od jego rzymskiego posiadacza „Cantilliusa". Należał on potem do hr. Orgemont, Montmorency, wreszcie do wielkiego Condé, który w jego murach zorganizował sławną „Frondę". Z czasem przechodzi on w ręce ks. d'Amale, zwycięzcy Abd-el-Kadera w Algerii, kolekcjonera wspaniałych zbiorów sztuki, z najpiękniejszą kolekcją obrazów francuskiej szkoły. Umierając zapisał galerię Instytutowi Francji.

A komuż jest nieznaną chociażby nazwa Fontainebleau? — Zamek ten zbudowany przez Franciszka I, wznosi się pośród stawów w pięknym parku. W nim to król-mecenas gromadził cały świat artystyczny i literacki ówczesnej Francji. Fontainebleau jednak zawdzięcza swoją światową sławę Napoleonowi. Nie tylko dlatego, że cesarz specjalnie tę rezydencję lubił, ale dlatego, że w niej po pamiętnej kampanii 1814 roku podpisał 11 kwietnia akt abdykacji, żegnając swych wiernych grenadierów na sławnym od tego czasu „Cour des Adieux".

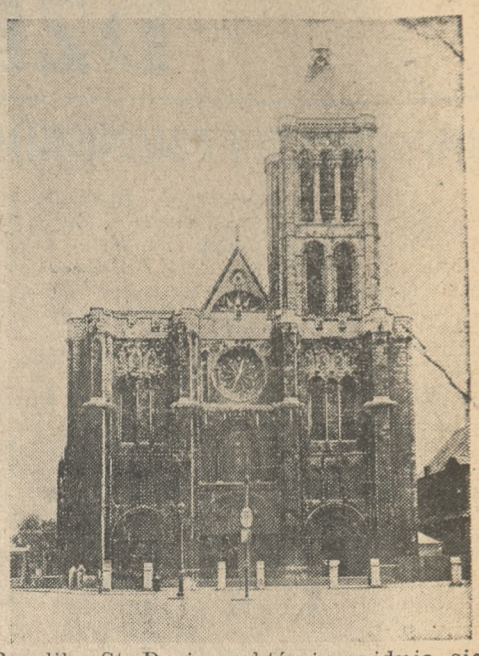

Bazylika St. Denis, w której znajdują się groby królewskie.

A i w lesie Fontainebleau pełno historycznych wspomnień. Drogi są oznaczone krzyżami. Na jednym z nich czytamy, że w tym miejscu Napoleon powitał papieża Piusa VII dn. 25 paźdz. 1804 r.! A skoro zapuścimy się znacznie dalej, to napotkamy nie królewską już rezydencję, ale sławny Barbizon, gród malarzy, który od 1830 r. stał się ich ulubionym miejscem pobytu, pełnym uroku i swojskiej malowniczości.

O majestatyczności zamku St. Germain, przepychu Wersalu, intymności Malmaison pisaliśmy już w swoim czasie. Ten niezupełny, siłą rzeczy, obraz Ile-de-France, zakończymy przez Compiègne, sławne nie tylko swym zamkiem i ratuszem, ale i przez wzięcie do niewoli Dziewicy Orleańskiej w 1430 r. W czasie zaś ostatniej wojny był on siedzibą sztabu aliantów. A nieopodal, w lesie Compiègne, w miejscu zwanym „Réthondes", znajduję się także „polana rozbrojenia", na której marszałek Foch przyjął w wagonie, dn. 11 listopada 1918 r., wysłanników Niemiec, proszących o pokój! A skoro opuścimy Compiègne i zapuścimy na południe, to znajdziemy się nad Marną, gdzie w dniach 5—10 września 1914 została złamana buta germańskiego najeźdźcy...

*

Ile-de-France jest prowincją na wskroś rolniczą. Dość powiedzieć, że jej produkcja rolna wynosi około 5 miliardów frs., czyli mniej więcej 10 pct produkcji całej Francji. Prowincja ta liczy 7 milionów mieszkańców, z czego jednak na Paryż z przedmieściami przypada około 4 milionów. On to pochłania wszystko. Dzielnica ta kwitnie też ogrodnictwem. Latem można w niej widzieć całe zagony truskawek, rosnących na polu jak zwykła lucerna. Ile-de-France znana jest z hodowli koni wyścigowych i bydła. Noc w noc dowozi ona do stolicy aż 700.000 litrów mleka, połowę jej zapotrzebowania. Prowincja ta znana jest przy tym z wyrobów sławnych serów „brie". Nie zapominajmy też, że w dzielnicy tej znajdują się liczne fabryki metalurgiczne, cukrownicze, czekoladowe, tkackie oraz przedsiębiorstwa samochodowe i lotnicze.

Wyrazem jej gorączkowego życia jest również i prasa. Nie bierzemy tu bynajmniej pod uwagę paryskiej, ale wyłącznie prowincjonalną. Otóż w samej Ile-de-France wychodzi aż 64 lokalnych małych dzienników oraz 2 najstarsze tygodniki Francji „L'Abbeille de Corbeil" i „L'Abbeille d'Etampes", upoważnione dekretem napoleońskim z 1813 r.!

Pejsaż Ile-de-France lekko pagórkowaty i bogato zalesiony, charakteryzuje bardzo specjalne oświetlenie. Linie krajobrazu są spokojne, pełne harmonii — i takim charakter mieszkańców tej prowincji. Pejsaż ten uwiecznili też liczni sławni malarze, pochodzący z tej dzielnicy, jak Watteau, Corot, Millet, Rousseau, Sisley, Monet itd.

A urok jego nie uszedł uwadze i królewskiego pułku tej prowincji, który maszerując na wojnę śpiewał wesoło „Pieśń Ile-de-France", rozpoczynającą się słowy:

„Dans le jardin d'mon père
Les lilas sont fleuris
Tous les oiseaux du monde
Viennent y faire leurs nids."

IRENA BRIARES

O kanonizację Indianki

Na ostatniej konferencji episkopatu amerykańskiego wypłynął wniosek, aby wszcząć starania o beatyfikację Indianki, Katarzyny Tekakwitha. Wniosek ten jest odzwierciedleniem powszechnej wśród katolików amerykańskich opinii.

Katarzyna Tekakwitha urodziła się w r. 1655. Matkę straciła już w czwartym roku życia; z tego też powodu ochrzczoną została dopiero mając lat dwadzieścia. W życiu odznaczała się zawsze nadzwyczajną siłą woli i przedziwną czystością serca. Zmarła w r. 1684. Najpopularniejszym jej mianem to nazwa „lilia Mohawków" (tak nazywał się szczep z którego pochodziła).

(KAP)

SPORT

Warszawa-Dublin 8:8

W piątek wieczorem rozegrane zostało w Warszawie międzynarodowe spotkanie pięściarskie pomiędzy drugą reprezentacją Warszawy a reprezentacją Irlandii. Zawody zakończyły się wynikiem nierozstrzygniętym 8:8.

W wadze muszej — Conolly zremisował z Rundsteinem.

W koguciej — Doyle zwycięża wysoko na punkty Lipińskiego. Irlandczyk atakuje od początku do koca. Polak nie umie sobie zupełnie poradzić z przeciwnikiem, a w trzeciej rundzie ratuje się jedynie trzymaniem, za co dostaje ostrzeżenie.

W piórkowej — Saunders remisuje z Małeckim. Była to jedna z najładniejszych walk wieczoru. Irlandczyk o klasycznej postawie boksera wytrzymuje spokojnie gwałtowne ataki Polaka, na które odpowiada serią ciosów.

W lekkiej — Smith pokonał na punkty Rosenbluma.

W półśredniej — Clancy odniósł zwycięstwo nad Jańczakiem. Irlandczyk, niesłychanie szybki ,rozporządzający bogatym repertuarem ciosów, góruje znacznie w pierwszym starciu. W drugim Jańczak stawił wszystko na jedną kartę i przez krótką chwilę panuje na ringu. Pod koniec rundy do głosu dochodzi znowu Irlandczyk i utrzymuje już incjatywę do końca spotkania.

W wadze średniej Coffey niespodziewanie przegrał z Całką. Początkowo Irlandczyk ma znaczną przewagę. Dopiero pod koniec drugiej rundy Irlandczyk, trafiony jednym z ciosów Polaka, jest wyraźnie zamroczony i do końca spotkania jest słaby.

W półciężkiej Hearns został pokonany przez Neudinga.

W ciężkiej Mullan uległ Dorobie I. Mullan jest wyraźnie speszony pierwszymi ciosami Polaka i dopiero pod koniec spotkania przejmuje inicjatywę, lecz nie może już nadrobić straconych punktów.

W niedzielę odbędzie się mecz rewanżowy, przy czym Warszawa w wadze średniej wzmocniona będzie Pisarskim.

(PAT)

WYTRZYMAŁOŚĆ ŻOŁNIERZA JAPOŃSKIEGO

znana jest na całym świecie. Tajemnica jej tkwi we właściwej pielęgnacji nóg. Codzienna 15 minutowa kąpiel nóg w roztworze soli Elentrat, jedynej zawierającej wszystkie lecznicze i kosmetyczne składniki z siarką i żółcianami na czele, wystarcza, by najbardziej zmęczone i obolałe nogi odzyskały odporność na największy wysiłek. Żądajcie w aptekach, drogerjach i perfumerjach niezastąpionej soli Elentrat.

Za zwrotem ogłoszenia wysyłamy bezpl. próbkę. L. Nasierowski, Warszawa, Kaliska 9.

Pg 34 746-62,802

ZAWIADOMIENIE!

Podajemy do wiadomości wszystkich P. T. Palaczy, że wypuściliśmy na rynek nowe niedoścignionej jakości patentowane tutki

DWUWATKI

Z BIBUŁKI SAMOSPALNEJ

Tutki DWUWATKI zaopatrzone są w **dwa filtry** według polskiego patentu No. 152.

Fabryka Tutek „SOKÓŁ"

W. Kwaśniewski i F. Pacholczyk w Warszawie

ng 2374-5

Nowe przepisy o ruchu samochodowym

Nowe przepisy samochodowe ogłoszone w Dzienniku Ustaw z dn. 15 bm. wejdą w życie dn. 1 stycznia 1938 roku. Zostały one zmodernizowane i skodyfikowane w jedną całość.

Zawarto je w 7 działach liczących ogółem 85 paragrafów.

Dział I., ogólny, zawiera przepisy wstępne. Nadmienić należy, że wg. tych przepisów rozciągnięto pojęcie „pojazd mechaniczny" również na troleybusy.

Dział II. — dotyczy ewidencji pojazdów mechanicznych niezarejestrowanych (właściciel pojazdu nie będącego w ruchu winien zgłosić fakt jego posiadania w odnośnym starostwie.

Dział III. W dziale tym nowością jest m. innymi ścisłe określenie dopuszczalnego obciążenia osi pojazdów ciężarowych, oraz nakaz używania reflektorów o opuszczonym snopie światła do mijania (świateł przyćmiewanych — nie będzie można używać). Nowością są też przepisy nakazujące stosowanie tylnej lampki „stop", oraz kierunkowskazów typu wyłącznie dźwigienkowego. Tylne światło, według nowych przepisów może być gaszone wyłącznikiem dla świateł przednich, umieszczonych na desce rozdzielczej.

Zakazane jest posiadanie klapy „wolnego wydechu", jeżdżenie na oponach o zużytym protektorze. Natomiast znosi się obowiązek stosowania hamulców górskich.

W przepisach zawartych w tym dziale, a dotyczących autobusów znajdujemy bok większości dawniej już stosowanych, nowy przepis nakazujący umieszczenie w autobusach tabliczek z podanym maksymalnym obciążeniu dachu.

Ujednostajnione zostały też przepisy dotyczące warunków technicznych, jakim mają odpowiadać dorożki samochodowe. Muszą one mieć m. in. szyby ze szkła nierozpryskującego się i miejsce na bagaż.

Dział IV. Dział ten zawiera przepisy dotyczące formalności rejestracyjnych. Nowe przepisy zezwalają na wydawanie tablic rejestracyjnych bez badania technicznego, które może nastąpić w czasie miesiąca od chwili otrzymania tablic. Rejestracji więc można będzie dokonać na podstawie jedynie podania.

Zniesione zostały oddzielne a tak uciążliwe badania wojskowe.

Dział V. Dział ten traktuje o kierowcach pojazdów mechanicznych i wprowadza nowy — podział tychże na: kierowców amatorów i zawodowców. Ostatni winni mieć kwalifikacje określone dotychczasowymi przepisami dotyczącymi procedury udzielania „czerwonego prawa jazdy".

Prawa jazdy wg. nowych przepisów będą wydawane przez starostwa (na podstawie kwalifikacji fachowej prowadzonej przez organiz. automobilową). Również starostwo będzie miało prawo odbierania praw jazdy.

Dużo zmian przynoszą przepisy dotyczące amatorskich praw jazdy, które odtąd wydawane będą już po ukończeniu 16 lat życia.

Ubiegający się o amatorskie prawo jazdy nie są obecnie obowiązani do wykazywania przy egzaminie nawet podstawowych wiadomości dotyczących zasad budowy pojazdów mechanicznych.

Badania lekarskie będą stosowane jedynie wówczas, o ile u zdającego egzamin zauważone zostaną jakieś braki fizyczne (np. krótki wzrok).

Odebranie prawa jazdy w związku ze stałym przekraczaniem przepisów będzie mogło nastąpić jedynie po uprzednim dwukrotnym uprzedzeniu pisemnym.

Dział VI. Niezmienione zostały przepisy dotyczące maksymalnej szybkości pojazdów mechanicznych, ale przy omawianiu tego problemu zastrzeżono, że Min. Komunikacji może zezwolić pewnym typom pojazdów na rozwijanie (na pewnych drogach) szybkości wyższej, aniżeli przepisana.

Przepis dotyczący wyprzedzania mówi obecnie o konieczności zwolnienia szybkości przez pojazd wyprzedzany.

Zakazane jest nadużywanie sygnałów dźwiękowych. Sygnały te winny być dawane jedynie w wypadku koniecznej potrzeby. Rozporządzenie upoważnia wojewodów do wprowadzenia zakazów używania sygnałów w ogóle. Nowe przepisy nie mówią o potrzebie oświetlania pojazdów pozostawionych na ulicy (nawet przy pomocy tylnej lampki).

Natomiast położony został nacisk na konieczność zachowania jaknajwiększych ostrożności przy cofaniu pojazdu w tył i holowania.

Przepisy dotyczące przyczepek nakazują oświetlenie przyczepek ciężarowych w czasie ruchu nocnego. Przyczepki bagażowe używane dla turystyki nie potrzebują posiadać osobnych numerów ewidencyjnych, hamulców i dokumentów.

Dział VII. W ostatnim dziale obok przepisów przejściowych i końcowych, zamieszczono postanowienie głoszące, że pojazdy mechaniczne i przyczepki muszą być przystosowane do nowych warunków technicznych w ciągu roku, licząc od dnia 1 stycznia 1938-go roku.

NARTY
ŁYŻWY
SANKI
UBIORY SPORTOWE

poleca po cenach popularnych

DOM SANITARNY

BR. PIERACKIEGO 19

Ciężka atletyka

W niedzielę o godz. 18 w sali gimn. przy Zielonych Ogródkach, zawody wewnętrzne Sokoła w zapasach.

O godz. 19.30 w sali Cegielskiego przy Górnej Wildzie wewnętrzne zawody HCP.

idealny smak świeżych owoców...
MARMELADKI DOMAŃSKIEGO
niezbędne na każdym stole świątecznym!

FABRYKA SŁODYCZY JÓZEF DOMAŃSKI WARSZAWA

ng 1666

Pięściarstwo

Warta i Wisła, spotkanie o drużynowe mistrzostwo Polski w niedzielę, o godz. 20 w hali reprezentacyjnej Targów Poznańskich.

Piłka ręczna

O godz. 15 w hali Ośrodka przy ul. Bukowskiej finały mistrzostw okręgowych w siatkówce żeńskiej i męskiej poznańskich szkół średnich.

NA SEZON ZIMOWY

POLECAM

Swetry
Pulowery
Trykotaże
Pończochy
Rękawiczki

K. Łowicka

Wielki wybór — Ratajczaka 40 — Ceny przystępne

ng 50941

Wspaniałe prezenty dla Panów

Koszule
Krawaty
Rękawiczki

STROJE PORANNE i DOMOWE

Bogdan Żniński

Poznań, 27 Grudnia 19 tel. 10-70

Hokej na lodzie

Pierwszy turniej hokejowy o mistrzostwo akademickie Polski. W związku z międzynarodowymi akademickimi mistrzostwami narciarskimi Polski, które się odbędą w styczniu, centrala akademickich związków sportowych ma zamiar zorganizować w Krynicy i w Brzuchowicach turniej hokejowy o mistrzostwo akademickie Polski. Byłyby to pierwsze w Polsce mistrzostwa hokejowe akademików. Na te zawody centrala AZS ma zaprosić również jedną z zagranicznych reprezentacyj akademickich.

Piłka nożna

Warszawski AZS zaproszony do Rzymu. Drużyna męska gier sportowych AZS warszawskiego zaproszona została przez „Gruppi Uniwersitari Fascisti" do Rzymu na mecz z akademicką reprezentacją Neapolu. AZS zaproszenie przyjął. Termin spotkania jeszcze nie został uzgodniony.

O godz. 10 w lokalu własnym walne zebranie piłkarzy HCP.

Pentatlon I — Pentatlon II, spotkanie powyższych drużyn odbędzie się w niedzielę o godz. 11 na boisku Okr. Ośrodka.

Już we wtorek, dnia 21 grudnia rb., ukaże się wielki 40 stronicowy numer gwiazdkowy

„JLUSTRACJI POLSKIEJ".

Wśród bogatej treści:

Początek emocjonującej powieści Pierre Nord'a:

„PODWÓJNA ZBRODNIA NA LINII MAGINOTA".

Artystyczna reprodukcja pięknej litografii

PROF. WIKTORA GOSIENIECKIEGO.

Ciekawe opowiadanie z podróży na wyspę Bali napisane, fotografowane i rysowane przez świetnego artystę-malarza warszawskiego

MARIANA WALENTYNOWICZA.

Nowela doskonałego pisarza młodego pokolenia

STEFANA BALICKIEGO.

Reportaż najlepszego fotografa europejskiego pt.

„NA KRAŃCACH EUROPY".

Przekrój domu, w którym mieszka nasz rysownik Mirski, pt.

„KOLĘDY Z GÓRY NA DÓŁ".

Swoje trzy grosze na święta Bożego Narodzenia dodaje

GWIDON MIKLASZEWSKI.

Niezwykle zadanie fotograficzno-obrazkowe, które rozwiązać można tylko

CIERPLIWOŚCIĄ I DOMYŚLNOŚCIĄ.

Oryginalny wywiad ze sławami polskiego ekranu pt.

„CO ŻYCZĄ SOBIE „GWIAZDY" NA GWIAZDKĘ?"

Rewelacyjny reportaż o locie w śnieżycy

„ZAŻEGNANA GROZA"

...i do tego całe bogactwo pozostałej treści, przy nie podniesionej cenie 45 gr.

Ręce, które koją ból

— Zaraz robimy opatrunek. Biała siostra zbliża się do łóżka chorego z tacką sterylizowanych narzędzi. — Czy to bardzo będzie bolało? — słychać szept chorego. Spójrzmy na jej ręce, a znajdziemy odpowiedź na jej ptanie. Ręce uśmiechniętej słodko pielęgniarki są delikatne, a mocne. Napełniają ufnością swą niesłychaną, asceptyczną czystością. Są tak białe jak bandaż, a tak delikatne, jak płochliwy sen chorego. Już minęło to, co najgorsze. Atłasowe paluszki nacisnęły obolałe miejsce, tak ale tak lekko, że się ich nie poczuło. Już Siostra idzie do innego chorego. Ale przed tym staje na chwilę przy umywalni, by ręce swe zdezynfekować i zabezpieczyć je przed gryzącym działaniem sublimatu, po czym wciera w ręce cieniutką warstwe KREMU PRAŁATÓW Perfection, który momentalnie przesącza się pod skórę nie pozostawiając żadnych plam tłustych.

ng 1657

NAJNOWSZE

ODBIORNIKI RADIOWE

DOGODNE WARUNKI

Poznańskie Tow. Telefonów z o. p.

Ng 1063

Poznań, ul. Piekary 16/17, tel. 24-80

PRIMA to najzupełniej uzasadniona nazwa wyborowej MIESZANKI CZEKOLADOWEJ DOMAŃSKIEGO
FABRYKA CZEKOLADY JÓZEF DOMAŃSKI WARSZAWA
ng 1697

Odczyt dyr. H. K. Strohma

W ub. piątek o godz. 20 w Pałacu Działyńskich wygłosił dyr. Strohm, generalny intendent opery państwowej w Hamburgu, odczyt nt. „Praca współczesnego teatru operowego". W imieniu poznańskich zrzeszeń artystycznych powitał prelegenta dyr. dr Z. Kosidowski.

Prelegent scharakteryzował na wstępie znaczenie społeczne teatru operowego zaznaczając, że w Niemczech jest opera uważana za kulturalną rozrywkę dla wszystkich, a rozwój operowych teatrów stawia się równorzędnie z rozwojem szkół. Uniwersytety i operowe teatry są równorzędnymi wykładnikami kultury narodu.

Omawiając nowoczesne inscenizacje przedstawień operowych zwrócił prelegent uwagę, że wielką marę przykłada się nie tylko do poziomu muzycznego, lecz i do gry aktorskiej, i do oprawy dekoracyjnej. W tym ostatnim zakresie zapoznał prelegent słuchaczy z postępem techniki teatralnej. Przy pomocy przeźroczy zademonstrował urządzenie techniczne teatru hamburskiego, bogato wyposażonego w najnowocześniejsze urządzenia sceniczne. Pokazał też na zdjęciach inscenizację różnych oper. Ujrzeliśmy m. i. dekoracje „Halki" Moniuszki i „Harnasiów" Szymanowskiego, które to polskie dzieła muzyczne wystawił, jak wiadomo, dyr. Strohm w operze hamburskiej. Omawiając stosunek panującego obecnie w Niemczech reżimu do opery, zauważył prelegent, że znajduje ona wielkie poparcie w sferach rządowych, a teatry operowe mają lepsze niż kiedykolwiek warunki rozwoju.

Po referacie zabierali głos m. i. dyr. dr Latoszewski oraz prof. dr Ł. Kamieński. Następnie zarząd zrzeszeń kulturalnych przyjmował dyr. Strohma „lampką wina". Pogawędka towarzyska przeciągnęła się do północy.

(tk)

Czytajcie i abonujcie „Jlustrację Polską"!

RADIO

Roraty przez radio

W najbliższą niedzielę radiosłuchacze polscy będą mogli usłyszeć przez radio nabożeństwo — Roraty nadane z Katedry Pozn. od godz. 7—7.55. Audycja ta jest jeszcze jednym wielkim dowodem, jak wiele czasu i starań poświęca Polskie Radio uroczystościom kościelnym, i jak z wielkim pietyzmem audycje te przygotowuje.

Poranek symfoniczny

Ork. symfoniczna m. Poznania pod dyr. Z. Latoszewskiego nada z Poznania na wszystkie rozgł. polskie w niedzielę 19 bm. od 12.03—13.00. W programie utwory kompozytorów słowiańskich.

Cisza na ulicach Poznania

Ciekawy reportaż pod tytułem „Cisza zwycięża na ulicach Poznania" wygłosi w nadchodzącą niedzielę 19. XII od godz. 13—13.10 p. A. Basiński na temat nowych przepisów o sygnałach ruchu kołowego.

Podarki świąteczne

Na ten temat usłyszymy w niedzielę 19. XII godz. 20.05—20.10 skecz J. Gerżabka pt. „Podarki". Tematem tego wesołego żartu radiowego będą prezenty świąteczne i „nieuczciwy" ich rozdział w małżeństwie.

Wiedeń stary i młody

W audycji pod tym tytułem Poznańska Rozgłośnia która nada na wszystkie rozgł. polskie w poniedz. 20. XII od godz. 20—21.40 wezmą udział prócz orkiestralnego zespołu salonowego, kwartetu Schrammla i kwartetu wokalnego. — pp.: Krzyżanowska, Gogojewicz i Bienkówski. W programie melodyjne utwory Lannera, Schuberta, Mozarta i innych.

Gigantyczny teleskop

Red. Alfred Chrzanowski wygłosi interesujący odczyt z Poznania na wszystkie rozgłośnie w poniedz. 20. XII od godz. 17—17.15 na temat najnowszych prac około budowy potężnego teleskopu w Ameryce, który znów przybliży do nas przestrzenie międzyplanetarne i ich dziwy.

Jeżeli WODA KOLOŃSKA to tylko PRZEMYSŁAWKA Henryk Żak POZNAŃ
Pg 34 143 4 Ż 1 037/9

korespondencja z czytelnikami

„Rzetelny". Z tym zapytaniem prosimy się zwrócić do Związku Polskiego w Poznaniu, ulica Skarbowa Nr. 5. Drugą instancją w tym wypadku jest Urząd Wojewódzki a dalej wojewódzki Sąd Administracyjny. (K)

Abonent nr. 96929. Przy tych dochodach winien syn płacić na utrzymanie 100.— zł miesięcznie jako ustawowo określone minimum kosztów utrzymania. O ile w umowie najmu nie ma wyraźnego zakazu, może syn rodziców przyjąć do swego mieszkania jako członków rodziny. (K)

Jak w roku 1936, tak i dziś
jeśli chodzi o podarek gwiazdkowy to należy pamiętać, że firma
S. ZYGADLEWICZ
Poznań, 27 Grudnia nr. 6
specjalnie przygotowała tysiące najmodniejszych i pięknych przedmiotów dla wytwornej PANI — i PANA.
Gwiazdkowa zniżka cen ułatwia nabycie wybranego podarku po zniżonej cenie.
PRZYJMUJEMY ASYGNATY „KREDYT".
Tg 21926

PRZECIW GRYPIE, KATAROM, PRZEZIĘBIENIOM
MOTOPIRIN MOTOR
ng 2378

DLA MŁODYCH WIEKIEM I DLA MŁODYCH DUCHEM NAJPIĘKNIEJSZY PODARUNEK GWIAZDKOWY TO
Biblioteka Potrójnego Węzła
dg 25 556

3 000 zł
dam za wskazanie lub pośrednictwo uzyskania przedstawicielstwa poważnych przedsiębiorstw branży włókienniczej na Poznań i Województwo. Kapitałem do 40 000 zł dosponuję. Zgłosz. upraszam do Biura Ogł. „Par". Poznań, Aleje Marcinkowskiego 11, pod nr. 50,172
Pg 35087-50,1 2

Tow. Uczestników Powstania Wlkp 18/19

im. Ign. Paderewskiego stoł m Poznania, najstarsza z organizacyj powstańczych

urządza w niedzielę dnia 26 grudnia 1937 — w 19 rocznicę oswobodzenia Wielkopolski z jarzma pruskiego o godz. 12 w kinie „Słońce"

Wielką Akademię

celem złożenia hołdu poległym, a zarazem upamiętnienia ówczesnych wielkich wydarzeń w dziejach naszego narodu. Słowo wstępne wygłosi prezes **Jan Koch.** Śpiewy i kolendy wykona chór męski **OO. Franciszkanów** przy współudziale mistrzowskiej orkiestry 57 pułku JM. Króla Rumuńskiego pod kierunkiem p. Chmielewskiego. Przy organach zasiądzie **Prof. M. Sauer.** Referat historyczny wygłosi b prezes Rady Ludowej z 18/19 r. na miasto Poznań **dr Czesław Meissner** oraz p. prezes Rady Żołnierzy Robotników **Dr Celestyn Rydlewski.** Zakończy uroczystość wysłanie hołdowniczych telegramów oraz wspólne odśpiewanie „Boże coś Polskę" z towarzyszeniem orkiestry, chóru i organów.

Poczty sztandarowe wszystkich Organizacyj, biorących udział w uroczystości, muszą się zgromadzić o godz. 11,30 przedpołudniem w holu kina „Słońca".

TEATRY

Z Teatru Polskiego

Dziś w sobotę i jutro w niedzielę wieczorem świetna komedia Bus-Fekatego „Jan", na której publiczność bawi się znakomicie, dzięki koncertowej grze całego zespołu. W niedzielę po południu po cenach zniżonych lekka komedia Vebera i Gross'a „Bęben". Najbliższą premiera będzie perła literatury światowej, znakomita groteska Gogola „Ożenek". Obsadę stanowią czołowe siły naszego zespołu. Reżyseria Wł. Czengerego. Równocześnie odbywają się próby z komedii nowej, która wejdzie na repertuar w noc sylwestrową.

W dniu 17 grudnia 1937 r., zakończyła swój żywot po krótkich lecz ciężkich cierpieniach w 38 roku życia, opatrzona Sakramentami św., moja najukochańsza żona, nasza najtroskliwsza mateczka, najdroższa córka, siostra i szwagierka, ś. p.

z Ciepluchów

Jadwiga Jaroszyńska

Pogrzeb odbędzie się w poniedziałek, dnia 20 grudnia br. o godz. 3 po południu z domu żałoby, Rynek 20, o czym donosi

w ciężkim smutku pogrążony
mąż z dziećmi i rodziną.

Wągrowiec, Oborzyska Stare, Bobrowniki, Tarnówko, Micharzewo, Białośliwie, Czempiń, Bydgoszcz, Poznań, dnia 17 grudnia 1937 r.

ng 2538 Osobnych zawiadomień nie wysyła się.

Dnia 16 grudnia 1937 r. o godz. 13-tej, zasnął w Bogu, zaopatrzony Sakramentami św., po długich i ciężkich, z anielską cierpliwością znoszonych cierpieniach, ś. p.

Bernard Marian Tadeuszak

przeżywszy lat 25. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, 19 grudnia o godzinie 14.30 z domu żałoby. Nabożeństwo żałobne odprawi się nazajutrz o godz. 9-tej w kościele farnym, o czym donoszą

ng 2536 w ciężkim smutku pogrążeni

Kościan, 16. 12. 1937. **rodzice i rodzeństwo.**

Dnia 16 grudnia 1937 r. o godzinie 17-tej, zmarł nagle na udar serca, opatrzony Olejami św., mój najdroższy mąż, siostrzeniec, wuj i kuzyn, ś. p.

Antoni Fiedler

emer. str. sekr. sąd. Apelac.

przeżywszy lat 59. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 19 grudnia o godzinie 13,45 z domu żałoby, ul. Marsz. Piłsudskiego 40.

zg 28 471 W ciężkim smutku pogrążeni

Kościan, dnia 18. 12. 1937. **żona i rodzina.**

Dnia 17 grudnia 1937 r. o godz. 2.30, zasnęła w Bogu, zaopatrzona św. Sakramentami po kilkuletnich ciężkich cierpieniach, moja jedyna najukochańsza córeczka, ś. p.

Sławomiła Krystyna Orlikowska

w 15 wiośnie życia, o czym zawiadamia

zg 28 469 w ciężkim smutku pogrążony **ojciec wraz z synem, babcią i prababcią.**

Pogrzeb odbędzie się dnia 20. bm. o godz. 2.30 po poł. z domu żałoby, Poznań, ul. Zielona 3 na cmentarz farny przy ul. Bukowskiej. Nabożeństwo żałobne odprawi się dnia 21. bm. o godz. 7.30 rano w kościele farnym.

Wesołych Świąt
wysyłać należy jedynie na
zg 28467 polskich, chrześcijańskich pocztówkach
TOWARZYSTWA CZYTELNI LUDOWYCH
Żądać w składach — cena 10 groszy

Nadaje nieporównana świeżość i wdzięk rzeczywistym pokarmem dla cery jest krem
SEKRET PIĘKNOŚCI ANIDA
Pg 34 947-71,229

Mleczarnia
zaprowadzona (w ruchu) w okolicy Poznania od zaraz do wydzierżawienia. Zgłoszenia „PAR" Poznań pod 50,154
Pg 35 072-50,154

Sprzedam
korzystnie urządzenie kolonialne, bardzo mało używane, powód wyjazd. Kustosz, Szewska 13, m. 4.
zd 59 824

†

W czwartek, 16 grudnia 1937 r. o godz. 17,15 rozstała się z tym światem, opatrzona św. Sakramentami, po długich cierpieniach, nasza ukochana żona, matka, siostra i szwagierka, ś. p.

z Matuszewskich

Pelagia Błaszczakowa

przeżywszy lat 42, o czym donoszą

w ciężkim smutku pogrążeni

mąż, dzieci, siostry i bracia.

Ng 1165

Buk, Poznań, Bydgoszcz.

Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, 19. bm. o godzinie 15 z domu żałoby na cmentarz farny.

Wszystkim tym, którzy w ciężkiej naszej żałobie okazali nam współczucie, nadesłali wieńce oraz oddali ostatnią przysługę, ś. p.

Marianowi Grzechowiakowi

składamy serdeczne

Bóg zapłać

Pg 35 090-50,176

Zona, dzieci i rodzina.

Bielizna pościelowa!

PIERZE — PUCH — POŚCIELE

najkorzystniej zg 2455

EMKAP M. MIELCAREK,

Poznań, Wrocławska 30

Największa oczyszczalnia pierza i puchu

Otworzyłem

kancelarię adwokacką

w Poznaniu

przy ul. Fredry 3 tel. 20-98

HENRYK GALUBA

ADWOKAT

zg 28 460

Na Gwiazdkę

Dywany - Chodniki - Firany

MATERIAŁY DEKORACYJNE — SERWETY

Koldry na puchu, wełnie i wacie

poleca tanio

MAGAZYN BŁAWATÓW

W. GROSZKIEWICZ

Poznań, St. Rynek 59

Wielki wybór nowości na suknie i płaszcze.

Pg 34 614-42,488

IKA-RADIO

chluba **POLSKIEJ** produkcji, nie ustępujące w niczym najlepszym aparatom zagranicznym dzięki swym wysokim zaletom technicznym i akustycznym, o precyzyjnym wykonaniu każdej części z wysoko wartościowych materiałów Ng 1166

Aparaty innych znanych fabryk

Detektory z wbudowanym głośnikiem

Dogodne warunki spłaty

Wszelki sprzęt radiowy

Praktyczne PODARKI gwiazdkowe

żelazka, garnki, grzejniki, poduszki i latarki elektryczne oraz żarówki

posiada stale na składzie w wielkim wyborze

Kazimierz Matuszak

Poznań, ulica Br. Pierackiego 16 — telefon 30-67

Instrument muzyczny

najmilszym podarkiem gwiazdkowym!

Skrzypce, gitary, mandoliny, akordeony, saksofony, harmonie, gramofony i płyty oraz wszelkie inne instrumenty muzyczne w olbrzymim wyborze po niskich cenach

Struny i przybory do instrum.

St. Kozłowski

zał. 1967.

Poznań, Wrocławska 23-25.

Własne warsztaty.

dg 25 480/81

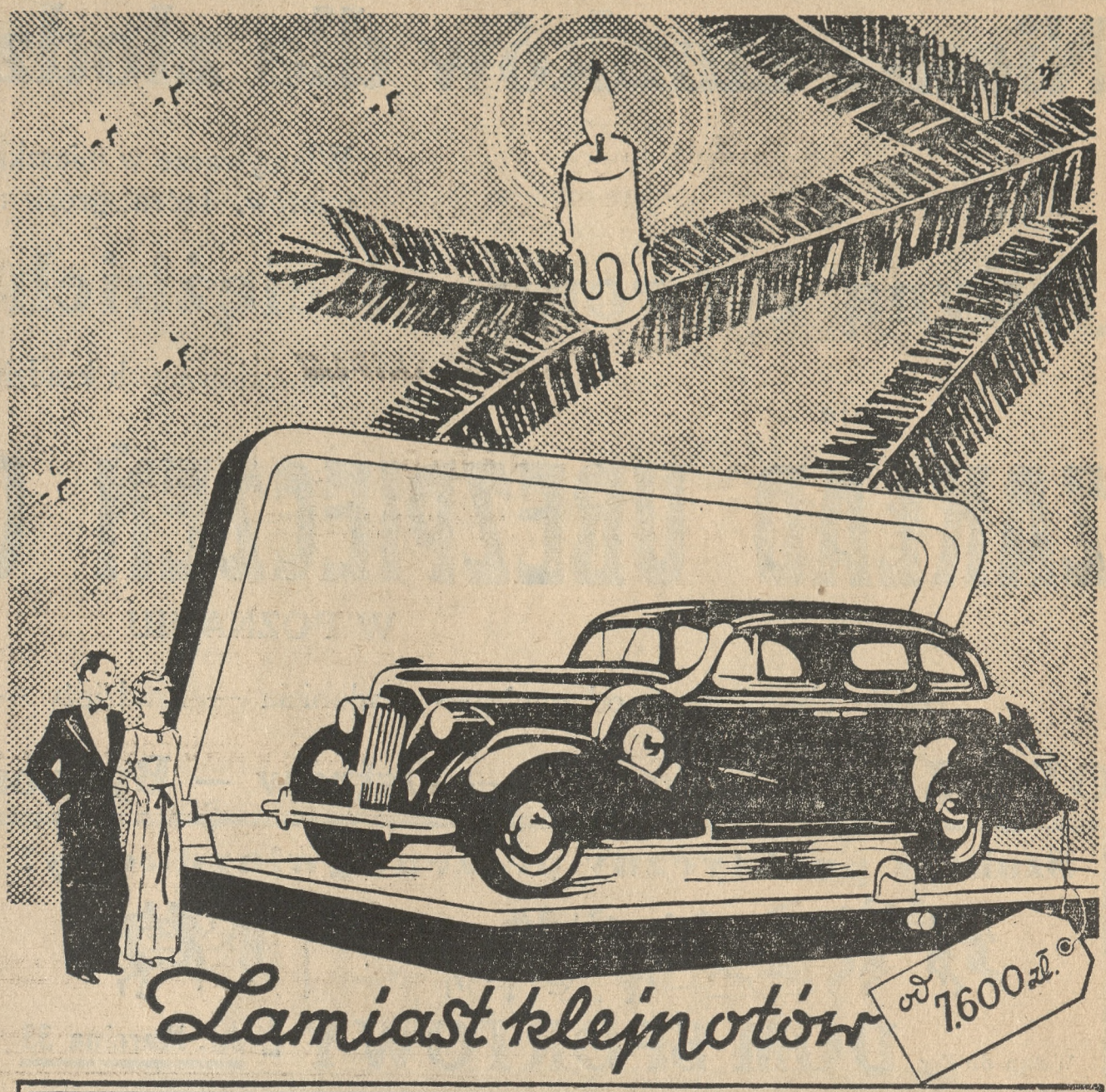

CHEVROLET

dostarcza na dogodnych warunkach spłaty

JÓZEF ZAGÓRSKI POZNAŃ ul. Ogrodowa 17 tel. 33-84 i 33-8[illegible]

„TRAKTOR" - Pleszew, RYNEK 8 Telefon 143

Stacje obsługi na miejscu!

Pg 35073-50,1

CAŁKOWITA WYPRZEDAŻ

z powodu likwidacji interesu

przy ulicy Nowej nr 3

WIELKA ZNIŻKA CEN!

WYJĄTKOWA OKAZJA NABYCIA

KORZYSTNYCH PODARKÓW GWIAZDKOWYCH

R. i C. KACZMAREK Magazyn Bławatów

POZNAŃ — UL. NOWA 3

Pg 35 [illegible]-50 141/3

Wymarzony podarek gwiazdkowy

to maszyna do pisania

Olympia do nabycia już od **zł 260,-**

K. KOCHANOWICZ i S-ka Poznań

Pg 35 071-50,153 *Plac Wolności nr. 13, obok ul. 3 Maja.*

KTO ZWYCIĘŻY...?? TY — CZY PRZESLADUJĄCY CIĘ PECH?

TYLKO TY ZWYCIĘŻYSZ...!!!!!!!!

zwracając się do fenomenalnego Jasnowidza Psychologa Prof. Vichara uznanego przez najwyższe sfery naukowe, związki zawodowych metapsychików świata, lekarzy, profesorów psychologii itp., za jedynego fenomena jasnowidza doby obecnej. Prof. Vichara nie tylko, że odgaduje i odkrywa najzawilsze sprawy, lecz posiada ogromnie rozwiniętą siłę sugestywną; zatem daje każdemu możność materializować swe myśli oraz zdobycia trwałej miłości pożądanej osoby, odgaduje przeszłość, zestawia horoskopy, analizy grafologiczne, astrologiczne, wykrywa kradzieże, zakopane skarby, odnajduje zaginione osoby, oraz określa choroby. Poprawę materialną również możesz uzyskać przez loterię, jeżeli posiadasz szczęście do gry. Prof. VICHARA wybierze każdemu pod gwarancją szczęśliwy numer losu, aby tym samym przekonać o prawdziwości swych nieomylnych przepowiedni — co może jest najważniejsze dla osób grających. Koniecznie potrzebne jest podać dzień, miesiąc, rok urodzenia oraz załączyć jeden złoty na porto. Na często spotykane zapytania P. T. Klienteli wyjaśnia się, że Prof. VICHARA jest wyznania katolickiego. Adresować: **PROF. VICHARA, Kraków, ul. Zyblikiewicza.** ng 2563/4

Księgowy bilansista

Wielkopolanin, rzym.-kat., uczciwy, zaufany, wykształ. handl. wieloletnia praktyka, rutyna, prima świadectwa, referencje, korespondencja, wszelkie sprawy biurowe, sądowe, socjalne i skarbowe, pisanie na maszynie, **przyjmie stanowisko samodzielnego księgowego, kierownika księgowości, biura — przedsiębiorstwa handlowego lub przemysłowego.** Łaskawe zgłoszenia kierować proszę pod adresem **Marian Józef Radeberg, Kościan, ul. Kościelna 7.** ng 2537

Niema zamków dla złodzieja!

Włamywacze w mieszkaniu — to utrata najcenniejszych przedmiotów, która grozi mimo wszelkich urządzeń ochronnych

Jedyną ochronę od ciężkich strat

spowodowanych kradzieżą i uszkodzeniem sprzętów domowych

daje

ZAKŁAD UBEZPIECZEŃ WZAJEMNYCH

W POZNANIU

ng 2565-6

Działy ubezpieczeń: od ognia — gradobicia — kradzieży — odpowiedzialności prawnej

ODDZIAŁY: Poznań — Ostrów — Bydgoszcz — Toruń — Gdynia

Szukasz praktyczny prezent gwiazdkowy!

Wstąp do F-y **DOM SPORTOWY** - **św. Marcina 33**

Polecamy: *Łyżwy, Saneczki, Narty, Ubiory, Swetry, Szale Niedźwiadki dla Dzieci, Kożuszki Zakopiańskie i Obuwie Sportowe* Ng 1163

DO DNIA 24 b. m. UDZIELAMY 10% RABATU GWIAZDKOWEGO!

F. PESCHKE

Poznań, św. Marcin 21

Zał. 1886 Tel. 31-56

poleca na Gwiazdkę

- Łyżwy
- garnitury do wycinania
- magle
- maszyny do dywanów
- maszynki do mięsa
- porcelana
- ceramika
- tace
- żelazka do prasowania
- scyzoryki
- sanie
- skrzynki narzędziowe
- wagi osobowe
- szczotki do froterowania
- maszynki do chleba
- fajans
- szkło
- klatki dla ptaków
- termosy
- aparaty do golenia

i wiele innych rzeczy.

Proszę obejrzeć okna wystawowe i wystawę specjalną serwisów porcelanowych i fajansowych.

dg 25 559

Z okazji zbliżających się Świąt

polecamy

Pomarańcza jafskie MARKI „PARDESS"
Pomarańcza z Cypru — Pomarańcza włoskie
Mandarynki włoskie i winogrona

„OWOCPOL"

właśc. H. Schmidt, Poznań

zg 28465 **Wielkie Garbary 49** **Tel. 13-17**

Gdy nie stać Cię na kupno nowego odbiornika, wstąp do nas. Wśród 60 aparatów znajdziesz również odbiorniki z drugiej ręki, odpowiednie w cenie i jakości.

Nowe odbiorniki 3 lampowe do 20 rat po 12.— zł miesięcznie.

Nasza specjalność: odbiorniki **KOSMOS SUPER PIONIER** najtańszy w Polsce. Cena 295.— zł.

Jedynie u nas kupna okazyjne odbiorników. **PHILIPS**, największej w świecie fabryki radioaparatów. Naprawy w nowoczesnych warsztatach po cenach bezkonkurencyjnych.

RADIOSTAR

Św. Marcin 26. ng 1965 *Telefon 46-64*

---

ng 1652

Bielizna polska Krawat polski

koszule i kołnierzyki ze znak. fabr. ze znakiem fabrycznym

P 34 748/9-F2.805/6

gwaraatowany w 100% wyrób chrześcijański

Żądać w każdym składzie! *Wytwórca:*

Czarnowski i Jezuitkowski, WARSZAWA, ul. Mokotowska 50.

TAPETY, CERATY z metra
Obrusy, Chodniki, Dywany, Linoleum
Specjalność: Wykładanie i naprawa linoleum, poleca

NOWY DOM TAPET

Poznań, Stary Rynek 62 **Telefon 23-17**

Zasada: Wielki wybór! Niskie ceny! dg 2571/2

Dobra lokata kapitału!!!

Przedsiębiorstwo Przemysłowo-Handlowe branży spożywczej na Śląsku ze składem detalicznej i hurtowej sprzedaży w pierwszorzędnym punkcie miasta, obrót roczny ca. 700 tys. złotych, własna nieruchomość mieszkalno-fabryczna(auto ciężarowe etc. **korzystnie do sprzedania.** Tylko poważnemu reflektantowi. Konieczna gotówka 100.000,— zł. Zgłoszenia do „PAR", Katowice, Dyrekcyjna 10 pod „Przemysł". Pg 35 051-71,232

---

zdg 28 461

MAJSTER

kier. warszt. mechan., znajomość rysunków technicznych, galwanotechniki (niklarstwa) i odlewnictwa **poszukiwany.** Oferty i warunki — fabryka **Piotr Ławacz, Końskie, woj. Kieleckie.** ng 2447

Młodszy handlowiec

władający także językiem niemieckim, możliwie absolwent W. S. H. **potrzebny od 1. 1 1938** do oddziału propagandy większej instytucji handlowej. Zgłoszenia z odpisem świadectw, których się nie zwraca, do Biura Ogłoszeń „PAR", Poznań pod nr „50,152".

Pg 35 066-50,152

SUKNIE

BLUSKI, SWETRY, SPÓDNICZKI, PORANNIKI

PŁASZCZE

W. GRUSZCZYŃSKA

ulica Kramarska 17 **(vis a vis Masztalarskiej)**

n 28468

FABRYKA MEBLI

nieruchomość, położoną przy głównej ulicy **w Pleszewie,** nadająca się na wszelkiego rodzaju przedsiębiorstwo przemysłowe lub handlowe, w tym dom mieszkalny o 4 sklepach handlowych, dom mieszkalny podwórzowy, hala maszyn, stolarnia, szopa do suszenia drzewa i ogród **okazyjnie** w drodze przetargu przymusowego **do nabycia.** Bliższych informacyj udziela **Komunalna Kasa Oszczędności** powiatu jarocińskiego Oddział w **Pleszewie.** ng 28 464

FUTRA

Gotowe i na Miarę
poszycia i modernizacje
pod fachowem kierownictwem

EDMUND RYCHTER
POZNAŃ - FR. RATAJCZAKA 2
WROCŁAWSKA 15 — WROCŁAWSKA 14
OSTRÓW (Wlkp.)

Cukry
Czekolady

Na święta
każdy niech pamięta:

że Pierniki, Marcepany, Figurki, Gwiazdory, Ozdoby choinkowe, Cukierki, Czekolady, Bonbonierki oraz różne słodkie prezenty kupuje się gwarantowane świeże, w wielkim wyborze, po najniższych cenach, tylko w specjalnych zrzeszonych składach słodyczy:

W. Bajdzińska — Szkolna 7-8
Wł. Billertowa — św. Marcin 19
A. Borysowa — plac św. Krzyski 4
M. Brzozowski — Półwiejska 10
L. Cichowiczowa „Krysienka" — G. Wilda 40
P. Dąbrowska — Marszałka Focha 45
F. Dutkiewicz — Dąbrowskiego 53-55
M. Goliszowa — Wrocławska 10
A. Gołembecka — Kraszewskiego 9 b
Z. Górna — Kraszewskiego 17
J. Grzesiakowa — Franciszka Ratajczaka 11
St. Jakszowa — Marszałka Focha 68
W. Jędrzychowski — Franciszka Ratajczaka 1
M. Kaczmarek Fa Br. Miethe — Br. Pierackiego 8
Ł. Kaiserowa — Marszałka Focha 75
Z. Kalotowa — św. Marcin 68
H. Klemke — Wielka 18
Wł. Koperska — Półwiejska 19
J. Kowalska — Dąbrowskiego 4
I. Kubiakowa — Nowa 5
H. Lorek — Półwiejska 6
A. Lubomska — św. Marcin 32
Fr. Maćkowiakowa — Marszałka Focha 41
K. Marciniakowa — Górna Wilda 71
Z. Mendlówna Fa „Danusia" — pl. św. Krzyski 3
P. Metelska — Seweryna Mielżyńskiego 1
L. Michalakowa — Wodna 27
K. Mroczek — Aleja Piłsudskiego 19
E. Nachowska — Stary Rynek 41
E. Namerła — Górna Wilda 80
W. Patykowa — Aleje Marcinkowskiego 3
J. Pieprzycka — Marszałka Focha 153
J. Płoszyńska — plac Nowomiejski 10a
Ł. Siudówna — Górna Wilda 3
W. Sobczakowa Fa „Słoneczko" — Dąbrowskiego 64
L. Stachowski — Marszałka Focha 27
M. Szulczewska — św. Marcin 52/53
M. Tatarczewski — Pocztowa 3
A. Thiel — Szkolna 6
K. Wąsowiczowa — Aleje Marcinkowskiego 17
M. Wiciakowa — Marszałka Focha 176
J. Zwierzyńska — Dąbrowskiego 52
St. Reimanowa — Jarocin, ul. Paderewskiego 1

Pg 35 022-59,157

DZWONY Z CAŁEGO ŚWIATA..

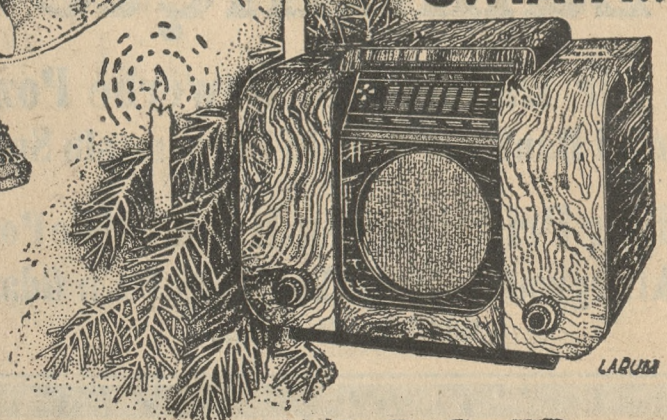

brzmią najpiękniej przez odbiorniki

RADIO-UNION

LICENCJA KONCERNU ORION-BUDAPEST

NAPRAWDĘ DOBRE ODBIORNIKI!

APARATY UNION UZYSKAŁY NAJWYŻSZE ODZNACZENIE NA WYSTAWIE RADIOWEJ W BYDGOSZCZY

Demonstracje w Pierwszorzędnych Firmach Radiowych

g 1414

Na PODARKI gwiazdkowe

polecamy po bardzo niskich cenach:

Płaszcze damskie, męskie, dziecięce, ubrania męskie i chłopięce, mundurki szkolne, poranniki i bonżurki, materiały na ubrania i palta męskie, futra damskie i męskie, zarękawki, skóry na kołnierze, kapelusze, damskie i męskie, swetry, trykoty, bieliznę damską i męską etc. etc.

R. i C. Kaczmarek Dom Konfekcyjny

Poznań, Stary Rynek 98/100

Pg 35 358/0-50,141/3

NA GWIAZDKĘ
wszelkiego rodzaju
OBUWIE
damskie, męskie, dziecięce po najniższych cenach
„ELKA"
św. Marcin 62 Asygnaty Kredyt
zg 28 470

FABRYKA W WARSZAWIE

ZDROWIE TO SKARB
UŻYWAJ ZATYM
ZIOŁA Dra BREYERA
KTÓRE STOSUJE SIĘ W NASTĘPUJĄCYCH CHOROBACH:

	Cena
Nr. 1 — w kaszlu, astmie, rozedmie płuc	2,50
Nr. 2 — w reumatyźmie, artretyźmie, złej przemianie materii, nieczystości cery, chorobach skórnych	3,—
Nr. 3 — w chorobach żołądkowo-kiszkowych, wątrobowych, żółtaczce	2,50
Nr. 4 — w chorobach nerwowych, bólu głowy, bezsenności, ogólnym wyczerpaniu	3,60
Nr. 6 — w niedokrwistości i ogólnym osłabieniu	4,20
Nr. 7 — w chorobach nerkowych i pęcherzowych	3,—
Nr. 9 — przeczyszczające w chronicznym zatwardzeniu i hemoroidach	1,50

Do nabycia w oryginalnym opakowaniu w aptekach, składach aptecznych i drogeriach lub w wytwórni **„POLHERBA", KRAKÓW, Podgórze, Skr. Nr 48.**

Zainteresowani otrzymują na żądanie darmo z wytwórni broszurę. ng 1 664/5

Kupuj — tylko w firmie chrześcijańskiej

B. OKOPINSKA

Poznań Pocztowa 1

Pończochy — Rękawiczki — Swetry
Trykotaże — Płótna — Bieliznę
Wełnę — Nici

dg 24833/4

Bo tam — *Ceny najniższe a wybór największy*

W dniu 12 stycznia 1938 r. o godz. 10 w Sądzie Grodzkim w Ostrzeszowie sprzedana zostanie na licytacji **nieruchomość miejska,** składająca się z trzy piętrowego domu z dwoma składami, 15-toma lokatorami. Dochód brutto 5.880 zł, netto 4.410 zł. Cena wywołania 41.500 zł. Nabywca posiadać musi zezwolenie właściwej władzy. Informacje **adwokat Dr Koehler. Strzelno Wlkp.** ng 2276

ng 1 863

LESZCZYŃSKA GARBARNIA BIAŁOSKÓRNICZA
A. Herrmann i Syn, Leszno, ul. Święciechowska 2, tel. 123
poleca wszelkiego rodzaju **skóry futrzane, jak lisy, kuny, tchórze, kocie, królicze, baranie itp.** Również przyjmuje skóry do garbowania i farbowania. ng 1727

Katolicka Szkoła Pielęgniarstwa

w Poznaniu, ul. Chełmońskiego 22

przyjmuje do dnia 15 stycznia zgłoszenia na nowy kurs, rozpoczynający się dnia 1 lutego 1938 r.

Warunki przyjęcia: wiek 18—30 lat i ukończone gimnazjum nowego typu, wzgl. szkoła zawodowa.

Bliższe informacje podaje prospekt Szkoły, który wysyła na życzenie **Dyrekcja Szkoły.**

Pg 35 007-50,88

ng 32 822

Dlaczego Panie u nas chętnie kupują — bo mamy zawsze bogaty wybór. Prosimy się przekonać.

Salon Mód S. Węży
pl. Wolności 11 (pod filarami)
d 25 490

TANIA SPRZEDAŻ GWIAZDKOWA

Praktyczne podarki gwiazdkowe

Polecamy po zniżonych cenach:
DYWANY — CHODNIKI — NARZUTY — SERWETY
FIRANY — MATERIAŁY DEKORACYJNE i MEBLOWE

Meble stalowe

Pg 34536/4394

BRACIA GÓRECCY — POZNAŃ, Ul. NOWA NR. 6.

W piątek, dnia 24 grudnia 1937r.

biura nasze będą

zamknięte

Bank für Handel und Gewerbe Poznań
Poznański Bank dla Handlu i Przemysłu Sp. Akc.

Danziger Privat Actien-Bank Filiale Poznań
Gdański Prywatny Bank Akcyjny Sp. Akc. w Gdańsku
Oddział w Poznaniu.

Tg 21 993

Na GWIAZDKĘ!

Piękne Wełny
na suknie, płaszcze damskie i ubrania męskie

JEDWABIE, AKSAMITY, BROKATY itd.
FLANELE na poranniki i piżamy,
PŁÓTNA, STOŁOWIZNA, FIRANKI,
GOBELINY i MATERIAŁY DEKORACYJNE

F. Kaźmierski

SPECJALNY SKŁAD BŁAWATÓW

Poznań, Stary Rynek 38/39 *Telefon 31-47*

W niedzielę, dnia 19 bm. magazyn otwarty od godz. 1 — 6 ppoł.

Pg 35 024-50,109

W gabinecie lub biurze

przyjemniej pracować, gdy od samego rana jest ciepło

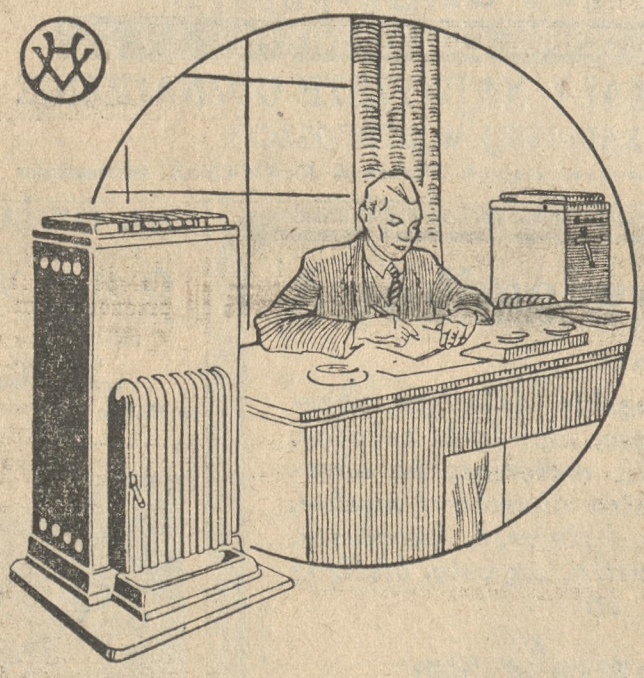

Równomierne ciepło zapewnia piec ciągłego palenia systemu amerykańskiego, wykonany w Zakładach:

HERZFELD & VICTORIUS
SPÓŁKA AKCYJNA W GRUDZIĄDZU

BIURA SPRZEDAŻY i WYSTAWY:
w Warszawie, Nowy Świat 31 i we Lwowie, Sobieskiego 3

Na gwiazdkę

polecamy własnego wyrobu
pierniki na miodzie, glazurowane, nieglazurowane i oblewane czekoladą
Miodowniki aż do najlepszych gatunków
Ozdoby choinkowe w różnym wykonaniu
Czekolady i praliny
Keksy najlepszego gatunku
Pumpernikel i sucharki
Odsprzedawcom wysyłamy na żądanie cenniki. Przesyłki od 5 kg franko.

DWOR SZWAJCARSKI, Bydgoszcz
Jackowskiego 26-30. Tel. 32-54
Mleczarnia, Piekarnia i Cukiernia
Oddz. Fabryka Pierników, Keksów i Czekolady.

ng 1994

Najpiękniejsze, najpraktyczniejsze

upominki gwiazdkowe

poleca po wyjątkowych cenach
Najstarsza Drogeria w Poznaniu

F. G. Fraas Nast.

właśc. Wł. Kaiser
Poznań, ul. Wielka 14
Telefony: 43-11, 30-13, 39-72, 50-26
Oddaję hurtownie i detalicznie ozdoby choinkowe - tanio.
ng 1962

Pg 34 129-37,223

Jedyna polska marka jedwabiu

MILANOWEK

Pg 34 717-62,751

Poszukujemy od 1. 1. 1938 pierwszorzędnej

MARSZANTKI

do kapeluszy damskich. Oferty wraz z odpisami świadectw i fotografii przesłać do dg 25 551

Be De Te
Bydgoski Dom Towarowy, Bydgoszcz.

STENOTYPISTKI

biegle stenografującej, z dobrą znajomością języka polskiego, obowiązkowej, z pełnym wykształceniem, **poszukuje poważna instytucja na stałą posadę.** Zgłoszenia z krótkim życiorysem, odpisem świadectw, referencjami i wymaganą pensją do Kuriera Poznańskiego pod zg 1599

Obejmę

Przedstawicielstwo

branży rowerowej, technicznej lub elektrotechnicznej na ŚLĄSK i ZAGŁĘBIE DĄBROWSKIE.

Pracuję od 12 lat na tut. rynku. Posiadam własne magazyny oraz dobrze wyszkolony aparat sprzedaży ratalnej. Dam gwarancję bankową.

Łaskawe zgłoszenia pisemne do: Uniwersalna Agencja Reklamowa Katowice, Dąbrowskiego 3 pod (Tylko poważne przedsiębiorstwo). ng 1663

Poważna Organizacja w Poznaniu poszukuje możliwie od zaraz **rutynowanego**

KIEROWNIKA HANDLOWEGO

obeznanego z działem eksportowym oraz posiadającego dokładną znajomość języków: niemieckiego, angielskiego i francuskiego. Szczegółowe oferty złożyć należy do Kuriera Poznańskiego pod dg **25 524.**

Dachówczarki

do wyrobu **DACHÓWEK CEMENTOWYCH** marki „Omega"
Karpiówek podwójnych i 700 sztuk podkładek tłoczonych
Felcówek z zaokrąglonym zakończeniem i 600 sztuk podkładek tłoczonych.
Felcówek zwykłych i 550 sztuk podkładek tłoczonych
Młynek kulkowy z popędem motorowym i ręcznym
Aparat do wyrobu gąsiorów
mało używane **sprzeda korzystnie.** Zgłoszenia „PAR", Poznań, Al. Marcinkowskiego 11 pod „59.170". Pg 35 065-59,170

Majster samochodowy

tylko pierwszorzędnymi kwalifikacjami do poważnych warsztatów **natychmiast poszukiwany.** Oferty sub „Fachowiec", Międzynarodowe Biuro Ogłoszeń, Warszawa, Wierzbowa 11. ng 1481

Wyśmienite Koniaki Likiery - Wina — **Kaźmierskiego** — zadowolnią najwybredniejszych smakoszy

Nowość: Staruszek Pomorski

dg 24 751

Tania Sprzedaż Gwiazdkowa!

CERATY obrusy i z metra
DYWANY z linoleum, pluszu, bouclé
CHODNIKI różnego rodzaju
LINOLEUM podłogowe i stołowe
TAPETY w wielkim wyborze

ZB. WALIGÓRSKI
Wielkopolska Centrala Tapet
Poznań, Pocztowa 31 Bydgoszcz, Gdańska 12
Przyjmuje się asygnaty „Kredyt"
P 34 825-48,29

Najmilszym prezentem gwiazdkowym
jest

fortepian - pianino
B. Sommerfelda
największej fabryki w kraju.
Zniżone ceny. Dogodne warunki spłaty.
ng 2158 Skład fabryczny:
Poznań, ulica 27 Grudnia nr. 15.

PRAKTYCZNE PODARKI
dla Domu, Gospodarstwa
FARTUSZKI, CZAPKI, RYŻKI, PŁASZCZE, KITLE, BLUZY i t. p.
kupuje się najlepiej w firmie
B. HILDEBRANDT
Ng 1118 Poznań, Stary Rynek 73/74

Praktyczne podarki gwiazdkowe
Łyżwy, Rodle, Scyzoryki, Nożyczki, Brzytwy, Aparaty do golenia, Lampki kieszonkowe, Narzędzia dla dzieci, Naczynia aluminiowe i emaliowane, Nakrycia stołowe nierdzewne i alpakowe

Olbrzymi wybór wszelkich sprzętów kuchennych po cenach bardzo przystępnych. ng 2330

Jan Delerling i S-ka
Poznań, Szkolna 3

Tg 21 924

Praktyczne jako podarek
OBUWIE damskie męskie dziecięce
poleca w znanym wielkim wyborze
J. Pańczak Poznań
Pg 35 050-50,132 św. Marcin 64.

FUTRA
spody pod futra i skóry
wszelkiego rodzaju — poleca najtanie
JÓZEF DAWID
POZNAN, ulica Nowa nr. 11
Firma chrześcijańska
Przyjmuje asygnaty Tow. „Kredyt"
Pg 34 402-46,108

POSADZKĘ PARKIETOWĄ
wyborowej jakości, absolutnie suchą z fachowym układaniem pod gwarancją dostarcza
Fabryka Krzeseł, Gościcino Sp. Akc.
w Gościcinie pow. Morski. Pg 34926-4955

Na choince i pod choinką
CZEKOLADKI
FIGURKI
CZEKOLADA
KARMELKI
PIERNICZKI
MARMELADKI

Fuchs
ng 2 376

Na gwiazdkę
dla pani:
suknie garsonki „JERSEY", swetry i pulowery włóczkowe, wytworna jedwabna bielizna, rękawiczki i pończochy
dla dziecka:
sukienki, ubranka, płaszczyki, komplety ślizgawkowe Pg 39 843-48,112
Towar tylko doborowy
Ceny umiarkowane
Asygnaty „Kredyt"
S. Kaczmarek
UL. 27 GRUDNIA 10

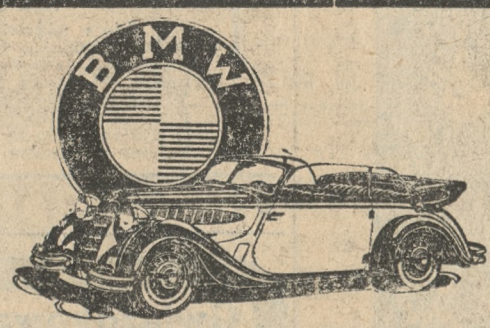

B. M. W.
to szczyt techniki, ekonomiczne szybkie o pięknych liniach 6-cylindrowe 45 i 50 KM.
Wyłączna reprezentacja
„MOTOR"
Poznań, Dąbrowskiego 5
dg 254 0 *Telefon 62-27*

Na Święta i uroczystości domowe
poleca syfony, piwo butelkowe, ciemne dubeltowe, jasne eksportowe i słodowe kuracyjne
Rozlewnia Piwa Tyskiego
przy Reprezentacji Browaru Książęcego w Tychach
dg 25537 Henryk Knie, Poznań, ul. Poznańska 49 tel. 70-40

Młyn parowy na Kujawach
około 15 klm. od Inowrocławia, położony przy kolei o przemiale na dobę ca 40 ton pszenicy wzgl. 35 ton żyta, pierwszorzędnie urządzony, z maszynami w bardzo dobrym stanie **do sprzedania** za cenę 223.000,— zł wzgl. **wydzierżawienia** na warunkach według umowy.
Zgłoszenia prosimy kierować do
K. K. O. Powiatu Inowrocławskiego w Inowrocławiu,
dg 25 516 **ul. Toruńska nr 28.**

W sprawach reklamy
przyjdź i poradź się
w naszym
Wydziale Propagandy
Zg 1602

DŹWIG
towarowy - elektryczny
na prąd zmienny 380 wolt
w dobrym stanie kupimy.
Oferty Kurier Pozn. dg 25 542

OSTRA ZIMA **Piece** CIEPŁO W DOMU
kwintowe już od zł 3,85
iryjskie już od zł 29,50
stałopalne już od zł 55,00
przenośne już od zł 85,00
Gnom
ogrzewa natychmiast i oszczędza do 60% paliwa.
Kupującym montujemy w domu
„Przewodnik"
Poznań, św. Marcin 30. telefon 15-71.
Najpraktyczniejsze podarki gwiazdkowe!
Garnki i czajniki aluminiowe i emaliowane — młynki do kawy — żelazka do prasowania — nożyce do drobiu — noże i widelce nierdzewne — łyżki i łyżeczki — wyrzymaczki — kotły i wanienki do prania — szczotki i t. d.
Łyżwy — Rodle
Narzędzia dla chłopców i t. d.
Prosimy przekonać się o naszych zniżonych cenach.
Przyjm. asygnaty „Kredyt".
dg 25 251

Na gwiazdkę!
FUTRA
LISY, SKORY
wszelkiego rodzaju, wielki wybór, najnowsze modele, ceny niskie
dogodne warunki spłaty
dg 24 867 tylko u
Jana Willmana
Poznań, Plac Wolności 7 podwórze I. piętro tel. 4837

Lampy Elektryczne
w wielkim wyborze wprost z wytwórni dg 26074
Skrzypczak - Poznań
św. Marcin 27 podwórze II p.

„Haftoplis"
wykonuje mereżkę, okrętkę, dziurki, wykończenie szali, falban, plisowanie, dekatyzowanie, hafty, monogramy, tarcze gimnazjalne, obciąganie guzików, nadrabianie stóp, podnoszenie oczek terminowo najtaniej.
Wrocławska 3, tel. 2[illegible]

Kto napisał najlepszy wiersz (hasło) reklamowy?

9.197 odpowiedzi

zawierających zgórą 20.000 wierszy, haseł i tekstów reklamowych przekazaliśmy firmom uczestniczącym w konkursie. Odpowiedzi przeliczyła komisja w nast. składzie: pp. Mieczysł. Konieczny, w-prezes Stow. SZERMIERZE REKLAMY, przemysłowcy pp.: J. Dobry („Luba"), W. Kasprzyk („Weka"), Klerykowski, kier. fy Mgr Gaj i Ska i Jerzykowski im. firmy Fr. Woźniak, Ant. Ruks (Kurier Poznański) i J. Jagielski, wł. Agencji Reklamy.

Wielka liczba odpowiedzi — mimo, że zadanie nie było łatwe — jest wymownym dowodem zainteresowania, jakie wzbudziła nasza akcja reklamowa wśród olbrzymiej rzeszy czytelników. Firmy otrzymały ciekawy materiał, zawierający dużo dobrych myśli reklamowych, które niewątpliwie odpowiednio zużyją. Firmy również oceniły wysiłki oraz zainteresowanie czytelników w ten sposób, że do liczby nagród wartości 1.400,— zł dodatkowo przeznaczyły nagrody wart. ca 600 zł, za tym **ogólna wartość nagród wynosi ca zł 2.000,—**

Nazwiska nagrodzonych podają firmy w ogłoszeniach zamieszczonych poniżej. Uwaga: (Czytelnikom, którzy przesyłali odpowiedzi dla firmy Piotr Pluciński w Poznaniu zwracamy uwagę że adres firmy brzmi Stary Rynek nr 37 a nie jak mylnie wydrukowano w poprzednim ogłoszeniu nr 57(co się niniejszym prostuje).

Oceniając wynik zorganizowanego przez nas konkursu pod kątem jego wartości reklamowej i powołując się na liczne wyrazy uznania, jakich nie szczędziło nam wiele firm, uczestniczących w konkursie — stwierdzamy z zadowoleniem — że cel tej akcji reklamowej został całkowicie osiągnięty.

1) Olbrzymie rzesze czytelników zwróciły uwagę na konkurs, dziesiątki tysięcy osób ogłoszenia czytało i się nimi zajmowało.
2) Uczestnicy otrzymują liczne i cenne nagrody sprawiające im radość.
3) Firmy uczestniczące w konkursie otrzymały materiał reklamowy.
4) Firma nasza, jako organizator konkursu dowiodła, że reklama **przeprowadzona planowo i przez powołanych do tego fachowców** cel swój **zawsze** osiągnie.

Wszystkim Uczestnikom konkursu oraz Klientom naszym przesyłamy życzenia „WESOŁYCH ŚWIĄT".

BIURO OGŁOSZEŃ — AGENCJA REKLAMY JULIAN JAGIELSKI
Poznań, św. Marcin 58 — Tel. 41-04

Naśladownictwo konkursu zabronione.

Przy zakupach w pierwszym rzędzie, Firmę WOZNIAK miej na względzie!

Ciepłą bieliznę, poranniki, swetry, pończochy, szale, stosowne upominki dla każdego

zakupisz najkorzystniej
W DOMU HANDLOWYM

F. WOŹNIAK

Poznań, Stary Rynek 85 - Kramarska 16

Z ogólnej liczby 466 nadesłanych odpowiedzi, nagrodę 1-szą przyznano Panu Zuchowiczowi, Poznań, Słoneczna 16, nagrodę II-gą Pani M. Metzgerowej, Krasińskiego 4, nagrodę III-cią Panu Gawlakowi, Dąbrowskiego 44. Dodatkowo przyznano **10 premii wyróżnienia, w postaci 10% rabatu** przy zakupie towaru do zł 100,— oraz **120 premii wyróżnienia w postaci 5% rabatu** przy zakupie towaru do zł 100,— w ciągu miesiąca stycznia 1938 r. Osoby wyróżnione zostaną powiadomione pisemnie do końca bież. miesiąca.

W niedzielę, dnia 19-go grudnia otwarte od godziny 13-tej do 18-tej

---

Niema Świąt
bez wyśmienitej kawy i doskonałej herbaty
Milachowskiego

Nagrody zdobyli: I. ½ kg. kawy Senatorskiej p. Baśka Borowska, **Gniezno**, ul. Poznańska 11a. II. ¼ kg. herbaty nr 40 p. Z. Neyman, **Poznań**, Dolna Wilda 2. III. ¼ kg. kawy Świątecznej p. Wł. Kubicki, **Katowice**, ul. 3 Maja 20.

Nagrody pocieszenia: 7 paczek 100 gr herbaty nr 40 pp.: Urszula Szulcówna, **Poznań**, ul. Słowackiego 8. Danuta Rzepczyńska, **Poznań**, ul. Przemysłowa 22. Maria Stróżyńska, **Warszawa**, ul. Mokotowska 55. Edmund Kruszka, **Poznań**, ul. Szwajcarska 12a. Tadeusz Staniszewski, **Gdynia 4**, ul. Pucka 19, Aniela Paterowa, **Gniezno**, ul. Mieczysława 31, Alfons Szlenga, **Kępno**, Rynek 21.

Smakoszowi dość 3 słowa:
GAJA KOSTKI BULJONOWE!

Nagrody: 1) Sew. Gorzyński, Poznań, Sielska 38. 2) Jan Szukalski, Poznań, Zielona 5. 3) „Marlewiczowa", Bydgoszcz, Jagiellońska 2. Prócz tego firma przeznaczyła dodatkowych 20 premii pocieszenia, które nagrodzonym wysłane będą pocztą.

„Cały świat dla tych otworem
Co podróżują z FRANCOPOLEM"

Za hasło to Dyrekcja FRANCOPOLU przyznała nagrodę w postaci bezpł. udziału w pielgrzymce do Rzymu od 28. 12. do 7. 1. p. dr Stanisławowi Bernattowi, Poznań, Ostroroga 8. Za nadesłane przez uczestników liczne odpowiedzi i wyrazy uznania dla FRANCOPOLU dziękujemy.

Najbliższe wycieczki FRANCOPOLU

Na Rivierę: w styczniu, lutym, marcu i kwietniu ze zwiedzeniem Berlina — Zurychu — Mediolanu — Wenecji i pobytem wypoczynkowym w San Remo. Trasa prowadzi przez Lucernę, wzdłuż Jeziora Czterech Kantonów, przez Lugano i Como. Cena od zł 385.—

Do Berlina 3 wycieczki od: 23. — 28. 12., 30. 12. — 3. 1. i od 5. — 10. 1. Cena zł 85.— za podróż, paszport i wizę.

FRANCOPOL

Agencja Poznań, św. Marcin 58 Tel. 41-04

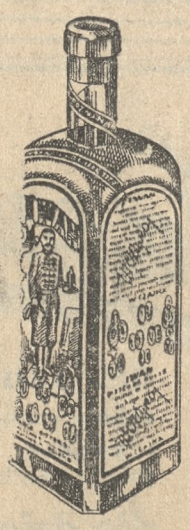

IWAN przed wojną —
IWAN po wojnie —

Darzy zdrowiem wszystkich chojnie!
(I. Z. Gronek Poznań)

Każda mamusia dobra, kochana
Kupuje dzieciom płynny owoc **SANA**
(II. I. Murawska, Poznań)

Czy klubowiec, czy sportowiec!
Czy abstynent, czy światowiec!
Wszyscy wyrobami Czajki się rozkoszują,
Bo jedni w napojach tych zdrowie i siły,
Drudzy zaś humor swój respektują.
(III. A. Tojak, Poznań)

Największą ilość, bo przeszło 600 odpowiedzi, z których 3 nagrodzone powyżej podajemy, świadczy o wielkiej popularności naszych wyrobów.

Dziękując naszym sympatykom za udział w konkursie, donosimy równocześnie, że ze względu na liczne stosowne wiersze wyznaczyliśmy dodatkowo 3 dalsze nagrody po 1 but. Iwana i 1 but. Sana oraz 50 nagród pocieszenia po 1 but. Sana.

Pierwszych 6 premii prześlemy nagrodzonym bezpośrednio, a nagrody pocieszenia będzie można odebrać w składach kolonialno-spożywczych za bony, które prześlemy w następnych dniach.

W. CZAJKA, Kościan-Poznań

Fabryka koniaków, likierów i wódek — Wytwórnia win i soków owoc.
Nowoczesna Wytwórnia Płynnych Owoców.

Najlepszy prezent gwiazdkowy dla FILATELISTÓW

to nasze nowe popularne ***ALBUMY*** *do znaczków polskich* ***już od zł 2.40***

PROSPEKTY BEZPŁATNIE

Dom Filatel. J. Witkowski
Poznań, Al. Marcinkowskiego nr 7
Bogaty wybór znaczków i przyborów

I. Władysław Filisiewicz, Mogilno, II. Wacław Tyblewski, Poznań, III. Halina Wadyńska, Poznań, IV. A. Sporny, Kościan.

CZYSZA walizy, torebki, portfele, Dobre w gatunku, kosztują niewiele

I. A. Wojciechowska, Kościan, Bron. Pierackiego 8.

WIKTOR CZYSZ

Poznań, ul. Szkolna 11 telefon 19-75

---

1 nagroda: M. Matheusówna, Poznań, Poznańska 50
2 nagroda: Jadwiga Janiakowa, Września, Fabryczna 41.
Nagrody pocieszenia: A. Wojciechowska, Kościan, M. Lewicka, Poznań, G. Kaussowa, Chodzież, M. Maciejewski, Poznań, W. Basiński, Poznań, T. Janiak, Września.

K 7
Nagr. Olech Szczepski, Poznań, Wierzbięcice 7 m. 3.

»PLUTON«

T. i M. Tarasiewiczów S. A. Warszawa
ŻYTNIA 10

Kawa — Herbata — Surogaty — Cykoria — Kakao
luzem i w opakowaniu w największym wyborze.

Lista nagrodzonych: 1) Józef Zuchowicz, Poznań, Słoneczna 16, 2) Maria Balicka, Poznań, Chełmońskiego 21, 3) Antoni Kuczyński, Toruń, Bydgoska 104. Nagrody dodatkowe: 4) W. Lisiecka, Poznań, św. Marcin 33, 5) T. Klonieckі, Starołęka, Pałacowa 2, 6) Erwin Ratajski, Poznań, Sielska 38, 7) E. Janiakowie, Września, Fabryczna 41. Nagrody nadesłane będą bądź bezpośrednio, bądź przez Filię „PLUTON" w Poznaniu, ul. 27 Grudnia 7, w tygodniu przedświątecznym. O dokładnej dacie odebrania nagród — nagrodzeni zostaną poinformowani. Dziękujemy wszystkim którzy wzięli udział w konkursie.

Kto szuka podarku gwiazdkowego
Niech spieszy do Kałamajskiego

Najtaniej: Pończochy, Trykoty, Bielizna, Gorsety, Szale, Rękawiczki, Żemperki, Berety, Torebki, Chustki do nosa, Krawaty, Szelki, Robótki i inne podarki gwiazdkowe

Nagrodzeni zostali uwiadomieni bezpośrednio pocztą.

Gwiazdkowa Sprzedaż Porcelany „ĆMIELOW"

Przeznaczyliśmy do taniej sprzedaży partię serwisów w nowoczesnym fasonie,

z dekoracją kwiatu, o wyjątkowo pięknej kompozycji kolorów, z złoconymi brzegami —

Serwis stołowy na 6 osób, 32 części cena reklamowa **42.-** zł

Serwis do kawy na 6 osob, 15 części cena reklamowa **12.-** zł

Zamówienia zamiejscowe wykonujemy po wpłaceniu 5 zł

»OZDOBA«

POZNAŃ SW. MARCIN 4

Posiadamy olbrzymi wybór

Porcelany, Szkła, Kryształów, Platerów, Alpaki, Galanterii metalowej, Fajansów, Majoliki i Sprzętów Kuchennych

WYPRAWY PODARKI

Przyjmujemy asygn. „Kredyt"

Dla uzupełnienia nakrycia stołu polecamy **sztuciec „alpaka chrom"** składający się z 6 noży nierdzewnych 6 widelcy, 6 łyżek stoł. i 6 łyżeczek razem 24 szt., cena reklamowa . . . . . **24.-** zł

Nagroda: Józef Owczarz, Wyspiańskiego 11.

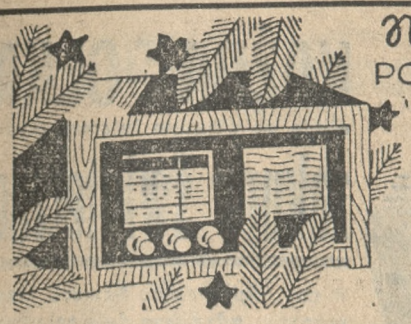

Najodpowiedniejszy
PODAREK GWIAZDKOWY

Aparat „Super-Telefunken" — to rewelacja
W „Super-Radio" zawsze tania kalkulacja.

Tekst powyższy ułożyła p. Aniela Paterowa z Gniezna, ul. Mieczysława 31. Autorkę prosimy o skomunikowanie się z nami celem odebrania nagrody.

Wszystkim uczestnikom konkursu dziękujemy za nadesłanie tekstów. Nie możemy ich wyróżnić wszystkich ani obdarzyć nagrodą, bo było ich — 233. Najmocniej przepraszamy.

SUPER-RADIO, ***ul. 27 Grudnia 16 — telefon 57-71.***

„Arnold Fibiger" powszechnie znany
wyrabia najlepsze pianina, fortepiany
„Arnold Fibiger" istnieje od 60 lat
Przez solidność torował sobie drogę w świat
Polecany przez największe powagi muzyczne —
buduje fachowo stylowo — klasycznie.

„Arnold Fibiger" — niech każdy pamięta
Przez 60 lat w służbie klienta.

Nagrody otrzymują: p. Aleksander Baryżewski, W. Garbary 8, p. Irena Ziętowska, Traugutta 32.

ARNOLD FIBIGER, KALISZ, SZOPENA 9
Centralny Magazyn Pianin, Poznań, Pierackiego 11

„CONTINENTAL" maszyny do pisania,
Marka w świecie znana wszędzie.
Wszyscy pełni są uznania —
Tak już było, jest i będzie!

GEN. PRZEDSTAWICIELSTWO:

PRZYGODZKI, HAMPEL i SKA
Poznań, ul. Br. Pierackiego 18, Tel. 21-24

Nagroda I. Zdzisław Adamski, Poznań, ul. Wrzesińska 6 m. 4
Nagroda II. Lech Idzion, Poznań, ul. Kręta 5
Nagroda pocieszenia:
Henryka Szwidowska, Poznań, Stary Rynek 43.

Wszystkim Uczestnikom konkursu dziękujemy na tej drodze za tak liczne nadesłanie haseł i wierszy konkursowych.

MIŁYM PODARKIEM GWIAZDKOWYM
piękny serwis stołowy 6 osób 31 części zł 38,50 Szkło stołowe grawirowane 25 sztuk zł 14,50
Sztućce alpaka na 6 osób stal. nierdz. 24 sztk.

Ogromny wybór najnowszych serwisów porc., szkła stołowego, kryształów, galanterii, niklu i alf. sprzętów kuchennych.

Największy magazyn tej branży, parter i I piętro

W JANASZEK ul. Swiętosławska 1 narożnik ulicy Wodnej

Nagrody: 1. serwis do kawy Władysław Filisiewicz, Mogilno. 2. Aleksander Boryczewski, W. Garbary 5. 3. Dobrowolski, W. Garbary 53. 4. Ks. Jan Krysiński, Ostrobramska 25. 5. K. Szymański, ul. Rolna 66. 6. Joanna Budzyńska, Szamarzewskiego 36. 7. Emilia Wojda, Toruń. 8. Irena Ziętkowska, Traugutta 32.

Nagrody należy odebrać bezpośrednio w składzie.

Aparaty Philipsa
doskonałej jakości
kup u JANKOWSKIEGO przy
placu Wolności

M. JANKOWSKI Pl. Wolności 9 telefon 23-12

Radioaparaty-przybory elektrotechniczne

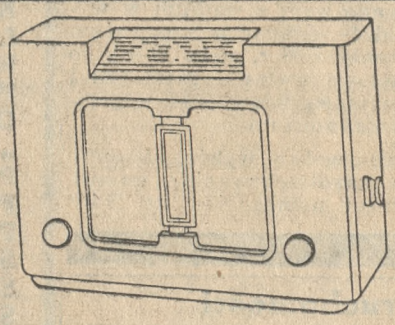

Nagrody:
I. Stefan Kłosek, Poznań, Dąbrowskiego 41 II. W. Lisiecka, Poznań, św. Marcin 33
III. B. Lejczakowa, Poznań, św. Marcin 47.
Nagrodzonych uprasza się o zgłoszenie osobiste.

Chociaż mróz szczypie
I wicher dmucha,
To zawsze poznasz
tęgiego zucha
Co z zimna sapie,
ale się pcha
Po narty, łyżwy, sanki
do „Ka-De-Ha"!

Olbrzymi wybór
praktycznych podarków gwiazdkowych.

„KA-DE-HA"
Harcerska Spółdzielnia
Poznań, Podgórna 10
Bydgoszcz, Gdańska 26.

I. Nagroda M. Walkowiakówna, Poznań, Focha 125.
II. Nagroda B. Kubiaczyk, Poznań, Wielka 15.

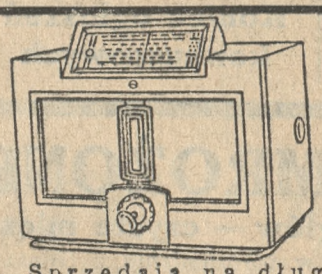

Największy wybór radioodbiorników
Stale na składzie
u Braci Nowaczyków

Philips, Kosmos, Elektrit i Telefunkeny, Instalują fachowo bezpłatnie anteny

Sprzedają na długoterminowe spłaty
Przyjmują stare odbiorniki oraz asygnaty *Telef. 72-30*

BRACIA NOWACZYK- Poznań, Górna Wilda 30

I. i II. nagr. Danuta Nowicka, Poznań, Aleja Marcinkowskiego 28.

„Erbedontu skutki trwałe
Zęby zdrowe, zęby białe"

Nagroda: Fijałkowski
Puszczykowo, Willa Śląska

Gazownia Miejska
w Poznaniu

poleca **najnowsze urządzenia** oraz **aparaty gazowe** — Demonstracje aparatów na miejscu. — Porady i pokazy bezpłatnie.

Nagrody: 1) Kaz. Domański, Poznań, Piekary 9, 2) Ludwika Walkowska, Poznań, Droga Urbanowska 2. 3) Zdzisław Adamski, Poznań, Wrzesińska 6.

Tanio i najlepiej kupisz w **HAFTOPLISIE**
Trzeba o tym wiedzieć w dzisiejszym kryzysie
Bielizna męska, dziecięca czy damska
Wszystko pewne, dobre bo firma chrześcijańska

I. nagr. Wł. Konarski, Garncarska 9.

Gdzie kupujesz ty?
Bo ja tylko w **HAFTOPLISIE**
na Wrocławskiej 3

II. nagr. J. Pragerówna, Rynek Łazarski 10.

Czy trykoty, czy bielizna
Czy dla starszych, czy dla dzieci
Że najtaniej każdy przyzna
HAFTOPLIS Wrocławska 3.

III. nagr. Józef Zuchowicz, Słoneczna 16.

6 nagród pocieszenia: bon towarowy po 2,50: Henryka Szwidowska, Stary Rynek 43. Władysław Sumiński, Żupańskiego 6 a. Czesława Kretschmerowa Kościelna 31. Janina Pławińska, Podhalańska 3. Kazimierz Domański, Piekary 9. Jadwiga Jakubowska, Mostowa 33.

NIECH KAŻDY PAMIĘTA
o PIWACH »TYCHY«
NA ŚWIĘTA!

(III. nagroda)

I. nagroda: E. Żarnowski, Poznań, Szyperska 21 m. 8.
II. „ Jan Szerbart, Poznań, Em. Sczanieckiej 46.
III. „ Ant. Kosiak, Poznań, Dąbrowskiego 78 a.

Nagrody dostarcza:
Reprezentacja: Henryk Knie, Poznańska 49. **Telefon 70-40**

FALKIEWICZ • POZNAŃ

I. nagroda: Maria Balicka, ul. Chełmońskiego 21 m. 5. **Nagrody pocieszenia:** Górzyński Seweryn, ul. Sielska 38. Wesołek Stanisława, Al. Marcinkowskiego 2. Ks. Krysiński Jan, Ostrobramska 25. Nowakowa Zofia, Grodzisk, Nowy Świat 9. Stróżyńska Maria, Warszawa, Mokotowska 55. Górski Jan, Maj. Goliszewo, pow. Gniezno, Hamerska L., Puszczykówko, Kaczorówna Czesława, Szwajcarska 13. Ziemer Zygfryd, Starogard, Chojnicka 14. Czerwiński Wincenty, Kraków, plac Jabłonowskich 5. Górzyńska L., Skryta 8, Skworzowa Maria, Jarochowskiego 6. Janicka Maria, Trzemeszno, Skwarzymowo 1a, Sarnecki Józef, Chełmża, Toruńska 35. Sabłocki Zbigniew, Marsz. Focha 125. Szwidowska Henryka, St. Rynek 43. Barcówna Zofia, Matejki 52, Wiatrolik Zbigniew, Krotoszyn, Zdunowska 33, Jeske Tadeusz, Maleckiego 36, Dobroliński Gracjan, Gąsiorowskich 8. Nagrody będą wysłane nagrodzonym bezpośrednio.

Kożuszki zakopiańskie
ozdoby wielkopańskie
kilimy i zabawki
dla dzieci też huśtawki
zimowe ekwipunki
prześliczne podarunki
góralskiej pracy domowej
ma Bazar Sztuki Ludowej

I. K. Ertmański, Poznań, Wierzbięcice 30.
II. St. Bajoński, Poznań.
III. J. Janiakowa, Września.
IV. I. Kantecka, Poznań.
V. E. Baranowski, Grudziądz.

Nagrody do odebrania w firmie:

BAZAR SZTUKI LUDOWEJ, Poznań, Al. Marsz. Piłsudskiego nr 9.

Dziękując na tej drodze wszystkim za tak liczne nadesłanie haseł i wierszy konkursowych, prosimy stale pamiętać, że pierwszeństwo muszą mieć wyroby

bo są dobre, tanie i polskie!

I nagrodę otrzymał p. Lech Hoffman, Ostrów
II nagrodę otrzymał p. Ign. Górzyński, Poznań
III nagrodę otrzymał Ks. Jan Krysiński, Poznań.

Poza tym wyznaczyliśmy dodatkowo 10 nagród pocieszenia i niestety wszystkich, choć również na to zasługują pocieszyć nie możemy.

Życzymy naszym konsumentom
zdrowych i Wesołych Świąt.

Każdy wybredny Radioamator

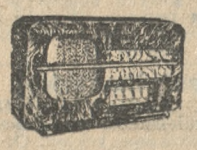

kupuje **RADIO** w firmie
DOM MUZYCZNY
Podgórna nr 14. ***LIRA*** Telefon 50-63

Najdogodniejsze warunki, 18 rat bez wpłaty, fachowa, rzetelna obsługa, gwarancja. Najtaniej: **Skrzypce, Mandoliny, Gitary, Struny, Gramofony, Płyty. Asygnaty Kredyt. Własne warsztaty reperacyjne.** Nagroda: 1 skrzypce Aleksander Baryszewski, Poznań, W. Garbary 8.

Gdy aparat szukasz nowy,
Nie omijaj „Dom Radiowy"
Tu warunki masz dogodne,
Aparaty — niezawodne,
Czystość tonu — piękne brzmienie
Radość i zadowolenie!!!

NAJPIĘKNIEJSZY
Podarek
gwiazdkowy — to

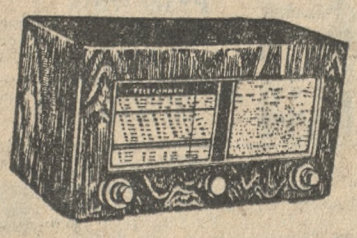

RADIOODBIORNIK z firmy
DOM RADIOWY Spółka z ogr. odp. **POZNAŃ 27 Grudnia 4**

Nagroda: zł 20,— gotówką E. Glesmann, Poznań.

Polską Babką jestem
Mam skromne życzenia
By do „Polskiej Babki"
Proszek Babka brano do pieczenia
Jestem dobrze znana
Bo w Poznaniu produkowana.

1. Bronisław Śniadecki, Mosina. 2. Martyna Tyborska, Poznań. 3. Michał Sieradzki, Poznań.

Prócz tego wyznaczyła firma 15 nagród pocieszenia, które będą wysłane nagrodzonym bezpośrednio.

Pierścionki, Obrączki — na piękne rączki,
Kolczyki, Zegarki — piękne podarki
Dogodne spłaty — na asygnaty
Obsługa fachowa — W. MAYER — Nowa

Rok założenia 1899

Własny warsztat reparacyjny!

I. Stefan Elimer, Poznań, ul. Kopczyńskiego 27.

Niema jak to odbiorniki
z „Radiomechaniki"

I. nagroda: Antoni Nobik, Wielkie Garbary 50

100 dalszych nagród wydajemy w/g spisu nagrodzonych, który wywiesiliśmy w naszym oknie **tylko św. Marcin 25**

Radiomechanika

Na Gwiazdkę!

KOSZULE
KRAWATY
SZALE

poleca jako
PRAKTYCZNE PODARKI

Magazyn
Artykułów Męskich

Piotr Pluciński

Poznań, St. Rynek 37

I. nagr. Maria Balicka, Poznań, Chełmońskiego 21. II. nagr. Kaz. Szymański, Poznań, Rolna 66.

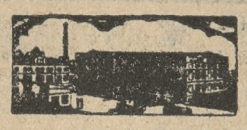

WINCENTY PAETZ POZNAŃ Mostowa 11
Zakłady Przemysłowe Przetworów Żywnościowych

Wynik konkursu:

Firma Wincentego Paetza
Zwana „Pecowin" poleca:
Kompociki — dla smakoszów
Zaś jarzyny — dla jaroszów
A dla dzieci — marmeladki
Znów kapustę — dla czeladki
Na wycieczki — dobre zdrowe
Słodkie soki owocowe
Zaś musztardę — zup przyprawy
Dla przysmaku - wszelkiej strawy
Wszystko razem - smaczne, tanie
Niech zapełni Twe spiżarnie
I Ci zawsze przypomina
By popierać „PECOWINA"

I nagroda Władysław Sumiński, Poznań. II nagroda Lech Hoffmann, Ostrów. III nagroda Zbigniew Markiewicz, Poznań. Zdobywcy 5 nagród pocieszenia będą powiadomieni poczta.

Koniec ogłoszeń konkursowych

Prawdziwą radość
sprawisz dziecku zabawką
z firmy

L. KRAUSE

Poznań, Stary Rynek 25/28

Największy wybór po rewelacyjnie niskich cenach wszelkiego rodzaju

zabawek — wózków dla lalek — samojazdów dla dzieci — wózków dziecięcych i t. p.

Rok zał. 1839 Przyjmujemy Asygnaty Telef. 50-51

W niedzielę sklep nasz otwarty od 13 do 18

KAŻDA POLKA

winna we własnym interesie czynić

zakupy świąteczne

w chrześcijańskich firmach zrzeszonych, gdyż one dają rękojmię sprawnej obsługi, ścisłej kalkulacji i najwyższej jakości towaru **Bielizny, Pończoch, Rękawiczek itp.**

Koło Kupców Branży Towarów Krótkich Galanterii i Modnych Art. Damskich Zrzeszenia Kupców Chrześcijan w Poznaniu

SPIS CZŁONKÓW

Centrala Pończoch — Al. Marsz. Piłsudskiego 4
Duchowski Wł. — Górna Wilda 51
„Elastic" — 27 Grudnia 5
„Este" — Br. Pierackiego 14
„Ewa" — Marszałka Focha 60
Habrych B. — Br. Pierackiego 8
„Haftoplis" — ul. Wrocławska 3
Handschuh M. — Marsz. Focha 45
Kaczmarek S. — 27 Grudnia 10
Kałamajski S. — pl. Wolności 6
Koźlicki St. — pl. Wolności 10
Łowicka K. — Fr. Ratajczaka 40
Malczewski M. — Szkolna 13, Filia Matejki 1
Mikołajczak E. — Świętosławska 12
Okopińska B. — Pocztowa 1
„Pani" — Aleje Marcinkowskiego 13
Pielatowski M. — Stary Rynek 71/72
Piotrowska L. — św. Marcin 9-10
Plich E. — Al. Marcinkowskiego 17a
Schubert J. — Stary Rynek 76 i Nowa 10
Schulz St. — Stary Rynek 80/82
Stankiewiczowa J. M. — St. Rynek 84
Svenda M. — Stary Rynek 65
Szłapczyński L. — Stary Rynek 89
Szostak W. — ul. Dąbrowskiego 46
Szymański A. — św. Marcin 1
Trojanowski Wł. — św. Marcin 18
Twarowski K. — św. Marcin 13
Wallheim B. — 27 Grudnia 20
Woźniak F. — Stary Rynek 85, Kramarska 16

Pg 34 874-49,35

DORSZE MROŻONE

czyszczone — bez głów — czyste mięso

wysyła póki zapas starczy, w porozumieniu z firmami, posiadającymi dorsze

CHŁODNIA RYBNA w GDYNI

po cenie stałej

zł 50,— (pięćdziesiąt)

za jedną skrzynię 50 kg (pięćdziesiąt kg) dorszy, z opłaconą dostawą do każdej stacji kolejowej na terenie całej Polski. Wyszczególnieni odbiorcy otrzymują od ceny stałej zniżki i płacą za skrzynię:

zł 45,— (czterdzieścipięć)

klasztory, plebanie, hotele, pensjonaty, jadłodajnie, szpitale, sierocińce, zakłady wychowawcze, szkoły, kuchnie akademickie, kasyna, więzienia itp.

zł 40,— (czterdzieści)

sklepy detalicznej sprzedaży: sklepy kolonialne, spożywcze, konsumy, spółdzielnie itp., jeżeli nie mogą otrzymać dorszy u hurtowników zbierają zamówienia od sowich klientów na rybę wigilijną.

zł 35,— (trzydzieścipięć)

płacą hurtownicy za jedną skrzynię dorszy przy zakupie partii począwszy od 50 (pięćdziesięciu) skrzyń dorszy. Chłodnia Rybna w Gdyni — telefony: 12-50 oraz 17-78 wysyła dorsze po otrzymaniu pieniędzy przekazem pocztowym.

ng 1608

...(—) **Jacek Bobiński, Kurator, zarządzający Ordynacją Rodzinną Ks. Ks. Radziwiłłów.** dg 25 567

Zarząd Ordynacji Rodzinnej Książąt Radziwiłłów na Przygodzicach sprzeda 1.000 mp. papierówki sosnowej, w tym 350 mp. szczap i 650 mp. wałków. Oferty należy nadsyłać do Zarządu Ordynacji Przygodzice poczta Przygodzice do dnia 10 stycznia 1938 r. Drewno powyższe wyrobione w metrowych długościach, obejrzeć można po uprzednim zgłoszeniu się w tut. Nadleśnictwie.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych
Sanatorium „Staszycówka" w Ludwikowie p-ta Mosina.

Ogłoszenie o przetargu

Sanatorium „Staszycówka" w Ludwikowie ogłasza **nieograniczony przetarg na dostawę artykułów żywnościowych i materiałów pędnych,** a mianowicie:

1) **mięsa (wołowe, wieprzowe, cielęce)**
2) **wyrobów masarskich**
3) **mleka pełnego**
4) **ropy (olej gazowy), oliwy do Diesla, oliwy samochodowej, benzynalu.**

Oferty podpisane i zalakowane wraz z wadium w wysokości 3% oferowanej sumy należy składać w Sanatorium w Ludwikowie do dnia 20 stycznia 1938 r. godz. 10-tej, po czym nastąpi przetarg. Szczegółowe warunki przetargu i dostawy, osoby zainteresowane mogą przeglądać względnie otrzymać w Administracji Sanatorium.

Sanatorium zastrzega sobie wolny wybór oferenta, zwiększenie lub zmniejszenie zapotrzebowania, ewentl. zarządzenie dodatkowego przetargu ustnego. zg 28 463

Licytacja nieruchomości

Dnia 21. 1. 1938 o godz. 11 odbędzie się w Sądzie Grodzkim w Miedzychodzie, pokój 6 licytacja domu mieszkalnego handlowego z przybudowaną piekarnią przy ul. 17 Stycznia Nr 37. Cena szacunkowa zł 15.000,—, cena wywołania zł 11.250,—, rękojmia zł 1.500,—. Tego samego dnia o godz. 11.30 licytacja domu mieszkalnego przy ul. 17 Stycznia Nr 35. Cena szacunkowa 13.500,— zł, cena wywołania zł 9.000,—, rękojmia 1.350,— zł. Reflektanci winni mieć zezwolenie Starostwa Powiatowego oraz Wojewody Poznańskiego na nabycie nieruchomości. Możliwość przyjęcia długoterminowej pożyczki. Bliższych informacji udziela **Miejska Komunalna Kasa Oszczędności w Międzychodzie.** dg 25 564

Zarząd Miejski w Wolsztynie ogłasza

KONKURS

na stanowisko lekarza weterynaryjnego przy rzeźni miejskiej w Wolsztynie.

Kandydaci winni posiadać ukończone studia lekarsko-weterynaryjne i conajmniej 2-letnią praktykę. Wynagrodzenie przewidziane jest według grupy IX, szczebel a ustawy upos. z dn. 9. 10. 1923 oraz wolne mieszkanie, opał i światło. Stanowisko jest do obsadzenia z dniem 1. 4. 1938 r. Podania wraz z dokumentami oraz własnoręcznie spisanym życiorysem należy składać w Zarządzie Miejskim do 5. 1. 1938 r. ng 2462

Wolsztyn, dnia 7. 12. 1937 r. **Modliński,** burmistrz.

Wielka Licytacja Likwidacyjna.

W poniedziałek, 20 grudnia od godz. 10.00 począwszy oraz dni następne sprzedawać będę z powodu likwidacji Drogerii przy ul. 27 Grudnia nr 2 najwięcej dającemu za gotówkę:

(Przedmioty nadające się na podarki gwiazdkowe) a mianowicie: **aparaty i przybory fotograficzne, artykuły drogeryjne i kosmetyczne jak rozpylacze, puderniczki, perfumy, wody kolońskie i kwiatowe, mydła, pudry, kremy, przybory toaletowe, lusterka i wiele innych artykułów oraz pierwszorzędne urządzenie składu.** Pg 35 086-50,173

Brunon Trzeczak
zaprzysiężony rzeczoznawca i aukcjonator na Województwo Poznańskie, Stary Rynek 46/47. Tel. 21-26.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-łamowy milimetr 50 groszy

Nagłówkowe słowo (tłusto) 25 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 liczb = jedno słowo, 1. w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 100 słów, w tym 5 nagłówkowych.

Znak oferty naprzykład: n 2395, z 21 025, d 1611 i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia w dni powszednie przyjmuje się do godz. 11.10, w soboty i dni przedświąteczne przyjmuje się do godz. 10,45.

1. DOMY-PARCELE

Kupię
kamienicę komfortową, bezstemplową do 120 tysięcy, dobry punkt Poznania. Oferty Kurier Poznański zdg 59 229

Zamienię!
skład maszyn rolniczych z nieruchomością, zabudowaną, wartości zł 47.000,— na kamienicę — wartości ca 100.000,— Różnicę wpłacę gotówką. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 59 466

Nieruchomość handlowa
w Gniewkowie, kilku mieszkaniowa, obszerne zabudowania, ogród od 50 lat prowadzi się żelazo i materiały budowl., prócz tego wyszynk zajazd i towary kolonialne zaraz sprzedam. Hipoteka amortyzacyjna. A. Graszewicz, Poznań, Poznańska 35 — 7. zdg 58 844

Za 42 000,—
gotówką sprzeda zamiejscowy właściciel trzypiętrową
kamienicę
dochodem brutto 6.000,— Spieszne zgłoszenia reflektantów do Kuriera Pozn. zdg 60 114

Żegiestów zdrój
do sprzedania willa-pensjonat, 20 pokoi z pełnym urządzeniem w gotówce 45 000,— zł reszta na hipotece. A. Mazurek, Muszyna Na odpowiedź znaczek załączyć. zdg 59 724

Dom
nowy bez stempla, amortyzacją dochodowy, wpłaty 20 000,— Szczegółowe oferty tylko właścicieli do Kuriera Poznańskiego zdg 60 185

Kupię — zamienię
willę ogrodem miasto letniskowe przy linii Krynica — Zakopane wojew. krakowskie sprzedam za 30 tys. lub zamienię na kamienicę centrum Poznania, dopłacę gotówką. Oferty Kurier Poznański zdg 59 638

Kupię
nowy domek w Poznaniu przy tramwaju wpłacę 7 tys. bez pośredników. Oferty Kurier Pozn. zdg 60 231

Willę
3 mieszkaniowa, Sołacz, 25 tysięcy wpłaty sprzedam, zamienię gospodarstwo. Oferty Kurier Poznański zdg 60 234

Okazja
Kamienice 4 piętrowa przy Parku Wilsona, pełen komfort, bez stempla natychmiast sprzedam, wpłaty 80—1 000,—. Zgłoszenia upraszam tylko nabywców Kurier Poznański zdg 60 096

Dom
nowy 2 000,— dochodu, cena 14 500,— wpłaty 10 000,— Czachorowski, święty Wojciech 30. zdg 60 359

Parcelę
Zbaszyńska, Jeżyce korzystnie sprzedam. Oferty Kurier Pozn. zdg 60 399

Kamienica
80 000,— wpłaty 30 000,—
dochód
9 500,—.
Kamienica
wpłaty 8 000,—
dochód
3 300,—.
Nowak,
święty Marcin 22. zdg 60 497

Willę
czteropokojową, sad przy Kopczyńskiego sprzedam. Gensler, — Poznań, Sczanieckiej 9. zdg 59 568-9

Kamienicę
w Poznaniu ,przy tramwaju, — dwupiętrowa oficyna, wjazd, całość 1083 m², dochód 3.740 złotych czynsz nie wykorzystany, korzystnie przy wpłacie 25.000 zł z powodu wyjazdu spiesznie sprzeda Nowak, Poznań, Marszałka Focha 15, Pawilon. zd 60 627

Dom Trzemesznie
dwupiętrowy, ruchliwy punkt handlowy sprzedam Prima lokata kapitału. Inf. Śliwiński, Poznań, Żydowska 36. zdg 60 838

Komfortowe
dwie kamienice przy parku Wilsona z powodu wyjazdu sprzedam. Wpłaty 70 000, 90 000,— i przyjęcie amortyzacji. Oferty poważnych reflektantów Kurier Poznański Ng 1 162

Okazyjna
sprzedaż domu. Potrzebna gotówka 100 000,— reszta BGK. — Oferty Kurier Pozn. zdg 60 869

Kamienica
trzypiętrowa nowa 52 000, wpłaty 30 000,— dochód 6 000. Oferty Kurier Poznański zdg 60 998

2. PIENIĄDZ

Kupię
pożyczkę Inwestycyjną, Konsolidacyjną, Listy Ziemstwa. Sala Licytacyjna, Wroniecka 6/8. zdg 60 008

Wypożyczę
5 000,— procent pokój z kuchnią Oferty Kurier Poznański zdg 60 334

3 000—4 000,—
kaucji bankowej poszukuję posady magazyniera, kasjera, miejscowość obojętna. — Referencje pierwszorzędne. Oferty Kurier Poznański zdg 60 290

4.000
do eksploatacji wynalazku potrzebne. Oferty Kurier Pozn. zdg 60 897

Zbożowiec
z kapitałem 15 000 potrzebny do młyna i interesu zbożowego. Zgłoszenia Kurier Pozn. zdg 60 819

20.000 zł
poszukuje na I hipotekę parcel budowl. Poznań 8 pct. Zgłosz. Kurier Pozn. zdg 60 818

Kupiec
poważniejszy 5—10 tys. włoży do przedsiębiorstwa. Warunek pewność i kierownictwo. Oferty Kurier Poznański zdg 60 460

Poszukuję
wspólnika na branżę hurtową. Pewna egzystencja. Oferty Kurier Poznański zdg 60 546

Zł 10 000,—
poszukuję pożyczki na jeden rok za wysokim procentem pierwszorzędnym zabezpieczeniem. Zgłoszenia Kurier Pozn, Gniezno 1475 ng 1637-

Pożyczki
2 do 3.000 złotych poszukuję. — Gwarancja pewna. Wysoki procent. Oferty Kurier Poznański zdg 60 792

Wspólnika (czkę)
gotówką — przyjmę zaraz. Mam kartę rzemieślniczą kapeluszniczą i zaprowadzon ysklad. Oferty Kurier Pozn. zdg 60 924

3. LETNISKA I UZDROWISKA

Zakopane
ul. Piłsudskiego, chrześcijański pensjonat

Mirabella
komfort, wykwintna kuchnia, cena przystępna. zdg 54 545

Rabka - Zdrój
renomowany — komfortowy pensjonat „Stella" centrum, kuchnia pierwszorzędna, niskie ceny, — zdg 55 944

Miłowody
leczą nerwy, serce. Informacje: Administracja Miłowody, — p. Oborniki, Wlkp. Ng 52 093

Wisła „Luciana"
luksusowy pensjonat, wykwintna kuchnia, wspaniałe położenie na południowym stoku, przyjmuje zgłoszenia na sezon zimowy: od 22 grudnia. Telefon 86 zdg 59 883

Truskawiec
Pensjonat dietetyczno - leczniczy „Aida" Dra med. Proszowskiego. Sezon zimowy od 1 grudnia. ng 53 265

Wisła!
Pensjonat „Idylla" pełnokomfortowy. Wykwintna kuchnia. W pobliżu tereny narciarskie, przyjmuje zgłoszenia na święta i sezon zimowy. Tg 21 927

Wisła
willa „Nad Potokiem", kaloryfery, elektryczne światło, wyborowa kuchnia, ceny umiarkowane. Pg 34 986-59,140

Szczawnica
Pensjonat „Sobieski" otwarty w sezonie zimowym. Poleca pokoje dobrze ogrzewane. ng 2445

Krynica
komfortowy pensjonat „Małopolanka", otwarty zaprasza miłych gości. Muszyńska. zdg 58 795

4. OSOBISTE

Gorsety Biustonosze
poleca
Pracownia Gorsetów „Wanda"
Leontyna Sychowska, Ratajczaka 27 zdg 60 649

Masz wątpliwości
jak przeprowadzić kampanię ogłoszeniową, skorzystaj z pomocy Wydziału Propagandy Kuriera Poznańskiego zdg 45 884

Chiromantce
p. Gończarek, Działyńskich 10, m. 1, składam serdeczne podziękowanie za przestrogę przed ciężkim napadem. Pawłowski, Środa ul. Bartosza Głowackiego 18. zdg 60 346-7

Ostrzega
przed kupnem nieruchomości — przy ul. Strzałowej 2 z powodu sporu rodzinnego. Edward Polcyn. zdg 60 339

Jeśli
Ci domowa kuchnia jest zła, wal do Sobczyńskiego, Ratajczaka dwa. zdg 59 169/79

Gorsety
biustonosze Jaśkowiakowej tylko Al. Marcinkowskiego 16, telefon 29-84. zdg 60 804

Panna Janka
z Passażu Franc. Ratajczaka 15, pracuje obecnie firmie Schipper, fryzjer, Sew. Mielżyńskiego 21, Hotel Monopol. zdg 60 467

Szczyt
radości, zadowolenia
dają
praktyczne, tanie
podarki
gwiazdkowe z firmy
„Ewa"
Focha 60. zdg 60 790

Krawcowa
szyje tanio, Al. Marcinkowskiego 15. zdg 60 596

Mufki
czapki, kapelusze, kapotki dziecięce wykonuje najtaniej
Ines
Piekary 22/23. zdg 60 850

Zgadza się
miarę możności nie wracaj nie znam Ciebie. zdg 60 400

6. OŻENKI

Życzenie
gwiazdkowe. Pragnę poznać inteligentną, zamożną panią celem ożenku. Kawaler, 38, kupiec, kulturalny, przystojny, niebrzydki, własne czteropokojowe mieszkanie. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 60 451

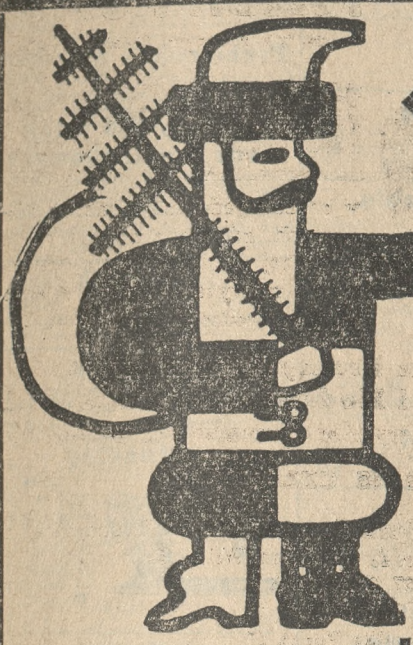

Od 6go

Sprzedaż Gwiazdkowa

po znacznie zniżonych cenach!

DYWAN – to Prezent na całe życie!

Dywany Trwałe Bouclé
350×250 cm. . 109,- zł
300×200 cm. . 75,- zł
250×170 cm. . 55,- zł
200×140 cm. . 37,- zł

Wyjątkowa Okazja!
Dywany Pluszowe piękne wzory
350×250 cm. . . . 172,- zł 250×170 cm. . . . 78,- zł
300×200 cm. . . . 120,- zł 200×140 cm. . . . 58,- zł

Dywany Prima Plusz
350×250 cm. 202,- zł
300×200 cm. 132,- zł
250×170 cm. 91,- zł
200×140 cm. 65,- zł

Dywaniki przed łóżka
Perskie imit. . . . . 1⁷⁰ zł
Perskie imit. większe . . . . 2²⁰ zł
Perskie imit. lepsze . . . . 4⁰⁰ zł
Bouclé imit. . . . . 3²⁰ zł
Bouclé imit. większe . . 5⁵⁰ zł
Bouclé prima . . . . . 6⁶⁰ zł
Velour prima . . . . . 13⁵⁰ zł
Plusz I gat . . . . . 14⁰⁰ zł

Garnitury do sypialni modne i perskie wzory od 38⁰⁰ zł

Dywany Najlepszy Velour śliczne desenia
300×200 cm. 155,- zł

Serwety - Narzuty
Pledy - Wycieraczki

Materiały meblowe i dekoracyjne itp.
Olbrzymi wybór!

Centrala Dywanów

S. KUŻAJ

Poznań ulica 27 Grudnia 9.

Tg 53 070-50.135

Przystojny
kawaler, kupiec, lat 28, właściciel domu wartości 30 000,— poślubi pannę, miłą, inteligentną, gotówką 10—12 000.— Oferty Kurier Poznański ng 2457

Samotna
materialnie niezależna, przystojna panna z dobrej rodziny pozna pana, wyższ. urzędnika lub emeryta, rzym.-kat. wieku około 50 celem za mąż pójścia. Oferty Kurier Poznański zdg 60 051

Wykształcona
blondynka lat 32, nawiąże znajomość panem wysokiego wzrostu, kulturalnym, poważnym stanowisku. Cel matrymonialny. Oferty Kurier Poznański zdg 59 289

Kupiec
pozna panią do 30. majątkiem. Cel matrymonialny. Oferty fotografią Kurier Poznański zdg 59 146

Nauczycielka
VII stop. znużona samotnością, z rodziny urzędniczej, miła, wyprawą, pozna urzędnika na wyższym stanowisku ewentl. emeryta, wieku 46—58, cel matrymonialny. Oferty Kurier Poznański zdg 60 052

Mam
40 000,— proszę korzystną propozycję. Oferty Kurier Poznański zdg 60 392

Samodzielny
przedsiębiorca lat 26, szuka przystojnej pani z gotówką. Oferty Kurier Poznański zdg 60 449

Panna
inteligentna gotówką 3 000,— zł, wyprawą pozna w celu matrymonialnym pana na stanowisku do lat 40. Oferty Kurier Poznański zdg 60 385

Przystojna
wykształcona panna nawiąże w celu matrymonialnym korespondencję z panem na wyższym stanowisku lub oficerem, wiek średni. Ostrów Wlkp., Poste restante „Życzenie gwiazdkowe". zdg 60 369

Najkorzystniejsze
partie paniom — panom poleca jedynie „Echo", Poznań, św. Marcin 57, telefon 50-30. zdg 60 354

Kupiec
lat 28, właśc. składu pozna pannę do lat 25, z sfer kupieckich w celu matrymonialnym. Oferty fotografią, która się zwraca do Kuriera Poznańskiego zdg 60 258

Dla
mego przyjaciela, lat 33, bruneta, wspólnika, większego przedsiębiorstwa przemysłowego w centrum, Poznania poszukuje sympatycznej panny w celu matrymonialnym. Cośkolwiek gotówki pożądane. Oferty Kurier Pozn. zdg 60 906

Kawaler
własne przedsiębiorstwo realności 20.000 szuka żony do lat 40 z gotówką. Oferty Kurier Pozn. zdg 60 902

Starszy
bezdzietny, na kierowniczym stanowisku ożeni się. W mieście — 50.000 zł. Warszawa, Krucza 18, skrytka 1. zdg 60 887

Doktór filozofii
na stałej, dobrej posadzie, poszukuje towarzyszki życia. Warunki: uroda nieprzeciętna, przeszłość nienaganna, wykształcenie średnie, do lat 28. Majątek nie koniecznie wymagany. Łaskawe zgłoszenia z ewent. dołączeniem fotografii (która się zwraca) uprasza się przesyłać do Kuriera Poznańskiego pod zdg 60 885

Dla
mej córki, lat 27, jedynaczki, właścicielki dwóch przedsiębiorstw Poznaniu szukam solidnego męża urzędnika etatowego, do 32 lat. Oferty Kurier Poznański zdg 60 989

Urzędnik 30
dobrej prezencji, dobrze sytuowany (zamiejscowy) pozna sympatyczną, skromną panienkę. Cel matrymonialny. Łaskawe zgłoszenia z fotografią proszę do Kuriera Pozn. pod zdg 60 889

Blondynka
poważnie myśląca nawiążę korespondencję z kulturalnym, szlachetnym panem po trzydziestce na stanowisku w celu matrymonialnym. Oferty Kurier Poznański zdg 60 256

Bławatnik
szuka żony lub wspólniczki z gotówką. Oferty fotografią Kurier Poznański zdg 60 295. Pośrednictwo rodziny mile widziane.

Kawaler
na stałej posadzie kulturalny pozna panią, także z prowincji. — Cel ożenek. Łaskawe oferty Kurier Poznański zdg 60 342

Panna
po 30 z dobrego domu, 3.000 zł w nieruch. pozna pana w celu matrym. Zgłoszenia do Kuriera Poznańskiego zdg 60 441

Dwudziestotrzyletnia
blondynka, średniego wzrostu, ze wsi, inteligentna, przystojna, wesoła, posiadająca 6 tysięcy, braku znajomości zapozna nauczyciela, leśniczego lub innego urzędnika państwowego. Cel matrymonialny. Zgłoszenia pod zdg 60 440 do Kuriera Poznańskiego.

Kawaler
stałej posadzie, — 8 morgowym ogrodem Poznania poślubi panią do lat 45, która wybuduje domek. Oferty Kurier Pozn. zdg 60 125/6

Kawaler
posiadający dobrze zaprowadzony interes poszukuje miłej żony Wielkopolanki do lat 35 z gotówką. Oferty Kurier Poznański, Bydgoszcz 3 Maja 20. ng 2 549

Panna
korpolentna 30 lat. dobrej rodziny, skromną wyprawę, szuka pana na dobrym stanowisku wiek 30—50 lat. Agentura Kuriera Poznańskiego Jarocin. ng 2 550

Przystojna
wykształcona, lat 25, kompletną wyprawę, cośkolwiek gotówki poszukuje męża wyższego urzędnika. Zgłosz. Kurier Poznański zdg 60 672

Panna
lat 28, przystojna, miłego usposobienia, poślubi pana lub wdowca, który dopomoże do założenia interesu. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 60 705

Samodzielna
elegancka estetka, wysoce etyczna, wyjdzie za kulturalnego po 40-ce. Oferty Kurier Poznański zdg 60 795

Młody
wdowiec dobrej posadzie poszukuje żony. Gospodynie prawego charakteru, cośkolwiek gotówką pierwszeństwo. Oferty Kurier Poznański zdg 60 942

Przystojny
lat 34, własne intratne przedsiębiorstwo, zapozna ładną niebiedną blondynkę wzrostu średniego. Cel matrymonialny. Oferty Kurier Poznański zdg 60 852

Brunet
przystojny lat 33 na poważnym samodzielnym stanowisku poślubi stosowną panią. Łask. zgłoszenia Kurier Pozn. zdg 60 851

Pani
z towarzystwa pragnie zapoznać inteligenta pogodnego, zrównoważonego kochającego piękno; wdowca lub kawalera lat średnich. Cel matrymonialny. Wyczerpujące oferty upraszam do Kuriera Poznańskiego zdg 60 883

7. SPRZEDAŻE

Powóz
kryty landau jak nowy tanio. — Müller. Stawna 6. zdg 59 559

Sprzedam okazyjnie zaraz
objekt fabryczny nad Wisłą
port, szosa, kolej, wydzierżawienie 300 zł miesięcznie, kupno 18 tysięcy. Lublin, skrz. pocztowa 164. zdg 59 541

Kino domowe
Pathé Baby, telefon 62-14 sprzedam. zdg 59 534

Na raty
wszystko przepłaca z. tylko za gotówkę kupisz najtaniej w firmie
Mars
jak rowery motocyklowe, maszyny do szycia, gramofony, latarki, radia, doskonałe detektory głośnikowe, części, przybory Czesław Malicki, Piłsudskiego 15 naprzeciw Pomnika Wdzięczności. Fachowa naprawa wszelkich przyrządów elektrycznych i radioaparatów. zdg 52 445

Skład
towarów krótkich w dobrej okolicy korzystnie sprzedam. Oferty Kurier Poznański zdg 57 130

Wózki
dla lalek — lalki
zabawki
rowerki w wielkim wyborze poleca M. Pogorzelski. Poznań Wodna 7. (Asygnaty kredyt). zdg 59 690

Wytwórnię sera
elektrycznym zapędem sprzedam wpłaty 1.000 — 1.500 zł. Powód wyjazd. Niewiecki, Mylna 32. — Telefon 68-38. zdg 59 719

Mąkę pszenną
luksusową — kaszkową najlepszą najtaniej Filia
Nadmłyn
Półwiejska 17. Filia
Nadmłyn
Chwaliszewo 11. Filia
Nadmłyn
Górna Wilda 73 Filia Nadmłyn Marszałka Focha 79. Filia Nadmłyn, Dąbrowskiego 56. Filia Nadmłyn, Wroniecka 17. zdg 58 438

Regały
i stoły dębowe jak nowe odpowiednie każdej branży tanio. — Machalla, 27 Grudnia 2. zdg 58 997

GRACZYK

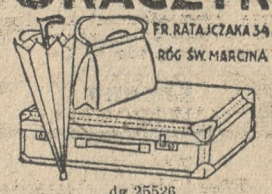

dg 25526

Jadalnie, Gabinety, Sypialnie
własnej fabrykacji — gwarantowane — po cenach fabrycznych A. Szczaniecki, Poznań, Tama Garbarska 3. zdg 59 406

Restaurację
korzystnie przy Sew. Mielżyńskiego 28 sprzedam. Hadryś. zdg 59 525

Kapelusze damskie
skromne, wykwintne.
Sozańska
Stary Rynek 84, wejście Zamkowa 6, I piętro. zdg 59 626

Najkorzystniejsze źródło zakupu
mebli
używanych Ignacy Rapp,
Podgórna 6
zdg 59 900

Okazja! Phonola
odrazu każdy gra mistrzowsku tanio. Wierzbięcice 15, I., mieszk. 22. zdg 59 952

Radioaparaty
Telefunken i inne tanio okazyjnie, dogodne spłaty. Garncarska 3, podwórze. zdg 59 681

Olympia
maszyny do pisania wysokiej jakości do nabycia już od zł. 260.—
K. Kochanowicz i S-ka
Plac Wolności 13 obok ul. 3 Maja Pg. 34 605-47.58

Pianina
używane prawdziwe
okazje
poleca korzystnie
Centralny Magazyn Pianin,
Poznań, Pierackiego 11. Ng 51 524

Jeżeli
Pianino
to tylko u
Drygasa
ceny rewelacyjnie niskie. zdg 59 893

Okazja
niżej cen fabrycznych, szczotki, liny, hamaki, sienniki firma Sieg. Marcina 52, małe okno. zdg 59 859

Sypialnię
polerowaną tanio sprzedam. — Stolarnia Głębocki, Górna Wilda 37. zdg 59 851

Tapicerzy
okazja oddam niżej ceny fabrycznej, gurty, sznury rozmaite tylko Marcin 52 Józef Sieg. zdg 59 861

Jeśli
Serwis
stołowy, kawowy, szkło, sztućce alpakowe to
najtaniej
sprzedaje Marian Lesiński,
Hurt Porcelany
Wroniecka 92. dg 25 445

Podarki gwiazdkowe
kupisz najtaniej
Wroniecka 24
podwórze, całkowita
wyprzedaż.
Porcelany, szkła, fajansu. dg 25 446

Motory elektryczne
dynama używane tanio sprzeda Zakład naprawy maszyn elektrycznych Franciszek Kloza, Poznań, Dąbrowskiego 32, telefon 73-56. zdg 60 214

Sprzedam
dobrze zaprowadzoną pracownię obuwia w śródmieściu. Adres Kurier Poznański zdg 60 137

Skład rzeźnicki
centrum, dobra dzielnica, nowoczesne urządzenie, skład, warsztat, cena 3 000.— zł dzierżawa z przyległym mieszkaniem 180.— zł od 1. 1. 38. Adres Kurier Poznański zdg 60 058

Konie
na biegunach na sprzedaż za bezcen. Bukowska 5, m. 10. zdg 59 921

Kino Pathe - Baby
tanio do sprzedania. Zgłoszenia Kurier Poznański pod zdg 59 919

Fortepian
wiedeński krzyżowy sprzedam. — Wyspiańskiego 22 — 4. zdg 59 903

Skład
towarów krótkich ulica Szkolna z towarem lub bez sprzedam. — Zgłoszenia Malczewski, Stary Rynek 94 zdg 59 937

Skład
kolonialny dobrze zaprowadzony tanio sprzedam. Oferty Kurier Poznański zdg 59 950

Opony
32×6 165.— 30×5,25 68.— Dąbrowskiego 32. zdg 60 402

Radioodbiornik
nowoczesny okazyjnie. Nowomiejski 5 — 15. zdg 60 318

Torebki, parasole, nesesery, portfele, portmonetki najtaniej u
Witkowskiego św. Marcin 58
zdg 60 333

Brylantowy
pierścionek pół karatowy, kolczyki z brylantami tanio. Słowackiego 37 — 2. zdg 60 288

Dery
nieprzemakalne, półszorki, szory używane i nowe poleca Razer, Szewska 11. zdg 60 296

Okucia meblowe

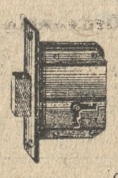

zamki, zawiasy — narzędzia stolarskie Specjalny skład okuć
S. Przewoźny,
Poznań, — Wielkie Garbary 39, telefon 22-91 dg 24 769

Sprzedam
dobrze zaprowadzoną składnicę węgla. Oferty Kurier Poznański zdg 60 294

Niklowy
garnitur kawy. Poplińskich 12, m. 24. zdg 60 292

Futro
damskie czarne długie tanio. — Słowackiego 34 — 22. zdg 60 344

Najkorzystniej kupisz nowoczesny
tapczan
20 sztuk do wyboru.
św. Marcin 74
zdg 59 899

Modne

Kapelusze
Koszule
Krawaty
tanio. M. Paszek Poznań. Wrocławska 30. zdg 60 011

Szpica
sprzedam. Źródlana 33, Solacz. zdg 60 348

Kanarki
tanie, dobre, pilne śpiewaki. — Stroma 23, m. 9. zdg 60 336

Łóżeczko
metalowe 25.— Śniadeckich 14—7 zdg 60 447

Kanarki
pilne śpiewaki.
Kino
dziecięce tanio. Jeżycka 36 — 14. zdg 60 436

Pianina
Fortepiany niezrównanej jakości poleca T. Betting i S-ka, fabryka fortepianów Leszno Wlkp. Cenniki, katalogi na żądanie. Ng 52 098

Kamsztyk
½ kg 0,65; karbonada ½ kg 0,70 poleca Bekon, Wielka 20. Tg 21 996

Zamienię
skład maszyn rolniczych z nieruchomością i towarem wartości ca 80 tysięcy na dom wartości ca 80 do 150 tysięcy zł, przejmę dług amortyzacyjny. Interes istnieje 50 lat z bardzo dobrym powodzeniem, Pomorze, bogata okolica. Powód choroba, starość. Zgłoszenia pod dg 25 555 do Kuriera Poznańskiego.

Boczki
świeże ½ kg 0,65; wędzone ½ kg 0,85; stópki 1 kg 0,25 — poleca Bekon, Wielka 20. Tg 21 395

Maszyny
do pisania nowe i używane z gwarancją. — Skóra i S-ka, Poznań — Aleje Marcinkowskiego 23. ng 51 031

Meble kuchenne
jako specjalność poleca Józef Matuszewski, Wrocławska 19. dg 25 077

Przed kupnem
Mebli
używanych — nowych przekonaj się jak wielki jest wybór, jak okazyjnie nabyć można przy Jezuickiej 10 (Świętosławska).
Dom okazyjnego kupna
Asygnaty Kredyt. Pg 35 012-50.92

Artykuły techniczno - kreślarskie
papiery rysunkowe, kalki, szablony, rysownice, trójkąty itd. Tel. 25-61, ul. Nowa 5.
Aleksander Thomas
Pg 34 322-45.33

Salon Sztuki
oryginały pierwszorzędnych artystów-malarzy. Oprawa obrazów
Aleksander Thomas
Tel. 25-61, ul. Nowa 5. Pg 34 321-4531

Serwis 5,75
kawowy, 6 osób ozdobny fajans
Stućciec 22,75
24 części chrom nierdzewne — sprzedaje tylko Marian Lesiński
Hurt.
Szkła, Porcelany, Wroniecka 92 dg 25 552

Kolonialkę
maglem, mieszkaniem, ruchliwa ulica sprzedam. Adres Kurier Poznański zdg 60 456

Choinki
każdą ilość. Majętność Mościejewo, telefon Kwilcz 12. zdg 60 251

Piękne marmurowe podarki gwiazdkowe
„Carrara" Przemysłowa 27, telefon 60-49.
Wystawa.
św. Marcin 79. zdg 60 205

Singera
damska (okrągła). Kochanowskiego 17 — 6. zdg 60 176

Fisharmonium
10 rejestrów za bezcen
Drygas
Trzeciego Maja 4. zdg 60 308

Kawiarnia
egzystencja pewna, powód choroba. Oferty Kurier Poznański zdg 60 310

Futro
męskie. Zaułek Wojciecha 6 — 15 zdg 60 324

Futro
podróżowe i okrycie futrzane na 2 osoby
Aparat fotograficzny
z postumentem. Maszyna do liczenia „Mouroe"
Szafę pancerną
sprzeda tanio ul. Grunwaldzka 21 telefon 68-16. zdg 60 419

Foksterier
ostro włosy 6 miesięcy na sprzedaż. Dębiec, Wiśniowa 104. zdg 60 420

Gramofon
używany, dobry sprzedam 35.— zł Adres wskaże Kurier Poznański zdg 60 422

Bechsteina
fortepian 1 300.— Kantaka 2 m. 5 zdg 60 645

Skład
owocu, warzywa, maglem, mieszkaniem, śródmieściu korzystnie sprzedam. Adres Kurier Poznański zdg 59 936

Na Wigilię
Karpie
dorsze, ryby morskie świeże i wędzone oraz wszelkie wędliny rybne hurtownie — detalicznie, najniższe ceny Wcześniejsze zamówienia pożądane
Fr. Bruski,
Poznań, Półwiejska 10, telefon 59-01. Pg 35 047-50,117

Meble kuchenne
wprost wytwórni najkorzystniej Piaskowa 3. Koniecki. zdg 60 431

Radioaparat
Telefunken uniwersalny sprzedam. Piaskowa 3 — 22. zdg 60 432

Wieczne Pióra Linda
w niczem nie ustępują piórom innych rozreklamowanych marek natomiast przez sprzedaż ratalną dostępne dla wszystkich.
Naprawa
wiecznych piór, złotych stalówek fachowo, tanio. Wytwórnia Wiecznych Piór. Roman Linda. św. Marcin 48, telefon 36-70. Pg 34 403-46,111

Nowości!
Guziki, klamry, broszki, paski, bransolety, korale oraz
wszelkie dodatki krawieckie
najtaniej
Andrzejewski,
Szkolna 13. dg 24 865

Towarzystwom Komitetom
dobroczynnym, — rozdającym gwiazdkę — polecam najkorzystniejszy zakup
Torebek porcyjnych
Fabryczny skład — Koska. Dominikańska 5. Ng 1 087

Etażerka
do nut lub
taborecik
to praktyczny prezent gwiazdkowy. Centralny Magazyn Pianin, Poznań, Pierackiego 11. Ng 1 085

Maszyny
do pisania — „Continental" triumf techniki Przedstawicielstwo
Przygodzki, Hampel i S-ka
Poznań, Br. Pierackiego 18, telefon 21-24. ng 2420

Ekspresso
mało używane, tanio sprzedam. Zgłoszenia „Par" pod „50,81", Pg 34 995-50,81

Koniki
na biegunach własny wyrób tylko firmie. Prusinowski, Woźna 10. zdg 60 162

Używane
narty
na lat 9.
Bandonium
56 głosowe. Wyspiańskiego 12, m. 6 a. zdg 60 153

Skład
towarów krótkich, lokciowych, dobrze zaprowadzony sprzedam. Fma Czajkowska, Ostrzeszów. zdg 60 199

Radiooodbiornik
Philipsa 3 lampowe z akumulatorem, ul. Kl. Potockiej 5, m. 5, Łazarz. zdg 60 200

Sprzedam
Philipsa prąd zmienny, nadający się także na dużą salę. Półwiejska 5, m. 5. zdg 59 991

Najpraktyczniejszy podarek gwiazdkowy
3 puszki konserw (1 jarzynowa, 1 owocowa i 1 mięsna) razem 2½ kg w paczkach za 3,50 zł za zaliczeniem wysyłam. Oferty Kurier Poznański zdg 58 892

Praktyczne
gwiazdkowe
upominki, okazyjnie „Lamus", Strzelecka. Pg 34 582-48,82

Sprzedaż — Naprawa
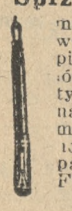
montownia piór — wszelkich systemów piór wiecznych, ołówków automatycznych. Naprawa natychmiast w firmie Józef Czosnowski, spec. skład papieru, Poznań — Fr. Ratajczaka 2. dg 25 096

Przekonaj się o niskich cenach na
meble nowoczesne
Gabinety — Jadalnie — Sypialnie — Kuchnie — Tapczany.
Marcin 74
zdg 59 901

Skład węgla
zaprowadzony, materiałem, mieszkaniem, telefon, magazyn, szopy itd. Poznań, Polna 38. zdg 60 220

Meble
poleca tanio J. Stępkowski, Szewska 2. zdg 60 513

Fortepian
krótkie skrzydło na prezent gwiazdkowy nie drogo ewentl. zamienię na pianino. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 60 156

Podwozie
po generalnym remoncie. Górna Wilda 44 — 3, godz. 3 — 8. zdg 60 229

Najlepsze
korzenie do pierników Wujot Drogeria ul. Wrocławska 38 zd 60 617

Jadalnie
nowe — używane okazyjnie poleca
Woźna 16.
zdg 60 541

Meble na raty
przepłacasz, za gotówkę kupisz korzystniej: sypialnie 275,— kuchnie 85,—, jadalnie 395,— gabinety 325,— oddzielne szafy — stoły, biurka, krzesła — łóżka — tapczany leżanki ceny gwiazdkowe
Woźna 16.
zd 60 542

Jadalnia
stylowa rzeźbiona, bufet kredens, witryna, stół, zegar Beckera krzesła fotele skórzane okazyjnie
Woźna 16.
zdg 60 543

Radio
5 lamp. Kosmos prąd zmienny tanio sprzedam. Kanałowa 13 — 22 zdg 60 641

Koń
na biegunach tanio Szwajcarska 25 — 5 zdg 60 647

Wózek
dziecięcy dobrze utrzymany Kantaka 6 I piętro. zdg 60 650

Skrzypce włoskie
szkoły kremoński wartościowe tanio sprzedam. Podgórna 3 — 12 zdg 60 652

Koniki
na biegunach, teczki, walizy, najkorzystniej — Tomsza, Woźna 18, Własna pracownia. ng 1960

Cukiernia piekarnią
w pełnym biegu w Gdyni, centrum miasta, całkowicie urządzony ładny sklep sprzedaży, pracownia z piecem elektr. zaraz do sprzedania. Oferty do Ekspozytury Kuriera Poznańskiego Gdynia pod „korzystnie". ng 1 610

Rzadka okazja
korzystnego zakupu z
wyprzedaży likwidacyjnej
nadarza się w firmie
Szydłowski
Wroniecka 4. Porcelana, szkło, fajans, galanteria, aluminium, sprzęty kuchenne. Prosimy korzystać! zdg 60 689

Gramofon
płytami, maszynę do szycia sprzedam. Wierzbięcice 20, m. 5. zdg 60 518

Zabawka
parowa modelami. Szkolna 7/8, mieszkanie 8. zd 60 520

Serwis
obiadowy na 12 osób, kryształy tanio sprzedam. Ogrodowa 13, mieszkanie 18. zdg 60 532

Pianino
czarne, krzyżowe „Ecke" jak nowe korzystnie. Skarbowa 20, m. 3. zdg 60 529

1 200 samochodów
rozebranych używane części podwozia mleczarskie, opony najtaniej w firmie Autoskład Poznań Dąbrowskiego 89, telefon 85-14. dg 24 857/8

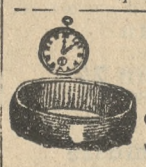

Półwiejska 3
A. Benenowski
Obrączki olbrzymi wybór. dg 24 261-2

Urządzenia
składowe używane każdej branży, Mickiewicza 15. zdg 60 579

Pianina fisharmonie
okazyjnie. Magazyn Fortepianów Marcina 22, podwórze. zdg 60 508

Meble
starożytne świeczniki stylowe, obrazy, porcelana, kryształy, szal turecki, dywan, kilim na sprzedaż. Skarbowa 4, m. 8. zdg 60 615

Uwaga!
Drogeria przy ul. Wrocławskiej 38, znów otwarta. Najtaniej uskutecznisz zakupy świąteczne. zdg 60 616

Skrzypce
połówki sprzedam. Wierzbięcice 39 a, m. 22. zdg 60 624

Bilard amerykański
mały, pokojowy. Wielkie Garbary 49, m. 7. zdg 60 622

Na
gwiazdkę: kilkanaście oryginalnych obrazów. Mielżyńskiego 26 10 zdg 60 667

Para
kamieni francuskich i koło wiatrakowe korzystnie sprzedam. — Stypiński, Kórnik, wiatrak. ng 2531

Kawiarnię
elegancką, centrum wielkiego miasta niedaleko Gdyni (135 000 mieszkańców) sprzedamy. Interes doskonale prosperuje. Biuro „Express", Warszawa, Sierpnia 11. ng 2469

Żaluzje
drewnianą, drzwi, okno okazyjnie Sieg, Marcina 52, skład. zdg 59 860

Magle
nowoczesne, elektryczne, ręczne oraz domowe magle — prasownie nagrodzone złotymi medalami dostarcza Fabryka Magli, M. Jankowiak, Poznań, Starołęka — telefon 19-47 dg 24 853-4

Kanarki
pilne śpiewaki tanio sprzeda Małeckiego 15, m. 10. zd 59 128

Płaszcze
damskie futra — mundurki gimnazjalne przodują elegancją, cenami najniższemi
wprost
tylko z
fabryki Wildowa - Syn Wodna 1,
Specjalny dział miarowy. Asygnaty Kredytowe. ng 50 892-3

Skład
delikatesów, spożywczy, centrum pełnym biegu towarem, stosunki rodzinne. Oferty Kurier Poznański zdg 55 751/2

Miód
prawdziwy funt 1,30; figi funt 0,75; śliwki funt 0,60 „Owocarnia", Chojnacka, Strzelecka 1. zdg 59 586

Jadalnia
stylowa rzeźbiona 550,— Pocztowa 21 — 4. zdg 59 620

Bilard
uniwersalny tanio. Chrząstowski, Tama Garbarska 2. zdg 60 391

Meble kuchenne
nowoczesne korzystnie. Łąkowa 4 a, stolarnia. zdg 60 388

Skład
cukrów, kawy, 18 lat istn. Wlkp. Poważne zgłoszenia Kurier Poznański zdg 60 370

Maszynę
damską Singera dobrym stanie. Grunwaldzka 25 — 12. zdg 60 355

Dogi
młode okazyjnie. Telefon 30-30. zdg 60 350

Radio
3 lampowy bateryjny, anodowy, stały tanio Szczurek, Pocztowa 11. zdg 60 348

Wysprzedaż
mebli, rozmaitości tanio. Dom Komisowy, Słowackiego 39. zdg 60 406

Futro
sealowe, karakułowe okazyjnie
Aparat
fotograficzny Rodenstocka, Mastalarska 7 — 4. zdg 60 405

Restaurację
z koncesją 20 lat jednych rękach Poznań, obrót miesięczny 5 000,— korzystnie sprzedam. Oferty Kurier Poznański zdg 60 404

Skład
spożywczy sprzedam. Focha 86. zdg 58 567-8

Meble
kupuje się najtaniej u
Bakosia, Stary Rynek 51
zdg 59 779-80

Karpie prima
każdą ilość sprzeda. „Tryumf", ul. Jeżycka 44. Telefon 66-76. zdg 60 065/6

Futro
męskie sprzedam. Wrocławska 8 m. 3, II. zdg 60 465-6

Łóżka
żelazne różnego rodzaju i materace najtaniej. Perkowski, Poznań Chwaliszewo 57. zdg 60 557/8

Tłuszcz
na mydło korzystnie sprzedam. Adres wskaże Kurier Poznański zdg 60 564/5

Magiel
marki Schammel, urządzenie kolonialki sprzedam. Adres wskaże Kurier Poznański zdg 60 562/3

Plac
okazyjnie sprzedam w centrum Gdyni, byle zaraz. Oferty Orędownik, Łódź, pod „Gotówka". ng 2 473/4

Interes
rzeźnicki, warsztatem, 3 pokoje łazienka, w samym centrum z powodu choroby tanio. Adres Kurier Poznański zdg 60 688-9

Materace
tapczany garnitury klubowe — najtańsze wprost pracownia — Wielkie Garbary 18, narożnik Woźnej, suterena. zdg 60 656-7

Sercem
i głową pomyśl o Gwiazdce dla najbliższych. Zegarki ręczne — ślubne obrączki i wiele innych upominków poleca Chwiłkowski, Bazar, Nowa 8. zdg 60 693/4

Harmonium
Mannberga okazyjnie. Oferty Kurier Poznański zdg 60 560

Powozy
4 osob. karetka i dwa półkryte, lekkie na gumach. Różana 18—3. zdg 60 772

Szory wyjazdowe
eleganckie. Różana 18 — 3. zdg 60 773

Wóz
roboczy 2½ cal. Różana 18 — 3. zdg 60 7[illegible]

Nowy
mundur podchorążego okazyjnie. Oferty Kurier Pozn. zdg 60 806

Sprzedam
maszynę nową do wyżymania bielizny. Podgórna 14 m. 7. zdg 60 500

Futro
sealowe brązowe 80 zł. Wyspiańskiego 12 — 8a. zdg 60 501

Pianino
Kraszewskiego 5 — 5. zdg 60 503

Szpica
rocznego sprzedam. Skarbowa 21 — 16. zdg 60 464

Szalówki
m² 0.60 laty m² 0.15 maszyne do pisania sprzedam. Oferty Kurier Poznański zdg 60 475

Szpice
2 sprzedam. Gołębia 3 — 10. zdg 60 492

Sprzedam
tanio. Album znaczków ca 4 000. Oferty Kurier Pozn. zdg 60 708

Maszyna
wpuszczana jak nowa. Grudnia 5, m. 19. zdg 60 709

Pianino
w dobrym stanie sprzedam 400.— Oferty Kurier Pozn. zdg 60 712

Doga
ostrego, piękny okaz. Szyperska 3 m. 13. zdg 60 715

Sprzedamy
od zaraz, dobrze prosperującą, komfortową, nowocześnie urządzoną
Miodosytnię-Winiarnię
z siedzibą w większym mieście Małopolski zachodniej. — Bliższe wiadomości, po złożeniu oferty pod:
„Dwadzieścia tysięcy"
do: Biuro Handlowe, Kraków Smoleńsk 36 m. 8 ng 2 564

Lokomobile
Lanz 8 atm. 15,85 m² powierzchnia ogrzewalna Cegielski 10 atm. 14,69 m² powierzchnia ogrzewalna gruntownie wyremontowana 1923 budowa. Zgłoszenia do administracji Kuriera Pozn. dg 25 561

Pianino
Zimmermanna sprzedania Chrząstowski Tama Garbarska 2 zdg 60 785

Ugniatarkę
dwukotłowa, wóz reklamowy sprzeda. Górna Wilda 115 — 4 zdg 60 736

Garnitur
skórzany używany (dwa fotele kanapa) lampa wisząca pokoju jadalnego oraz palto zimowe tanio sprzedam. Zgłoszenia 4 — 5 ul. Prusa 2 m. 6 zd 60 739

Futro
karakułowe oraz sealowe sprzedam Bartczakowa Madalińskiego 7 — 29. zd 60 740

Elektrolux
prawie nowy 200 Dom Rzemieślniczy suteryna Pawlicka. zdg 60 761

Bernardyna
2-letniego sprzedam lub zamienię na brązowego jamnika młodego Mielżyńskiego 4 m. 8 zdg 60 762

Tapczany
fotele, leżanki klubowe, garnitury, gwarantowanej jakości najkorzystniej u fachowca. Wrocławska 14. zd 60 723

Dog
niemiecki, czystej rasy 1½ roku rodowód 4× czempion, tresowany wspaniały okaz tylko 250.— Maciejewska, Pleszew. zdg 60 692

Restauracja
centrum, zaprowadzona, tanio — zdecydowanym. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 60 685

Gabinet
Barok, antyczne meble wyprzedaje. Wielkie Garbary 20. Pg 35 067-59,176

Kompletne
urządzenie chłodnicze, solankowe na 54 000 Kal E. Ahlborn Hildesheim 1928 r. składające się ze sprężarki, skraplacza przeciwprądowego refrigatora solankowego i pompy cyrkulacyjnej. — obecnie w ruchu. — korzystnej sprzedamy. Oferty „Par", Poznań, pod „50,149" Pg 35 064-50,149

Gabinety
luksusowe, nowoczesne
Pianina
sypialnie, jadalnie
Ogniotrwałe
kasy pancerne. Dominikańska 1. zdg 60 840

Męski
płaszcz zimowy sprzedam. Jeżycka 41, m. 2. zdg 60 600

Kolonialka
zaprowadzoną korzystnie. Adres Kurier Poznański zdg 60 589

Wytwórnię
cukierków tanio sprzedam. — Oferty Kurier Poznański zdg 60 661

Philips
oryginalny, holenderski, czterolampowy, płata prostownicza — zmienny, zapłacono 1750 sprzedam 250.— Plac Asynka 3a, I, prawo, godziny 12—15 i 18—20. zdg 60 640

Towary krótkie
zaprowadzony skład towarem — tanio, powody rodzinne. Pośrednicy wykluczeni. Wielkie Garbary 36. zd 60 639

Zegar
Beckera, aparat fotogr. Ernemann 9×12 ubranie frakowe. Łazienna 1a, m. 6. zdg 60 637

Pianino
Szkolna 24. Gierlach zdg 60 632

Kolonialkę
małą, mieszkaniem. — Pośrednicy wykluczeni. Oferty Kurier Poznański zdg 60 633

Mikroskoptrichin
Górna Wilda 67 — 7. zdg 60 629

Dywan perski
duży i mały, jadalnie dębową z zegarem sprzedam. Bóżnicza 15, m. 9. zdg 60 628

Rower
francuski, wyścigowy. Wodna 20 m. 6. zdg 60 644

Kolonialkę
dobrą sprzedam, mieszkanie, tanio. Focha 128. Ng 1161

Okazja!
futro nowe karakuł breitschwanz tanio sprzedam. Kuśnierz. Szkolna 3, I piętro. zdg 60 738

Z powodu choroby odstąpię
przedsiębiorstwo gastronomiczne
dobrze prosperujące w mieście powiatowym liczącym ponad 30 tys. mieszkańców. Nowe urządzenie oraz zapas towarów. Położenie w centrum rynku głównej dzielnicy i jedyna placówka polska. Łaskawe zgłoszenia proszę skierować pod adresem: Franciszek Salaban, Sambor, Rynek 38. Małopolska. Wkład 6 000 zł. zdg 60 884

Cukiernię
kawiarnię dobrym położeniu okazyjnie. Zgłosz. Kurier Pozn. zdg 60 881

Rower
nowy tanio. Adres Kurier Poznański zdg 60 756

Pianino
dobre tanio sprzeda. Małe Garbary 3, m. 21. zdg 60 754

Okazja!
futro męskie, czarne sprzedam. Zalewski, Marcina 33. zdg 60 796

Fortepian
luksusowy Empiry
Kossaka
Wojciecha obraz
Salon
Symlerowski, lustra
Świeczniki
starożytne, sekretery. Dominikańska 1. zdg 60 841

Tanio
biały pokój sypialny nowy i salonik sprzedam z powodu wyjazdu. Bukowska 11a, m. 15, obejrzeć niedziela 10—13. zdg 60 848

Z powodu likwidacji
mieszkania sprzedam za bezcen piękną jadalnię zł 3 000.— sypialka 450 zł i różne rzeczy. Poznań, ul. Wyspiańskiego 23, m. 2. zdg 60 846

Radio
na baterię sprzedam. Pl. Działowy 9, m. 5a. zdg 60 842

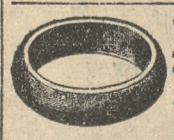

Na gwiazdkę
specjalność obrączki ślubne tanio, zegary, zegarki, okazyjne brylanty, wszelką biżuterię wielki wybór najkorzystniej poleca
A. Prante
św. Marcin 56. zdg 60 769

Skład
delikatesów powodu nagłego wyjazdu tanio sprzedam. Kraszewskiego 11. zdg 60 810

Antyki
salony, gabinety, sekretarze, świeczniki
stylowe
kryształy, porcelany. Wielkie Garbary 20. Pg 35 068-59,177

Ibacha
fortepian, salon Ludwika XVI — złoty — Empire mahoniowy — za każdą cenę. „Lamus", Strzelecka 1. Pg 35 074-50,159

Motorek
rowerowy sprzedam. ul. Dąbrowskiego 40. zdg 60 946

Sprzedam tanio
zaraz skład towarów krótkich mieszkaniem. Adres wskaże Kurier Pozn. zdg 60 834

Sypialkę
sprzedam tanio. Półwiejska 5 m. 16. zdg 60 835

Rzeźnictwo
dobrze zaprowadzone nadeje się na Bekon sprzedam. Oferty Kurier Pozn. zdg 60 856

Bernardyn
suka, 1½, piękny okaz, sprzeda Radzimski, Zieliniec, p. Swarzędz, Strzelecka. zdg 60 816

Kurtkę
karakułową, używaną 65.— sprzedam. Niegolewskich 3, m. 6. zdg 60 794

Skład
urządzeniem, mieszkaniem na każdą branżę tanio oddam. Mostowa 32. zdg 60 862

Centralkę
elektryczną, domową 50 żarówek, silniki elektryczne, stały, korzystnie sprzedam. „Elektrowarsztat" Garncarska 3. zdg 60 863

Węgla
składnice, śródmieściu, dobrze zaprow. Informacje Różana 13a, — skład, w zdg 60 827

Futro
czarne, silowe, dobrze utrzymane 1.400 zł, sprzedam tanio. Plac Nowomiejski 9, m. 2. Oglądać można od 17—19. zdg 60 865

Probiernię - śniadalnię
sprzeda tanio, powodu wyjazdu Kurier Pozn. zdg 60 826

Około 500 sztuk rur kamionkowych
kolorowych glazurowanych z mufami do kanalizacji odnogi itp. różnych rozmiarów — sprzedam bardzo tanio. Zgłoszenia do Kuriera Pozn. zdg 60 904

Salonik
kredens, repozytoria, bufety — sprzedam. Oferty Kurier Pozn. zdg 60 903

Podarek
praktyczny, — to bielizna firmy Wojtkiewicz, Nowa 11. Pończochy, rękawiczki. zdg 60 877

Mundlos
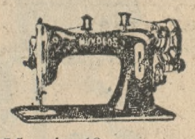
Original - Wiktoria niedościgniona. Domowe krawieckie szewskie specjalne Gierczyński, Poznań, św. Marcin 13. zdg 60 929

Rower
dziecięcy sprzedam. Małe Garbary 3 — 14 zdg 60 821

Kolonialkę
maglą towarem mieszkaniem sprzedam. Adres Kurier Pozn. zdg 60 926

Opony
używane 740×140 — 600×18 — 450×17 — Zakłady Wulkanizacyjne Skarbowa 22. zdg 60 930

Wóz
rzeźnicki sprzedam Grudzieniec 40 zdg 60 936

Maszynkę
do krojenia wędliny sprzedam. Grudzieniec 40. zdg 60 937

Kiosk
sprzedam dobra egzystencja powód wyjazd informacje Trzeciego Maja 5 „Rex". zdg 60 955

Telefunken
4 lampkowy prawie nowy 180 zł Patefon walizkowy 25 płyt 40 zł Ptr. Jackowskiego 17 m. 28 zdg 60 956

Płyty
gramofonowe używane tanio. Słowackiego 25 — 5 zdg 60 940

Pianino
m-ki Irmler sprzedam Polna 18 m. 21. zdg 60 971

Łyżwy
z butami nr 42 nowe korzystnie sprzedam. Zgłoszenia Rybaki 23, m. 6, 4—8 ppl. zdg 60 918

Płaszcz
zimowy tanio sprzedam. Stroma 23, Borys. zdg 60 912

Skład
papieru, tytoniu, galanterii. Poznaniu, tanio śpiesznie sprzedam powód wyjazd zamążpójście. — Marszałka Focha 39. zdg 60 908

Podarki
gwiazdkowe, kasety, perfumy w wielkim wyborze poleca Drogeria Sanitas, Feliks Hybsz, ul. 3 Maja 6. Pg 35 081-50,164

Dla Pań
i Panów moc podarków gwiazdkowych w cenach konkurencyjnych poleca Drogeria Sanitas, Feliks Hybsz, ul. 3 Maja 6. Pg 3 508-50,165

Przepiękny
serwis do kawy srebrny duży okazyjnie. „Lamus", Strzelecka 1. Pg 35 084-50,160

Skład
kapeluszy damskich, centrum tanio ewentualnie inną branżę. — Oferty Kurier Poznański „59,180" Pg 35 083-59,180

Kawiarnia
z wyszynkiem przy głównej ulicy do sprzedania. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 60 866

Wózki
lalkowe, rowerki najtaniej. Gumy, Grudnia 15. zdg 60 999

Hala Mebli
Wrocławska 38 urządza niedzielę 19. wielką
wystawę
oraz gwiazdkową sprzedaż
mebli
stale na składzie
150
kompletnych pokoi. Prosimy zwiedzić bez obowiązku kupna. Dogodne warunki. Pg 35 077-59,113

Rozpylacze
po cenach konkurencyjnych Drogeria Sanitas, Feliks Hybsz, ul. 3 Maja 6. Pg 35 078-50,162

Huśtawka
krzesełko dziecięce. Skarbowa 18 m. 8. zdg 60 995

Neseser
pierścionek brylancikami. Szkolna 7/8, m. 9. zdg 61 010

Meble
wszelkiego rodzaju według własnych i dostarczonych rysunków wykonuje tanio, solidnie
Hala Mebli
Wrocławska 38. Pg 35 076-59,182

Wózki
lalczyne, rowerki, zabawki najtaniej wybór. Trąbczyńska, Pierackiego 11, podwórze. zdg 60 978

Maszynę
do pisania biurową sprzedam. — Wożna 11 m. 2. Pg 35 082-59,184

Rower
trzykołowy, dziecięcy. M. Focha 35, m. 5. zdg 60 981

Motocykl
bez prawa jazdy tanio. Szamarzewskiego 1, m. 1. zdg 60 893

Futro
damskie sealowe całych skór 110. Mottego 8 — 11. zdg 60 985

Fiat — Chevrolet
okazyjnie. Mylna 10. zdg 60 988

Jadalnia
stylowa, pałacowa, korzystnie. — Wały Zygmunta Augusta 2 — 9. zdg 61 004

Skrzynki
Zalewski. Fredry 1. zdg 60 948

Kawiarnię
w centrum, pełny wyszynk, korzystnie sprzedam, pośrednicy wykluczeni. Oferty Kurier Poznański zdg 60 951

Lampy
elektryczne, stylowe, najtaniej z Wytwórni. Masztalarska 7. zdg 60 879

Szafę
żelazną. Centrala Drożdży. Poznań zdg 60 880

Zakład kamieniarsko-rzeźbiarski
dobrze zaprowadzony i prosperujący w większym mieście powiatowym Wlkp., gdzie garnizon, gimnazjum, sąd itd. z przyczyn rodzinnych bardzo korzystnie do nabycia. Oferty Kurier Pozn. zdg 60 888

Płaszcz
męski, ciemny, sprzedam. Jasna 3, mieszkanie 4. zdg 60 891

Lampy
elektr. drobne meble. Focha 100 m. 9. zdg 60 976

Skład
spożywczy z powodu choroby z mieszkaniem sprzedam. Adres Kurier Poznański zdg 60 997

Gramofon
Kantaka 2 — 5. zdg 60 959

8. LICYTACJE

Sala licytacyjna
Masztalarska 5 a
I piętro sprzeda sypialnię dębową, gabinet, salonik. zdg 60 353

Sala Licytacyjna
Wroniecka 6/8
sprzedaje okazyjnie sypialnie — salony.

Jadalnie
gramofony, umywalnie, tapczany Kino Pathé - Baby. zdg 60 705

10. MAJĄTKI

Gospodarstwo
rolne 70 ha sąsiedztwo Gdyni, nad morzem i szosą, korzystnie sprzedam, idealne dla letników i parcelacji, wpłata 50—60 000,— reszta hipoteki. Oferty Kurier Poznański zdg 59 593

11. KUPNA

„Occasion"
Kupuje starą biżuterię, złoto, srebro, brylanty, korale, Franszczyński, Aleje Marcinkowskiego 23. zdg 39 605

Kupuje — sprzedaje
maszyny do szycia piece westfalskie, meble, inne rzeczy. Dom Komisowy, Podgórna 2. Pg 34 051

Akcje
Nobel, Firlej - Zieleniewski, Kabel Polski, Elibor i inne kupię. — Dobrucki, Warszawa, Alberta 12 ng 2 363

Srebrc
złoto, wszelkie starożytności kupuje „Lamus", Strzelecka. Pg 34 580-48.83

Dywan
perski duży kupię. — Oferty Kurier Poznański zdg 60 034

Łubin
niebieski kupujemy, prosimy o opróbkowane oferty. Ziemiopłody Leszno, tel. 271. ng 1 725

Wielkiej
szafy do aktów dobrze utrzymanej poszukujemy. Zgłoszenia z ceną Kurier Poznański zdg 60 141

Frak
kupię. Janickiego 14 — 3. zdg 60 142

Wózek
dla lalki nowoczesny używany. Oferty ceną Kurier Poznański zdg 59 896

Kasę
rejestracyjną z bonami liczącą do 9999 w dobrym stanie kupię. — Zgłoszenia z ceną do Kuriera Poznańskiego zdg 59 961

Wannę
piec kąpielowy Junkersa lub inny kupię. Podgórna 6. Rapp. zdg 60 175

Maszynę
Singera kupię. Oferty Kurier Poznański zdg 60 179

Akcje
Hartwig Kantorowicz, Arkona, Herztfeld Victorius, Browary Grodziskie i inne kupię. Oferty Kurier Poznański zdg 60 421

2
podawacze automatyczne do gliny dla cegielni nowe albo używane kupię zaraz. Księżyk Częstochowska skr. pocztowa 40. ng 2459

Kupię
lustro płytę kryształową. Oferty rozmiarem, ceną Kurier Poznański zdg 60 416

Gaśnicę
ręczną używaną kupię. Oferty z ceną Kurier Poznański zdg 60 257

Kuźnię
polową, kowadło kupię. Halamski Skoki. zdg 60 337

Samochód
znanych fabryk Forda, Citroen, Chevrolet, 6-osobowy, — bardzo mało używany okazyjnie kupię. Oferty cena Kurier Poznański zdg 60 455

Potrzebna
lokomobila o powierzchni od 30 do 40 mtr. kw. w dobrym stanie. Oferty Orędownik, Łódź, pod „nr 1850". ng 2344-5

Motocykl
bez prawa jazdy kupię. Oferty Kurier Poznański zdg 60 574

Kupię restaurację
lub wydzierżawię najchętniej mieszkaniem, gotówka 2 000. Śpieszne oferty Kurier Poznański zdg 60 780

Maszynę
do szycia plandeków, długie ramię kupię. Oferty Kurier Pozn. zdg 60 461

Samochód
osobówkę kryty ekonomiczny kupię. Zgłoszenia „Głobus", Leszno zdg 50 907-8

Tel. 2169
każdy dywan, gabinet męski, kupię. zdg 60 837

Kupię
tanio platformę. Oferty cena Kurier Poznański zdg 60 845

Drzwi
używane kupimy. Telefon 66-45. zdg 60 811

Garderobę
używaną inne rzeczy kupuje „Dom Komisowy" Ratajczaka 32 zdg 60 813

Szpica
mały gatunek wełnisty, szczeniaka kupię. Oferty Kurier Pozn. zdg 60 896

Maszynę
piszącą walizkową dobrym stanie kupię. Zgłoszenia ceny Kurier Pozn. zdg 60 973

Motor
3—4 konny na zmienny kompletny dobrym stanie kupię. Rataje 50. Rokicki. zdg 60 960

12. DO WYNAJĘCIA

3
pokojowe, ładne, słoneczne IV., mieszkanie, pracownia, — Wały Król. Jadwigi 7. zdg 58 817

Trzy
pokoje. Górna Wilda 147. zdg 59 216

Pięciopokojowe
odnowione, słoneczne, piece. Chełmońskiego 8. zd 59 370

Dwupokojowe
Kazimierza Jarochowskiego 28. Administracja. zdg 59 572

Sześciopokojowe
pełnokomfortowe, winda, centr. ogrzewanie, II piętro, przy ul. 27 Grudnia 10, od zaraz. Bliższe tel. 72-86. zdg 59 828

4 pokojowe
bez podatku od gospodarza Dębiec, Św. Szczepana. Informacje Grobla 27a, m. 1. zdg 60 149

Trzypokojowe
willi, komfortowe 1 lub 15 stycznia. Kasztelańska 15. Osiedle Grunwaldzkie. zdg 60 027

Próżny
pokoik komfort blisko centrum. Oferty Kurier Poznański zdg 60 223

Dwa
pokoje kuchnia przynależności. — Saperska 12. zdg 60 134

Skład
kolonialny dla poważnego kupca zaraz Wielkie Garbary 14, stróż telefon 59-82. Pg 35 025-59,163

4
pokojowe parter, front. Spokojna 1 lutego wolne. Oferty Kurier Poznański zdg 59 967

5 pokojowe
I piętro wolne. Długa 3. dg 25 511

4
pokoje przynależności. Szamarzewskiego 18. Zgłoszenia Bogacki, restauracja. zdg 60 237

3 pokojowe
komfortowe, bezpodatkowe. Focha 125. zdg 60 233

4
komfortowe, parter, nowy zaraz 80,— Górczyn. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 60 207

Dwa
mieszkania 5 i 6 pokojowe do wydzierżawienia. Gajowa 4 (Jeżyce). Zgłoszenia od 3—5, m. 4. zdg 60 159

4
pokojowe słoneczne, komfortowe odświeżone. Wały Jadwigi 11 — m. 11. zdg 59 195

Czteropokojowe
słoneczne komfortowe, ładne — Wierzbięcice, II piętro, koszta elektryki 200,— poważnym reflektantom na stanowiskach. Górna Wilda 43 — 1 b, parter. zdg 59 964

Trzypokojowe
słoneczne. Gospodarz, Śniadeckich 16 — 6. zdg 59 866

Trzypokojowe
słoneczne, łazienka od 1 stycznia. Łazarz, Błażeja Winklera 16. zdg 60 100

Dwupokojowe
z balkonem, słoneczne. Ul. Pogodna 18, m. 2. zdg 60 384

Pokój, kuchnia
od zaraz do wydzierżawienia — czynsz 25,— Osiedle Winiary, Dobrzyckiego 29, przy Piątkowskiej. zdg 60 357

Pięciopokojowe
komfortowe II ptr. Marsz. Focha 78, gospodarz. zdg 60 345

Pięciopokojowe
Działyńskich 7. zdg 60 326

Pięciopokojowe
Mielżyńskiego 4. zdg 60 327

Czteropokojowe
Poznańska 37. zdg 60 328

Trzypokojowe
Focha 126. zdg 60 329

Skład
pokój kuchnia od 1. 1. 38. Mosina ul. Poznańska 14. Zgłoszenia Seweryn Cieślewicz, Mosina zd 58 995

Siedmiopokojowe
I piętro z wygodami od zaraz.

Trzypokojowe
III piętro od 1. 1. 38. Oferty Kurier Poznański zdg 60 335

Trzypokojowe
bardzo ładne początek Jeżyc. Gospodarz, Szwajcarska 24, m. 5. zdg 60 267

3 pokojowe
mieszkanie w nowym domu na I p. do wynajęcia. Marsz. Focha 114, m. 3. zdg 60 259

Trzypokojowe
bezpodatkowe, pełnokomfortowe, trzecie piętro, od lutego. Piekary 18, m. 7. zdg 60 444

Czteropokojowe
dwupokojowe, komfortowe, słoneczne, łazienka. Niegolewskich 4 zdg 60 443

W Kaliszu od 1 stycznia jest do wynajęcia
skład
narożny o trzech wystawach w centrum miasta. Wiadomość u właścicielki ul. św. Stanisława 11a róg ul. Marsz. Piłsudskiego. n 2 545

Pięciopokojowe
komfortowe Przecznica 10. II. p. zaraz 79—77. zdg 60 480

2
pokoje, kuchnia, zdrowe, willi, Sołacz Mazowiecka 6, gospodarz zdg 59 905-6

Emerytowi
wynajmę willę z ogrodem, okolica Puszczykowo korzystnie. Zgłoszenia Kurier Pozn. zdg 60 568/9

Dwupokojowe
łazienka wolne. Szamarzewskiego 58, m. 25. zdg 60 577

Czteropokojowe
kuchnia, okolica plac Bernardyński, III piętro. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 60 556

Pięciopokojowe
Patrona Jackowskiego III ptr., parkiet, piece, słoneczne, od 1. I. 1938. Informacje telefon 69-84. zdg 60 581

Dwupokojowe
od stycznia. Przemysłowa 41—11. zdg 60 776

Dwupokojowe
zaraz. Rynek Łazarski 16. zdg 60 802

Pięciopokojowe
komfort. Wyspiańskiego 12. — portier. zdg 60 502

Pięciopokojowe
piękne parter. Marynarska 7. — każdego czasu. zdg 60 494

Trzypokojowe
kuchnia wygodami 55. Dębiec przystanek Południowa 57. zdg 60 651

5-pokojowe
komfortowe, słoneczne, odnowione, Szamarzewskiego 11, front, I piętro zaraz 105. Administracja Dąbrowskiego 33, garaże. zdg 60 536

4-pokojowe
komfortowe, Wielkie Garbary 34, zaraz 81. Administracja, Dąbrowskiego 33, garaże. zdg 60 537

Skład
z urządzeniem i mieszkaniem 2 pokoje 60 zł miesięcznie od właściciela wiadomość Dom Komisowy Podgórna 2 zdg 60 658

4
pokoje komfortowe w nowym domu przy ul. Niecała 8 zdg 60 783

2
pokoje z kuchnią przy tramwaju Górczyn Ostrobramska 32 zdg 60 831

Czteropokojowe
Dąbrowskiego przy rynku od stycznia, również skład telefon 10-29. zdg 60 697

Dwa
pokoje z kuchnią, pewnemu płatnikowi. Łazarz, Adama Biedrzyckiego 9, m. 3. zdg 60 621

3 pokojowe
mieszkania komfortowe, nowy dom, ul. Aadama Konarskiego 10 Śródka, przy kościele św. Jana. zdg 60 590

Pięciopokojowe
II, stycznia, Maleckiego 21. zdg 60 726

2 pokoje
kuchnia, mansard IV piętro. — Plac Działowy 6. zdg 60 798

Trzypokojowe
komfort. św. Stanisława 26. — Boch. telef. 49-54. zdg 60 847

Pięciopokojowy
lokal biurowy, I piętro, centrum. Informacje Państwowy Bank Rolny, Oddział w Poznaniu, ul. Dąbrowskiego 12. ng 1 568

Dwupokojowe
kuchnia rok z góry. Główna 63. zdg 60 898/9

Mieszkanie
pięciopokojowe parkiet z wygodami. Młyńska 2. zdg 60 918

4—5
słoneczne tanio. Niegolewskich 18 — 4. zdg 60 915

Mieszkanie
wolne zaraz gospodarz. Ugory 87 Szelag. zdg 60 858

Umeblowane
2 pokoje kuchnią śródmieście sprzedam. Oferty Kurier Pozn. zdg 60 857

4
komfort, centralne, własne. Matejki korzystnie. Wskaże Świercz ul. Zupańskiego 18. zdg 60 876

Śródmieście
2 pokoje kuchnia. Oferty Kurier Poznański zdg 60 928

Trzypokojowe
Mickiewicza informacje Trzeciego Maja 5 „Rex". zdg 60 954

Dwupokojowe
kuchnia łazienka. Rataje, Wioślarska 12. zdg 60 914

Pięciopokojowe
Ratajczaka 33 —
pięciopokojowe
Wielka 15
trzypokojowe
Dąbrowskiego 151 —
trzypokojowe
Filarecka 3. zdg 60 909

Dwupokojowe
35,—. Piotra Wawrzyniaka 32, mieszkanie 2. zdg 60 987

Czteropokojowe
komfortowe, I piętro, od stycznia. Focha 93, partier. zdg 61 003

2
pokoje kuchnia od zaraz, bezpodatkowe 45 zł miesięcznie, ul. Kossaka 5 przy parku Wilsona, gospodarz. zdg 60 870

Trzypokojowe
II, łazienka, centralne, śródmieście. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 60 872

Czteropokojowe
komfortowe. Plac Nowomiejski 9, dozorca. zdg 60 996

2
pokoje komfort zaraz. Częstochowska 5. zdg 60 991

2
pokoje kuchnia 55 zł z ogrodem 60 zł. Zgłoszenia w niedziele 2—4 Łukaszewicza 28, m. 1, właściciel. zdg 60 966

13. SZUKA MIESZK.

3—4
pokojowe centrum poszukuję. — Zapłacę kilka miesięcy z góry. — Oferty Kurier Pozn. zdg 59 818

Mieszkania
4 pokojowego najchętniej willa, ogrodem okolica dworca lub Wildy. Oferty Kurier Poznański zdg 60 221

2 pokoje
kuchnia wprost od gospodarza, płacę za 1 rok z góry. Oferty Kurier Poznański zdg 60 204

Pokoju
kuchnią lub pokoju, rok z góry emeryt bezdzietny. Oferty Kurier Poznański zdg 60 085

Trzypokojowego
w pobliżu Kaponiery wygodami, bezdzietni najwyżej II ptr. (gwarancja). Oferty Kurier Poznański zdg 59 928

Poszukuję
2 pokoi kuchni komfort od 1. 1. Oferty Kurier Poznański zdg 60 425

3
pokoje z wygodami na Jeżycach szuka urzędnik państwowy (młode małżeństwo). Oferty Kurier Poznański zdg 60 433

3—4
śródmieście poszukuje kupiec, dobry płatnik, nie wyżej pierwszego piętra od lutego lub później. — Oferty Kurier Poznański zdg 60 168

6—7
pokojowego mieszkania — tylko centrum poszukuje lekarz. Oferty Kurier Poznański zdg 59 590

Pokoju
kuchni emeryt, spokojny, punktualny płatnik, rok z góry. Oferty Kurier Poznański zdg 60 114

Urzędniczka
państwowa szuka 2 pok. kuchnia Oferty Kurier Pozn. zdg 60 437

2—3
pokojowego, łazienką, nowym domu, bliżej centrum, tramwaju — poszukuje urzędniczka bankowa. Zgłoszenia Kurier Pozn. zdg 60 454

2
pokoje kuchnia bliżej śródmieścia poszukuje pewny płatnik. — Oferty Kurier Pozn. p 1 525

Poszukuję
6—8 pokojowe mieszkanie na schronisko organizacja. Zgłoszenia Kurier Poznański p 1521

Inż. bezdzietny szuka natychmiast
2—3
pokojowego mieszkania. Oferty Kurier Pozn. dg 25 562

2—3 pokojowego
do II piętra komfortowego łazienką, centrum Jeżyce, samotny poważne stanowisko zaraz lub 1 stycznia. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 60 535

2 pokoje
komfortowe bliżej śródmieścia pewny płatnik od 1. I. 38. Oferty Kurier Pozn. zdg 60 770

Kolejarz
2—3 pokojowe od gospodarza. Oferty Kurier Pozn. zdg 60 829

Cztero-
lub pięciopokojowe centrum szuka adwokat. Oferty z ceną Kurier Pozn. zdg 60 832

Pokoju
kuchnią, centrum, zapłacę z góry Oferty Kurier Poznański zdg 60 597

Dwa
lub jeden pokój na biura poszukuje od 1 stycznia. Oferty Kurier Poznański zdg 60 944

5—6
na Sołaczu poszukuje wyższy urzędnik. Zgłoszenia do Kuriera Poznańskiego zdg 60 919

Mieszkania
3—4 pokoje, komfortowego, śródmieście, poszukuje od 1 stycznia. Oferty Kurier Pozn. zdg 60 947 Telefon 19-69.

15. POKOJE UMEBL.

Czysty
Strzelecka 15 — 15. zdg 60 012

Pokój
elegancki, centralne — pana na stanowisku. Składowa 1, m. 17. III wejście I ptro. zdg 60 152

Ładny
Wierzbięcice 59 — 5. zdg 60 230

Telefonem
Jackowskiego 11 — 3. zdg 59 870

Jasna
13 — 6. zdg 59 863

Śniadeckich
6 — 4. zdg 60 115

Pokój
obiadami. Przecznica 6 — 3. zdg 59 913

Pokój
słoneczny frontowy, niekrępujący Bukowska 31, m. 10. zdg 59 930

Poplińskich
1 a, m. 3, ładny, frontowy. zdg 60 241

20,—
pokoik. Kręta 4, II., prawo. zdg 660 212

Klatka
ciepły front, stanowisku. Wojciecha 29 — 5. zdg 60 302

Niekrępujący
komfortowy utrzymaniem. Ratajczaka 18, m. 12. zdg 60 309

Skarbowa
20 — 6. zdg 60 311

Dąbrowskiego
66 — 9. zdg 60 314

Jasna
12 — 3. zdg 60 424

Tanio
na biuro parterowy, telefonem, elektrycznością. Piekary 19, m. 17 zdg 60 426

Pensjonat
przyjezdnych. Rowecka, Pocztowa 31. zdg 60 448

Czysty
Aleje Marcinkowskiego 18 — 8. zdg 60 156

Przyjezdnym
stałym. Pocztowa 21 — 4. zdg 60 010

Pokoje
ładne klatki schodowej, utrzymanie pierwszorzędne. Marcinkowskiego 5, m. 10. zdg 59 857

Jeden
lub dwuosobowy. Piłsudskiego 5, m. 21. zdg 59 635

Działyńskich
2 — 7, elegancki, słoneczny, jedno dwuosobowy, utrzymaniem, kulturalnym. zdg 60 397

Skarbowa
1 — 5, dobrze umeblowany panu wyższym stanowisku. zdg 60 390

Miły
centralne, telefon, pani. Ratajczaka 36 — 11. zdg 60 360

Umeblowany
centralne. Matejki 55 m. 10 zdg 60 407

Panu
Wierzbięcice 37 a — 4. zdg 60 332

Jeden
lub dwuosobowy. Śniadeckich 17, m. 11. zdg 60 269

Kulturalny
Mielżyńskiego 28, I., prawo. zdg 60 484

Słowackiego
34 — 5. zdg 60 578

Jedno-
dwuosobowy, centralne, łazienka. Słowackiego 10 — 5. zdg 60 573

Dwuosobowy
dobę — święta. Zielona 3 — 3. zdg 60 774

Pana
na wspólny. Długa 11 — 10. zdg 60 775

Komfortowe
słoneczne, I piętro. Fr. Ratajczaka 28 — 7. zdg 60 506

Niekrępujący
panu. Skarbowa 21 — 16. zdg 60 463

Ogrodowa
12 — 24. zdg 60 468

Ładny
frontowy. Szkolna 13 — 5. zdg 60 491

Dwuosobowy
Ogrodowa 4 — 8. zdg 60 713

Przyjezdnym
Plac Kolegiacki 5 — 3, dzwonek. zdg 60 716

Klatki
niekrępujący, dwa wejścia, przyjezdnym wynajmę zaraz. Niegolewskich 16, m. 20. zd 60 548

Dwuosobowy
Śniadeckich 3 — 7. zd 60 515

Elegancki
słoneczny, frontowy, jedno- dwuosobowy, obiadami. Wierzbięcice 5, mieszkanie 5, po południu. zdg 60 613

Strzelecka
8 — 8. zdg 60 606

Przytulny
przyjezdnym. Wolnica 3 — 9. zdg 60 602

Umeblowany
Nowa 11 — 13. zdg 60 625

Jasna
1 m. 3 zdg 60 784

Elegancki
ciepły Półwiejska 5 m. 8 zdg 60 735

Panu
frontowy Wrocławska 18 — 2 zdg 60 763

Za
Bramką 5 b — 1 zaraz zdg 60 767

Działyńskich
9 — 6 elegancki zdg 60 768

Pokój
Działyńskich 8 — 2. zdg 60 698

2 panom
Szamarzewskiego 32 — 8. zdg 60 691

Umeblowany
niekrępujący. Wielkie Garbary 43 — 6. zdg 60 683

Dwuosobowy
panom zaraz. Strusia 6, m. 5. zdg 60 704

Bukowska
9 — 3. zdg 60 839

Centrum
dwuosobowy, wygodnie, obiady. Składowa 1, m. 6. zdg 60 634

Pokój
Długa 4, parter, mieszkanie 25. zdg 60 631

Przyjezdnym
stałym, miłe, ciepłe, wygodami. Mickiewicza 36 — 7, wysoki parter. zdg 60 630

Pokój
panu osobne wejście, front. Półwiejska 19, m. 7. zdg 60 800

Dwuosobowy
utrzymanie bez. Pierackiego 15, mieszkanie 8. zdg 60 809

Śniadeckich
18 — 9. zdg 60 945

Jasna
9 — 8. zdg 60 982

Przyjezdnym
1,50—1. Młyńska 12a — 9. zdg 60 920

Próżny
Sapieżyński 2 a — 16. zdg 60 917

Komfortowe
1—3 (z utrzymaniem). Marszałka Focha 114 — 7. zdg 60 916

Lepsze
Śniadeckich 13 — 5 zdg 60 766

15,—
Wyspiańskiego 19 — 6. zdg 60 765

Dwuosobowy
ciepły zaraz Składowa 1 — 7 zdg 60 859

Próżny
Wielka 17 — 10 zdg 60 855

Centrum
frontowy, Mielżyńskiego 22 — 8 zdg 60 817

Dwuosobowy
frontowy Rybaki 10 — 10
zdg 60 814

Dwuosobowy
utrzymaniem Pierackiego 9 — 6
zdg 60 882

Pokój
Śniadeckich 23, m. 4.
zdg 60 791

Klatki
przyjezdnym, stałym. Focha 74 m. 5. zdg 60 793

Frontowy
Wielkie Garbary 40, m. 2.
zdg 60 864

Umeblowany
Aleje Marcinkowskiego 2a — 4.
zdg 60 824

Półwiejska
2 — 6 (utrzymaniem). — także przyjezdnym. zdg 60 901

Niekrępujący
Sapieżyński 2,a — 16
zdg 60 925

Skarbowa
20 — 8 niekrekujący
zdg 60 935

Elegancki
jedno dwuosobowy centralne Jeżycka 45 — 4 narożnik Mickiewicza. zdg 60 939

Mielżyńskiego
22, m. 9. również przyjezdnym.
zdg 60 919

Mickiewicza
9. m. 3. komfortowy zdg 61 002

Wspólny
2 urzędnikom od 1. 1. 1938 Wierzbięcice 32. m. 5. zdg 60 950

Utrzymaniem
bez, zaraz. Szymańskiego 8 — 9.
zdg 60 878

1—2
pokoje solidnym telefon 60-24. ul. Słowackiego 30. m. 6.
zdg 60 967

Długa
18 — 12. zdg 60 969

Umeblowany
zaraz. Wolności 4 — 5.
zdg 61 005

Niekrępujący
dziennie płatny. Młyńska 3 — 11.
zdg 61 007

Bukowska
9 — 4. zdg 61 009

Poznańska
56 — 5 jedno- dwuosobowy front.
zdg 60 868

Klatk.
dwa wspólne skromnym panienkom. Stary Rynek 6, portier.
zdg 60 874

16. SZUKA POKOJU

Pokoiku
niekrępującego 15.— zł śródmieście Jeżyce poszukuje. Oferty Kurier Poznański zdg 60 226

Skromnego
okolica Libelta, Cieszkowskiego, urzędniczka. Oferty Kurier Poznański zdg 60 317

Dla dwóch
braci, okolica Jasnej, Mickiewicza, centralne ogrzewanie. Oferty Kurier Poznański zdg 60 417

2 osobowego
od stycznia (urzędniczki). Oferty warunki Kurier Poznański
zdg 60 434

2
studentów pokoju opał 40.— Oferty Kurier Poznański
zdg 60 330

Urzędnik
państwowy bezdzietny pokoju umeblowanego. Oferty Kurier Poznański zdg 60 253

Poszukuję
pokoju jednoosobowego, niedrogiego utrzymaniem, bez. Spieszne oferty Kurier Pozn. zdg 60 608

Czysty
meblowany z uprowianiem praktyki dentystycznej. Oferty Kurier Poznański zdg 60 759

Próżnego
szuka emerytka od pierwszego. Oferty Kurier Pozn. zdg 60 970

Pokoju
centralnym ogrzewaniem pan. — Oferty cena Kurier Poznański
zdg 60 994

17. LOKALE

Regały
i stoły dębowe jak nowe odpowiednie każdej branży — tanio sprzedam. Machalla, 27 Grudnia 2. zdg 58 998

Ubikacji
poszukuję w centrum. Oferty Kurier Poznański zdg 60 020

Składu
mieszkaniem poszukuje. Oferty Kurier Poznański zdg 60 135

Skład
dwoma pokojami. Kramarska 9. wynajmę. zdg 57 477

Ubikacja
parterowa 11×7 jasna, siła światło. Kopczyńskiego 28. 1 stycznia do wynajęcia. zdg 60 196

Rynek Jeżycki
lub w pobliżu poszukuję składu Oferty Kurier Poznański
zdg 60 412

Warsztaty przemysłowe
Żydowska 27. zdg 60 325

Skład
z mieszkaniem od gospodarza do wynajęcia. Marsz. Focha 114. m. 3. zdg 60 260

Sklep
galanteryjny przyległe trzy pokoje wygodami Warszawa Marszałkowska piętnaście bez litery mieszkania. Jeden niskie komorne odstąpię tanio, towarem bez.
Pg 34 747-62,798

Skład
dwoma jokojami. Kramarska 9.
zdg 60 681-2

Ubikacje
Patrona Jackowskiego, 5×9 na ślusarnię lub stolarnię, prąd elektryczny zaraz. Informacje telefon 69-84. zdg 60 580

Skład
3×6 mtr. front św. Marcin 54. Zawiadowca. zdg 60 499

Warsztat
duży na rzeźnictwo stolarnię inne cele Półwiejsk 16 dozorca.
zdg 60 674

Skład
nieduży Ratajczaka Marcin Marcinkowskiego potrzebny. Oferty Kurier Pozn. zdg 60 659

Magazyn
(Składnice) przy św. Marcinie nadający się na cele przemysłowo-handlowe do wynajęcia. Zgłoszenia Kurier Pozn. zdg 60 833

Warsztat
garaż, składnica. Wielkie Garbary 54. zdg 60 598

Centrum
ruchliwe, szeroko widoczny, wysoki parter, lokale 1 — 3, zł 40 — 120. Zgłoszenia Kurier Pozn.
zdg 60 668

Ubikację
na spichrz lub magazyn od 1. 1. 38. wynajmę. Górna Wilda 46, telef. 71-10. zdg 60 844

Skład
nowoczesny, obszerny na bławaty towary krótkie, konfekcję itd. miasto powiatowe, rynek, do wydzierżawienia. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 60 923

Skład
kwiatów do wynajęcia. Oferty Kurier Poz. zdg 60 921

Ubikacje
frontowe, suteryna od 1. I. 38 cichy warsztat. Garncarska 3 — 17
zdg 60 933

Skład
narożnikowy na każdą branżę. — Masztalarska 7a — 5.
zdg 61 001

Lokale handlowe
parter i suterena suche 60, 80 i 100 m² zaraz do wynajęcia. Aleje Marcinkowskiego 28: administr.
zdg 60 895

Lokal
I. handlowy śródmieście wolny. Stary Rynek 6, portier.
zdg 60 873

18. DZIERŻAWY

Rzeźnictwo
do wynajęcia od Nowego Roku w Lasku ul. Sobieskiego 92, — właściciel. zdg 59 728

Piekarnię
wydzierżawię, miejscowość obojętna. Oferty Kurier Poznański
zdg 60 215

Garaże
do wydzierżawienia. Długa 3 — telefon 23-16. dg 25 512

Dzierżawy
do 1 500 mórg lub kupna do 300 tylko dobra ziemia i komunikacja szuka bez pośredników zawodowy rolnik. Oferty Kurier Poznański
zdg 59 982

Dzierżawa
majątku 1080 mórg dobre położenie, bonitacja 4,60 kontyngent buraków 12 000 ctr., dobre budynki, b. dobry i nadkompletny inwentarz żywy i martwy na lat 12 do oddania od lipca, potrzeba 80 000,— tylko dla doskonałego rolnika. Oferty Kurier Poznański zdg 59 611

Piekarnia
cukiernia, mieszkanie wolne gospodarza okazyjnie. Górna Wilda 84, stróżka. zdg 60 263

Zaraz
do wydzierżawienia 6 mórg ziemi mieszkaniem, stajnia. Rataje 37.
zdg 59 808-9

Plac
z szopą od zaraz biurem i stajnią. Bliższe informacje Marcin 47 — 2. zdg 60 779

Rzeźnictwo
dobrze zaprowadzone do wydzierżawienia bez odstępnego. Edm. Staniszewski, Krotoszyn, Zdunowska 29. dg 25 560

Do
wydzierżawienia od zaraz co 250 m² ubikacji, nadające się na wszelkiego rodzaju warsztaty na Jeżycach. Oferty Kurier Poznański zdg 60 990

22. ZGUBY

800,— nagrody
piątek rano zgubiono kopertę zawartością 7 800 zł drodze Wielka, Wrocławska, Podgórna. Uczciwego znalazcę proszę o zwrot. — Goździejewicz, Podgórna 10.
zdg 60 900

Papiery
dokumenty zgubiłem, proszę zwrócić. Jan Sobczak (Prusinowskich) Poznań, Wolsztyńska 13.
zdg 60 943

Pies
krzyżówka wilk uciekł, oddania. Chrząstowski, Tama Garbarska 2. zdg 60 786

23. ROZMAITE

Przyjdź!
Znam Twoją przyszłość! Piłsudskiego 5 — 8, Wróżka.
zdg 59 072

Farbowanie włosów
trwałą ondulację, fachowo, nowocześnie — ceny przystępne. N. Muszyński, 27 Grudnia 4 i 3 Maja 3.
dg 25 531

Fotografie — portrety
gustownie tanio wykonuje Markiewicz, Marszałka Piłsudskiego 1, obok Hotelu Continental.
zdg 60 957

Rozpylacze
Kolońska ltr. 4 złote, szczotki, grzebienie, lustra najtaniej Wenzlik Aleje Marcinkowskiego 19. Ng 52 104

Karty do gry
hurtownie również fajki, cygarniczki papierośnice oraz wszelkie przybory do palenia Dybicki, — hurtownia, Wrocławska 1.
dg 24 911

Masz wątpliwości
jak przeprowadzić kampanię ogłoszeniową skorzystaj z pomocy Wydziału Propagandy Kuriera Poznańskiego zdg 45 884

Haftoplis
teraz Wrocławska 3.
Pg 34 391-46.94

Zabawki

Lalki
najtaniej.
Musiałkiewicz
wł. T. Gilewski
Szkolna 11
Asygnaty Kredyt. Klinika lalek, skład papieru, zabawek i galanterii.
zdg 60 024

Koncesja
wódczana, inwalidy potrzebna. Oferty Kurier Poznański
zdg 60 056

Kupiec
młody rzutki, posiadający dwadzieściapięć tysięcy gotówki i nieruchomość poszukuje jakiejkolwiek firmy która założyła by skład konsygnacyjny, najchętniej obuwie względnie proszę propozycje na Poznań. Oferty Kurier Poznański zdg 60 170

Akuszerka
Kowalewska, Łąkowa 14, śródmieściu paniom zainteresowanym wszelką pomoc, porady.
zdg 60 305

Oddam
koncesja alkoholowa 1 stycznia. Oferty Kurier Poznański
zdg 60 450

Wróży
Najpopularniejsza chiromantka. Szkolna 13 — 3, dawniej Piekary
zdg 59 844

Nowa
pracownia sztucznych kwiatów Halina Szmaniówna, św. Marcin 14, m. 9. zdg 60 378

Detektyw
„Oko", St. Rynek 71/72 wywiady, obserwacje —, dochodzenia — kraju — zagranica.
zdg 60 439

Garbujemy
farbujemy wszelkie skóry fabrycznie tanio. Cennik. Odpowiedź znaczek. Export - Import Pierzchalski, Poznań, Focha 27.
dg 25 388-9

Akuszerka
Strzelecka 2, przeprowadziłam się

Fredry 2 — 6
przyjmuje udziela porady pomocy położniczej. dg 24 864/5

Motocykle
naprawiam oraz garażowanie. — Warsztat mechaniczny, św. Marcin 14. zdg 60 710 11

Chiromantka
mówi prawdę. Działyńskich 10, mieszkanie 1. zdg 60 575

Przepisuję
maszyna najtaniej. Pocztowa 15, mieszkanie 2. zdg 60 803

Światowej sławy
Chiromantka - Grafolog
fizjognomistka
Jakubowska
zdumiewająco przepowiada przeszłość, teraźniejszość, przyszłość, loterie. Ratajczaka 15 — 10, Pasaż Apollo. zdg 60 472

Znana Adarelli
przepowiada nieomylnie
z Braminów — ręki w niedziele, święta przyjmuje. Podgórna 13, mieszkanie 10. zd 60 527

Odświeżam
farbuję, strzyżę, garbuję wszelkie futra
Farbiarnia Lichnowski
Dąbrowskiego 88, telefon 68-31.
zdg 60 509

Słynna
chiromantka trafnie przepowiada Szewska 21 — 5. zdg 60 595

Akuszerka
Grobla 29a, udziela porady — pomocy. zdg 60 725

Bielizna
damska — dziecieca. Wrocławska 3. Pg 34 398-46.98

Pończochy
skarpetki pierwszorzędne gatunki. Wrocławska 3. Pg 34 399-46.98

Rękawiczki
damskie, męskie, dziecięce. Wrocławska 3. Pg 34 400-46.98

Trykoty
dla pań, panów, dzieci, największy wybór, najtaniej
Haftoplis
Wrocławska 3.
Asygnaty „Kredyt".
Pg 34 401-46.98

Kapelusze
męskie ju żod 2,— zł poleca — Hain, Sapieżyński 1, podwórze.
zdg 60 905

Dwuletniego
chłopca oddam na własne. Oferty Kurier Poznański zdg 60 974

Niekapiące
świeczki, ozdoby choinkowe tylko w Drogerii Sanitas, — Feliks Hybsz, 3 Maja 6.
Pg 35 079-50,163

Praktyczne podarki gwiazdkowe
jak gorsety, pasy gumowe, biustonosze i pończochy wielkim wyborze. Wykonuje także na miare. Specjalny Magazyn Gorsetów, Trzeciego Maja 1.
zdg 59 207

24. NAUKA

Kursy stenografii
pisania maszyną rozpoczynam 4 stycznia. Kantaka 1. zdg 56 323

Kursy Handlowe
Skrzypczak
Plac Wolności 2. Kurs 3 stycznia
zdg 59 068

Stenografii
pisanie maszyna księgowości — Strzelecka 2 dawniej 33.
zdg 47 223

Kursy
Handlowe
Sawickiego
dypl. W. S. H. Kantaka 4, telefon 49-68. Nowy Kurs 3 stycznia
dg 25 431

Szkoła tańców
Szczurkówny
Działyńskich 7, parter.
zdg 60 261

Mikołajczak
zaprasza znajomych drugie święto „Pałac Działyńskich". Obcym wstęp wzbroniony.
Pg 35 060-59,167

Książkowość
stenografia. Nowe kursy od 4-go stycznia. Kromczyńska, Ogrodowa 16. II. zdg 60 731

Szkoła tańców
Mikołajczak — Kledecka, św. Józefa 6, kurs początkujących — czwartego stycznia. Lekcje indywidualne. Pg 35-069-59,174

Stenografka-maszynistka
zgłoszenia podanie warunków świadectw Kurier Poznański
zdg 60 975

25. MUZYKA

Nuty
fortepianowe, różne tanio. — Wierzbięcice 15, I., mieszk. 22.
zdg 59 953

Pianino
zagraniczne wydzierżawię. Marcinkowskiego 5 — 10. zdg 59 856

Kolędy
Trójka hultajska — Gigli, melodie z filmu — Albumy na fortepian — Orkiestrówki — wszelkie nowości zawsze na składzie poleca Księgarnia Cybulskiego — Marcina 9. ng 2535

Skrzypek
pierwszorzędny, harmonia, fortepian, ewentl. saxofon poszukiwany od stycznia. Warszawa — kawiarnia. Oferty „Par", Katowice, pod „Skrzypek".
Pg 35 061-71,233

26. SZUKA POSADY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych.

a) Służba domowa

Prasowaczka
poszukuje posady. Oferty Kurier Poznański zdg 59 942

Kucharka
siła restauracyjną poszukuje posady w hotelu, kasynie. Oferty Kurier Poznański zdg 59 949

Dziewczyna
uczciwa do wszystkiego samodzielnym gotowaniem szuka posady. Oferty Kurier Poznański
zdg 60 306

Posługi
za pokoik poszukuje. Oferty Kurier Poznański zdg 60 316

Samodzielna
szuka posady do jednej lub dwóch względnie gotowania więcej osób, w piekarstwie lub rzeźnictwie od 1. 1. lub 15. 1. 38. Oferty Kurier Poznański
zdg 60 452

Gosposia
uczciwa samodzielnym gotowaniem, szuka posady u samotnej osoby. Oferty Kurier Poznański
zdg 60 307

Pokojowa
wykwalifikowana szuka posady. Łaskawe oferty Kurier Poznański zdg 60 372

Poszukuję
posady do starszego pańswa lub do dzieci od 1. Oferty Kurier Poznański p 1520

Służąca
do wszystkiego z gotowaniem — szuka posady od zaraz. Oferty Kurier Poznański zdg 60 213

Poszukuję
posady do dzieci z szyciem. — Oferty Kurier Pozn. zdg 60 183

Uczciwa
z prowincji szuka posady pokojowej lub wszystkiego od 1. 1. 38 r. Oferty Kurier Poznański
zdg 60 576

Posługaczka
poszukuje posługi z dobrym gotowaniem zaprawą i praniem. — Oferty Kurier Pozn. zdg 60 610

Stróż-ślusarz
obeznany wszelka instalacją i central. ogrzew. małą rodziną szuka stróżostwa. Adres. wskaże: Kurier Pozn. zdg 60 782

Poszukuję
posady do samotnej starszej osoby do wszystkiego. Oferty Kurier Pozn. zdg 60 781

Gospodyni - kucharka
poszukuje posady od 1. dobrymi świadectwami. Oferty Kurier Poznański zdg 60 686

Mężatka
wiek średni znająca języki szuka posługi od południa. Oferty Kurier Pozn. zdg 60 931

Samodzielna
z dobrym gotowaniem sumienna poszukuje posady. Oferty Kurier Poznański zdg 60 932

Gospodyni-kuchmistrzyni
samodzielna przyjmie posadę w internacie, probostwie, lub dworze, lecz samodzielnie, wydoskonalona wszelkie pracy domowej. Zgłoszenia Kurier Pozn.
zdg 60 892

Dziewczyna
uczciwa czysta z dobrym gotowaniem poszukuje pracy od 1. 1. 1938 r. zdg 59 613

Posługaczka
czysta dobre świadectwa od zaraz szuka posługi śródmieściu. — Oferty Kurier Poznański
zdg 59 799

Praczka
poszukuje prania i uprzątania. — Półwiejska 23, m. 36.
zdg 59 309

Posługaczka
poszukuje posługi po południu. Oferty Kurier Poznański
zdg 59 363

Posługę
przyjmę od zaraz. Grobla 23. — m. 7. zdg 59 512

Krawcowa
poszukuje posady wykonuje według najnowszych żurnali 2 zł dziennie. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 58 301

Posługi
z dobrymi świadectwami poszukuje 1 lub od 15. Oferty Kurier Poznański zdg 58 247

Poszukuję
posady do dzieci lub pokojowej ze szyciem. Oferty Kurier Poznański zdg 58 289

Poszukuję
prania. Ogrodowa 2, m. 1.
zdg 58 327

Dziewczyna
szuka posady z gotowaniem do wszystkiego. Oferty Kurier Pozn.
zdg 58 445

Przychodnia
poszukuje posady, gotowaniem. Oferty Kurier Pozn. zdg 58 337

Przychodnia
z poleceniem do wszelkich prac domowych, bez gotowania szuka posady. Oferty Kurier Pozn.
zdg 59 641

b) Inni

Mistrz lakierniczy
specjalista na roboty rowerowe, meblowe, powozowe i natryskowe jako siodlarz i tapicer, świadectwa pierwszorzędne, szuka posady stałej. Warunki według ugody. Łaskawe zgłoszenia Kurier Poznański zdg 60 053

Młodszy
pomocnik piekarski piecowy rozumie cukiernictwo poszukuje posady zaraz lub później, miejscowość obojętna. Oferty Kurier Poznański zdg 60 222

Piekarz
chcący wyuczyć cukiernictwa poszukuje posady w cukierni. Oferty Kurier Poznański zdg 60 225

Magistra farmacji
z krótką praktyką poszukuje posady. Oferty z warunkami Kurier Poznański zdg 57 759

Uczeń
gastronomiczny przeszło 2 lata praktyki poszukuje posady. Oferty Kurier Poznański zdg 60 249

Kelner
z kaucją 100—200 zł poszukuje posady od 1. 1. 38. miejscowość obojętna. Oferty Kurier Poznański zdg 60 047

Książkowa
młodsza księgowość, korespondencja, pisanie maszynie, język niemiecki, poszukuje posady, miejscowość obojętna. Oferty Kurier Poznański zdg 59 286

Praktyki
poszukuję były student, po wojsku. Oferty Kurier Poznański
zdg 60 191

Robotnik
po wojskowości do wszelkich prac poszukuje posady. Zgłoszenia do Kuriera Poznańskiego
zdg 60 193

Dziennikarz
przeszło trzy lata pracy w tygodnikach i instytucjach prasowych poszukuje pracy praktyki w dzienniku któregokolwiek bądź miasta Wielkopolski. Oferty Kurier Poznański zdg 60 055

Rutynowany, samodzielny
księgowy - bilansista
znajomość kalkulacji przemysłowej nowoczesnej organizacji biura, pisze biegle bezbłędnie na maszynie, szuka posady. Oferty Kurier Poznański zdg 60 356

Panienka
z Szkołą Handlową i z krótką praktyką, umiejąca pisać na maszynie szuka zajęcia za skromnym wynagrodzeniem. Oferty Kurier Poznański zdg 60 349

Magistra farm.
2 letnia praktyka poszukuje posady w Poznaniu ewtl. półdniówki. Oferty Kurier Pozn.
zdg 60 453

Ekspedientka
rzeźnicka samodzielna paroletnią praktyka szuka posady Szulcówna Świątniki pow. Gniezno.
n 1 640

Szofer
kawaler na wszystkie pojazdy mechaniczne poszukuje posady zaraz. Zgłoszenia Kazimierz Śniadek, Kiekrz p. Poznań.
zd 60 871

Panna
solidna poszukuje praktyki składzie towarów krótkich. Oferty Kurier Poznański zdg 60 209

Stenotypistka
poszukuje zajęcia, dwie godziny dziennie. Oferty Kurier Pozn.
zdg 60 211

Krawcowa
przyjmie posadę pokojowej — Oferty Kurier Pozn. zdg 60 210

Lekarka - dentystka
poszukuje posady w Poznaniu. — Oferty Kurier Pozn. zdg 60 171

Ogrodnik
kawaler doświadczony, dzielny w swym zawodzie z dobrymi poleceniami poszukuje posady. Oferty Kurier Pozn. zdg 60 181

Kucharz
młody poszukuje posady. Oferty Kurier Poznański zdg 60 303

Szofer
rzeźnik żonaty, znający małą reperację szuka posady. Konieczny, Pogorzela, ul. Dworcowa.
zdg 60 198

Administrator
rolny Górnoślązak z praktyką i szkoła w Niemczech, doświadczony i obowiązkowy szuka od 1. 1. 38. lub później posady na skromnych warunkach. Oferty do Kuriera Poznańskiego zdg 59 981

Ogrodnik
dzielny, 11 lat praktyki specjalność nowalie, zmieni posadę od 1. 2. 38. Zgłoszenia Ogrodnictwo St. Pasikowski, Kórnik, Letnisko
ng 2460

Szukam
posady magazyniera, portiera czy innej, mogę złożyć kaucji 1 000.— złotych. Zgłoszenia Kurier Pozn.
zdg 60 319-20

Pokojowa
bardzo uczciwa, pracowita z prowincji, zna szycie, prasowanie sztywnej bielizny, gotowanie szuka posady. Oferty Kurier Poznański zdg 60 355

Kelner
trzeźwy, rzetelny, młody poszukuje za kaucją posady. Miejscowość obojętna. Oferty Kurier Poznański zdg 60 812

Kelner
młody przystojny trzeźwy szuka posady chętnie wyjazd na prowincję kaucja 100 zł w gotówce. Oferty Kurier Pozn. zdg 60 646

Bieliźniarka
pierwszorzędna szyje poza domem, domu szuka posady. Oferty Kurier Poznański zdg 60 545

1000,—
gotówki mam poszukuje za gońca, lub innej pracy. Oferty Kurier Pozn. zdg 60 721

Ekspedientka
sierota, szuka posady do kolonialki — cukierni, zaraz lub później. Skromne wymaganie. Oferty Kurier Poznański
zdg 60 684

Hodowca
karpi, dzielny, 11 lat praktyki — poszukuje posady. Oferty Kurier Poznański zdg 60 702

Do
ekspedycji ciastek, znam się również na aparacie „ekspress", lub do posługi gości w cukierni szukam posady. Oferty Kurier Poznański zdg 60 718

Wspólniczka
do kiosku z kaucją bankową lub towarową szuka posady. Oferty Kurier Poznański zdg 60 719

Inteligentna
panienka, dobrze prezentująca się szuka posady ekspedientki do piekarni, cukierni lub jako bufetowa z utrzymaniem lub bez. Zgłoszenia do Kuriera Pozn. zdg 60 822

Panna
pracowita poszukuje posady do składu i pomocy w domu. Łask. Oferty Kurier Pozn. zdg 60 972

Biuralistka-korespondentka
praktyka, biegle pisząca na maszynie, stenografująca, z znajomością języka niemieckiego i francuskiego, szuka odpowiedniej posady od 1. I. 38. Oferty Kurier Poznański zdg 60 911

Księgowy
długoletnia praktyka poszukuje posady, także godzinowo, maszyna, regulacje, bilanse. Oferty Kurier Poznański zdg 60 984

Książkowy
pierwszorzędna siła, maszyna polsko-niemiecki, poszukuje posady, zakłada księgi handlowe, bilanse, także prowincji. Oferty Kurier Poznański zdg 60 979

Magister
farmacji młody poszukuje posady w aptece 1. I. 38. Warunki Kurier Poznański zdg 60 799

Magistra
farmacji, młoda poszukuje posady w aptece 1. I. 38. Warunki Kurier Poznański zdg 60 787

Poszukuje od 1. 4. 38. posady
rządcy - administratora
Mam 11 lat praktyki. W obecnej posadzie 7 rok. Zgłoszenia Kurier Poznański dg 25 571

Szofer
kawaler na wszystkie pojazdy mechaniczne poszukuje posady zaraz. Zgłoszenia Kazimierz Śniadek Kiekrz p. Poznań zdg 60 854

Ogrodnik
żonaty lat 32 17-letnia wszechstronna praktyka dobre polecenia poszukuje posady. Nitschke Poznań 7 Junikowo Grunwaldzka 12 zdg 60 815

Kelner
z kaucją 200 zł. poszukuje posady. Miejscowość obojętna. Oferty Kurier Poznański zdg 60 861

Studentka U. P.
szuka posady na majątek w charakterze towarzyszki dla dorastającej panienki; zna również pracę biurową. Zgłoszenia pism. Kurier Pozn. zdg 60 907

Szofer - stangret
kawaler szuka posady. Oferty Orędownik, Poznań zd 60 050

Fryzjerka
kursistka poszukuje posady, najchętniej od zaraz. Oferty Orędownik, Poznań zd 60 013
Potrzebny od zaraz

Ogrodnik
kawaler, 6-letnia praktyka, znający kwiaciarstwo, warzywnictwo szkółkarstwo, sadownictwo, pielęgnowanie parku ozdobnego szuka posady. Agentura Orędownika, Września, Rynek pod 236. n 2 235

Kaucją
szukam posady, biurze szkole. — Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 59 876

Szukam
jakiejkolwiek pracy robotnika z kaucją 500 zł. Oferty Kurier Poznański zdg 59 314

Szukam
posady agenta. Złoże kaucję. — Oferty Kurier Pozn. zdg 59 815

Poszukuje
się urządzenia piekarni i składu. Strzelecka 4. Wabich. zdg 59 677

Panienka
Szkoła Handlową poszukuje pracy w biurze względnie przedsiębiorstwie. Najchętniej Poznaniu. Oferty pod „Zef", poczta Rejowiec (poznański) zdg 60 123

Pani
z towarzystwa, lat 40, gospodarna z kaucją 8.000 zł. z powodu zmiany rodzinnej, szuka posady zarządczyni, odpowiedniego domu. Ofery Kurier Poznański zdg 57 598

Szofer
mechanik, znający spawanie autogeniczne, wszelkie reparacje maszyn parowych szuka posady. Zgłoszenia Patrona Jackowskiego 17, m. 3. zdg 59 694

Ogrodnik
ukończona szkoła zawodowa, odpowiadająca gimnazjum, praktykę posiada gruntowne podstawy wszelkich upraw, przyjmie posadę w większym majątku od 1-go stycznia. Zgłoszenia Orędownik, Łódź, Piotrkowska 91 pod „Z. B." n 2328

Dyplomowany
W. S. H. niemiecki, praktyka bankową, handlową, pedagogiczna poszukuje odpowiedzialnej, samodzielnej posady. Również w szkolnictwie. Oferty Kurier Poznański zdg 57 764

Ogrodnik
kawaler, sumienny, pilny, znający kwiaciarstwo, warzywnictwo, specjalność pod szkłem i sadownictwo, również hodowle amerykańskich goździków, budowę szklarni, poszukuje posady od 1. 1. 38 r. lub później. Leon Durka, Czempin, Długa 8, pow. Kościan zd 59 875

Panna
znająca gotowanie, szycie robótki przyjmie posadę. Agentura Orędownik, Września, Rynek pod 37. n 2 236

Dziewczyna
uczciwa, religijna poszukuje pracy do wszystkiego. Oferty Orędownik, Poznań zd 60 232

150,—
kaucji złoże za udzielenie posady robotnika Poznaniu, wiek 25. — Oferty Orędownik, Poznań zd 59 959

Fryzjer
damsko - męski dobra siła, endulacją wodna, żelazkowa, farbowanie poszukuje posady od 1 stycznia 1938. Oferty podaniem warunków Orędownik, Poznań zd 60 049

Syn
kolejarza z prowincji chce wyuczyć się rzeźnictwa. Zgłoszenia Poznań, Łazarz, Dwa tory 5, — m. 4. zd 59 916

Panienka
z ukończoną szkołą handlową szuka posady jako początkująca do biura. Oferty Orędownik, Poznań zd 59 931

1000
gotówki mam, poszukuję za gońca lub innej pracy. Oferty Orędownik, Poznań zd 60 696

Chłopak
lat 15 silny poszukuje jakiejkolwiek pracy zaraz. Oferty Orędownik Poznań zd 60 519

Wspólnika
do mniejszej hurtowni pokupnego artykułu spożywczego, celem powiększenia. Gotówka do 1000,— Oferty Orędownik, Poznań zd 59 924

Przychodnia
potrzebna od zaraz do wszystkiego. Poznań, Cieszkowskiego 5 m. 8. zd 60 164

Przedstawicieli
powiatowych — duże miasta Poznańskie - Pomorskie na wysoką prowizję, długotrwała praca poszukuje. Oferty Orędownik, Poznań zd 59 242

Bezrobotni
Panowie, Panie zarobią do 15 zł dziennie przy propagandzie. — Zgłoszenia Pabianice, Tuszyńska 39, składnica. zd 59 686

Dużo
zarobisz domową wytwórczością. Szczegóły nadsyłającym na PKO 142 295 — 2 zł. Inżynier Ingwer, Białystok III. zd 56 411

Fryzjerkę
z trwałą i wodną na stałą posadę na pensję przyjmę. Małeckiego 27. zd 59 702

Posłaniec
młodszy własnym rowerem, kaucją lub poręczeniem. Zgłoszenia Trzybinski, Kochanowskiego 17. zd 59 935

Uczeń
i uczennica z utrzymaniem lub bez. Zamkowa 6 Fryzjer. zd 60 566

Czeladnik
szewski potrzebny zaraz. Poznań Polna 4. zd 60 755

Ekspedientka
rzeźnicka na filię z kaucją od 1 stycznia. Zgłoszenia Poznań, Dąbrowskiego 51. zd 60 552

Apteka
Bydgoska poszukuje magistra lub asysenta starszego i kasjerki taksującej recepty. Oferty Kurier Poznański dg 25 550

Ślusarz
narzędziowy, zdolny naprawiacz automatów i maszyn oraz wykonujący narzędzia ze stali do tłoczni. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 60 073

Leśnik
nie żonaty potrzebny. Oferty życiorys zgłosić Kurier Poznański zdg 59 894

Od 1. 1. 38. potrzebny
uczeń
z odpowiednim wykształceniem. Drogeria i towary kolonialne St. Chylewski, Jarocin. dg 25 540

Drogeria
poszukuje ucznia zaraz. M. Focha 64. Ng 1 160

Zastępstwo
poważnej fabryki związanej z produkcją mebli, lamp, materiałów obiciowych poszukuje. Posiadam obszerne biura w śródmieściu Krakowa. — Zgłoszenia „Młody, energiczny" Biuro Ogłoszeń Stattera, Kraków. ng 2444

Posługaczka
młodsze dziewczę cały dzień. — Matejki 45 — 6. zdg 60 410

Panna
potrzebna do pomocy sprzedaży towaru na targach, inteligentna, rzutka kupcowa, językiem polskim, niemieckim, dobrymi świadectwami. Odpisy świadectw możliwie fotografia, która zwraca się pod gwarancją, oferty Kurier Poznański zdg 60 401

Do
założenia chromowni w Poznaniu potrzebny od zaraz obeznany fachowiec, także w godz. wieczornych. Oferty Kurier Poznański zdg 60 413

Zakład naprawy Maszyn elektrycznych
Franciszek Kloza, Poznań, Dąbrowskiego 32, przyjmie dobrego nawijacza zaraz, telefon 73-56 dg 25 553

Ogrodnik
kawaler gruntowną znajomością sadownictwa handlowego cięcia hodowli drzew albo
Ogrodniczka
temiż kwalifikacjami ukończoną państw. szkołą ogrodnictwa i praktyką chcąca przyjąć dłuższą posadę potrzebni Nowego Roku tamże od zaraz potrzebny
Stangret
kawaler wysłużony kawalerzysta czysty do koni obsługi samochodu bez jazdy warunki skromne zgłoszenia świadectwami poleceniami Popowo Podleśne pow. Gnieźno. n 1 639

Potrzebny
kierownik młyna, który może okazać się znajomością obsługi młyna motorowego. Zgłosz. Kurier Poznański ng 2 544

Probostwo w małym mieście bez gospodarstwa rolnego potrzebuje z dniem 1. stycznia 1938 r. lub wcześniej samodzielnej
gospodyni
— o ile możności wiejskiej — do wszystkich prac domowych z bardzo dobrym gotowaniem od 35 lat życia. Zgłoszenia z odpisem świadectw, których się nie zwraca, kierować do Administracji Kuriera Poznańskiego dg 25 565/6

Potrzebny od zaraz
inkasent
stała posada — z gwarancją 1500 złotych. Oferty do Orędownika, Poznań d 25 548

Kierownik sprzedaży-kupna
warzyw, owoców, ziemiopłodów, potrzebny do
Gdyni, Hale Targowe
musi dysponować 5 000 zł. Oferty pod „Poważna Firma Polska Agencja Handlowa, Gdynia, 10 Lutego 39. ng 1 609

Chrześcijańska Firma poszukuje
agentów
do sprzedaży gospodarskich narzędzi rolniczych po wsiach. Zgłoszenia: Lwów 23, skrytka pocztowa 5. ng 63 455-6

Uczennice
do krawcowej damskiej. Półwiejska 19, m. 7. zdg 60 801

Chłopiec
młodszy posyłek, gwarancja. — Pocztowa 3ia — 1. zdg 60 504

Większy
majątek ziemski w powiecie Poznańskim poszukuje biegłego książkowego, znającego się na księgowości gospodarczej i układaniu bilansów na stanowisko kasjera. Zgłoszenia wraz z odpisami świadectw i referencjami do adwokata Machcińskiego, Poznań, pl. Nowomiejski 5a, m. 7. zdg 60 505

Panów
względnie
panie
ze znajomością buchalterii, dobra prezencją, energicznych, pilnych chcących stworzyć sobie egzystencję, poszukuje się do sprzedaży bezkonkurencyjnych kas rejestracyjnych. Ludwik Bulla — Katowice, Kościuszki 55. Pg 35 062-71,234

3 fryzjerów
posady stałe. Podgórna 2. zdg 60 825

Kolporterów
gotówką 10 złotych, sprzedaż miesięczników poszukujemy. — Zgłoszenia godzina 3 — 4. Wydawnictwo, Poznań, Skrytka 14 — m. 3. zdg 60 828

Poszukuje się od 1. 1. 38 pisarza
podwórzowego
z ukończoną średnią szkołą rolniczą i conajmniej z roczną praktyką. Zgłoszenia Majętność Gutowo Wielkie p. i pow. Września. zdg 60 886

Pielęgniarka
do niemowlęcia tylko poleceniami Partyzancka 8 (obok Rolnej). Zgłoszenia 15—18-tej. zdg 60 922

Kelnerki
potrzebne Sołacka 68 zdg 60 952

Stałą posadę
dam za 500—1 000. Zietek, Kwiatowa 7, m. 5. zdg 60 949

Podróżujący
na druki, materiały piśmienne. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 60 890

Dziewczyna
do wszelkich prac domowych do jednej osoby poszukiwana. Oferty z podaniem wieku do Kuriera Poznańskiego zdg 61 006

Ekspedientka
rzeźnicka potrzebna. Dąbrowskiego 4. zdg 60 992

Pokojowa
która zna się na gotowaniu poszukiwana do jednej osoby. — Oferty z podaniem wieku Kurier Poznański zdg 61 000

Nasz znany
Plakatowy
Rozkład Jazdy Kolejowej
na sezon zimowy 1937/38
(obowiązujący od 15 grudnia rb.)

zawierający spis wszystkich pociągów odchodzących i przychodzących do Poznania, tak mile przyjmowany od szeregu lat przez hotele, restauracje, kawiarnie, cukiernie, zakłady fryzjerskie oraz wszelkiego rodzaju biura i składy w Poznaniu, ukazał się w nowym wydaniu, wykonany pięknym czytelnym drukiem trójbarwnym.

Oddajemy go za zwrotem kosztów własnych w wysokości

10 groszy za egzemplarz

w administracji naszej przy św. Marcinie 70.

300
gwarancji bankowej za uzyskanie posady inkasenta, woźnego, magazyniera od zaraz. Oferty Orędownik, Poznań zd 60 022

Rolnik
15 lat praktyki na majątku, obeznany z leczeniem inwentarza i wszelkimi maszynami poszukuje posady od zaraz lub 1. 4. 1938 — Zgłoszenia Agentura Orędownika Wolsztyn, Rynek 4. n 2464

Ogrodnik
dzielny, kawaler, 11 lat praktyki specjalność nowalje, zmieni posadę. Zgłoszenia Ogrodnictwo — St. Pasikowski, Kórnik. n 2461

CERATY
TAPETY
LINOLEUM
dywany i chodniki
wszelkiego rodzaju
największy wybór
najniższe ceny
ZB. WALIGÓRSKI
tylko Pocztowa 31
naprzeciw poczty.
Przyjmuje się asygnaty „Kredyt"
d 24 858

Młoda
ekspedientka rzeźnicka poszukuje posady, obojętnie, najchętniej do piekarza 1. 1. 38. Oferty Orędownik, Poznań zd 60 244

Chcesz
pomocy w nauce lub biurze? — Wezwij do siebie maturzystę, — rutynowanego korepetytora i długoletniego biuralistę. Jana Danka, Rejowiec, Poznański. zd 60 727

Ekspedientka
sierota, szuka posady do kolonialki zaraz lub później. Skromne wymaganie. Oferty Orędownik, Poznań zd 60 687

27. WOLNE MIEJSCA

Nauczycielkę
egz. przychodnią do dwojga dzieci (4 i 6 kl. powsz.) z językiem francuskim i fortepian od 1. 1. 1938. Wynagrodzenie 40,— zł. miesięcznie z utrzymaniem. Zgłoszenia do Kuriera Poznańskiego zdg 59 653

Prowadzenia
interesu, masłą potrzebna zaraz pani, może być wspólniczką, gotówką 500 złotych. Oferty Orędownik, Poznań zd 60 525

Fryzjer
dobry, męski na stałe potrzebny zaraz. Józef Chałasiak, Środa. n 2543

Przedstawiciela
na miasto Łódź, własny rachunek, kapitałem zł 2 000.—, lokalem na składnicę, poszukuje znana fabryka karmelków Tadeusz Sternal, Leszno, Głogowska. zd 60 671

Lekarz
prakt. chrześcijanin, koniecznie potrzebny do miasta na Pomorzu. Praktyka pewna, warunki mieszkaniowe i komunikacyjne dobre. Oferty Kurier Pozn. pod dg 25 523

Inżynier - rolnik
syn długoletniego administratora, z kilkoletnią praktyką w majątkach przemysłowo - hodowlanych, szuka posady tylko w majątku od stycznia lub później. — Oferty Kurier Poznański zdg 59 646

Apteka prow.
poszukuje
magistry
zaraz. Warunki Kurier Pozn. d 25 506

Dziewczyna
do dziecka potrzebna. Górna Wilda 48, m. 7. zdg 60 246

Młodszej
siły biurowej poszukuje zakład przemysłowy. Warunek znajomość języka niemieckiego. Oferty Kurier Poznański zdg 60 218

Pomocnice
krawieckie zdolne natychmiast potrzebne „Elite", Bukowska 11. zdg 60 224

Pielęgniarka - wychowawczyni
doświadczona w odżywianiu potrzebna do dwojga dzieci lat 1—3 zaraz lub później. Oferty Kurier Poznański zdg 60 150

Pomocnik
rzeźnicki, młodszy z gospodarstwa, może się zaraz zgłosić. Fr. Bogajewicz, Wiórek, p. Poznań 11. zd 60 699

Ekspedientka
rzeźnicka zaraz. Zgłoszenia Poznań, Dąbrowskiego 51. zd 60 553

Ekspedientka
rzeźnicka, potrzebna zaraz. Gdynia, Obłuże 77, Pieroszyński n 1 607

Maszyniarka
na spodnie może się zgłosić od natychmiast. Dom Sportowy — Poznań, Św. Marcin 33. zd 60 603

Gimnazjum
Krynica przyjmie współpracownika pożyczającego 16 000.— pierwsza hipoteka, spłaty miesięczne. Oferty Kurier Poznański zdg 59 722

Ekspedientka
jako wspólniczka do interesu rzeźnickiego z gotówką 200.— zł może się zaraz zgłosić. Gwarancja zapewniona. Adres Kurier Poznański zdg 60 187

Kucharka
młodszą do wszelkich prac domowych
pokojowa
czysta, uczciwa potrzebna od 1. 1. 38. Oferty Kurier Poznański zdg 60 195

Maszyniarka
na spodnie. Dom Sportowy, Św. Marcin 33. zdg 60 197

Piekarnia
z składem sprzedaży w centrum miasta Poznania bardzo dobrze prosperująca, od 30 lat w jednych rękach **korzystnie na sprzedaż.** Zgłoszenia przyjmuje
B. Habrych, Poznań, Br. Pierackiego 8
Pg 35 088-50,171

Kto szuka podarku gwiazdkowego Niech spieszy do Kałamajskiego

Najtaniej: Pończochy, Trykoty, Bielizna, Gorsety, Szale, Rękawiczki, Zemperki, Berety, Torebki, Chustki do nosa, Krawaty, Szelki, Robótki i inne podarki gwiazdkowe.

g 34872-49:9

programy radiowe

OGÓLNOPOLSKIE

Poniedziałek, 20 grudnia.

6.15 audycja poranna; — **11.15** audycja dla szkół: 1. „Wigilia na Wyspie Niedźwiedziej" — pogadanka; 2. Muzyka (płyty); **11.40** od warsztatu do warsztatu: „Zabawki choinkowe"; **11.57** sygnał czasu; **12.03** audycja południowa; **15.30** wiadomości gospodarcze; — **15.45** z pieśnią po kraju — audycja (ze Lwowa **16.15** trio salonowe Polskiego Radia; **16.50** pogadanka; **17.00** gigantyczny teleskop — odczyt wygł. Alfred Chrzanowski (z Poznania); **17.15** koncert chóru bułgarskiego „Gusta"; — **17.50** pogadanka sportowa i wiadomości sportowe; **18.10** duety i tercety fortepianowe (płyty); — **18.35** audycja dla wsi: 1. Wigilia na wsi — pogadanka dla gospodyń wiejskich; 2. Muzyka (płyty); 3. Pogadanka higieniczna; **19.00** „Dyskutujmy"; „Matka i córka" — dyskusja; **19.50** pogadanka; — **20.00** „Wiedeń dawniej i dziś" — koncert rozrywkowy (z Poznania). Wykonawcy: Wanda Krzyżanowska-Żakowska, Sława Gogojewicz, Juliusz Bieńkowski, Kwartet wokalny, — Kwartet Schrammla i Zespół salonowy; W przerwie ok. godz. **20.45** dziennik wieczorny i pogadanka aktualna; **21.40** nowości literackie; **22.00** „Arcydzieła muzyki symfonicznej" — V audycja. Wykonawcy: Orkiestra P. R. pod dyr. Grzegorza Fitelberga; — **22.50** ostatnie wiadomości.

POZNAŃ

Poznań — **13.05** koncert życzeń; **14.05** giełda; **14.15** wyjątki z I aktu op. „Cyganeria" Pucciniego, płyty; **18.10** sport; **18.15** program; **18.20** skrzynka ogólna; **18.30** pog. społeczna; **18.35** „Dzieci śpiewają" (Połączone chóry szkół powsz. Nr. 1 i 2 w Żabikowie pod dyr. Ed. Trojanowskiego); **18.55** co dzieci usłyszą w radio? **23.00** — muzyka salonowa i taneczna płyty.

PROPONUJEMY LAMPOWICZOM

15.00 Ryga — Melodie operetkowe. **16.00 Sztutgart** — Koncert rozrywkowy. **Koenigsw.** Muz. popołudniowa. **17.00 Berlin** — Koncert solistów. **17.30 Wiedeń** — muzyka francuska (na wiolonc. i fort.). **18.00 Hamburg** — Pieśni i ballady. **19.10 Kolonia** — Muzyka skandynawska i nieznane utwory Jana Straussa. **19.15** Bratisława „Księżniczka hiacentów" balet Nedbala. **Sztutgart** — Koncert popularny i wesoły. **19.20** — **Droitwich** — Utwory Coatesa pod dyr. autora. **19.30 Londyn Reg.** — Soliści i organy. **20.00 Bruksela flam.** — „Lohengrin" op. Wagnera (fragm. z płyt). **Koenigsw.** — Koncert filharmoniczny. **20.30** — **Radio Romania** — Muzyka rumuńska. **21.00 Londyn Reg.** Z Music Hallu. **Mediolan** — Koncert z udz. Toti dal Monte: **21.10 Budapeszt** — Koncert ork. operowej. **21.15 Sztutgart** — Koncert chóru sol. i ork. **21.30** — **Droitwich** — Rozmaitości amerykańskie (tr. z Ameryki). **Lille** — Koncert symfoniczny. **Lyon** — „Wolny strzelec" op. Webera. **Radio Paris** — „Gwendoline" op. Chabriera. **22.00 Sztokholm** — Muz. rozrywkowa. **22.15 Mediolan.** — Rec. skrzypcowy R. Soetensa. — **22.30 Kolonia** — Muz. lekka. — **Koenigsw.** — Koncert popularny. **22.35 Droitwich** — Sonaty na skrz. i fort. **23.00 Monachium** — Muzyka współczesna. **24.00 Sztutgart i Frankfurt** — Koncert nocny.

BIELIZNA
DLA PANI
PANA
DZIECKA
Z ZNANEJ FABRYKI BIELIZNY
DOM PŁÓCIEN
J. Schubert
STARY RYNEK 76.
NOWA 10.
SPECJALNOŚĆ
WYPRAWY ŚLUBNE
i podarki gwiazdkowe
Pg 34 801-47,114

Stróżostwo
centrum, lepsza kamienica, natychmiast. Kaucja. Szczegółowe poważne oferty Kurier Poznański zdg 60 669

Księgowa-maszynistka
rutynowana potrzebna. Bukowska 1 „Tatra". zdg 60 830

Służąca
potrzebna. Dąbrowskiego 53/55. restauracja. zdg 60 986

Ekspedient ka)
kolonialista i posłaniec. Adres Kurier Poznański zdg 60 980

Fryzjerski
pomocnik kartą rzemieślniczą zaraz. Drobnik. Buk. Ng 1 164

Maszynistka
rutynowana (Adler) niemiecki pożądany. Leitgeber. Aleje Marcinkowskiego 18. zdg 60 941

Ekspedientkę
branży czas przedświąteczny Skład cukierków Marcina 19 zdg 60 853

Siła biurowa
Korespondent-bilansista
w wieku średnim dobrym wykształceniem, oprócz języka polskiego, możliwie język angielski do poważnego przedsiębiorstwa spółdzielczego. Oferty z własnoręcznym życiorysem, odpisami świadectw oraz zapodaniem wymaganej pensji do Kuriera Poznańskiego pod zdg 60 470

Posługaczkę
Szamarzewskiego 36. m. 10. zdg 60 539

Kelner
z kaucją 100 zł do restauracji z dancingiem potrzebny od 1. 1. 1938. Oferty z odpisami świadectw do Kuriera Poznańskiego zdg 60 788

Supery Telefunken

i inne kupisz najkorzystniej w fachowej firmie
Kolasa
Poznań. Święty Marcin
45 a
Telefon 26-28. Pożyczki Państwowe 100 za 100. Pierwszorzędna
obsługa
techniczna. Wymiana aparatów. dg 25 043/4

Radioodbiorniki
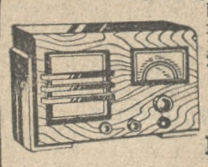
bez wpłaty i na pożyczki państw. na 20 miesięcy spłaty tylko w firmie
Centrum Kamiński,
Poznań. St. Rynek 13/14. Przedsiębiorstwo istnieje 38 lat. Ng 1151-52

Przyjmuję
zamówienia zdjęcia przy choince Myszcyn. Szrejbrowski Pierackiego 20. zdg 60 934

Radia
wszelkie typy dla P. P.
Urzędników
bez wpłaty tylko w
Lirze
Podgórna 14. zdg 60 029-30

Najpiękniejszy
dar gwiazdkowy to radiowy
aparat Philipsa
Demonstracja i sprzedaż do 15 rat bez weksli obiegowych w najstarszej firmie na Łazarzu.
Elektromierz
A. Englert. Marsz. Focha 32. Telefon 61-02. Badanie i naprawa aparatów radiowych. zdg 61 008

MEBLE solidne - piękne - tanie
W. NOWAKOWSKI i SYNOWIE
Wystawa: Kantaka 1. Fabr. i Magaz. Górna Wilda 134
Parkiet po cenach konkurencyjnych
ng 49 442

Warto zobaczyć, posłuchać nowe radioodbiorniki Philipsa:
„Cud"
Nowoczesnej radiotechniki, najlepszy na kontynencie
8-38
oraz bateryjna superheterodyna siedmioobwodowa
4-38 b
Już demonstrujemy w reprezentacyjnym Salonie Radiowym
Radioekspert
Ratajczaka 13 — Telefon 46-40, piętro.
Filia
Śniadeckich 1. — Telefon 64-44
Pg 35 056-59,165

Casanova
Masztalarska. najtańszy lokal rozrywkowy. Dancing do rana. zdg 60 611

Tereny fabryczne
z bocznicą tuż przy Poznaniu korzystnie sprzedam. Zgłoszenia „PAR", Poznań, Aleje Marcinkowskiego 11 pod 50147
Pg 35 063-50.147

TOKARZY
w metalu poszukuje przedsiębiorstwo w Poznaniu.
Oferty do Kuriera Poznańskiego zg 28438

Przeprowadzki
meblowym samochodem
Dom spedycyjny W. Mewes Nast.
Poznań. Tama Garbarska 21 — tel. 23-35 i 33-56 Pg 34 473-47.2

Gdyby dzisiaj pastuszkowie do Betleem grać spieszyli, to by sobie instrumenty w
Domu Muzycznym Lira,
Poznań. Podgórna 14, sprawili. zd 60 031

Kasjerka
(ew. kasjer) książkowa doświadczona podwórzowe gospodarstwo majętność pod Poznaniem od 1. 1. 38 ew. wcześniej. Polecenia odpis świadectw życiorys pretensje do Kuriera Poznańskiego zdg 60 642

Wychowawczyni
młoda konwersacja francuska i pomoc w nauce zakres szkoły powszechnej konieczne. Zgłoszenia świadectwami Chełmońskiego 17. m. 3. od 4—6. zdg 60 983

Bufetowa
biegła potrzebna do kawiarni bez obsługi gości. Piekarnia Tomaszewski, Śmigiel. Kilińskiego 59. ng 1724

Energiczny
[illegible]ażer branży rowerowej za kaucją poszukiwany od zaraz. — Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 60 977

Gwiazdka się zbliża, *prosimy więc pamiętać, że najpiękniejsze* **BRYLANTY** *najwspanialsze* **SREBRA** *najlepsze* **ZEGARY** *i* **ZEGARKI** *posiada założona w roku 1873 firma* **W. Szulc w Poznaniu**
PL. WOLNOŚCI 5. Fenomenalny **wybór - Towar** *pierwszorzędny* **- Ceny niskie**
Pg 35023-50,108

TEATRY

Poznań, sobota, 18. 12.

TEATR POLSKI: Sobota, 18. 12. godz. 20: „Jan".
Niedziela, 19. 12. godz. 12: Poranek Młodej Poezji Narodowej.
Niedziela, 19. 12. g. 16: „Bęben".
Niedziela, 19. 12. godz. 20: „Jan".

TEATR WIELKI: Sobota, 18. 12: „Holender tułacz", **premiera.**
Niedziela, 19. 12. o godz. 15: „Domek trzech dziewcząt". **Ceny popularne.**
Niedziela, 19. 12. godz. 20: „Afrykanka".
Poniedziałek, 20. 12. „Wieczna Tęsknota".
Wtorek, 21. 12. „Domek trzech dziewcząt", ceny popul.
Środa 22. 12. „Holender tułacz".

Na Święta
tradycyjny oryginalny
PUNCZ BURGUNDZKI
Kantorowicza
Do nabycia wszędzie
i w filii 27. Grudnia 5
Pg 34 988-50.29

KINA

Poznań, sobota, 18. 12.

APOLLO: „Zabronione szczęście"
CORSO: „Całe miasto o tym mówi".
GLORIA: „Daj mi twe serce".
GWIAZDA: „Znachor".
METROPOLIS: Dziś: „Zaginiona Wyspa"; w niedzielę: „Niewidzialne małżeństwo".
OŚWIATOWE T. O. L.: „Słowik Wiednia".
RENAISSANCE: „Ostatnia noc skazańca".
SŁOŃCE: „Trójka hultajska".
SFINKS: „Tydzień przed ślubem".
ŚWIT: „Powrót z Piekła".
TĘCZA-Łazarz: „Rose-Marie".
TĘCZA-Wilda: Cyrk na okręcie.
WILSONA: „Ciotka Karola".

Fryzjer
zaraz, posada stała. Poznań-Dębiec, Świerczewska 30. zdg 60 894

Posługaczka
do interesu potrzebna. Probiernia. Stary Rynek 4. zdg 60 968

Uczeń
do składu delikatesów z ukończoną szkołą handlową potrzebny. Adres wskaże Kurier Pozn. zdg 60 820

Radioodbiorniki

„Telefunken" „Kosmos"
oraz innych znanych fabryk polecają na najdogodniejszych warunkach
Bracia Nowaczyk
Górna Wilda 30, tel. 72-30. ng 51 133-4

Neonowy napis
Radio Telefunken
wskaże Tobie drogę do firmy
Radiomechanika
św.
Marcin 25
tylko numer
25
Najdłuższe raty. Wymiana aparatów. Pożyczki Państwowe. naprawy. dg 25 400

W. KRUK Jubiler
Poznań, ul. 27 Grudnia nr 6
zał. 1840 r.
poleca
Ng 1089
BRYLANTY
przez zakup wprost w szlifierni w Amsterdamie i wykonanie wszelkiej biżuterii w własnej pracowni po niskich cenach

Apteka
na Górnym Śląsku poszukuje na 1. 1. 38. rz.-kat.-polsk. magistry (a) z krótką praktyką. Zgłoszenia z podaniem warunków i referencji skierować do Kuriera Poznańskiego dg 25 569

29. RYNEK ZWIERZĘCY

Rehpinczer
młody rasowy Prusa 19 — 9 zdg 60 953

31. ROZRYWKA

Wesoło tanio, przyjemnie zabawisz się
Edenie
Plac Działowy 11. zdg 59 323

Powiększysz
oszczędności
kupując radioodbiorniki w
najkorzystniejszym
źródle fachowym
K. Tuszyński,
specjalista radiotechnik, 12-letnia rutyna, demonstruje — sprzedaje rewelacyjne supery
Telefunken
Poznań, Romana Szymańskiego 1 narożnik placu Świętokrzyskiego tel. 5733. ng 1963

Gramofony
płyty mandoliny, gitary, harmoniki rozciągane, ustne, akordeony, saksofony najtaniej
St. Pełczyński,
Poznań, Fredry 12. zdg 60 958

Najmilszy upominek gwiazdkowy
to solidne radio z firmy
RADIOLAVOX
właśc. Bronisław Plotkowiak.
Centrala:
Poznań. Ratajczaka 14.
Oddział:
Pasaż Apollo od strony Ratajczaka. Największy wybór. Najdogodniejsze warunki. Obsługa fachowa. Pożyczki 100 za 100 W złotą niedziele otwarte.
n 1935

Saramint jamę ustną ODKAŻA
R. Barcikowski S. A. Poznań
ng 51 013

95 %
odbiorników przez nas sprzedanych to
Superheterodyny.
Nic dziwnego, gdyż sprzedajemy je od zł
285,—
począwszy, na kredyt do
20
miesięcy.
RADIOSTAR
św. Marcin 26, telefon 46 04. ng 1 966

Gwiazdkę
radosną zapewniamy każdemu — naszym zadziwiająco głośnym
Detektorem
Gramofony — płyty — najtaniej
Szewska 20
zdg 60 445

Gabinet kosmetyczny „Madeleine"
Kosmetyki D-rowej Magdaleny Poznańskiej. Fachowo, umiejętnie wykonywa wszelkie zabiegi i naświetlania, wchodzące w dziedzinę współczesnej kosmetyki. — Porady bezpłatne. 27 Grudnia 15 I ptr. telefon 54-37. Ng 52 156

Radioodbiorniki
najpoważniejszych fabryk, wszelkich typów — długoterminowe spłaty, gotówką taniej.
Sprzęt radiowy
wielkim wyborze stale na składzie.
Kazimierz Matuszak
Poznań, Pierackiego 16, telefon 30-67. Pokaz aparatów bez obowiązku kupna. Ng 52 141

Browningi - Straszaki

w pięknym wykonaniu 8-o strzałowe bez zezwolenia policyjnego na naboje metalowe automat 4.90, 17. —100 naboi 3,50. Wysyłam po nadesłaniu na porto i opakowanie 2,—
Centrum Kamiński,
Poznań, Stary Rynek 13/14, istnieje 38 lat. Ng 1125-6

Skrzypce
mandoliny, gitary, gramofony, — płyty najtaniej „Lira". Podgórna 14. Telefon 50-63 dg 25 529-30

Ostrzegamy przed mało wartościowymi naśladownictwami
Detektory

z wbudowanym głośnikiem opatentowane w U. P. nr 18 174 jako jedyne w Polsce o b. silnym odbiorze już od
18,50
detektorowe
Głośniki
od 5,90 żarówki oświetleniowe oszczędnościowe 5—25 v. 0,65. Radioodbiorniki i części zamienne do nabycia tylko w firmie
Centrum Kamiński
Poznań, Stary Rynek 73/14. — Asygnaty Kredyt. Przedsiębiorstwo istnieje 38 lat. Ng 1147-8

„Kapelusz"
Fabrycznie przefasonowany kapelusz zastąpi często nowy. Tanie kapelusze na składzie. Polska wytwórnia kapeluszy. 27-go Grudnia 2. podwórze.

Pg 34 803-47,101

Sprawisz radość każdej Pani, kupując
UPOMINEK GWIAZDKOWY
dg 25 520 w firmie **„PANI"**
Aleje Marcinkowskiego 13. Przyjmuję asygnaty „Kredyt"

Humor zagraniczny

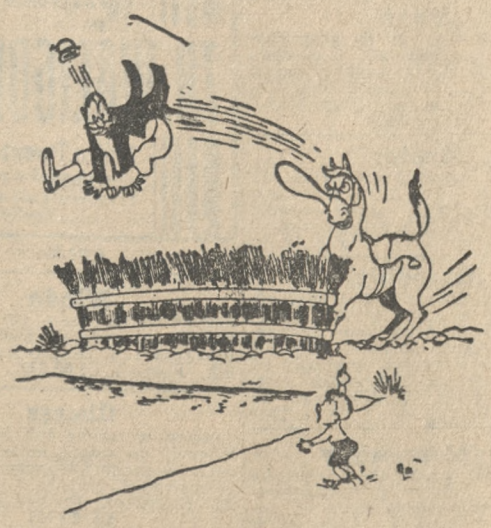

Chłopczyk: — Panie, panie, pan zapomniał konia! (M)
(„Ric et Rac", Paryż).

Przedpłata na miesiąc grudzień 1937 roku za oba wydania razem w Poznaniu w ekspedycji zł 3,20, w agencjach w mieście zł 3,50, z odnoszeniem do domu w Poznaniu zł 3,70, z odnoszeniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 4,10, kwartalnie zł 12,30, pod opaską miesięcznie w Polsce zł 5,00, w innych krajach zł 7,00 i 9,50. W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Ogłoszenia na stronie 6-łamowej 25 gr, na stronie 4-łamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 60 gr, na stronie czwartej (lub piątej) 100 gr, na stronie drugiej (lub trzeciej) 120 gr, przed wiadomościami potocznymi 200 gr od 1-łamowego milimetra. Ogłoszenia skomplikowane oraz zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18.30, w nagłych wypadkach do godz. 22 u stróża, do wydania głównego (wieczornego) „drobne" do g. 11.10, w dni przedświąteczne do godz. 10.45, większe dłużej według możności. Drobne ogłoszenia (najwyżej 100 słów w tym 5 nagłówk.), słowo nagłówk. (tłuste) 25 gr, każde dalsze słowo 15 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałą wskutek matryc, wydawnictwo nie odpowiada.

W wydaniach wielkoświątecznych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami materiał poświęcony danej uroczystości.
Telefony do Redakcji i Administracji: 44-61, 14 76, 33-07, 35-24, 35-25, 40-72, w niedzielę, święta i nocą tylko 14-76, 35-24 i 40-72. P. K. O. Poznań nr 200-149.